

„Iorga este o întreagă civilizație” - Mircea Eliade

Cugetări

Să înveți pentru tine, dar să știi pentru toți.

Ce e cartea? Ce aduci tu într-însa.

Cărțile bune se încorporează în tine.

Școala cea mai bună e aceea pe care o dorește și o iubește mai mult școlarul decât profesorul.

Școala cea mai bună e aceea în care vezi alături de tine suflete care-ți sunt ca frații și surorile.

Școala cea bună e aceea în care înveți înainte de toate a învăța.

Școala cea bună e aceea în care și școlarul învață pe profesor.

Omul cere locuri: locul cere omul.

Nu-1 ai? Nu alege dincolo de hotarele chemării fiecăruia.

Cetind sute de cărți despre problemele mari, scrise de sute de oameni, deosebiți în loc, în timp,

în neam, în toate, afli ceva comun care te înalță. Și această înțelegere măreață în cele de mai sus, te pune pe gânduri, om al îndoielii.

Adevărul însuși nu se vinde decât de aceia cari nu-1 au.

În lucrurile mari nu se poate îngădui egoismul individual ori social: poți, călătorind cu alții, să îți mănecarea pentru tine, dar nu-ți poți face focul, în odaia tuturor, numai pentru tine.

Cine se teme de înaintașii săi, fuge de comparație.

Ipoteza e o întrebare la care natura e chemată să răspundă, și ea nu se grăbește totdeauna.

Pentru unii critica duce la știință; pentru alții toată știința nu duce decât la critică.

Fă-ți datoria oricând. Totdeauna va fi cineva care să te vadă: tu însuși.

Caută de adaugă, dacă poți, valoarea scriitorului la valoarea operei lui; niciodată însă nu-ți e îngăduit să o scazi pe aceasta prin greșelile aceluia.

Talentul e pentru unii un spirit bun care locuiește în ei, pentru alții un zeu crud care-i vizitează, devastând sufletul prin care trece.

A ști e a stăpâni: a crede e a aspira la ceva mai mult. Crezi în chiar dorința ta de a fi ce ai voi să fii.

Editorial

Schimbarea la față... în cultură

La 6 august se sărbătorește dumnezeiasca Schimbare la Față a lui Iisus Hristos, eveniment suprapus peste sărbătoarea, existentă deja în calendarul popular românesc, Probejenia.

La Probejenie frunza codrului începe să-și schimbe culoarea, de-acum iarba încetează să mai crească, iar păsările migratoare își iau zborul spre zări mai calde. Acum se schimbă fructele, care până la această vreme fuseseră „veninoase” și apare „prima” dulceață a lor. Acest ritual al naturii se împlinește cu fiecă an. Se încheie un ciclu și se pregătește un nou început. Prilej de reflecție asupra ideii de schimbare.

În anii treizeci, într-un eseu radical, tânărul Emil Cioran reclama „Schimbarea la față a României”, proclamând nevoia unei volute a creației, care să scoată din starea de umilință cultura română printr-o metamorfoză fundamentală a spiritualității poporului român.

Conștiința românească, ajunsă târziu la forme de stat depline, conforme amplitudinii sale istorice, era bântuită de o puternică criză identitară, căreia elita culturală a țării încerca să-i găsească, mai ales în perioada interbelică, o ieșire. Acesta este contextul în care George Călinescu afirma: „Singurul răspuns la orice criză este creația”. Și cum istoria se repetă, traversăm în prezent o perioadă de nesfârșită tranziție în care criza valorilor se manifestă ca un sumum al efectelor generate de aspectele economice, politice, administrative, instituționale, morale, culturale ale crizei globale. Este acesta un moment în care răspunsul poate fi creația? Eu cred că DA.

Este în puterea noastră să ne asumăm proiecte de anvergură care, prin aspectul lor monumental, grandios să ofere un răspuns concret nevoii de redefinire a spiritului și identității românești în context european.

Dacă „schimbarea la față a țării nu se poate face prin eforturi divergente și disparate”, ci este necesară o modificare structurală pe bază de orientare colectivă, până la momentul mult așteptat al elanului colectiv, încercările individuale sau pe microcolective pot să ne salveze dintr-o „românitate deficientă”, oferind aplicații ale unor posibilități fructificate parțial, cu rol modelator, concurențial. Această viziune optimistă ne îngăduie să găsim resurse pentru punerea în practică a programului managerial, fiind în același timp motivați de reușita unor proiecte care au generat, prin extensie culturală un adevărat brand cultural, „AXIS LIBRI” alcătuit din: revista trimestrială de cultură, salonul literar, editura, minilibrăria cu același nume.

Deschiderea, apetența pentru cultură a decidenților, înțelegerea și susținerea autorităților locale și angajarea serioasă a factorilor culturali sunt garanții ale succesului pentru obiective culturale majore pe care și le doresc gălățenii.

Extinderea filialelor bibliotecii atât în municipiu, cât și în afara țării: Republica Moldova (Cahul, Giurgiulești), Ucraina (Reni, Ismail);

Să devină Galațiul capitală culturală prin extensia fiecărei instituții publice de cultură însemnând: festivaluri de carte, muzică, folclorice, de filme artistice și documentare etc.

Realizarea unei biblioteci metropolitane, cu adevărat europeană care să cuprindă inclusiv spații dedicate scriitorilor și jurnaliștilor, prin atragerea de fonduri europene.

Se poate, cu dăruire și efort, să fim la înălțimea cuvintelor lui G. Călinescu: „Nasc și în Moldova oameni!”

Galați, septembrie 2011

Prof. **Zafir Ilie**,
Director

Biblioteca Județeană „V.A.Urechia” Galați

Cinste vouă, gălățenilor! (A.D. Xenopol)

Statuia lui Mihai Eminescu de la Galați

Mărturii documentare în colecțiile Bibliotecii "V.A. Urechia"

Letiția Buruiană

Realizarea unui monument comemorativ la Galați închinat lui Mihai Eminescu, la începutul secolului al XX-lea, reprezintă un bun exemplu de unire a eforturilor în cadrul unui proiect cultural de anvergură pe termen lung (circa trei ani).

Despre importanța și semnificația inițiativei gălățenilor, apreciată la superlativ de A.D. Xenopol prin cunoscuta formulă: „Cinste vouă, gălățenilor!”, s-au scris numeroase pagini. În cele ce urmează vom readuce la cunoștința cititorilor câteva piese din fondul documentar al Colecțiilor speciale ale Bibliotecii "V.A. Urechia", păstrate într-o mapă documentară întocmită de comitetul de inițiativă și predată spre conservare bibliotecii gălățene.

Intitulată „**Materiale documentare privind ridicarea statuiei lui Mihai Eminescu la Galați**” (MS V 57, cota BVAU), colecția de 160 de documente a constituit o prețioasă bază pentru realizarea unor articole semnate de Gh. Hagi, Gh. S. Ștefănescu, Paul Păltănea, Valentin Țurlan, D.D. Șoitu, Constantin Marinescu, Virgiliu Z. Teodorescu, Ar. Marinescu, Corneliu Stoica ș.a., atât în publicații locale, cât și naționale care pot fi consultate, de asemenea, în Biblioteca „V.A. Urechia”. Aceștia au reconstituit întreaga desfășurare a proiectului gălățean, după care „s-a deșteptat toată lumea spre sărbătorirea marelui poet” (A.D. Xenopol).

Intenția membrilor comitetului de inițiativă, condus de Corneliu Botez, de a constitui această mapă pentru memoria posterității o aflăm încă din procesul-verbal din data de 28 mai 1909, la punctul 7: „Se delegă dl. Grigore Forțu să primească, în calitate de secretar, și să depună în urmă, la Biblioteca „V.A. Ureche”, tot dosarul corespondenței întreținută de Dl. Corneliu Botez cu prilejul comemorării lui Eminescu, precum și toate actele ce posedă.”

Mapa conține un opis cu 113 note despre materialele incluse și mențiuni asupra datei și localității, numărului de pagini. Documentele acoperă o perioadă de timp din martie până în iunie 1909 și sunt variate: convocatoare ale ședințelor de lucru, procese-verbale, apeluri ale comitetului de inițiativă, scrisori și cărți poștale, care reflectă o bogată corespondență a lui Corneliu Botez cu membrii supraviețuitori ai familiei Eminovici, fratele - Matei Eminescu (7 scrisori și un memoriu redactat la Turnu Severin, datat 14 aprilie 1909),

nepoții Mihail V. Mavrodin (5 scrisori și reproduceri după fotografii ale membrilor familiei), Grigore Mantacaș, cu foști colegi de la colegiul din Cernăuți – Grigore Goilav, Alexandru Ștefanovici, Ion Șahin (care a stat la aceeași gazdă cu poetul) -, Cincinat Pavelescu, Eduard Caudella, Leon Ghica (descrierea bustului de la Dumbrăveni, Botoșani), Fanny Șaraga (Librăriile Șaraga), fotografatul Nestor Heck (informații despre a treia poză portret realizată în 1885). Alți semnatori ai scrisorilor, cărților poștale și textelor manuscrise sunt Virginia Micle Gruber, editorul Ion Scurtu, George Orleanu, Ilarie Chendi, Alexandru Floreanu, Barbu Lăzărescu, Gr. T. Kirileanu, Lucian Bazin, Horatius Pineles.

Toate documentele permit reconstituirea demersurilor proiectului comemorării a 20 de ani de la moartea poetului care viza: realizarea unui volum omagial, a unui bust de gips și altul de bronz, a unei emisii de medalii în bronz, argint și aur și a unui festival. Dintr-o scrisoare de la Iani Popa Gheorghe reiese propunerea ca acest comitet de inițiativă să ceară primăriei locale grădina publică pentru seara de 16 iunie, în scopul strângerii de fonduri prin participarea populației la jocuri, serbare, bătaie cu flori și artificii, estimând un câștig de 8 000 de lei. Toate subscripțiile aveau ca finalitate realizarea unui prim monument, întrucât până la acea dată poetul nu mai beneficiase decât de busturi. Intenția aceasta rezultă chiar dintr-unul din cele mai importante documente - textul *Apelului cu prilejul împlinirii a 20 ani de la moartea poetului*, prezent în două variante, manuscris, dar și tipărit, extras din presa vremii. Acesta îndeamnă la constituirea de comitete de inițiativă, similare celui de la Galați, constituit în 19 martie 1909, pentru organizarea comemorării la nivel național. La punctul numărul 1 figura: „Se numește un subcomitet pentru strângerea fondurilor bănești privitoare la monumentul lui Eminescu, format din următorii membri: d-nii Augustin Frățilă, Constantin Calmuschi, Gr. Trancu, G. Orleanu, Dr. Alexandrescu, Gr. Forțu, S. Angelescu, C. Drăgan, Eugen Botez (Jean Bart), C.Z. Buzdugan, H. Sanielevici și Al. Bădic.”

Într-un extras din *L'Independence Roumaine*, din 27 martie 1999, se menționează: „le comité d'initiative propose également a cette occasion que l'on amasse par listes de souscription les fonds nécessaires pour élever une statue á Michel Eminescu”.

Din decupajele de presă (*Universul, Minerva*) reiese că cel dintâi festival dedicat lui Eminescu în 1909, a avut loc la Ateneul Român din București, la data de 9 aprilie 1909, iar dintr-o scrisoare de la Botoșani, din 27 mai, aflăm că: „În ședința de la 20 mai a Ateneului s-a hotărât să se sărbătorească

Biblio-Breviar • Biblio-Breviar • Biblio-Breviar • Biblio-Breviar

comemorarea lui Eminescu la 14 iunie”, iar din corespondența lui Corneliu Botez constatăm că aceasta a fost organizată de editorul și biograful lui Eminescu, Ion Scurtu.

Presupunem că mapa nu conține toate documentele legate de acest subiect, întrucât în colecțiile Bibliotecii „V.A. Urechia” mai există alte documente înregistrate separat: prefața la volumul omagial „Cinste vouă gălățenilor” (Ms. IV/129, cota BVAU) a lui A.D. Xenopol și o **scrisoare a lui Mihail Sadoveanu** către Iancu Drăgănescu (Ms. I/695, cota BVAU). Redăm un fragment din conținutul acesteia din urmă: „23 aprilie 1909. Fălțiceni. Dragă Iancule, Am lipsit de acasă cîtăva vreme, de aceea am întîrziat cu răspunsul la cartea ta din urmă. Că n-am răspuns la scrisoarea care a precedat cartea, să mă ierți. Acum sînt așa de învăluit c-o mulțime de lucrări de mai multe feluri încât îmi este peste putință să colaborez cu ceva la albumul acela. - Dacă mai am răgaz cîtăva vreme, poate tot să fac, - căci am și eu la inimă deșteptarea aceasta care se face în jurul celui mai mare scriitor al nostru. Comunică-mi deci cînd e cel din urmă termen pentru primirea manuscrisurilor.”

Un alt document important referitor la modul în care s-au concretizat ideile proiectului le aflăm din **Omagiul lui Eminescu**, publicație în număr unic, editată cu prilejul inaugurării monumentului lui Eminescu în Galați, la data de 16 octombrie 1911, aflată, de

asemenea, în colecțiile Bibliotecii „V.A. Urechia” și semnalată în *Dicționarul presei românești (1713 – 1918)*, București, 1995, la pag. 303. Astfel, cităm un amplu material semnat de G. Drăgănescu, intitulat „O moștenire și o datorie”: „E trist, în adevăr, să constatăm, că nu numai nu s-a putut ridica până acum un monument în cinstea lui, dar nu s-a găsit măcar cu cale să se onoreze vre-un așezământ statornic de cultură cu numele geniului național, așa de culminant în istoria noastră culturală. După cât știm, nici măcar o școală primară din țară nu poartă numele lui Eminescu (deși am dori să fim desmințiți)”. Subliniind meritul lui Corneliu Botez, autorul articolului „Cum s-a realizat ideea ridicării monumentului” relatează periplul ideii ridicării monumentului, lansată la ceaiurile literare de către Corneliu Botez și Jean Bart. Comitetul de inițiativă, al cărui președinte a devenit magistratul Corneliu Botez, era de fapt format din cercul de colaboratori ai revistei literar-culturale „Dunărea de Jos”, condusă de Al. Bădescu și C.Z. Buzdugan. Mai aflăm că din vânzarea volumului omagial, tipărit la Galați și din banii adunați la festivaluri s-a strâns suma de 6000

lei, la care s-a adăugat, până la suma de 12.000, bani proveniți din organizarea de conferințe, alte festivități și vânzarea medaliilor.

Un alt amănunt interesant este legat de data inaugurării monumentului – 16 octombrie 1911, care nu are nicio legătură evidentă cu data morții poetului. Probabil că evenimentul a fost amânat din mai multe motive, unul fiind teama de o epidemie de holeră (după Paul Păltănea), iar ultimul (semnalat de ziarul „Tribuna liberală” în chiar articolul din foaia omagială) fiind cauzat de ministrul C.C. Arion (conservator), care nu a putut amâna „banchetele în onoarea sa, din Craiova”. Aluzie la acest fapt este strecurată și în *Satira zilei – Graiul monumentului*: „Cât trăii nici un ministru/Un banchet măcar nu-mi dete;/Azi, înălțându-mi monumentul,/Epigonii mei, la Istru,/În onoarea mea – sinistru! -/Dau ministrului banchete”. Foaia mai conține și câteva poeme dedicate lui Eminescu și monumentului inaugurat semnate de Al. Vlațuță, Carmen Silva, Mihai Codreanu și Cincinat Pavelescu, care a fost președintele *Societății scriitorilor români*.

Biblioteca „V.A. Urechia” mai deține și **Actul comemorativ la dezvelirea monumentului lui Mihai Eminescu la Galați** (Ms. V/469, cota BVAU), care etalează peste 80 de semnături autografe ale participanților la festivitatea de inaugurare. Dintre semnături menționăm: Nicolae Iorga, Duiliu Zamfirescu, Mihail

Statuia lui Mihai Eminescu, de Fr. Stork

Sadoveanu, Ion Minulescu, Dimitrie Anghel, Emil Gârleanu, Jean Bart, Corneliu Botez, Maria Filotti, Constantin C. Arion, Moise Pacu, Grigore Forțu, Constantin Calmuschi, Frederic Stork (autorul statuii).

Fără îndoială, statuia lui Mihai Eminescu de la Galați - rezultatul acestui proiect complex, dar și al măiestriei autorului, Frederic Stork, rămâne un monument de referință și un simbol al creației nemuritoare; „...eu l-am văzut pe Eminescu, în concepțiunea mea, ieșind dintr-o stîncă, simbol al celei mai desăvârșite eternizări... Sufletul i se citește în privire, mintea în geniul care, ținând în mână făclia de lumină, iese din soclul de marmoră al stîncii, risipind în juru-i lumina operei geniale, cu care Mihai Eminescu a îmbogățit gândirea și poezia românească”, declara sculptorul gălățean. Monumentul a înnobilit spațiul public și a insuflat romantism generațiilor de trecători ai urbei. A fost amplasat de-a lungul vremurilor în mai multe locuri, în ultimele decenii revenind în parcul central care poartă numele poetului. Gălățeni, cinstiți geniul eminescian și memoria celor care l-au eternizat!

Din Colecțiile Bibliotecii

Galățul menționat într-un document cartografic tipărit la Köln în 1595

Din prețiosul fond daco – romanica cu știri despre români, al Bibliotecii „V.A. Urechia” și, în același timp, din categoria tipăriturilor rare, face parte o Descriere (corografie) a Moldovei, asupra căreia ne vom opri, întocmită de Georg Reicherstorffer (circa 1495 – după 1550), sas din

Valentina Oneț zona Sibiului (sau Mediaș, iar după alți cercetători diplomat austriac de origine ardeleană), unde a funcționat ca notar al orașului (circa 1522-24). Despre autor se mai știe că în anul 1526 a intrat în slujba lui Ferdinand I de Habsburg, rege al Ungariei (1526) și al Boemiei (1527), ca secretar regal, consilier, reprezentant diplomatic în Transilvania și Moldova.

În Moldova, Reicherstorffer (Reichersdorffer) a călătorit în 1527 și 1535, în timpul domniei lui Petru Rareș (1527-38; 1541-46), în calitate de sol, iar la sugestia stăpânului său, Ferdinand I, a întocmit o descriere a acestui ținut românesc, pe care l-a cutreierat, susține autorul, „cu destulă luare aminte....până la ultimele margini...”(1).

Cataloagele de carte veche consemnează ediția princeps a Chorografiei (descrierii) Moldovei, ca fiind tipărită la Viena, în 1541, cu titlul: *Moldaviae quae olim Daciae pars Chorographia Giorgio a Reicherstorffer Transylvano autore* (Chorografia Moldovei parte a Daciei vechi de Giorgio de Reicherstorff din Transilvania (2). Tipăritura de numai nouă foi, pare mai degrabă o informare rapidă, un raport asupra acestui ținut - „țara Moldovei, cu mult dintre cele mai de seamă între toate țările”, pe care am descris-o pe scurt în culori vii” - cum menționează autorul la finele corografiei (3), dar „atât de rară”, susținea A. Papiu Ilarian, cel care a retipărit-o în „Tesauru de Monumente istorice” (1864) și care a efectuat o primă traducere a textului latin al lucrării în limba română (4).

Pentru că era mai puțin cunoscută și descrisă această parte a Europei, în 1550, apărea cu titlu asemănător, tot la Viena, o a doua ediție, „renovată” cu unele adăugiri la acest „mic tratat de geografie regională” (5), de data aceasta în același volum cu o descriere a Transilvaniei (Chorographia Transilvaniae), ambele sub semnătura lui Giorgio a Reicherstorffer, Transylvano(6).

Biblioteca „V.A. Urechia” din Galați deține

o a treia ediție (de fapt, textul sporit al ediției a doua din 1550), apărută la Coloniae Agrippinae (Köln), Officina Birckmannica, în 1595, într-o antologie, care cuprinde în prima parte o descriere a Tartariei a istoricului polonez Martin Broniovius (Broniowski), urmată de descrierile Transilvaniei și a Moldovei cu titlul: *Martini Broniovii de Biezdzfedeia, Bis In Tartariam Nomine Stephani Primi Poloniae Regis Legati, Tartariae Descriptio etc. Item Transylvaniae Ac Moldaviae, Aliarumque vicinarum regionum succincta Descriptio Gerogii a Reichersdorff, Transsylvani, cum tabulis geographicis tam Moldaviae quam Transylvaniae...* (Cota IV 3102; nr. Urechia 1621)

Moldaviae chorographia (1595) cuprinde: *Moldaviae descriptio, Moldaviae chorographia, De ritibus et moribus Moldaviae gentis, De severitate Moldaviensium Waywodarum. Parcurgând textul Chorografiei Moldovei*, în traducerea în limba română (7), am aflat pe scurt: despre hotarele Moldovei, despre politica Domnului, despre viața la curte, despre circulația monetară, despre tributul către turci, despre riturile și datinile moldovenilor, despre asprimea domnilor moldoveni... Moldova, descrisă într-o frază, pare un ținut binecuvântat de Dumnezeu: „În această țară nimic nu lipsește din cele care ar putea folosi oamenilor...e cu mult cea mai bogată în locuri de arătură, vii și vite, precum și în lacuri și heleșteie, și în tot felul de pești aleși; într-un cuvânt e plină de belșug de toate bogățiile”.(8). Dar atenția noastră s-a focalizat asupra fragmentului în care sunt amintite cetățile, târgurile (orașele) Moldovei, pentru a vedea dacă este amintit Galațiul: „Iar acea țară a Moldovei era îndeajuns de frumoasă cu șesuri și văi pretutindeni, plină de orașe și felurite sate, însă fără de cetățui întărite prin iscusință sau meșteșug, afară doar de Cetatea Neamțului...”(9).

Printre cetățile, târgurile (orașele - oppidis ; oppidum, i - are sens de cetate, loc întărit, oraș) menționate în *Chorographia Moldovei* (Suceava, Hotinul, Neamțul, Târgu-Iași, Vaslui, Soroca, Orhei, Huși, Bârlad, Târgu Roman) figurează și Galațiul (chiar în ediția princeps din 1541) : „Căci are acest curs al Dunării două orașe așezate de o parte și de alta a locului de trecere a fluviului, adică Brăila și Galați, pe care le desparte frumos, pe rând cursul egal al Dunării, printr-o armonioasă hărăzire a naturii”(10).

Redăm parțial și fragmentul în original, în limba latină pentru a vedea ortografierea destul de

corectă a Galațiului (făcând abstracție de eroarea că este despărțit prin Dunăre de Brăila) : „... Altera etenim Moldaviam, altera Transalpinam suis contuentur prospectibus; habet & is Danubii cursus duo utrinque a portu fluminis sita oppida, videlicet Barilla & Galaczs...”(11).

Textul *Chorographiei Moldovei*, în ediția din 1595, are anexat o hartă în aramă cu titlul: *Moldaviae finitimarvquae regionum typus* (23x31 cm), iar Galațiul (ortografiat pe hartă Galacz) este amplasat corect pe malul Dunării - Danubius fluvius, între Siret - Seretus fluvius și Prut - Pruth fluvius. Galațiul, așezat în bazinul Dunării de Jos, la răscruce de drumuri comerciale, târg pescăresc și schelă a Moldovei, oraș fortificat, punct strategic comercial și militar, figurează, cum era și firească, ca vatră de oraș. Galațiul era poarta Moldovei, iar Moldova era un adevărat zid de apărare al creștinătății.

Cunoaștem edițiile *Chorographiei Moldovei* din 1541 și 1550 din cataloagele de specialitate, dar în descrierea celor două ediții nu este menționată existența vreunei hărți (tabula geographica).

Valoare deosebită și eticheta de rară a ediției din 1595, tipărită la Köln, a *Chorographiei Moldovei* de G. Reicherstorffer este dată, desigur, de existența hărții Moldovei, anexată la 54 de ani de la apariția primei ediții.

Mult timp harta Moldovei, o raritate cartografică, deși nesemnată, a fost atribuită de cercetători lui Reicherstorffer.

Într-un extras din 1989 (pe care mi l-a dăruit în 2007 distinsul istoric gălățean Paul Pălănea) cercetătorul V. Andrei (12) pornind de la ortografierea toponimelor pe harta Moldovei de la 1595, sub formă slavă, polonă (și nu maghiară cum apare în textul *Chorographiei* lui Reicherstorffer) susține că harta poate fi atribuită autorului polonez Martin Broniowski, istoric, dar și topograf (13) și în același timp autorul principal al antologiei mai sus amintită, din 1595, unde cele două descrieri ale provinciilor românești Transilvania și Moldova apar însoțite și de hărți (cum tabulis geographis tam Moldaviae quam Transsylvaniae).

Chorographia Moldovei de G. Reicherstorffer este prețioasă pentru că poate fi considerată cea mai veche (14) sau dacă nu, una din cele mai vechi descrieri ale ținutului Moldovei și în același timp pentru că, diplomatul sas, cunoscând bine românii din Transilvania și Moldova, este unul dintre primii „istorici” autohtoni care a introdus în circuitul european ideea de romanitate a românilor (15): „Așadar românii sânt o seminție italică ce se trage, după cum zic ei, din vechii romani, despre care se spune în istorie că au fost aduși în Dacia, de împaratul Traian...”(16).

De asemenea considerăm Harta Moldovei tipărită la Köln 1595 (poate și ea cea mai veche

hartă a Moldovei întocmită de un străin, istoricul polonez M. Broniowski) ce însoțește *Chorographiei Moldovei* de G. Reicherstorffer, conservată la Secția Colecții Speciale a Bibliotecii „V.A. Urechia”, cel mai prețios document cartografic autentic, cu dată certă, despre existența orașului Galați, cea mai veche informație documentară despre Galați, conservată de bătrâna și bogata bibliotecă de la Dunăre, document ce provine din donația generosului cărturar V.A. Urechia, un mare iubitor și susținător al înfloririi culturale a acestui oraș.

Note:

1. Reicherstorffer, Georg *Chorographia Moldovei* în : Călători străini despre Țările Române, Volum îngrijit de Maria Holban, Ed. Științifică, Bucuresti, 1968, Vol.1, p.194.
2. Verres, Andrei *Bibliografia româno - ungară : Românii în literatura ungară și ungarii în literatura română (1473-1780)*, Cartea Românească, București, 1931, Vol.1, p.8, nr.19
3. Traducerea în limba română a *Chorografiei* în : Călători străini, op.cit., p.203
4. Ilarian, A. *Papiu Tesauru de monumente istorice pentru România*, Tipografia Națională a lui Stefan Rasidescu, Bucuresti, 1864, Tom.3, p.122
5. Popescu-Spineni, M. *România în istoria cartografiei până la 1600*, M.O. și Imprimeria Națională, Bucuresti, 1938. Vol.1, p.120.
6. Veress, Andrei op. cit., p. 13, nr. 30
7. Călători străini , op.cit. p.194-203
8. Idem, op.cit., p.202
9. Idem, op.cit., p.202
10. Idem, op.cit., p.202
11. Reichersdorff, Giorgio *Transylvano, Moldaviae Chorographia, Coloniae Agrippinae*, 1595, p. 53
12. Andrei, Victor *Originea polonă a hărții Moldovei din secolul al XVI -lea greșit atribuită lui Georg Reicherstorffer* (extras) În : *Analele științifice ale Universității „Al.I.Cuza” Iași*, Tom.XXXV, s II, b Geologie - Geografie, 1989, p.89-94
13. *Nouvelle Biographie Universelle sous la direction de M. Le D'Hoffer*, Firmin Didot Frères, Éditeurs, Paris, 1853, tom.7, col.495.
14. Teodorescu, Gh. C. *Chorografia Moldovei (1541 și 1550) cea mai veche descriere geografică a Principatelor Române de Georg Reicherstorffer*. Buzău, Tip. Și Legătoria Frații Dumitrescu, 1942, p.1.
15. Armbruster, Adolf *Romanitatea românilor. Istoria unei idei*. Ed. Academiei, București, 1972, p. 88.
16. Călători străini, op.cit., p.196.

Din Colecțiile Bibliotecii

Buletinul Fundației Urechia

1901-2011

110 ani de la apariția primului număr

Mia Băraru

Acum peste un veac, istoricul cu suflet de excepție, V.A. Urechia, înțelegea cu limpezime că o bibliotecă publică, cum este cea ctitorită de el, nu poate funcționa optim dacă nu este pusă în legătură cu alte instituții similare și deci nu este îndeajuns să dăruiești o bogată colecție de carte și documente pentru a face o bibliotecă, ci trebuie să faci cunoscute aceste valori: „Cărțile nu sunt făcute pentru un anume om, ci pentru toți delaolaltă, că precum văzduhul nu-l închide omul numai pentru sineși, ci din el trăiesc cu toții, așa și de carte, cade-se, a se împărtăși tot neamul românesc (1)”.
 În concepția sa cartea devine „armă”, iar efectul ei cultural în plan social „cetate” inexpugnabilă. Așa se face că, urmând exemplul oferit de marile biblioteci din Spania și Franța pe care le-a studiat cu mult interes, purcede la alcătuirea unui Catalog și la editarea unei reviste proprii pentru punerea în circulație a informațiilor despre Bibliotecă și colecții. Revista a apărut sub denumirea: *Buletinul Fundațiunii Urechia*, în noiembrie 1901 și „marca începutul abordărilor teoretice în domeniul biblioteconomiei. A fost însă cântecul de lebadă al lui Urechia pentru acest domeniu, dintre multitudinea celor ce l-au preocupat. Singurul număr a apărut în aceeași lună cu plecarea lui dintre cei vii.” (2).

În succintul expozeu despre bibliotecile la români, publicat în numărul inaugural, sunt formulate elemente definitorii pentru menirea bibliotecilor publice, așa cum le vedea V.A. Urechia la început de nou secol - instituții cu acțiune complexă pentru educație, instrucție, cultură:
 „Evident este că aceste depozite de cultură aduc națiunii foloase incalculabile, sunt izvor pentru cultura limbii, răspândirea cunoștințelor, stima străinilor și a prosperității. În...biblioteci se pot găsi cei mai remarcabili autori..., ale căror scrieri au contribuit și contribuesc la împlinirea faptei celei mari a civilizațiunii, la formarea minții și inimii, cu alte vorbe, la perfecționarea omului prin înmulțirea cunoștințelor” (3).

Se conturează aici ideea superiorității textului scris în acțiunea formativă și educativă. Cărțile erau, sunt și vor fi purtătorii materiali ce vehiculează științele, cultura, arta. Ele se află în biblioteci și de

aici rolul și locul instituției în viața societății.

Din sumar: Istoricul fundației; Informațiuni; Mersul bibliotecii de la 1 Septembrie 1900 până la 1 Septembrie 1901; Tablou de numărul cititorilor bibliotecii „Urechia”, de la înființarea ei, 11 Noiembrie 1890 până la 1 Ianuarie 1901; Dublete oferite Bibliotecii Academiei Române; Cronică; Notițe și informațiuni diverse scoase din biblioteci și arhive streine și care se află depuse de d. V.A. Urechia în arhivele fundației sale din Galați; Bibliotecă-Muzeu-Balaguer de V.A. Urechia; Sugestiune de Carola Ungarth; Ștefan Tomșa de V.A. Urechia; Fiicele Cerului (legendă) de V.A. Urechia; Descrierea pitorească a călătoriei de la Dartmonth la Wilhelmshaven a crucișătorului „Elisabeta”, de Căpitan Comandor Mănescu; Deșcă Pintilie de V.A. U.; Bibliografie de V.A.U.; Ilustrațiunile noastre.

În anul 1990, cu prilejul aniversării a 100 de ani de la inaugurarea Bibliotecii este reluată editarea buletinului cu „Serie nouă”, numărul 1 / noiembrie 1990 din noua serie fiind dedicat în exclusivitate centenarului Bibliotecii „V.A. Urechia”.

Începând cu nr. 2-3/iunie 1991 până la nr. 6 / iunie 1996 inclusiv, colectivul redacțional condus de Nedelcu Oprea, directorul instituției, *Buletinul Fundației Urechia* revine la scopul și programul inițial de prezentare a colecțiilor Bibliotecii și de valorificare a ideilor ctitorului său, în interpretarea unor cunoscuți oameni de cultură, din municipiul Galați și din țară. Între anii 1993-1995 publicația nu a apărut, numerotarea este continuă.

Numerele 7/septembrie 1996 și 8/martie 1997 se orientează cu prioritate spre promovarea elementelor de modernizare a Bibliotecii, prezentând pe larg etapele informatizării serviciilor și a perfecționării profesionale a colectivului din această perspectivă.

Reluată după o absență de 11 ani din peisajul cultural gălățean, mai exact la 10 decembrie 2008, revista *Buletinul Fundației Urechia. Serie nouă* își continuă apariția cu nr. 9 reușind să îndeplinească, așa cum spunea directorul Bibliotecii: „misiunea de publicație culturală care din motive plauzibile sau mai puțin credibile a fost întreruptă după nr. 8 / martie 1997”.

În *Argumentul* cu care se deschide nr. 9, directorul publicației, profesorul Zanfir Ilie, spunea că „misiunea (noastră) (sic.) este de a continua cu devoțiune modelul spiritual și moral al patronului spiritual, V.A. Urechia”, care a fost nu numai ctitor de bibliotecă, bibliotecar, bibliofil, bibliograf de marcă ci și creatorul Buletinului Fundației ce-i

poartă numele”.

Colectivul redacțional format din managerul Bibliotecii, Zanfir Ilie, Letiția Buruiană, Mia Bararu, Valentina Oneț, Violeta Moraru, Dorina Bălan îndeplinește o datorie morală și de crez profesional în efortul de a face ca revista să corespundă exigențelor contemporane, înțelegând astfel să onoreze chemarea de acum aproape un secol a mentorului său „înnodarea de bune relațiuni și cu alte biblioteci și muzee”, cu toata lumea culturală.

Revista cu numărul 10/ noiembrie 2009 se deschide cu un *Contraargument* semnat de prof. Zanfir Ilie - inițiatorul, cel ce a mobilizat, inspirat și însuflețit colectivul redacțional în întreaga construcție editorială – *contraargument* care poate fi apreciat ca un răspuns la provocările lansate în *Argument*: organizarea Târgului și Festivalului de carte, continuarea revistei de cultură, deschiderea Salonului literar și înființarea editurii „Axis Libri”, dar și inaugurarea noii Filiale „Grigore Vieru”.

Celui care s-a dăruit cu spirit și faptă Bibliotecii timp de peste 4 decenii – Nedelcu Oprea - i se dedică, ca un ultim omagiu, o pagină de sensibilă evocare a personalității.

Păstrând aceeași structură ca și numărul anterior, în cele 198 de pagini sunt acoperite teme majore, de interes cultural și profesional în care autorii: bibliotecari, profesori universitari, doctori și doctoranzi, ingineri, scriitori, jurnaliști etc. dezbate evenimente literare - Virginia Bobaru sau istorice Letiția Buruiană, Zanfir Ilie și Coriolan Păunescu iar despre personalități istorice și politice cu dragoste de carte - Valentina Oneț și Radu Moțoc.

Despre respectul datorat cărții, limbii române, dar și literaturii scriitorilor gălățeni întreprind adevărate analize Petru Iamandi, Theodor Parapiru și a.g. secară.

Publicată sub egida Bibliotecii Județene, revista rezervă un spațiu generos articolelor din domeniul bibliologiei și științei informării realizate atât de specialiștii noștri, cât și de colegi din biblioteci prestigioase din țară: Violeta Moraru, Dorina Balan, Mia Bararu, Florina Diaconeasa, Eduard Claudiu Brăileanu, Adrian Valentin Vesel.

La capitolul *Personalialia*, Constantin Ardeleanu și Valentin Bodea readuc în memorie, figura istoricului și cercetătorului - bibliotecar Paul Păltănea, respectiv omului politic Costache Negri.

În *Portret*, Ioana Dragotă recenzează monografia Mariei Gârbe- un omagiu adus bibliotecarei Livia Bacăru, iar Angela Baciuc ne propune un amplu interviu cu Leo Butnaru.

La rubrica *Eseuri*, Florina Zaharia introspectează relația scriitor – operă, iar colegul nostru, Andrei Parapiru, ne face cunoștință cu cartea-fond a lui Tolkien - „Silmarillion”.

Restituție găzduiește, de această dată, cercetările Simonei Moțoc despre ceramica deruteză și, cum era firesc, expresii ale spiritului academicianului V.A. Urechia, surprins în citate extrase din opera sa de către Paula Balhui, bibliotecar.

Numărul 11/ noiembrie 2010 este dedicat aniversării a 120 de ani de la inaugurarea Bibliotecii. Editorialul semnat de prof. Zanfir Ilie, intitulat „La ceas aniversar” ne introduce în lumea Bibliotecii „V.A. Urechia” și a colecțiilor sale oferind deschidere prezentării pe care Letiția Buruiană, redactorul șef al publicației, o face instituției de cultură gălățene.

BiblioPhilus dedică paginile sale unui manuscris inedit: „Biografia M.S. Carol I”, de V.A. Urechia. Rubrica *ProDomo – din lumea bibliotecilor* oferă specialiștilor din biblioteci spațiu de promovare a realizărilor profesionale, de prezentare a evoluției instituției bibliotecare, noutăți, evenimente. Istoricii gălățeni, etnografi, teologi, reprezentanți ai etniilor, oameni de cultură și critici de artă din țară pun la dispoziția cititorilor, informații pertinente într-o rubrică interesantă având titulatura *BiblioPolis – confluențe spirituale*.

CarpeLibrum – note de lectură este consacrat unor studii, eseuri literare, iar *Restituție* pune în valoare idei și fapte de cultură semnate Vasile Alexandrescu Urechia.

Anii își urmează cursul firesc, înlesnind trecerea de la o generație la alta, potențând sensul și amploarea valorilor culturale. Între gestul cititorului de bibliotecă din noiembrie 1901 și apariția acestui al 12-lea număr s-a scurs peste un secol, un răgaz istoric în care iubitorii cărții și ai cuvântului scris și-au manifestat aspirația către experimentul lăuntric, practicând respectul pentru semeni, propunând idei, proiecte, experiențe, modele. O carte este o lume, o bibliotecă este un Univers, un cosmos spiritual în care valorile se presupun și se condiționează reciproc.

Cititorii reali, dar și cei potențiali sunt invitați să răsfoiască paginile acestui periodic, ca și pe a celor cu care *Buletinul Fundației Urechia* se completează: revista de cultură „Axis Libri”, buletinul informativ „Asociația”, „Anuarul evenimentelor culturale”, „Oameni în memoria Galașului” ș.a., produse ale Bibliotecii „V.A. Urechia” care vă vor îmbogăți cultural și spiritual.

Note:

1. Oprea, Nedelcu. Biblioteca Publică „V.A. Urechia” Galați: Monografie. Vol.1. Ed. A 2-a. Galați: Axis Libri, 2010, p. 59.
2. Idem, p. 61
3. Buletinul Fundației Urechia. Bibliotecă. Pinacotecă. Muzeu. București: s.n., 1901, p. 1

Victoria Frâncu

Limbaje de indexare: structură, compatibilitate, multilingvism/ Indexing languages: structure, compatibility, multilingualism

Galați: Axis Libri, 2011, 182 p.

Anca Hatapuc

Lucrarea Victoriei Frâncu, apărută la începutul lunii iunie 2011 la Editura AXIS LIBRI, în ediție bilingvă, cu o prefață semnată de prof. univ. dr. Ion Stoica, reunește articole din perioada 1997-2007, prezentate de autoare în cadrul unor conferințe internaționale.

Toate cele șapte texte sunt consacrate analizei unui subiect extrem de provocator: limbajele documentare ca mijloace de acces ale utilizatorului la subiectele documentelor, elaborarea, structura, și cu deosebire, rolul acestora într-o societate aflată într-un consistent efort de re-poziționare în raport cu universul informațional.

Dincolo de punctul de vedere personal asupra temelor investigate, lucrarea oferă o privire de ansamblu asupra preocupărilor indexatorilor de a identifica și pune în practică cea mai eficientă metodă de trecere de la un limbaj de indexare bazat pe sisteme de clasificare (Clasificarea Zecimală Universală), din care sunt preluate și valorificate elementele forte, la un limbaj nou, mai atractiv pentru utilizator, și anume tezaurul de descriptori. Autoarea surprinde în profunzime etapele acestui proces de re-dimensionare a limbajelor de indexare.

Primul text, *Language Barriers and Bridges: a Comparative Study on the UDC Editions/Bariere și punți lingvistice: studiu comparativ despre trei ediții ale CZU* (1997, Londra) – edițiile medii în limbile engleză, franceză și română - relevă, prin prisma unui demers analitic, diferențele ce pot să apară la nivelul schemelor de clasificare, ca rezultat al unor probleme de traducere și sintaxă, în ciuda unui nivel similar de specificitate. Odată depășite aceste dificultăți, atuuiri ca notația în cifre arabe (ca soluție optimă de transgresare lingvistică), dezvoltarea

extrem de generoasă a taxonomiilor, acoperirea conceptelor complexe prin apel la indici auxiliari, fac din CZU un excelent limbaj intermediar pentru transferul de informații în diverse baze de date.

CZU se află în centrul analizei și în ultimul text al lucrării: *Does convenience trump accuracy? – the avatars of the UDC in Romania/Are confortul un atu asupra acurateței? – avataruri ale CZU în România* (publicat în 2007 în *Extensions and Corrections to the UDC*). Autoarea sintetizează rezultatele unui seminar național din 2006 cu privire la utilizarea CZU în bibliotecile din România, reiterând avantajele și dezavantajele acestui sistem de reprezentare a subiectelor. O altă problemă adusă în atenție, care ar merita o dezvoltare mai largă, este legată de predarea CZU în universitățile din România. Sunt prezentate, de asemenea, două proiecte de organizare a informației în bibliotecă plecând de la CZU. Primul, dezvoltat la BCU „Carol I” București, vizează elaborarea unei baze de date pentru bibliografiile la cerere, organizată tematic pe baza structurii Clasificării Zecimale Universale. Cel de-al doilea proiect, implementat la Biblioteca Universității din Craiova, este axat pe elaborarea unei liste de descriptori de subiect prin corespondență cu indicii CZU. Studiul mai cuprinde și prezentarea a două proiecte ce au ca punct de plecare armonizarea dintre o structură de clasificare și o structură de teaur.

Idea combinării limbajelor de clasificare cu limbajele de indexare, bazate pe cuvinte cheie, este tratată pe larg în alte două texte: *Harmonizing a Universal Classification System with an Interdisciplinary Multilingual Thesaurus: Advantages and Limitations/Armonizarea unui sistem de clasificare universal cu un teaur multilingv interdisciplinar: avantaje și limite* (2000, Toronto) și *Language-Independent Structures and Multilingual Information Access/Structuri independente lingvistice și accesul multilingv la informație* (2002, Granada).

Ambele se înscriu pe aceeași linie a încercării de a valorifica avantajele unei structuri ierarhice extrem de complexe în completarea unui limbaj mai apropiat de limbajul natural, implicit mai accesibil pentru utilizator, cu scopul de a-i oferi acestuia cele mai eficiente instrumente pentru regăsirea informației - chei de căutare prin diverse categorii de descriptori și deopotrivă prin indici CZU. Aceștia din urmă sunt priviți, cu predilecție, prin prisma corespondenței biunivoce cu vedetele de subiect (situația ideală), în vederea asigurării consecvenței în indexare. Autoarea abordează teme inerente construcției tezaurelor: mijloacele de a reduce ceea ce reprezintă un deziderat în cazul limbajului natural, dar devine problematic în cazul limbajelor de indexare, respectiv bogăția de semnificații reliefată prin sinonimie și omonimie. Alături de metodele de dezambiguizare sunt prezentate, de asemenea, relațiile dintre descriptorii de subiect.

Studiul *A Linguistic Approach to Information Languages/O abordare lingvistică a limbajelor de informare* (2003, Salamanca) reia și dezvoltă problema importanței contextului în cazul termenilor unui limbaj de indexare și analizează etapele traducerii implicate în procesul de indexare. Prin prisma definirii unei situații de comunicare, limbajul de indexare este identificat drept codul prin care mesajul (conținutul documentului) ajunge de la emițător (indexatorul, cu rol de emițător secund, întrucât el reprezintă, într-o primă fază, un receptor în relație cu autorul documentului) la receptor (utilizatorul). Autoarea urmărește dublul proces de traducere implicat în situația de comunicare (indexarea propriu-zisă, trecerea de la limbajul

natural la limbajul de indexare): într-o primă etapă, o traducere conceptuală, ce presupune analiza documentului, identificarea și selectarea noțiunilor esențiale care acoperă conținutul acestuia, urmată de o traducere lingvistică, adică exprimarea conceptelor, a noțiunilor prin descriptorii de subiect.

Textele *An interpretation of the FRBR model/O interpretare a modelului FRBR* (2004, Londra) și *Subjects in FRBR and Poly-Hierarchical Thesauri as Possible Knowledge Organizing Tools/Subiecte în FRBR și tezaurele poli-ierarhice ca posibile instrumente de organizare a cunoștințelor* (2006, Viena) se opresc asupra analizei noilor modele conceptuale dezvoltate de IFLA începând cu 1992 și finalizate cu apariția FRBR (*Functional Requirements for Bibliographic Data*), FRAD (*Functional Requirements for Authority Data*) și FRSAD (*Functional Requirements For Subject Authority Data*), pentru a răspunde în mod eficient complexității crescânde în privința organizării formale și de conținut a resurselor informaționale. Primul studiu dezvoltă, plecând de la exemplul unei enciclopedii virtuale Nichita Stănescu, o aplicație a modelului FRBR, urmărind prima grupă de entități (bibliografice) precum și atributele și relațiile aferente. Cel de-al doilea studiu este consacrat poli-ierarhiilor, privite din perspectiva modelului entitate-relație. De asemenea, este urmărit locul atribuit, până în acel moment, subiectelor în cadrul noilor modele conceptuale. Trebuie menționat că Victoria Frâncu a fost membră a grupului consultativ al FRSAD în perioada 2005-2006.

Lucrarea se constituie ca un material extrem de util tuturor bibliotecarilor interesați de limbajele de indexare, de capacitatea acestora de a oferi utilizatorilor acces cât mai eficient la informație.

Victoria Frâncu

Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați implicată în standardizarea biblioteconomică națională

Dorina Bălan

Datorită evoluției și legăturilor dintre ramurile științelor, astăzi este mult mai dificil pentru instituțiile implicate în satisfacerea nevoilor consumatorilor să evalueze și să compare produsele și serviciile, fie ele și de tip informațional. Mai mult ca oricând, încrederea consumatorilor depinde de comportamentul responsabil al instituțiilor care trebuie să se plieze pe norme clar reglementate, în speță standarde.

S-a constatat că standardele au un impact direct asupra rezultatelor activității. Un studiu realizat de AFNOR, organizația franceză de standardizare a ajuns la concluzia că ”standardizarea contribuie în proporție de 25% la produsul intern brut (PIB) și 66% din cele 1.790 de întreprinderi interogate consideră că standardizarea generează beneficii”.

Standardele sunt elaborate de specialiștii dintr-un anumit domeniu de activitate și reprezintă o serie de norme naționale corelate cu cele europene și internaționale, având aspect de legislație pe diverse domenii.

Standardele se elaborează la nivel internațional, regional și național. Coordonarea se realizează prin structuri comune și acorduri de cooperare.

La nivel **internațional**, standardizarea este făcută de:

- ISO – Organizația Internațională de Standardizare;
- IEC – Comisia Electrotehnică Internațională;
- ITU – Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor.

ISO – Organizația Internațională, de Standardizare, a fost înființată în 1947 și este cea mai mare organizație de acest tip, organismul după care se pliază instituțiile cu același obiect de activitate la nivel continental și național.

Ea promovează și administrează parteneriatele cu organizațiile internaționale elaboratoare de standarde, consorțiile industriale, forumurile societății civile și universitățile pentru a îmbunătăți

valoarea și eficiența standardelor internaționale. Numără 163 de organisme naționale de standardizare din tot atâtea state, 159 de membri și 209 comitete tehnice cu o colecție actuală de 18.500 de standarde. Elaborează standarde pentru produse și servicii în domeniul neelectric (servicii, construcții, chimie, agricultură, standarde fundamentale, produse de uz casnic și timp liber, inginerie mecanică, materiale metalice, materiale nemetalice, sănătate, mediu și protecția vieții, transport și ambalaje), tehnologia informației și sisteme de certificare și acreditare.

Echipa ISO răspunde de supervizarea a 3.274 de organe tehnice care oferă soluții reale la o gamă variată de întrebări specifice cu care se confruntă comunitatea internațională.

Structuri la nivel **regional**:

1. comitete **pentru Europa**:

- CEN – Comitetul European pentru Standardizare;
- CENELEC – Comitetul European pentru Standardizare în Electrotehnică;
- ETSI – Institutul European pentru Standardizare în Telecomunicații.

Integrarea europeană, dar și decizia Comisiei Europene de a da standardelor o valoare decisivă pentru libera circulație a mărfurilor și a serviciilor în cadrul Uniunii au adus un rol determinant instrumentului normativ elaborat. Schimburile în cadrul Pieței Unice trebuie să se conformeze anumitor reguli. Comisia a considerat că trebuie să lase instituțiilor implicate în elaborarea standardelor posibilitatea de a specifica modalitățile și mijloacele de atingere a acestor obiective.

CEN – Comitetul European de Standardizare, înființat în 1961 are ca domenii de activitate elaborarea de standarde pentru produse și servicii în domeniul neelectric, sisteme de certificare și acreditare. El se compune dintr-un număr de 31 de membri și 292 de comitete tehnice, deținând 13.829 de standarde.

2. comitete (comisii) pentru **America**:

- COPANT – Comisia de Standardizare Pan-americană;
- MERCOSUR – Piața Comună a Sudului.

La nivel **național**, standardizarea are un sistem

propriu de organizare. Organismele reprezentative sunt membre ale organismelor regionale sau internaționale. În România, calitatea de membru CEN/CENELEC o are **ASRO**, Asociația de Standardizare din România.

Pentru procesul de standardizare din România sunt responsabile Comitetele Tehnice, organe fără personalitate juridică ale ASRO. Structura și modalitățile de lucru ale acestora sunt prevăzute în standardul SR 10000-3. Activitatea comitetelor tehnice se desfășoară atât pe plan național, cât și european și internațional. Membrii acestora sunt specialiști desemnați nominal de factorii interesați și împuterniciți pentru reprezentare de către aceștia. Comitetele Tehnice trebuie să asigure un echilibru al factorilor interesați: producători, utilizatori, consumatori, autorități etc.

Comitetele tehnice sunt împărțite în două sectoare:

- CT departamentul electric;
- CT departamentul neelectric.

La rândul lor, în conformitate cu cerințele stabilite la nivelul european și internațional, fiecare sector se divizează în subsectoare. Unul dintre acestea este **Comitetului Tehnic 229. Biblioteconomie informare și documentare** care are ca obiective: elaborarea documentelor normative naționale, examinarea documentelor normative de standardizare în vigoare, constând în modificarea, revizuirea, confirmarea sau anularea acestora, examinarea standardelor europene și internaționale în vederea posibilității preluării lor în calitate de standarde naționale sau armonizarea standardelor naționale cu ele, colaborarea la lucrările de standardizare în domeniu și asigurarea informațiilor despre procesul de standardizare.

Comitetul elaborează standarde ținând cont de principiile, metodele și aplicațiile privind terminologia, practicile bibliotecilor, centrelor de documentare și informare, arhivelor, științei informației și editării.

Componența comitetului este:

- Expert: ing. Diana Iorga - ASRO;
- Președinte: bibl. Dina Paladi - Biblioteca Națională a României;
- Secretar: bibl. Nicoleta Rahme - Biblioteca Națională a României;
- Membru: bibl. Robert Coravu – ABR;
- Membru: bibl. Rodica Eliad – Biblioteca Pedagogică Națională “I.C. Petrescu” București;
- Membru: bibl. Mariana Gavrila – Biblioteca Metropolitană București;

- Membru: bibl. Elena Cătălina Rojișteanu - Biblioteca Militară;
- Membru: Narcisa Tănase – Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică;
- Membru: bibl. Octavia Luciana Magde – BCU “Carol I” București;
- Membru: bibl. Dragomir Cristina Voichița - BCU “Carol I” București;
- Membru: bibl. Dorina Bălan - Biblioteca Județeană “V.A. Urechia” Galați;
- Membru: Bogdan Popovici – MAI – Arhivele Naționale.

Comitete tehnice europene sau internaționale corespondente pentru CT 229 sunt: CEN: CEN/SS F07; ISO: ISO/TC 37; ISO/TC 37/SC 1; ISO/TC 37/SC 2; ISO/TC 37/SC 3; ISO/TC 37/SC 4; ISO/TC 46; ISO/TC 46/SC 11; ISO/TC 46/SC 4; ISO/TC 46/SC 8; ISO/TC 46/SC 9.

La data de 7 iunie 2011, Biblioteca Națională a României, în calitate de coordonator al secretariatului Comitetului Tehnic 229 și alte instituții implicate, printre care și Biblioteca “V.A. Urechia”, membră al aceluiași comitet, au participat la ședința care a avut loc la ASRO - București. Pe ordinea de zi a fost examinarea unui număr de 24 de standarde, în vederea stabilirii unei decizii de anulare, reconfirmare sau revizuire a lor. Participarea activă a bibliotecii noastre, care va armoniza 4 standarde dintre cele propuse la întrunirea CT 229, se constituie într-o oportunitate pentru găsirea unor soluții comune, dar și pentru a menține contacte cu specialiștii din domeniul bibliologiei și științei informării din țară și străinătate.

Specialiștii implicați în acest proces au posibilitatea să-și aducă propria contribuție la standardizarea națională, europeană sau internațională și să cunoască informațiile propuse pentru a fi incluse în standarde cu doi-trei ani în avans, putând lua măsurile care se impun pentru o uniformitate a activității bibliotecilor și a informației dispusă către utilizatori.

Bibliografie:

1. Asociația de Standardizare din România. Disponibil: <http://www.asro.ro/>. Data consultării: [2011/06/25]
2. International Organization for Standardization. Disponibil: <http://www.iso.org/iso/home.html>. Data consultării: [2011/06/25]
3. Revista Standardizarea. Disponibil: <http://www.standardizarea.ro/>. Data consultării: [2011/06/25]

Ghidul național român de catalogare

Realizări și perspective

Catrina Căluian

În munca sa de elaborare a notițelor bibliografice, bibliotecarul catalogator folosește standarde bibliografice de descriere și clasificare internaționale, reguli și norme cuprinse în coduri naționale de catalogare, metodologii de lucru și alte documente elaborate pe plan internațional.

Existența și folosirea unitară a aceluiași instrumente de lucru de către toți specialiștii români în prelucrarea resurselor face posibilă uniformizarea descrierilor bibliografice la nivel național și implicit înlesnirea accesului nelimitat al utilizatorilor la universul bibliografic românesc. Ghidul național de catalogare este unul din aceste instrumente. Ideea elaborării lui s-a proiectat în anul 2007 la întrunirea de lucru a Secțiunii Catalogare, clasificare, indexare din cadrul Asociației Bibliotecarilor din România (ABR). Necesitatea lui vine ca urmare a dezvoltării unui nou model de catalogare care ține seama de conceptul FRBR (Functional Requirements for Bibliographic Records) al IFLA (International Federation of Library Associations) actualizat în 2009. Acest model a impus revizuirea standardelor de descriere (ISBD-urile – International Standard Bibliographic Description) și implicit regândirea și adaptarea codurilor de catalogare la nivelul exigențelor secolului 21. Bibliotecarii specialiști în catalogare, membri ai Asociației Bibliotecarilor din România, s-au mobilizat ca prin voluntariat să realizeze un ghid național de catalogare adaptat la cerințele impuse de ultimele standarde și norme internaționale din domeniul bibliografic. Este important de amintit că din 1976, când un grup de specialiști în biblioteconomie din mediul universitar a elaborat „Ghidul de catalogare și clasificare a colecțiilor bibliotecilor universitare din România”, în țara noastră nu a mai existat o altă inițiativă de acest gen, ghidul în cauză rămânând până astăzi singurul instrument de acest fel pentru catalogatorii din toate tipurile de biblioteci românești.

În prima fază de realizare a ghidului s-au stabilit primele responsabilități la nivel de instituție participantă la întâlnire, după cum urmează:

- problemele și aspectele privind titluri de lucrări vor fi dezvoltate de specialiștii de la Biblioteca Națională a României, Biblioteca Academiei și

Biblioteca Centrală Universitară București;

- responsabilitățile intelectuale și Zona ediției vor fi tratate de catalogatorii de la Bibliotecile Centrale Universitare din Iași și Cluj;

- descrierea pe nivele, Zona notelor și Zona datelor de publicare intră în responsabilitatea Bibliotecii Centrale Universitare Timișoara;

- Zona colecției și Zona descrierii fizice vor fi rezolvate de Biblioteca Centrală Universitară București.

Acestui grup de lucru format din specialiști în catalogare din Biblioteca Națională a României, Biblioteca Academiei, Bibliotecile Centrale Universitare din Iași, București, Cluj, Timișoara, Brașov și Biblioteca Universității Politehnica din București i s-a alăturat, în anul 2008, Biblioteca Județeană „V.A. Urechia”, singura dintre toate bibliotecile publice din țară. Acest lucru se datorează politicii manageriale care pune pe prim plan perfecționarea profesională, participarea activă a bibliotecarilor gălățeni la întrunirile și conferințele organizate sub egida ABR, precum și calităților profesionale ale acestora. La ultima întâlnire a grupului de lucru, din iunie 2011, catalogatorilor din instituția noastră li s-au atribuit responsabilități legate de unele aspecte ale controlului de autoritate, mai exact alegerea punctelor de acces și stabilirea formei autorizate pentru nume de persoane cu titluri religioase sau nobiliare.

Viitorul ghid român de catalogare urmează exemplul unor coduri naționale din țări cu experiență în domeniu, iar la baza alcătuirii lui stau ultimele reglementări în domeniul bibliografic elaborate de IFLA: normele ISBD ediția consolidată (2011), *Declarația de Principii Internaționale de Catalogare* (2009), *Manualul UNIMARC/B* (ed. a 3-a, 2008), *RDA (Resource Description and Access, 2010)*, *Names of Persons, Structures of Corporate Name Headings* (forma revizuită a FȘCH, 2000), *GARR (Guidelines for Authority Records and References, 2001)*, *GSARE (Guidelines for Subject Authority and Reference Entries, 1993)*, *AACR2 (Anglo-American Cataloguing Rules) etc.*

Trebuie precizat că noul standard internațional de descriere bibliografică, ISBD consolidat, a cărui structură se va regăsi în viitorul cod național de catalogare, combină textele celor șapte ISBD-uri specializate într-un singur text adaptat în acord cu cerințele funcționale pentru înregistrări bibliografice (FRBR). Totodată se știe că RDA este noul cod internațional de catalogare conceput pentru mediul digital și având la bază modelele conceptuale FRBR și FRAD (Functional Requirements for Authority

Data). El abordează atât probleme de catalogare descriptivă, cât și reguli de stabilire a formelor autorizate pentru creatorii lucrărilor. Rolul acestui nou instrument de lucru pentru catalogatori este de a crește posibilitatea partajării informațiilor bibliografice indiferent de comunitate, limbă sau scriere. Prin analogie, ghidul român de catalogare fiind coroborat cu noul standard internațional RDA, va avea rolul de a asigura o catalogare unitară la nivel național, pe baza sa creându-se înregistrări bibliografice compatibile care să faciliteze schimbul de date la nivel internațional. Beneficiarul acestor rezultate va fi în primul rând utilizatorul care va avea acces la fondul bibliografic universal.

Materialele elaborate de bibliotecarii participanți urmează structura ghidului stabilită în 2009 și anume:

- I. Probleme și principii generale
- II. Catalogare descriptivă
- III. Control de autoritate
- IV. Anexe

Întrucât noul cod de catalogare trebuie să trateze toate tipurile de resurse bibliografice, ceea ce înseamnă un volum uriaș de muncă, grupul de lucru a convenit ca primele materiale elaborate să vizeze monografiile. În acest sens, în prezent, sunt spre finalizare textele care tratează catalogarea descriptivă conform zonelor ISBD, descrierea pe nivele a monografiilor apărute în mai multe volume și titlurile uniforme. De asemenea s-a lucrat, în vederea folosirii uniforme a terminologiei, la alcătuirea unei liste care să cuprindă categoriile de suporturi ale resurselor catalogate și la clarificarea problemelor legate de respectarea normelor privind regimul majusculilor, a prescurtărilor și abrevierilor. La următoarea întâlnire a grupului (septembrie, 2011), se vor supune dezbaterilor următoarele materiale:

➤ Harta care ilustrează disponerea softurilor de bibliotecă și formatele bibliografice utilizate de către bibliotecile din România. Răspunde: Biblioteca Academiei;

➤ Lista cu calificativele atribuite creatorilor conform responsabilităților. Răspunde: dna Constanța Dumitărășconiu;

➤ Stabilirea formei autorizate și a variantelor de formă pentru nume de persoane cu titluri religioase și nobiliare. Răspunde: Biblioteca Județeană „V.A. Urechia”;

➤ Exemple de descrieri bibliografice realizate în formatele UNIMARC și MARC21. Răspunde: grupul de lucru.

La ultima întâlnire a grupului de lucru din iunie 2011, discuțiile s-au axat în principal pe compararea formatelor bibliografice UNIMARC și MARC21. Dacă în 2008, grupul de lucru vedea acest cod ca un manual util tuturor catalogatorilor din țară, independent de softul și formatul bibliografic folosit, astăzi materialele și discuțiile se pliază pe aceste două formate larg acceptate pe plan mondial. Din acest punct de vedere, bibliotecarii gălățeni sunt în dezavantaj întrucât sunt singurii care nu lucrează în unul din cele două formate. Majoritatea celor din grupul de lucru folosesc formatul UNIMARC.

Este bine de amintit că nu există un cadru organizatoric oficial care să stabilească exact resursele umane, financiare și de timp necesare realizării acestui cod de catalogare. Elaborarea lui se bazează pe multă muncă efectuată de bibliotecarii participanți, în timpul liber, acest fapt ducând la un ritm destul de lent al lucrului. În final, codul național român de catalogare propus de grupul de lucru al ABR va fi supervizat de o autoritate științifică în domeniu din țară, în speță Comisia Națională a Bibliotecilor (CNB) sau Biblioteca Națională a României în virtutea rolului pe care îl deține ca agenție națională bibliografică. Când vor fi rezolvate unele probleme legate de resursele umane și financiare, probabil Biblioteca Națională a României va prelua răspunderea definitivării și validării acestui ghid, așa cum supervizează în prezent realizarea unui alt instrument necesar bibliotecarilor români, ghidul național de indexare *Lives-Ro*.

Ghidul de indexare LIVES-Ro

Întrunire de lucru - iunie 2011

Violeta Moraru

Ghidul de indexare LIVES-Ro, principalul instrument de lucru care va fi utilizat în bibliotecile din România pentru indexarea subiectelor, se va constitui într-un material de referință necesar și util în egală măsură bibliotecarilor indexatori și utilizatorilor. Elaborarea acestuia reprezintă o activitate meticuloasă a cărei

finalitate se va materializa în *Tezaurul enciclopedic de vedete de subiect (LIVES-Ro)* și *Manualul de indexare aferent*, instrumente de lucru esențiale ce vor permite indexarea unitară a subiectelor în bibliotecile românești de toate tipurile, înlesnind astfel cititorilor accesul la resurse.

În perioada 9-10 iunie 2011 a avut loc la București, la Biblioteca Națională a României, în cadrul Întâlnirii Secțiunii Catalogare-Indexare a ABR, cea de-a 10-a sesiune de lucru cu tema *Validarea regulilor de aplicare și a subdiviziunilor generale și specifice din Ghidul de indexare LIVES-Ro*.

Sesiunea de lucru s-a bucurat și de această dată de un larg interes, 19 membri prezenți, bibliotecari cu experiență în domeniul clasificării și indexării resurselor. Din partea Bibliotecii Județene "V.A. Urechia" au participat 4 din cei 5 membri desemnați de instituție în Grupul de lucru: Mia Băraru, Dorina Bălan, Otilia Badea și Violeta Moraru.

Dezbaterea au fost conduse de dna Denise Rotaru, coordonatoarea proiectului de elaborare a *Ghidului de indexare*, și s-au desfășurat în același spirit profesionist cu care ne-am obișnuit de la întrunirile precedente.

Această întâlnire a avut ca obiect discutarea subdiviziunilor de tipul **Aspecte [+ adj. nume de disciplină]**, care au impus o cercetare minuțioasă în vederea stabilirii raportului lor cu vedetele nume de disciplină, precum și continuarea validării subdiviziunilor de subiect, începută la întrunirile anterioare.

Activitatea de validare a început cu dezbaterea asupra subdiviziunilor de subiect de forma **Aspecte [+ adj. nume de disciplină]**, analizându-se rolul semantic al acestora și relațiile cu vedetele nume de disciplină. Studiarea structurii lor în catalogul *BN-OPALE Plus* și în *Ghidul RAMEAU* a semnalat și de această dată faptul că francezii nu au fost consecvenți în privința aplicării regulilor prevăzute în Ghid, ceea ce creează dificultăți în adoptarea unor reguli pentru Ghidul românesc. În urma discuțiilor s-a decis necesitatea existenței subdiviziunilor de acest tip pe poziție de termen preferat, ele coexistând cu vedetele autorizate

care desemnează disciplina. Fiind în raport de TA, cele două vedete aflate în relație se vor diferenția prin nota de utilizare și aplicare. În condițiile în care subdiviziunea **Aspecte [+ adj. nume de disciplină]** arată un punct de vedere al conceptului definit de intrarea-vedetă căreia îi este atașată, indexatorul trebuie să stabilească în ce măsură este reprezentat domeniul/disciplina care este fațetă a subiectului principal. Atunci când disciplina care redă o fațetă a intrării-vedetă este reprezentată în întregime, se alege ca subdiviziune termenul care desemnează acea disciplină. În situația în care perspectiva din care este tratat subiectul este reprezentată de disciplină doar într-o anumită măsură, va fi ales termenul **Aspecte [+ adj. nume de disciplină]**. Modificarea structurii acestor subdiviziuni generează intervenții asupra vedetelor autorizate care indică disciplina, atât la nivelul relațiilor ierarhice, cât și la cel al notelor de utilizare și de aplicare.

Dezbaterea s-a axat, apoi, pe redefinirea subdiviziunii de formă **Cărți de rugăciuni și devoțiune**, în scopul stabilirii corecte a structurii acesteia și a notei de utilizare și de aplicare, luându-se în considerare specificul cultural-românesc.

Întrunirea a continuat cu discutarea, în ordine alfabetică, a subdiviziunilor de subiect, validarea termenilor realizându-se în urma confruntării lor cu baza de date *BN-OPALE Plus* și cu lista de subdiviziuni on-line a *Ghidului RAMEAU*, actualizată în 2010. În urma dezbaterilor au fost completate/modificate și validate un număr de 29 de subdiviziuni de subiect.

Doamna Denise Rotaru ne-a informat că traducerea listei de autoritate RAMEAU efectuată pe fișiere WORD a fost verificată și introdusă în proporție de 93% în aplicația dedicată. Etapa următoare este aceea de eliminare a termenilor inutilizabili sau cu frecvență infimă de utilizare în limba română, luându-se în considerare posibilitatea prezenței acestora în *Tezaurul francez* prin preluare de la americani, în mod nejustificat, înainte de a fi propuși ca urmare a necesității existenței lor.

Având în vedere complexitatea activităților de construire și validare a termenilor, precum și de stabilire și armonizare a raporturilor dintre aceștia, operațiuni ce implică modificări, completări sau chiar reconstruirea completă a unor vedete, dar și crearea altora noi, cu stabilirea corectă a legăturilor ierarhice, se impune în mod cert desfășurarea cu regularitate a întrunirilor, cu participarea tuturor membrilor Grupului de lucru constituit. În acest fel, finalizarea *Tezaurului LIVES-Ro* se poate realiza în timp util, acesta devenind un instrument de lucru performant, necesar atât bibliotecarilor indexatori, specialiști în structurarea informației, cât și utilizatorilor.

Biblioteca universitară în societatea informațională

Viorica Dicu

Civilizația umană experimentează în prezent o nouă etapă care implică folosirea intensivă a informației în toate sferele activității și existenței umane, cu impact economic și social major. Informația reprezintă în prezent, alături de elemente vitale ale vieții, o cerință fundamentală a existenței

umane, fiind considerată hrană a spiritului.

În condițiile impuse de aderarea la Uniunea Europeană, bibliotecile universitare sunt orientate spre asigurarea indicatorilor calitativi ai procesului de învățământ și cercetării științifice. Biblioteca universitară trebuie să aplice și să dezvolte tehnici și tehnologii moderne în conformitate cu cerințele societății informaționale. Învățământul superior are un rol hotărâtor în dezvoltarea societății informaționale bazate pe comunicare și aplecare către interesul fiecărui participant la acest proces.

Comunicarea, informarea, instruirea permanentă a bibliotecarilor în domeniul tehnologiilor informării și documentării, reprezintă factori esențiali în procesul de modernizare și evoluție continuă a bibliotecilor. Bibliotecarul trebuie să fie un bun pedagog, să identifice cu ușurință sursele de informare, să fie un bun educator în folosirea și diseminarea informației, în înțelegerea utilizatorilor și instruirea acestora.

Orientarea spre servicii trebuie să reprezinte preocuparea fiecărei biblioteci universitare, în sensul în care aceasta să poată identifica existența informațiilor solicitate de utilizatori, dar și procurarea lor într-un interval de timp corespunzător.

În condițiile în care bibliotecile universitare nu mai sunt singurele care gestionează informația, viitorul acestora depinde de modul în care vor reuși să-și adapteze colecțiile și serviciile nevoilor utilizatorilor. Bazele de date proprii, cataloagele informatizate, au un rol important în activitatea bibliotecii universitare. Ele pot fi accesate din orice zonă de pe glob și trebuie să asigure gestiunea intelectuală și documentară a colecțiilor, să pună în valoare colecțiile bibliotecii, să asigure schimburile și cooperarea prin realizarea de cataloage colective și politici de achiziție.

Conceptul *Open Access*, apărut în anul 2000, permite accesul liber la informația științifică de pretutindeni, este deschis către rezultatele proiectelor și cercetărilor, oferite gratuit de cercetători pentru comunitatea științifică. O acțiune asemănătoare se desfășoară într-un mare număr de universități din Europa care, prin propriile platforme electronice, îi

oferă acces gratuit la propriile publicații în format electronic (anale, disertații, teze de doctorat, etc.). În ceea ce privește accesul la informația veche existentă în documentele bibliotecilor, au loc proiecte de amploare cu privire la digitizarea acestor texte, acolo unde există și punerea lor în *Open Acces*.

Comunitatea *Kosson* reprezintă de asemenea un spațiu de informare pentru specialiștii români din domeniul științei informării, pentru studenții care sunt interesați de noi tehnici și tehnologii de gestionare și comunicare a datelor, în general pentru fiecare cetățean care dorește să se informeze. Accesul deschis la cercetare, resurse educaționale și date de cercetare sunt acțiuni la nivel global susținute de IFLA în cadrul Planului Strategic din perioada 2010-2015. Bibliotecile universitare au un rol foarte important în dezvoltarea accesului deschis prin competențele pe care le au în constituirea depozitelor de date, procesarea datelor, diseminarea conținutului digital.

Sistemul *eLearning* se dezvoltă în toate structurile de învățământ, studenții având posibilitatea de a accesa documentele on-line în orice moment, dar și de a purta discuții interactive între studenți și profesori. Fenomenul *eLearning* se dezvoltă datorită cererii în creștere pentru învățarea în forme alternative celor tradiționale, exprimată atât de generația tânără, cât și de generațiile care au trecut de vârsta școlară.

Conceptul *Information Literacy* reprezintă capacitatea grupurilor de utilizatori (cercetători, studenți, cadre didactice) ce aparțin bibliotecii științifice, de a interacționa eficient cu informația electronică. De aceea se impune consilierea utilizatorilor cu privire la utilizarea cataloagelor electronice și a instrumentelor de căutare. În cadrul unor universități europene și americane, astfel de cursuri sunt obligatorii și fac parte din curricula universitară.

Este foarte important ca România să dezvolte o strategie de digitizare la nivelul instituțiilor de învățământ superior pentru ca rezultatele cercetării românești să fie cunoscute și diseminate la nivel internațional. Bibliotecile vor continua să existe, dar nu se vor limita doar la rolul de intermediere între resursele de informare și utilizatori, ci se vor implica tot mai mult în cercetarea și dezvoltarea cunoașterii, în construirea bazelor cunoașterii și în transferul cunoașterii.

Bibliotecile universitare, pentru a supraviețui, trebuie să se adapteze noilor cerințe, să devină punctul central al documentării științifice, să contribuie la îndeplinirea obiectivelor majore ale învățământului superior care, la rândul său, contribuie la dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere.

Reguli de catalogare: de la AACR la RDA

Iulia Sergiu

În 1967 țările anglofone au fost dotate cu un standard de catalogare numit *Anglo-American Cataloguing Rules* (AACR) din nevoia de unificare a regulilor de catalogare între cele două maluri ale Atlanticului. A doua ediție publicată în 1978 a fost denumită cu acronimul AACR2.

Normele din AACR2 au fost apreciate pe plan mondial, dincolo de sfera anglofonă, reprezentând un ansamblu de regulile frecvent utilizat, tradus în numeroase limbi.

AACR2 a fost supus unor revizii periodice sub egida *Joint Steering Committee for Revision of AACR* (JSC). Cele mai importante revizii datează din 1988, 1998, 2002 și 2005. JSC l-a ales în postura de redactor șef și responsabil intelectual pe canadianul Tom Delsey, cunoscutul creator al modelului FRBR. RDA a fost pus în valoare de *Joint Steering Committee for Development of RDA* (JSC) ce reunea reprezentanți ai asociațiilor profesionale anglo-americane: American Library Association, Australian Committee on Cataloguing, British Library, Comitetul canadian de catalogare, Chartered Institute of Library and Information Professionals - CILIP), Library of Congress

În aprilie 2005, JSC a anunțat lansarea unui standard de catalogare revizuit în întregime ce nu va purta același nume. AACR apărut în 1967, va lăsa loc noului standard intitulat *Resource Description and Access* (RDA).

RDA sau *Resource Description and Access* reprezintă un set de instrucțiuni pentru catalogarea cărților precum și a altor materiale deținute de biblioteci și alte organizații culturale cum ar fi muzeele și galeriile. Lansat în iunie 2010 sub forma unui site web - RDA Toolkit - este succesorul ediției a 2-a a Regulilor de Catalogare Anglo-Americane (AACR2). Deși nu a fost adoptat imediat în Statele Unite, RDA a fost testat de Biblioteca Congresului, Biblioteca Națională de Medicină și Biblioteca

Națională de Agricultură, în cadrul planului de testare desfășurat în bibliotecile naționale din Statele Unite. În urma testelor făcute de cele 3 biblioteci, s-a hotărât ca RDA prezintă încă probleme. În analiza finală, Comitetului de Testare și Coordonare al RDA recomandă ca cele 3 biblioteci naționale să adopte RDA ținând cont de faptul că trebuie făcute anumite schimbări. Data de punere în aplicare a fost stabilită ca fiind ianuarie 2013.

RDA este acronimul pentru *Descrierea și Accesul la Resurse*, un standard nou pentru conținutul de metadata folosite ca suport pentru descoperirea, identificarea și utilizarea informațiilor. Standardul este utilizat în mediul digital și este destinat utilizărilor multiple. Acesta este pus la dispoziția utilizatorilor care vor să găsească, să identifice, să selecteze, să obțină sau să folosească informația, dar și celor ce au nevoie să-și organizeze resursele și informațiile într-o manieră profesională.

RDA se adresează în primul rând bibliotecilor, dar și comunităților destinate documentării și educației, arhivelor și muzeelor.

Bibliotecile și-au pierdut statutul de a fi sursa principală care oferă informații, fiind depășite de noii distribuitori de informații. Deși bibliotecile dețin documente ce nu se găsesc în altă parte, acestea pun la dispoziție o interfață și servicii mai puțin atractive decât Amazon și Google. Dacă bibliotecile vor dori să evite marginalizarea, vor trebui să facă schimbări fundamentale în abordarea serviciilor chiar dacă acestea vor impune cheltuieli materiale și de personal.

Webliografie:

1. *Bibliothèque nationale de France*. Disponibil: www.bnf.fr. Data consultării: [2011/07/13]
2. *Joint Steering Committee for Development of RDA*. Disponibil: www.rda-jsc.org. Data consultării: [2011/07/14]
3. *Library of Congress*. Disponibil: www.loc.gov. Data consultării: [2011/07/11]
4. *RDA: Resource Description & Access*. Disponibil: www.rdatoolkit.org. Data consultării: [2011/07/05]

Proiectul „Oameni în memoria Galațiului” la Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați

Camelia Toporaș

Conceptul de bibliografie locală nu reprezintă o noutate pentru bibliotecile publice din România. Alăturându-se activității mult mai ample de constituire a bibliografiei naționale, bibliografia locală a reprezentat încă din anii '70 o arie de interes pentru multe biblioteci județene, care au început să țină o evidență informațională și documentară cât mai extinsă, atât din perspectivă curentă, cât și retrospectivă, asupra monografiilor și a părților componente (articole, studii, capitole etc.) din documentele existente sau achiziționate de către bibliotecă, ce făceau referire la unitatea administrativ-teritorială studiată (regiune, județ) sau la personalitățile ce aparțineau prin naștere sau adopție spațiului respectiv. Aceste referințe erau ulterior cumulate sub forma unor anuare ce ofereau informații prețioase asupra multiplelor fațete ale vieții unei comunități pe parcursul unui an, pornind de la aspectele sociale, economice, științifice până la cele referitoare la viața și activitatea oamenilor ei de seamă.

Biblioteca „V.A. Urechia” este una dintre bibliotecile cu tradiție în domeniul bibliografiei locale, primul anuar ce aduna referințe despre județul Galați și personalitățile sale din periodicele și monografiile intrate în colecțiile bibliotecii pe parcursul anului 1968 văzând lumina tiparului în anul 1974. De fapt, cu un an înainte, apărea primul dicționar biobibliografic realizat în cadrul bibliotecii, volum ce aduna în paginile sale o parte dintre personalitățile marcante ale județului Galați. Această activitate nu s-a întrerupt de-a lungul timpului, din 1999 ea căpătând o nouă formă prin exploatarea posibilităților conferite de programul automatizat al bibliotecii ce oferea un modul dedicat bibliografiei locale. Un aport important în completarea informațiilor biobibliografice l-au avut și personalitățile în cauză, fie direct, prin completarea fișelor personale ce au adus un plus

de informație în reconstituirea parcursului social și profesional al acestora, fie indirect prin intermediul documentelor, scrisorilor și fotografiilor adunate în cadrul *Colecțiilor Speciale* ale bibliotecii, în special prin intermediul donațiilor celor care au conștientizat importanța conservării în timp a documentelor de interes local.

Volumul mare de informație adunată prin munca constantă a bibliografilor și bogatul material documentar din colecțiile bibliotecii trebuiau valorificate și aduse la lumină, în special în contextul mediatizării rolului bibliotecii publice în domeniul conservării memoriei locale, dar și pentru accentuarea importanței bibliotecii moderne în conturarea identității locale, funcție cu atât mai importantă în contextul globalizării.

Astfel, la începutul anului 2008, colectivul *Biroului Informare bibliografică* își propunea ambițiosul proiect de promovare a personalităților gălățene, mai mult sau mai puțin cunoscute comunității locale, pornind în primă instanță cu realizarea de expoziții și fișe biobibliografice ale personalităților ce împlineau o cifră rotundă în acel an, cu proiecte școlare de popularizare ale acestora, cu articole în presa locală ce readuceau în fața gălățenilor profilul unor oameni care prin ceea ce au realizat în viață au făcut sau fac cinste județului.

Pornit din pasiunea descoperirii și valorificării prețioaselor documente și informații adunate de-a lungul timpului în tezaurul cultural al Bibliotecii „V.A. Urechia”, proiectul a căpătat în timp o viață proprie. El s-a extins inevitabil dincolo de aria instituției sau chiar de limitele județului, datorită faptului că aceste personalități, nu în puține cazuri, și-au pus amprenta și asupra vieții altor localități sau locul lor de obârșie îi făcea să fie revendicați drept personalități și de alte așezări din țară sau chiar de peste hotare, acolo unde ne-au dus și cercetările noastre în scopul completării informațiilor biografice. Acestea s-au adăugat rezultatelor muncii de cercetare desfășurate în cadrul colecțiilor bibliotecii sau în mediul electronic, în scopul depistării tuturor resurselor care puteau contribui la conturarea profilului uman și profesional al

respectivelor personalități.

Rezultatul palpabil al proiectului s-a concretizat, până în momentul de față, în apariția a două volume din seria „Oameni în memoria Galațiului”, dedicate personalităților aniversate/comemorate pe parcursul anilor 2008, respectiv 2009 de către Biblioteca ”V.A. Urechia”, un al treilea volum corespunzător anului 2010 fiind în lucru. Astfel 29 de oameni de seamă sunt prezentați în primul volum și alți 29 sunt cuprinși în cel de-al doilea, personalități gălățene prin naștere sau prin adopție.

Nu avem pretenția a fi epuizat pe parcursul acestor ani toate personalitățile ce se încadrau profilului trasat, optând pentru evidențierea acelor mai puțin cunoscute, a celor existente în colecțiile speciale ale bibliotecii prin documente inedite sau a celor pentru care am putut obține prețioase informații cu ajutorul sprijinului familiei sau a celor care i-au cunoscut.

Personalitățile sunt prezentate în ordinea calendaristică a aniversărilor/comemorărilor. Fiecare în parte beneficiază de o scurtă prezentare, precedată de o fotografie și de un citat sub semnătura autografă a personalității prezentate. Acestea sunt urmate de o fișă biografică ce conturează activitatea socială și profesională și de o bibliografie ce pune în evidență opera și/sau referințele ce îi confirmă valoarea, asigurându-i intrarea în memoria culturală a comunității locale. Fișa bibliografică a fost împărțită în două secțiuni. Pe de o parte, a fost reflectată opera personalității în cauză, în ordinea importanței contribuției: monografii semnate de acesta ca autor sau în colaborare, opere publicate în volume, articole din periodice, manuscrise existente în colecțiile speciale ale bibliotecii, documente audio-video, documente electronice, contribuții în calitate de traducător sau coordonator; o a doua secțiune a bibliografiei fiind dedicată referințelor, sub formă de monografii, părți componente din volume sau articole, iconografie și webliografie.

S-a dorit ieșirea din forma stereotipă a unui astfel de volum, astfel încât informațiile biobibliografice să se împletească în mod fericit cu materialul vizual, o cercetare intensă fiind realizată pentru depistarea portretelor și fotografiilor ce aduc un plus de valoare acestei lucrări. Este reflectată selectiv și iconografia, o atenție aparte fiind dată în cadrul volumului de față imaginilor, fie că este vorba de fotografii și portrete, fie că este vorba de facsimile ale scrisorilor existente în colecțiile bibliotecii și care reconstituie frânturi

din personalitatea celor în cauză, fie că este vorba de fotografii ale monumentelor ce le eternizează în piatră sau marmură chipul.

Beneficiile tehnologiei moderne au făcut ca această cercetare să se extindă și în baze de date străine unde am desoperit uneori cu emoție fotografii sau importante informații biografice ce au îmbogățit materialul documentar. Astfel că dincolo de resursele proprii bibliotecii, dar nu în ultimul rând, în ultima parte a fișei este inclusă și o secțiune de webliografie ce face trimitere la resurse din mediul electronic. Chiar dacă se caracterizează prin volatilitatea informațiilor, aceste resurse nu pot fi ignorate în noul context informațional, ele oferindu-ne uneori acces la opere ale personalităților, la surse de încredere legate de diferitele aspecte ale vieții și operei celor în cauză și nu în ultimul rând la material iconografic.

În aceste două volume pot fi descoperiți profesori, compozitori, scriitori, istorici, artiști plastici, ingineri, oameni care au făcut performanță în domeniul lor de activitate, ale căror nume, nu în puține cazuri, le găsim pe plăcuța unei străzi sau a unei clădiri, transpuse într-un bust de mâinile unui artist care a vrut să le întipărească chipul în piatră sau în bronz sau al căror renume este dus mai departe de denumirile unor instituții de prestigiu. Cel de-al doilea volum adună în partea introductivă gânduri, impresii și ecouri declanșate de primul volum, dar și de proiect în ansamblul său, ecouri la nivel internațional, național și local semnate de: Elizabeth Anne Melrose - membru al comitetului Secțiunii de Genealogie și Istorie Locală a Federației Internaționale a Asociațiilor și Instituțiilor Bibliotecare (IFLA) și editor al newsletterului secțiunii, Pavel Chihaia - scriitor, prof. univ. dr. Mihaela Cernăuți-Gorodețchi la Universitatea din Iași și redactor șef al revistei academice „Acta Iassyensia Comparationis”, prof. univ. dr. Manuela Cernat de la Universitatea din București, Valentin Talpalaru, scriitor și critic literar și, nu în ultimul rând, pasionații de istoria Galațiului, colaboratori permanenți ai bibliotecii: prof. Corneliu Stoica, părintele Eugen Drăgoi, prof. dr. ing. Rodica Alexandru – reprezentanta AGIR.

Adeseori, oameni de seamă dispar din memoria colectivă o dată cu dispariția generației din care au făcut parte. Rolul bibliotecii locale este de a-i trece dincolo de bariera timpului, de a-i menține nemuritori în paginile cărților sau în colecțiile de

documente ale bibliotecilor publice. Sperăm ca acest demers editorial să le ofere generațiilor viitoare mesajul trecutului - un tezaur informațional complex referitor la moștenirea culturală și la valorile umane ale județului Galați, o colecție de memorie locală vie ce poate evidenția în fața comunității locale imensul potențial de informație al Bibliotecii „V.A. Urechia”, deschizând larg o poartă spre istoria locală a județului Galați.

Coperți
Oameni în
memoria Galațiului
: aniversări 2008 /
Toporaș Camelia,
Irimia Rocsana,
Badea Otilia, Bute
Mihaela ; coord.: Ilie
Zanfir.- Galați : Axis
Libri, 2009

Oameni în
memoria Galațiului
: aniversări 2009 /
Toporaș Camelia, Irimia Rocsana, Badea Otilia,
Bute Mihaela ; coord.: Ilie Zanfir.- Galați : Axis
Libri, 2010

În primul volum din ciclul „Oameni în memoria Galațiului” au fost evocați:

Manole Auneanu – scriitor și ziarist, Mihai Berza – istoric și profesor universitar, Smaranda Brăescu – parașutist și pilot, Severin Marcel Bumbaru – inginer automatizări și profesor universitar, Constantin Calmuschi – profesor și publicist, Agricola Cardaș – agronom și profesor universitar, Alexandru Cernat – general de armată, Ioan Cetățianu – profesor și publicist, Costache Conachi – poet și om politic, Ioan Constantinescu – critic literar și profesor universitar, Dimitrie Cuclin – compozitor, filosof și scriitor, Negoită Dănăilă – chimist și profesor universitar, Ludovic Feldman – violonist și compozitor, Ionel Fernic – compozitor, aviator și scriitor, Valentin Gheorghiu – compozitor și pianist, George Ivașcu – critic literar, scriitor și profesor universitar, B. Jordan – învățător și scriitor, Constantin Levaditi – medic și microbiolog, Ioan Licea – profesor și publicist, Dumitru Moțoc –

chimist și profesor universitar, Moise N. Pacu – profesor și publicist, Tudor Pamfile – etnograf și folclorist, Victor Papilian – medic, scriitor și profesor universitar, Anghel Rugină – economist și profesor universitar, Alfons Oscar Saligny – inginer chimist, Dorothea (Lola) Schmierer-Roth – pictor și profesor, Aristide Serfioti – medic, Ion Țărălungă – pictor, Gheorghe Zane – economist, istoric și profesor universitar.

În cel de-al doilea volum din ciclul „Oameni în memoria Galațiului” au fost evocați: Nicolae Abramescu – matematician și profesor, Nicolae Argintescu-Amza – critic de artă, eseist și traducător, Dumitru Bogatu – profesor universitar și ihtiopatolog, Toader Buhăescu – matematician și profesor universitar, Octavian Buhociu – etnolog și folclorist, Vasile Canarache – muzeograf și jurnalist, Laurențiu Caton – chimist și profesor universitar, Iordan Chimet – scriitor, scenarist și traducător, Benedict Corlaciuc – scriitor și publicist, Ileana Cotrubaș –

soprană și profesoară de canto, Constantin Dimofte – artist plastic și profesor, Ion Dongorozi – scriitor și profesor, Gabriel Drăgan – scriitor și istoric literar, Iosif Gafton – episcop, Eremia Teofil Grigorescu – general și om politic, Gheorghe Levcovici – artist plastic și profesor, Eugen Virgiliu Moțoc – inginer chimist și profesor universitar,

Barbu Nemțeanu – poet, publicist și traducător, Ioan S. Nenițescu – poet, Vasile Onuț – artist plastic, Ștefan Petică – poet și ziarist, Gheorghe Petrașcu – pictor, Nicolae Petrașcu – scriitor și istoric literar, Spiridon Popescu – scriitor și profesor, Edgar Reichmann – scriitor și critic literar, Theodor Șerbănescu – poet și ofițer, Mihai Honorius Teodorescu – inginer mecanic și profesor universitar, Constant Tonegaru – poet și publicist, Vasile Alexandrescu Urechia – istoric, profesor universitar, scriitor.

CLUBUL DE VACANȚĂ - *Clubul Curioșilor*

Program educațional – recreativ

Maricica Târâlă-Sava

Biblioteca Județeană „V.A.Urechia” a organizat și anul acesta **CLUBUL DE VACANȚĂ**. Copiii, tinerii, părinții și bunicii au venit în această vară la Bibliotecă și au participat la activitățile de vacanță. Programul **Clubului Curioșilor** a fost atractiv, interesant și diversificat ceea ce a adus un număr mare de participanți, în

medie 80 de copii la fiecare întâlnire, 30 de părinți, 15 cadre didactice, 5 bibliotecare, 2 reprezentanți ai Inspectoratului Județean de Poliție și alți colaboratori.

Deschiderea oficială a **Clubului Curioșilor** a avut loc pe data de 13 iulie 2011 și s-a desfășurat în fiecare zi de miercuri, între orele 10,00 – 12,00, până pe data de 7 septembrie, inclusiv. Activitățile s-au desfășurat în curtea Bibliotecii, în cadrul Secției pentru Copii și în Sala „Mihai Eminescu”. Fiecare întâlnire a avut ca obiectiv două activități principale și s-a urmărit în permanență contactul direct și indirect cu cartea, implicit cu lectura, îmbinându-se și cu alte genuri de

activități educative și distractive. Printre acestea, menționăm: „*Recondiționarea documentelor*” – activitate practică la Atelierul Legătorie al B.V.A.U; „*Lectura de vacanță – între obligație și plăcere*”; „*Atelier de pictură*”; „*Prevenirea accidentelor de circulație*”; „*Teatru și joc*”;

„*Prevenirea victimizării minorilor*”; „*Atelier de olărit*”; „*Idei peste idei*” – origami; „*Voluntarii în lumea cărților*”; „*Dimineață de poveste*” – lansarea volumelor pentru copii a scriitoarei Cezarina Adamescu: „*Povești pentru Georgiana*” și „*Râs în flăcări*”; „*Ghid turistic de vacanță*” – concurs; „*Jurnal de vacanță*” – depănarea celor mai frumoase și hazlii întâmplări de vacanță. Parteneri cu contracte de colaborare încheiate pentru activitățile clubului au fost Inspectoratul Județean de Poliție și Școala Nr. 28 „Mihai

Eminescu”. Anul acesta ne-am bucurat de sprijinul cadrelor didactice care s-au implicat voluntar într-o participare la clubul nostru. Copiii au socializat, au avut inițiative frumoase, au câpătat încredere în ei și s-au simțit importanți prin semnarea în condica de prezență, prin implicarea în realizarea unui cont în rețea de socializare (facebook) și prin realizarea unei reviste a **Clubului Curioșilor**. Putem spune că anul acesta am avut o vară frumoasă și bogată la Biblioteca „V.A.Urechia”, iar pe viitor sperăm să ne diversificăm serviciile astfel încât activitățile recreative să se îmbine cu cele educative și informale.

Din nou la CAFENEAUA CULTURALĂ

Violeta Opaît

Anotimpurile s-au înțeles între ele și ne-am trezit într-o dimineață că este vară. Și este vacanță! Și ne cuprinde un dor de ducă. Dar ce facem dacă suntem în oraș, nu avem invitație pentru o excursie în jurul lumii, nu avem nici măcar bunici la țară.

Unde mergem?

Mergem la Biblioteca „V.A. Urechia”! Iar dacă e joi mergem la Clubul de vacanță -

Cafeneaua culturală, tot la Biblioteca „V.A. Urechia”!

Întâlnirile au loc în fiecare zi de joi a săptămânii până pe data de 16 septembrie, la ora 10:00, în curtea Bibliotecii sau în sala „Mihai Eminescu” dacă vremea nu permite desfășurarea activităților în aer liber așa cum preferăm, la umbra copacilor, simțind adierea vântului și mirosul de cafea cu aromă de bucurie. Este bucuria de a fi împreună pentru a împărtăși impresii despre ceea ce ne preocupă: o carte pe care tocmai am citit-o, o poezie, un gând, un cântec, o întâmplare care ne-a tulburat...

Cafeneaua culturală s-a născut din dorința de a veni în întâmpinarea tinerilor gălățeni cu o ofertă atrăgătoare de petrecere a timpului liber îmbinând activitățile educative cu cele de recreere. Învățăm și ne distrăm împreună!

Iată propunerea noastră pentru această vară: .

13 iulie 2011, orele 10.00

Deschiderea oficială a Clubului de vacanță - *Cafeneaua culturală*

15 minute de RĂS! - Umor

Am citit și s-ar putea să-ți placă și ție! - Propuneri de lectură.

Recital vocal-instrumental de muzică folk susținut de: Cătălin Rusen, Vlăduț Olaru, George Constantin, Iustin Ursică.

21 iulie, orele 10.00

15 minute de RĂS! - Umor

Am citit și s-ar putea să-ți placă și ție! - Propuneri de lectură.

Prevenirea traficului de persoane și a dispariției minorilor.

Invitați: Ramona Axinte – agent principal Inspectoratul de Poliție Galați, Adrian Dura – comisar-șef, Inspectoratul de Poliție Galați, Cornelia Crișan – inspector de specialitate, Centrul regional împotriva traficului de persoane.

Impactul mass-mediei asupra omului. Dezbateri. Invitat: Fănel Teodorașcu, asistent - Facultatea de Relații Publice, Univ. Danubius

28 iulie, orele 10.00

15 minute de RĂS! - Umor

Am citit și s-ar putea să-ți placă și ție! - Propuneri de lectură.

Cine sunt EU? Masă rotundă. Discuții. Dezbateri.

04 august, orele 10.00

15 minute de RĂS! - Umor

Am citit și s-ar putea să-ți placă și ție! - Propuneri de lectură.

Muzica, pasiunea mea! Recital vocal-instrumental susținut de: Vlăduț Olaru, Cătălin Rusen, George Constantin, Iustin Ursică.

11 august, orele 10.00

15 minute de RĂS! - Umor

Am citit și s-ar putea să-ți placă și ție! - Propuneri de lectură.

Prevenirea manifestărilor violente în care sunt implicați tinerii.

Invitați: Adrian Dura – comisar-șef, Inspectoratul de Poliție Galați, Ramona Axinte – agent principal, Inspectoratul de Poliție Galați.

Despre libertatea personală. Dezbateri.

Invitat: Daniela Parapiru, psiholog

18 august, orele 10.00

15 minute de RĂS! - Umor

Am citit și s-ar putea să-ți placă și ție! - Propuneri de lectură.

Ora cinefilului. Vizionări și discuții.

Invitat: Ciprian Brașoveanu, actor la Teatrul Dramatic „Fani Tardini” Galați

25 august, orele 10.00

15 minute de RĂS! - Umor

Am citit și s-ar putea să-ți placă și ție! - Propuneri de lectură.

Rolul iubirii în viața oamenilor și în societate. Discuții.

Invitat: Daniela Parapiru, psiholog

01 septembrie, orele 10.00

15 minute de RĂS! - Umor

Am citit și s-ar putea să-ți placă și ție! - Propuneri de lectură.

Ce este normalitatea? Care sunt drepturile mele? Dezbateri.

Invitat: Daniela Parapiru, psiholog

08 septembrie, orele 10.00

15 minute de RĂS! - Umor

Am citit și s-ar putea să-ți placă și ție! - Propuneri de lectură.

Frumusețea - o atitudine interioară! Discuții.

Invitat: Daniela Parapiru, psiholog

16 septembrie, orele 16.00

Închiderea Clubului de vacanță. Premiera membrilor fideli ai Cafenelei culturale. Bal mascat!

Și nu uitați: chiar dacă vacanța se va termina, întotdeauna o cafea e mai bună în compania prietenilor la **Cafeneaua culturală!** O cafea cu aromă de bucurie. Bucuria de a trăi frumos!

Din curiozitățile diasporei române

Antoaneta Turda

Deși trăim vremuri tulburi în care situația României îi împinge pe mulți dintre conaționali noștri să-și părăsească țara natală, totuși animați de speranța care ar trebui să moară ultima, noi, cei rămași aici, sperăm mereu că ei se vor întoarce cândva în locurile de unde au plecat, ceea ce ne dă un imbold continuu de a-i căuta pe toate meridianele globului. Această căutare, dincolo de latura pur afectivă, are desigur, și una morală întrucât nu e drept să ignorăm eventualele lor reușite în țara de adopție sau să fim nepăsători la posibilele lor eșecuri. Aceasta este motivația principală pentru care, în urmă cu vreo 15 ani, am început să adun date despre românii din diasporă și apoi, treptat, să pot oglindi acest fenomen atât de mult dezbătut la ora actuală, prin prisma bibliotecarului. Deși drumul parcurs a fost marcat deseori de incertitudini și teama că nu întotdeauna datele obținute sunt cele reale, totul depinzând de sursele din care mi-au provenit acestea, totuși, după acest lung șir de ani, am revelația multor certitudini și, mai ales, mândria că despre românii plecați se poate vorbi și frumos. Acest adevăr este oglindit în câteva lucrări de referință pe care biblioteca noastră le deține și pe care le-am consultat, pe lângă presa literară și alte materiale diverse care conțin datele care mi-au fost necesare în acest sens. Pentru informații despre literatura exilului am consultat cele două ediții ale **Enciclopediei exilului literar românesc** (2003 și 2010) scoase de Florin Marinescu la Editura Compania din București precum și recentul **Dicționar al scriitorilor români de azi** editat la Editura Porțile Orientului, din Iași, în 2011. Alături de literatură, baletul este strâns legat de diaspora română, date privitoare la balerinii români stabiliți pe toate meridianele globului, putând fi găsite în lucrarea semnată de Caracaș Călin și Săndulescu Vivia, **Consemnări coregrafice : Baletul Operei Naționale București**, apărută în 2011 la Editura Rao din București. Despre artiștii plastici atât din România cât și din diaspora am aflat multe amănunte mai ales din cele două volume ale lucrării: **Enciclopedia artiștilor români contemporani**, apărută în 1996, la Editura ARC 2000 din București și care poartă semnătura a trei autori a căror muncă este pe deplin recompensată moral de toți cei care consultă această vastă lucrare. Ei sunt: Alexandru Cebuc, Vasile Florea și Negoită Lăptoiu. Materialele folosite de-a lungul timpului conturându-mi o viziune generală asupra diasporei, mi-au dat primele satisfacții, dar și primele întrebări legate de acest subiect, toate satisfacțiile și dilemele diasporei române concretizându-se treptat, în programul TINLIB, unde am completat toate datele avute despre personalitățile studiate. Completarea acestor date m-a dus, vrând nevrând, spre labirintul unei lumi în care curiozități de tot felul mi-au atras atenția, ceea ce m-a determinat, la un

moment dat, să încerc să rețin anumite aspecte legate de personalități ale diasporei, dorința de a acumula tot mai multe date transformându-se, treptat, într-o adevărată frenezie care, odată instalată, a generat o muncă al cărei rezultat abia acum pot spune că începe să se vadă. Nu voi aminti în acest articol date referitoare la scriitori de talia lui Mircea Eliade sau al altora de același calibru, ci mă voi opri la nume mai puțin cunoscute, care totuși au acel minim de rezonanță ca să merite atenția românilor rămași în țară. Un astfel de nume este cel al Flaviei Cosma care și-a lansat la Baia Mare, în 27 noiembrie 2007, două volume de poezii, moment ce mi-a stârnit curiozitatea în ceea ce privește literatura română din Canada. În timp ce culegeam date despre această scriitoare care scrie atât în limba maternă cât și în limba engleză, am aflat că volumul pentru copii scris în limba engleză: **The adventures of Tommy Teddy Bear & Alex Little Bunny** (apărut în Canada) este ilustrat de către arhitectul canadian de origine română Nicolas Varias (detaliu notat la *Mențiune de responsabilitate* la titlul respectiv). Observând acest amănunt, din întâmplare, am considerat că e bine să trec în programul TINLIB toate datele pe care le cunosc, pentru că, mergând pe anumite fire, drumul prin labirintul diasporei îmi va fi mult mai ușor, toate informațiile privitoare la o personalitate depășind, la un moment dat, sfera personală, devenind astfel, treptat, o mică părticică din acel întreg care e Diaspora Română. Animată de dorința de a face o prezentare cât mai amplă a fiecărei personalități în parte, am încercat, atât cât mi-a fost posibil, să acopăr cu informațiile potrivite, cât mai multe din rubricile din meniul Autori. Unul dintre numele la care am găsit destul de multe date este cel al autoarei mai sus amintită, prezentată astfel în *Meniul Autori*:

Nume, prenume : Cosma, Flavia

Cunoscut ca : Diaspora română

Profesia : ingineră

Domeniu de afirmare : literatură

Funcții (la data înregistrării) : Președinta Asociației pentru Democrație în România (cu sediul la Toronto)

Data nașterii : 5 iunie 1938

Loc naștere : Oradea

Naționalitate : română

Cetățenie : canadiană

Domiciliu : Toronto, Canada

Studii : Facultatea Electro-Energetică din cadrul Institutului Politehnic București

Studii : Școala Populară de Artă, secția actorie (București)

Activitatea socio-profesională : în România a lucrat în Radiodifuziune ca ingineră de sunet

Activitatea socio-profesională : în Canada a lucrat în Mass-Media

Premii : a primit Premiul pentru Documentarul TV. "Romania a Century at the Crossover"

Premii : a primit premiu pentru volumul de poeme „47”

Colaborări la publicații : publică atât în presa literară din România cât și din Canada

Note : în 1974 părăsește România

Note : scrie în română și în engleză

Autor al : (aici sunt trecute, în ordinea alfabetică a titlului, toate cărțile pe care le deținem precum și 3 articole despre Flavia Cosma).

Acest exemplu mi se pare semnificativ mai ales pentru faptul că autoarea scrie în două limbi, cazul fiind destul de frecvent la scriitorii români din diasporă. Adunând date despre românii de pretutindeni mi-am dat seama că fiecare membru al diasporei menționat în program are, în biografia sa, cel puțin un aspect care merită să fie trecut la una dintre rubricile pe care programul TINLIB le oferă. În acest context ideatic voi mai pomeni câteva nume și amănunte legate de personalitățile diasporei dar, din economie de spațiu, voi aminti doar acele rubrici unde sunt trecute datele lor cele mai importante. La balerina Cora Benador am menționat, la **Note**, că este fiica scriitorului Ury Benador, cel care a lăsat câteva scrieri valoroase în zugrăvirea evreimii din nordul Moldovei. Un caz interesant din punct de vedere biblioteconomic mi s-a părut scriitoarea Monica Săvulescu Voudouris, născută în 1942 la Galați și stabilită inițial în Olanda apoi în Grecia (amănunt consemnat la **Note**) întrucât a semnat în trei feluri, toate menționate la **Formă nepreferată**: Săvulescu, Monica; Săvulescu-Voudouri, Monica și Voudouri, Monica. Cu pseudonimul Judith Parker este semnat romanul polițist cu tentă psihologică **Le pétale meurtrier**, în spatele acestui pseudonim ascunzându-se Mia Pădurean, cunoscută în România mai ales după apariția biografiei dedicată marelui actor Gheorghe Dinică. Dintre rubricile cu o frecvență mare de folosire în oglindirea diasporei române este cea care marchează debutul. La **Debut** trec, în funcție de datele pe care le dețin, debutul propriu-zis (publicistic) din presa literară și repetând câmpul, trec și debutul în volum (editorial). Completând de-a lungul timpului această rubrică am reținut un caz mai aparte și anume un debut la 70 de ani. Este vorba despre scriitoarea canadiană de origine română Elena Buică (n. 3 ianuarie 1933 în Țigănești, jud. Teleorman) care a debutat în 2003 în revista „Observatorul” din Toronto, ea fiind o colaboratoare constantă atât la această revistă cât și la „Destine literare” din Quebec. Acest ultim aspect amintit este trecut la **Colaborări la publicații**.

Abordarea diasporei române deseori mi-a dat un sentiment de tristețe pentru că, adunându-mi materiale, am observat că mulți români au murit prin țări străine, neputând să-și mai revadă țara natală. Un astfel de caz este cel al pictorului Cojan, Aurel (n. 3 martie 1914 în comuna Beceni, jud. Buzău-m. în 2005 la Paris) plecat din România în 1969, moment din care nu a mai revenit acasă. El este consemnat în **Enciclopedia artiștilor români contemporani** și pe **Wikipedia**, surse din care am aflat că a fost discipol al lui Camil Ressu și al lui Francisc Șirato (informație trecută la **Studii** unde am menționat că între 1932-1934 a urmat cursuri la Academia de Arte Frumoase din București). Cercetând ambele surse am mai aflat faptul că în 2004 i s-a conferit, din partea Președintelui României, „Meritul cultural în grad de mare ofițer”, ceea ce am trecut la rubrica **Distincții-Decoratii**.

Culegerea datelor despre personalitățile diasporei române, indiferent de formația lor intelectuală și

domeniul în care se manifestă, mi-a produs, la un moment dat, o mare satisfacție în ceea ce privește învățământul românesc deoarece am observat, privitor la activitatea socio-profesională a românilor de pretutindeni că mulți dintre intelectualii plecați au reușit, mai repede sau mai târziu, să se manifeste și în țara de adopție în domeniul în care s-au format în România, pe lângă practicarea profesiei, mulți fiind preocupați și de alte domenii în care excelează. Un exemplu în acest sens este matematicianul și scriitorul Bogdan Suceavă cunoscut atât ca scriitor cât și ca matematician. La acest autor, născut în 27 septembrie 1969 la Curtea de Argeș, semnificativ mi se pare faptul că și-a continuat în SUA studiile universitare de matematică, unde a obținut și un Doctorat, în 2002 (menționat la **Titluri științifice renumerate**) fiind acum cadru universitar la California State University. La acest scriitor am mai menționat, în rubricile adecvate, premiile obținute și debutul din 1990 precum și faptul că a fost membru al Uniunii Scriitorilor Români din 1 ianuarie 2002 până în 3 noiembrie 2009, iar din 2005 este membru al Pen Club (SUA). Aceste două aspecte ale apartenenței sale la organizații sunt relevante de programul TINLIB la rubrica **Afilieri**.

Formați bine în școlile românești și cu nostalgia țării natale în inimă, românii de pretutindeni deseori s-au remarcat, indiferent de profesia avută, și prin diverse activități culturale menite a promova cultura română în țara de adopție, reușind să construiască, acolo unde au decis să trăiască, adevărate oaze de românism, fie prin revistele care deja sunt numeroase și unde apar alături de membrii diasporei și scriitori din țară, fie prin câteva încercări de a organiza biblioteci românești, precum aceea din Freiburg (înființată la 1 mai 1949 la inițiativa lui Virgil Mihăilescu) și Paris (Biblioteca Română „Petre Sergescu-Marya-Kasterska” a fost înființată la sfârșitul anului 1961 de juristul Petre Cârjeu).

Recuperarea morală a conaționalilor plecați m-a ajutat să îmi formez o părere nu doar despre cultura română văzută dincolo de granițele țării, ci și despre exponenții minorităților naționale porniți de pe aceste meleaguri, pentru că nu puține sunt situațiile în care ei au ajutat la răspândirea culturii române prin traduceri. În acest sens mă gândesc în primul rând, la traducătorul și eseistul de limbă germană, (stabilit în Germania) Aesch, Georg care a tradus romanul lui Al.Vona **Ferestre zidite** și volumul scris de Alexandru Papilian **Muște sub pahar**, ambii romancieri aparținând diasporei române.

Aspectele relatate în acest material desigur că dau o imagine foarte generală a ceea ce înseamnă diaspora română și felul în care poate fi oglindită în TINLIB, detaliile de tot felul, legate de personalitățile care trăiesc în afara țării, putându-se aborda doar pe măsură ce pătrundem cât mai adânc și exact posibil în acest deja uriaș capitol de studiu, mereu deschis spre o cercetare care se cere făcută cu multă obiectivitate și rigoare.

Exemplele date au fost alese în așa fel încât să acopere, pe cât posibil, aria posibilităților de încadrare în TINLIB și cu intenția de a demonstra faptul că românii și minoritarii de bună credință au mereu ceva de spus de bine despre țara în care s-au născut, indiferent când și de ce au părăsit-o.

Documentar

Din presa gălățeană a primului deceniu al secolului al XX-lea (III)

Leonica Roman

Între 10 ianuarie și 7 iunie 1909 apare săptămânalul *Praștia*, avându-l ca redactor șef pe Dumitru Gorgos. La început, este tipărit la Tipografia Const. P. Nicolau din Brăila, iar din 4 mai 1909 la Tipografia Bălășescu din Galați.

Revista Societății Cooperative și Filantropice

a Funcționarilor și Meseriașilor Agricoli din România apare în perioada aprilie 1909-1910. Publicația are o periodicitate lunară, avându-l ca redactor pe Gh. Varlam Ghițulescu. Începând cu nr. 3 din 1909, poartă titlul *Tribuna Științifică*, numele unei publicații mai vechi a lui Gh. Varlam. La început, revista este imprimată la Tipografia „Moldova”, o perioadă de timp nu se mai menționează tipografia, după care este tipărită în București, la Tipografia „Jubileu”. Continuă publicația *Revista funcționarilor agricoli. Organ al Societății Cooperative și Filantropice a Funcționarilor și Meseriașilor Agricoli din România*, apărută la Iași între aprilie 1908 și martie 1909.

În perioada 19 aprilie 1909-21 august 1910, apare săptămânal revista literară *Înainte*. I. Burbea deschide efemerida cu articolul *Ziaristica de provincie*. La 13 iulie 1909, apare un număr omagial pe hârtie velină, închinat memoriei lui Mihai Eminescu, reproducând câteva din poeziile marelui poet național. Revista mai publică un interviu cu C. Mille și comentează memorialul unei călătorii în Japonia, scris de un gălățean care semnează Boris D. Georgevici, „comerciant”(1).

În anul 1909 ia ființă la Institutul Grafic „Schenk”-Burbea *Almanahul „Înainte”* avându-l ca editor pe Ion Burbea. Printre colaboratori se numără: Eleonora Burbea, Gh. Ranetti, Șt. Drugă.

La 21 iulie 1909, la Tipografia Țăranu & Co Bucurest, iese de sub lumina tiparului un număr ocazional din *Mischpoche. Erschienen zur Hochzeitsfeier von Fräulein Lolotte Ruckenstein und Herrn Sigmund Permutter*, avându-l redactor responsabil pe dr. Egon Rohrllich.

Între 1 decembrie 1909 și aprilie 1910 apare gratuit, cu o periodicitate lunară, *Buletinul Ligii Culturale a tuturor românilor. Secția Galați*, fiind imprimat la Tipografia „Buciumul Român”.

Menirea buletinului este arătată în primul număr:

„În el se vor arăta unele fapte mai de seamă din activitatea Comitetului central al Ligii Culturale, activitatea secțiunii noastre, noii membri înscriși, diferite propuneri ce ni s-ar face în legătură cu Liga și orice comunicări către membri.

Astfel fiecare membru va fi informat lunar despre tot ce privește secțiunea locală”(2).

La 27 decembrie 1909 ia naștere săptămânalul *Dreptatea. Organ conservator-democrat*. Apare până la 13 iunie 1910. Între 1-10 ianuarie 1910, este imprimat la Tipografia Nouă, iar din 17 ianuarie 1910 la Tipografia „Moldova”.

Tot în anul 1909 se înființează și publicațiile: *Amicul producătorului și comerciantului de băuturi spirtoase și Fluturașul. Revistă școlară, șapirografiată*. Cea din urmă apare în perioada 1909-1911, fiind scrisă de un grup de elevi de la diferite licee din Galați, sub redacția lui C. Stoika.

Buletinul judiciar. Publicațiune lunară a instanțelor judecătorești din circumscripția Curții de Apel din Galați vede lumina tiparului în data de 15

ianuarie 1910.

În primul număr, în articolul *Drept program*, se arată necesitatea apariției acestei tipărituri datorită faptului că la Galați existau mai multe instanțe judecătorești, publicația urmând să fie „un organ exclusiv de publicitate a activității acestor instanțe” (3). Buletinul va fi folosit atât pentru magistrați, avocați cât și pentru comercianți, aceștia având ocazia „a se pune în curent cu jurisprudența creată și cu modul de a rezolva – diferitele chestiuni de drept – de către instanțele judiciare din circumscripția Curții de Apel din Galați” (4).

Urmând modelul revistelor franceze de drept, cum ar fi *Revue des grands procès contemporaines*, buletinul va publica pe lângă hotărârile mai importante și reportaje despre dezbaterile proceselor de seamă, pledoarii, rechizitorii, ordonanțe definitive, sentințe comerciale, civile și penale, anchete judiciare, comerciale, dar și articole de drept, economie politică, sociologie. Apare până la **15 ianuarie 1911**, avându-l ca director și proprietar pe C.G. Popescu, iar ca secretar de redacție pe Ștefan Chiriac. Începând cu 15 mai 1910, secretar de redacție devine Traian Constantinescu. Inițial este imprimată la Tipografia Teodor Dimitriade, iar de la 15 ianuarie 1911 la Tipografia „Modernă” Societate Cooperativă.

Sub conducerea unui comitet de profesori, la **7 martie 1910** ia naștere, la Tipografia Iancu Gh. Balaș, *Primăvara. Foaie săptămânală*. Din 10 octombrie 1910 are subtitlul: *Foaie culturală bimensuală*. Apare la Tecuci până la **8 decembrie 1910**.

Tot la Tecuci, însă în perioada **22 aprilie-11 iulie 1910**, apar cele 7 numere din *Alarma. Gazetă politică, săptămânală*, sub direcția lui I.C. Popescu și a lui Romulus Dioghenide. Numerele sunt imprimate la Tipografia ziarului „Adevărul” din București.

La **25 aprilie 1910**, tot pe meleaguri tecucene, apare sub direcțiunea unui comitet, *Tecuciul. Organ al Partidului Național-Liberal*. Având multe întreruperi de-a lungul existenței, publicația apare în 25 aprilie 1910, 3 noiembrie-31 decembrie 1913,

5 septembrie 1920-28 august 1921, 18 septembrie 1921, 29 aprilie-12 iulie 1923, 5 ianuarie 1924, 1-15 mai 1928, cu o periodicitate neregulată. În timp, subtitlul suferă mai multe modificări, astfel că din 3 noiembrie 1913 adaugă în subtitlu, după cuvântul *liberal*, cuvintele *din Tecuci*; între 29 aprilie-12 iulie 1923 este subintitulat *Ziar național-liberal*, iar la 5 ianuarie 1924 informația la titlu devine *Ziar politic*. Între 18 septembrie 1920-1 iunie 1921, este editat de Clubul liberal, iar între 10 iulie-18 septembrie 1921 este editat de Clubul Național-Liberal. De-a lungul apariției, publicația este tipărită la diverse imprimării: Tipografia Iancu Gh. Balaș, Tipografia și legătoria de cărți Vasile S. Adam, Tipografia Institutului de Arte Grafice „Lupta” Nicolae Stroilă, Tipografia „Tiparul Tutovei” Grünberg din Bârlad.

La un moment dat, ziarul a fost suplinit de *Liberalul. Ziar al Partidului Național-Liberal din jud. Tecuci* (1 ianuarie 1922; 21 martie 1923).

Trebuie menționat faptul că într-o perioadă anterioară, între 27 aprilie 1906 și 8 martie 1907, tot la Tecuci, a apărut o publicație purtând același titlu *Tecuciul. Organ al Partidului Național-Liberal*.

NOTE:

1. *Dicționarul general al literaturii române*. [Vol. 3]: E/K. București: Univers Enciclopedic, 2005, p. 725.

2. Guruianu, Virgil. *Publicații periodice gălățene*. În: *Dominus*, nr. 41, iunie 2003, p. 15 apud. *Buletinul Ligii Culturale a tuturor românilor. Secția Galați*, 1 decembrie 1909.

3. *Drept program*. În: *Buletinul judiciar. Publicațiune lunară a instanțelor judecătorești din circumscripția Curții de Apel din Galați*, an 1, nr. 1, 15 ianuarie 1910, p. 1.

4. *Ibidem*.

(Va urma)

Asociația Bibliotecarilor din România

Filiala Galați - bilanț și perspective

Mihaela Bărbulescu

Existența unor asociații profesionale în mediul bibliotecar este extrem de necesară făcând posibilă o mult mai bună colaborare între cei care au îmbrățișat această meserie, o mai bună cunoaștere a problemelor existente în mediul bibliotecar și, în același timp, facilitează comunicarea între bibliotecari pentru a putea răspunde cu brio la necesitățile informaționale ale utilizatorilor.

Este foarte important ca diversele tipuri de biblioteci să mențină o legătura între ele, deoarece împreună pot face față cerințelor utilizatorilor, cerințe care se diversifică din ce în ce mai mult. În această idee, a avut loc pe data de 14 iunie 2011, într-un cadru foarte plăcut, la sediul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” Galați, ședința Asociației Bibliotecarilor din România, Filiala Galați care a avut ca scop principal organizarea de noi alegeri pentru conducerea filialei.

Au participat la această ședință atât bibliotecarii de la Biblioteca Județeană cât și cei de la Biblioteca Universității “Dunărea de Jos” Galați, membrii în A.B.R.

Ședința s-a desfășurat în prezența managerului Bibliotecii Județene “V.A. Urechia”, dnul Ilie Zanfir, a dnei director adjunct Letiția Buruiană, a dnei Mioara Voncilă, directoarea Bibliotecii Universității „Dunărea de Jos” Galați, iar din partea conducerii A.B.R. ne-am bucurat cu toții de prezența dnului prof. univ. Mircea Regneală, președintele A.B.R.

Activitatea dlui prof. Mircea Regneală este bine cunoscută celor care sunt implicați într-un fel sau altul în activitățile din mediul bibliotecar: lector la Secția de Bibliologie și Știința Informării a Facultății

de Litere a Universității din București (1991-1996), conferențiar (1997-2000), profesor (2001), șef de catedră Biblioteconomie și Știința Informării (din 2004). Responsabil al secției pentru Programul Socrate/Erasmus, a întreprins stagii de perfecționare în Olanda, S.U.A., Franța, Germania, Anglia, a participat la numeroase congrese internaționale ale IFLA, la conferințe și reuniuni internaționale, fiind cooptat în structuri la nivel central european. A fost director al Bibliotecii Centrale Universitare din București în perioada 2003-2010. Desfășoară, de asemenea, o bogată activitate în cadrul Comisiei Naționale a Bibliotecilor, din anul 2002, precum și în cadrul Asociației Bibliotecarilor din Învățământ din 1990, asociație devenită A.B.R. din anul 2007.

De-a lungul timpului, a publicat numeroase articole de specialitate atât în publicații din țară, cât și din străinătate, precum și cărți de specialitate deosebit de utile în acest domeniu de specialitate.

Prin activitatea desfășurată în ultimele decenii, activitate managerială, didactică, științifică, publicistică, a contribuit major la statuarea profesionalismului în bibliotecile din țara noastră.

Bibliotecarii prezenți au putut lua parte la un dialog interesant pe tema

activității în bibliotecă, dialog în cadrul căreia dnul prof. Mircea Regneală, ne-a vorbit despre ce mai înseamnă în ziua de astăzi profesia de bibliotecar, a punctat diverse aspecte profesionale cum ar

fi: ideea de perfecționare a bibliotecarilor la fiecare 5 ani, realizarea unui catalog colectiv al publicațiilor, lansarea unei noi cărți pe tema Bibliotecilor din România al cărei coordonator este, despre misiunea de a fi bibliotecar, despre organizarea Conferinței Naționale a A.B.R. din acest an și cea de anul următor precum și despre utilitatea alcătuirii unui colectiv de sprijin al bibliotecii, alcătuit din persoane care se simt apropiate de bibliotecă și, bineînțeles, apropiate de bibliotecari.

S-a vorbit și despre realizarea unor instrumente de lucru utile în activitatea de bibliotecă cum ar fi realizarea unui “Ghid al Serviciului de Referințe” în ideea de a crea instrumente de lucru utile profesiei și mai ales în condițiile în care serviciul de referințe capătă o pondere din ce în ce mai mare în funcționarea bibliotecii. De asemenea, s-a subliniat necesitatea alcătuirii unui grup de bibliotecari care se vor ocupa de realizarea unui ghid de catalogare-indexare.

O discuție interesantă s-a purtat pe tema softurilor de bibliotecă, fără de care o bibliotecă nu mai poate exista cu adevărat și mai ales nu poate oferi servicii de calitate.

Dnul director, Ilie Zanfir, a abordat aspecte legate de softurile de bibliotecă Tinlib și Aleph și a subliniat necesitatea achiziționării unui soft performant, amintind de problemele de tip financiar întâmpinate la cumpărare, precum și costurile întreținerii lui. În acest context s-a vorbit și despre alcătuirea consorțiilor de bibliotecă în acest scop.

Problemele cu care se confruntă în ziua de azi bibliotecile sunt asemănătoare indiferent că vorbim de biblioteci publice sau de biblioteci universitare.

Se simte din ce în ce mai acut nevoia de schimbare atât în modul de organizare a bibliotecilor, a spațiului fizic ocupat de acestea, cât și în serviciile pe care le pot oferi utilizatorilor.

Mediul informațional s-a propagat cu o foarte mare viteză și a cuprins într-un timp foarte scurt toate sectoarele de activitate. Numărul de informații zilnice crește exponențial, făcând din ce în ce mai dificilă orientarea și alegerea acelor informații corecte și pertinente.

Bibliotecarului îi revine datoria să facă lumină în acest noian informațional livrat de mass-media, de instituții și organizații care sunt supuse tendinței de înnoire, pentru a putea fi competitive într-o

lume extraordinar de dinamică, globalizată, în care informația ajunge la public în câteva secunde printr-o singură atingere a mouse-ului.

Datoria bibliotecarului este de a se menține informat, de a ști la timp de noile apariții tehnice, pentru a le putea folosi în folosul cititorilor.

În acest sens dnul prof. Regneală ne-a vorbit despre necesitatea de a fi pregătiți să facem față nevoilor informaționale mereu în schimbare ale utilizatorilor, de perfecționare profesională, de necesitatea familiarizării cu noile instrumente de lucru, de crearea unor instrumente de lucru cât mai utile în munca de bibliotecă.

În continuare, dna Florina Diaconeasa, președinta Filialei Galați, ne-a prezentat raportul de activitate după care s-a trecut la alegerile propriuzise. În urma procesului de votare, Filiala A.B.R. Galați, a ales un nou Consiliu de conducere, pe perioada 2011 – 2015.

1. Președinte, dna Dorina Bălan – Biblioteca Județeană “V.A. Urechia” Galați;
2. Vicepreședinte, dna Lenuța Ursachi – Biblioteca Universității “Dunărea de Jos” Galați;
3. Secretar, dna Catrina Căluian - Biblioteca Județeană “V.A. Urechia” Galați.

Le dorim ca în perioada în care se vor afla la conducerea filialei să colecționeze cât mai multe clipe frumoase și fructuoase, cât mai multe succese profesionale și, bineînțeles, să ne bucurăm împreună de o activitate cât mai diversă și mai constructivă în cadrul filialei, activitate de pe urma căreia să beneficieze atât bibliotecarii cât și utilizatorii bibliotecilor noastre.

Bibliografie:

1. Buluță, Gheorghe; Petrescu, Victor. *Bibliologie românească. Idei. Portrete. Controverse*. Targoviște: Editura Biblioteca, 2008
2. <http://proiectabr.wordpress.com/>

Salonul literar Axis Libri, bilanț la doi ani de la lansare

Silvia Matei

9 septembrie 2009 este data la care Biblioteca „V.A. Urechia” a inaugurat **Salonul literar Axis Libri**, ca extensie culturală a brandului „**AXIS LIBRI**”, care a debutat inițial cu revista și editura ce poartă același nume și a continuat cu manifestarea culturală **Târgul Național de Carte**,

ajuns și el în 2011 la cea de-a treia ediție.

Salonul Literar Axis Libri face parte dintr-o „integrală a manifestărilor” care și-a propus să promoveze cartea și lectura, găzduind în fiecare zi de joi a săptămânii, la ora 17:00, o serie de evenimente culturale: lansări de carte, dezbateri literare, sau pe teme majore din actualitate, expoziții, sau recitaluri de muzică și poezie, oferind oportunități de punere în valoare a potențialului artistic din arealul Dunării de Jos de la Galați.

Gândit inițial ca un loc de întâlnire pentru scriitorii gălățeni, salonul și-a deschis porțile și pentru scriitorii de pe alte meleaguri ale țării care și-au dorit să-și lanseze cărți în ambientul primitor creat de instituția centenară, Biblioteca „V.A. Urechia”. Sala de lectură Mihai Eminescu, devenită de multe ori neîncăpătoare pentru zecile de participanți, oferă cadrul ideal pentru actul artistic ce se desfășoară aici, vegheat în permanență de privirea caldă a Marelui Nostru Poet Național, portretizat cu măiestrie de artistul plastic gălățean, Nicolae Spirescu.

Dacă ar fi să facem un *bilanț* al celor patru sezoane ce s-au desfășurat în perioada septembrie 2009-iunie 2011, datele arată astfel:

- stagiunea I (9 septembrie-17 decembrie 2009) a numărat 15 ediții în care au fost prezentați 23 de autori cu 26 de cărți lansate și a avut loc o dezbatere culturală și s-a vernisat o expoziție;
- stagiunea II (14 ianuarie-10 iunie 2010) a numărat 20 ediții în care au fost prezentați 32 de autori cu 37 de cărți lansate și au avut loc 10 dezbateri istorice și culturale;
- stagiunea III (16 septembrie-9 decembrie 2010) a numărat 13 ediții în care au fost

prezentați 28 de autori cu 33 de cărți și au avut loc 3 (trei) dezbateri culturale;

- stagiunea IV (13 ianuarie-21 aprilie 2011) a numărat 14 ediții în care s-au lansat 47 de cărți și 27 de autori, având loc 2 dezbateri.

Făcând un total, putem afirma că au avut loc 62 de ediții la care au fost prezentați aproximativ 110 autori cu 143 de cărți și reviste și s-au desfășurat nu mai puțin de 16 dezbateri pe diverse teme de actualitate, cu peste 6000 de participanți.

Dacă ne amintim de prima ediție a Salonului, aceasta a fost dedicată comemorării a 20 de ani de la tragica dispariție a 215 persoane în naufragiul vasului Mogoșoia și a debutat cu lansarea cărții scriitorului Aurel Rău, „*Mogoșoia – istoria unei tragedii*”.

Treptat, s-au prezentat în fața asistenței gălățene autori precum: Constantin Vremuleț, Dan Cheșcu, Maximilian Popescu-Vella, Anton Stanciu, Tudose

Tatu, Viorel Rotilă, Cătălin Negoită, A.G. Secară, Violeta Ionescu, Cristian Nicolae Apetrei, Arthur Viorel Tuluș, Constantin Ardeleanu, Diana Vrabie, Dan Plăeșu, Ivan Ivlampie, Viorel Dinescu, Aurel Stamate, Viviana Ivlampie, Ioan Toderiță, Sanda Panait, Ionel Marin, Nicolae Zainea Vornicoff, Nory Bellu și Alberto Simon Bellu, Valentin Bodea, Claudia Partole, Constantin Cristian, Neculai I. Staicu-Buciumeni, Marius Cioarec, Ion Cordoneanu, Aurel Iacob, Nicolae Paul Mihail, Theodor Parapiru, Coriolan Păunescu, Gheorghe Gurău, Dan Goglează, Dorina Bălan, Apostol Gurău, Vasile Ghica, Katia Nanu, Violeta Craiu, Paul Sânt-Petru, Ioan Fărcășanu, Mariana Solomon Lazanu, Ionel Necula, Ioan Rusu, Gherghina Tofan, Ionel Jecu, Virgil Costiuc, Pompiliu Comșa, Ilie Zanfir, Speranța Miron și Cezarina Adamescu. De remarcat sunt și prezentările de noutăți editoriale făcute de Valentin Ajder, directorul editurii Eikon și Aurel Ștefanachi, directorul Editurii TipoMoldova, prieteni și colaboratori fideli ai Bibliotecii „V.A. Urechia” și cititorilor săi.

Salonul literar Axis Libri se poate lăuda și cu prezența unor personalități marcante ale culturii naționale precum: Gabriel Liiceanu, Ioana Pârvulescu, Mircea Cărtărescu, acad. Gheorghe Buzatu, Theodor Codreanu, Aura Christi, Vasile Andru, Cassian Maria Spiridon, acad. Mihai Cimpoi, Nicolae Dabija, Nora Iuga, acad. Dinu C. Giurescu, Virgil Tănase, Eugen Ovidiu Chirovici, sau Petru Lificiu, care au dat substanță întâlnirilor și ne-au întărit încrederea că efortul depus în organizarea acestor evenimente nu este inutil.

Formatul deja consacrat al salonului literar presupune de fiecare dată deschiderea cu o succintă prezentare a invitaților, făcută de Ilie Zanfir, Directorul Bibliotecii „V.A. Urechia”, sufletul și inițiatorul acestui act cultural, discuțiile pe marginea cărților lansate fiind preluate și conduse, apoi, de neobositul moderator al întâlnirilor, scriitorul și jurnalistul Theodor

Parapiru.

Rolurile s-au schimbat în permanență de-a lungul desfășurării evenimentelor din cadrul Salonului Literar, astfel încât fiecare dintre scriitorii fideli care au participat la salon au fost cel puțin o dată comentatori dar și protagoniști, lansându-și în acest cadru creațiile literare.

Fiecare întâlnire de joi a avut farmecul ei, fiind lansate discuții incitante pe diverse teme de actualitate. De remarcat sunt și epigramele pline de umor ale cunoscutului epigramist gălățean Ion Grosu, adresate fiecărui protagonist, care au dat savoare și au avut rolul de a destinde atmosfera de fiecare dată.

În același cadru au fost lansate și cele 35 de lucrări publicate în această perioadă la Editura Axis Libri.

De asemenea, trebuie să remarcăm și colaborarea fructuoasă dintre toate instituțiile de cultură ale orașului Galați, în special cele cu Teatrul

Dramatic Fani Tardini, Teatrul Muzical *Nae Leonard* și Liceul de Artă *Dimitrie Cuclin* care au răspuns prezent la solicitarea Bibliotecii, participând în cadrul salonului literar cu recitaluri sau minispectacole artistice, îmbinându-se astfel toate fațetele artistice și dând culoare acestui act cultural.

Acum când ne pregătim să inaugurăm cel de-al treilea an de evenimente putem afirma cu tărie că **Salonul Literar Axis Libri**, inițiat și patronat de

directorul general al Bibliotecii „V.A. Urechia” și moderat de scriitorul și jurnalistul Theodor Parapiru, a devenit un solid punct de reper în viața culturală a gălățenilor iubitori de frumos, iar Biblioteca „V.A. Urechia”, cu certitudine, fanionul culturii și locul de întâlnire al elitei intelectuale locale.

„Casa de Cultură a Studenților” - la 50 de ani (II)

Cultură * Educație * Distracție

Dinu Gându

destinate tinerilor studenți talentați, dornici de afirmare, care fac sau nu parte din cluburile de muzică ale Casei de Cultură a Studenților, dar care prezintă interes privind muzica Folk.

7. *Let's Folk* - ianuarie-decembrie 2011, sala de spectacole a Casei de Cultură a Studenților Galați, Club «Casa Veche» - Serie de evenimente cultural- distractive sub formă de concerte, recitaluri și audii prin care se promovează muzica Folk la nivelul studenților. Concepute ca serate de muzică Folk, cu invitați consacrați la nivel național prin acest gen de muzică, evenimentele sunt

8. *Festival Național Studențesc de Teatru*- 29-30 aprilie 2011 - sala de spectacole a Casei de Cultură a Studenților Galați, Club S, Sala Studio. Festival Național Studențesc de Teatru cu tema comică, cu participarea trupelor de teatru aparținând Caselor de Cultură a Studenților din țară și din Galați, realizat de Casa de Cultură a Studenților Galați în colaborare cu trupa de teatru „De ce ficatu?..” și în parteneriat cu Teatrul Dramatic „Fani Tardini” și Universitatea „Dunărea de Jos” Galați -Facultatea de Arte.

9. *Cupa Liceelor la Streetdance* - 18-19 februarie 2011 - Sala de spectacole a Casei de Cultură a Studenților Galați - etapa locală de la Galați a implicat desemnarea din rândul trupelor participante a liceelor gălățene a primilor trei câștigători, care au participat în luna aprilie 2011 la etapa națională a competiției, care s-a desfășurat la București, în parteneriat cu OneBit Dance Studio. Etapa locală s-a desfășurat în parteneriat cu trupa de dans „Stance” și Inspectoratul Județean Școlar Galați.

10. *Anotimpuri Culturale Studențești* - ianuarie-decembrie 2011 - Casa de Cultură a Studenților Galați: Club S, sala de spectacole, foaierea sălii de spectacole, Universitatea „Dunărea de Jos” Galați - se desfășoară pe tot parcursul anului 2011, *Anotimpuri Culturale Gălățene* se dorește a fi o serie de manifestări cultural-artistice, sportive și educative cu participare națională, ce reunește concerte, concursuri diverse, spectacole, seminarii, dezbateri, colocvii. Partenerii permanenți ai acestui eveniment sunt: Universitatea „Dunărea de Jos” Galați și Liga Studenților Galați.

11. Participări la festivalurile naționale studențești - ianuarie-decembrie 2011 - Casele de Cultură ale

Studenților din cele mai importante centre universitare din țară - deplasarea trupelor și formațiilor afiliate Casei de Cultură a Studenților Galați la festivalurile și concursurile naționale organizate la nivelul MECTS, precum și deplasări efectuate la invitația celorlalte Case de Cultură a Studenților.

12. „*That's Us*”, ed. a IV – mai 2011 - Sala de spectacole a Casei de Cultură a Studenților Galați – spectacol anual realizat cu participarea tuturor trupelor și formațiilor afiliate Casei de Cultură a Studenților Galați, având și invitați de la celelalte Case de Cultură a Studenților din țară: dans, prezentări de modă, muzică folk, muzică rock.

13. *Festivalul Național Studențesc de Muzică Folk «Baladele Dunării»* ediția a XV-a- mai 2011 – sala de spectacole a Casei de Cultură a Studenților Galați. Festivalul Național Studențesc de Muzică Folk reprezintă manifestarea cultural artistică de gen la nivel național, sub formă de competiție, la care participă soliști și grupuri de muzică folk ce activează în Casele de Cultură Studențești. Pe lângă competiția propriu-zisă, organizată pe două secțiuni, trupe și formații, Festivalul beneficiază în fiecare an de prezența unor reprezentanți de renume ai

muzicii folk care realizează workshop-uri și ateliere de lucru împreună cu participanții la eveniment.

14. „*Operațiunea Monstru*” – iunie 2011 - amenajarea piscicolă „Cotoroia” din județul Galați – concurs național de pescuit sportiv de tipul „catch and release”, realizat conform ordinelor de prohibiție pe anul 2011. Toți peștii prinși sunt eliberați după ce au fost cântăriți de arbitri și li s-au înscris greutatea în fișele de concurs. Înaintea începerii concursului, participanții ecologizează zona în care se desfășoară concursul. Primii trei clasați primesc premii constând în echipamente de pescuit.

15. *Clubul de turism sportiv* – ianuarie-decembrie 2011 – Casa de Cultură a Studenților Galați, zone montane de interes turistic și sportiv

de pe teritoriul României. Clubul urmărește dezvoltarea spiritului ecologic prin organizarea unor acțiuni de profil, participarea la competiții naționale, precum și prin practicarea sportului în aer liber (alpinism, cros montan, orientare turistică).

16. *Școala de Vară* – iulie- august 2011 – Casa de Cultură a Studenților Galați, Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați – colocviu cu tema „Istorie și filozofie medievală” în parteneriat cu Universitatea „Dunărea de Jos” Galați, Universitatea București-Centrul de Studii Medievale, Universitatea „Babes-Bolyai”, Cluj-Napoca, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași. Eveniment cultural realizat prin susținerea unei serii de seminarii

Localia • Localia • Localia • Localia • Localia • Localia

tematice și a unei sesiuni de lucrări științifice cu tema „Istorie și filosofie medievală”, prezentate sau coordonate de către invitați de marcă în mediul academic, remarcați prin publicații și lucrări de specialitate în domeniul istoriei și filosofiei.

17. *Olimp-X* – iunie 2011 – Campusul universitar „Al.I. Cuza”, diferite amenajări sportive din orașul Galați - Olimp-x reprezintă cel mai mare proiect destinat activității sportive studențești. Însușește șase sporturi de actualitate în rândul comunității studențești: fotbal, volei, baschet, tenis cu piciorul, alpinism și pescuit. Tradițional acest proiect, își propune să îi determine pe tineri să acorde mai multă importanță activităților sportive ca o alternativă sănătoasă la activități cum ar fi privitul excesiv la televizor, jocurile pe calculator ș.a.m.d. Unul din atributele ce diferențiază OLIMP-X, față de alte proiecte cu caracter sportiv, îl reprezintă faptul că își propune să promoveze sporturi ce inițial nu sunt practicate în masă de către studenți.

18. *Let's Rock* – ianuarie-decembrie 2011 – sala de spectacole a Casei de Cultură a Studenților Galați, Club S, Casa Veche, Campusul universitar „Al.I. Cuza”. Serie de evenimente cultural- distractive sub forma de concerte prin care se promovează muzica rock la nivelul studenților. Concepute precum concerte de muzica rock cu invitați consacrați la nivel național prin muzica rock, evenimentele sunt destinate tinerilor studenți talentați, dornici de afirmare, care fac sau nu parte din cluburile de muzica ale Casei de Cultură a Studenților, dar care prezintă interes privind muzica rock.

19. *Econatura* – iulie 2011 – una din zonele de interes turistic din județul Galați – program de ecologizare a unei zone de interes turistic din județul Galați, realizat de către membrii clubului de turism sportiv afiliat Casei de Cultură a Studenților Galați, în parteneriat cu studenții Universității „Dunărea de Jos” Galați.

20. *Expoziția foto* – iulie-septembrie 2011 – foaietul sălii de spectacole al Casei de Cultură a Studenților Galați, holul Universității „Dunărea de Jos” Galați - prezentarea neconvențională a fotografiilor realizate de studenții Universității „Dunărea de Jos” Galați, precum și a unor artiști gălățeni consacrați.

21. *Concurs Național Studențesc de Street Dance* – octombrie 2011 – sala de spectacole a Casei de Cultură a Studenților Galați – festival studențesc de dans, cu temă impusă (streetdance) co-organizator fiind trupa de dans „Stance”, afiliată Casei de Cultură a Studenților Galați, cu participarea trupelor de gen aparținând Caselor de Cultură Studențești din țară.

22. *Festivalul Național Studențesc de Modă „Extravagance”* – noiembrie 2011 – sala de spectacole a Casei de Cultură a Studenților Galați – festival de modă, coiffure și machiaj, realizat în colaborare cu agenția de modele „Qua Models” a Casei de Cultură a Studenților Galați, la care participă în afara trupelor de modele a Caselor de Cultură Studențești și importanți designeri, make up artists și hair-styliști, cei din urmă realizând live, pe scenă, demonstrații de coiffure, tunsoare și machiaj.

23. *Medieval Music Nights* – noiembrie 2011 – Casa de Cultură a Studenților Galați - Seara medievală „Medieval Music Night” reprezintă o serie mai amplă de manifestări

care încearcă aducerea în atenția publicului studențesc din Galați a artelor medievale, cu precădere muzică cu specific medieval, sub forma unei serii de recitaluri a trupelor de profil. Pe perioada desfășurării concertelor se vor organiza diferite work-shopuri cu profil de arte medievale în foaietul sălii de spectacole a Casei de Cultură a Studenților, cât și în Campusul studențesc.

24. *S'live rock*, ediția a V-a – noiembrie 2011 – Club S – festival național studențesc de muzică rock având ca scop promovarea acestui gen de muzică și a tinerilor artiști în mediul studențesc, prin prezența în concert a câtorva trupe reprezentative pentru Casele de Cultură Studențești din țară și din Galați, precum și a unor artiști ai genului deja consacrați pe plan național.

25. *BBoy Session*, ediția a IV-a – decembrie 2011 – sala de spectacole a Casei de Cultură a Studenților Galați - Competiție internațională de break-dance, organizată pentru al patrulea an consecutiv de Casa de Cultură a Studenților Galați și trupa de breakdance „BBoyzOnly”, structurată pe mai multe secțiuni (1vs1, 2vs2, echipe) la care participă trupe și dansatori aparținând Caselor de Cultură Studențești din țară, DJ consacrați, trupe invitate în afara concursului, juriul având componență internațională.

26. *Balul Bobocilor* – decembrie 2011 – sala de spectacole a Casei de Cultură a Studenților Galați, Club S – Balul Bobocilor din Universitatea „Dunărea de Jos” Galați, presupune anual desemnarea câștigătorilor de Miss și Mister Boboc din rândul studenților din anul I ai Universității „Dunărea de Jos”. Participanții aleși în urma unui casting sunt supuși timp de o lună înaintea balului la diverse probe neconvenționale în concordanță cu tema balului care se modifică de la an la an. Câștigătorii sunt desemnați în urma unui spectacol de dans și probe personale la care participă pe lângă concurenți și trupe consacrate invitate.

27. *Clubul de proiecte* – ianuarie-decembrie 2011 – Casa de Cultură a Studenților Galați - Activitate realizată de CCSG în parteneriat cu Liga Studenților din Galați și UGAL cu obiectiv educativ și civic de a stimula participarea și implicarea tinerilor (studenți și elevi) la viața socială și publică, cu toate aspectele acestea, cu scopul concret de a dezvolta simțul antreprenorial pe acest segment de vârstă, de pregătire în managementul proiectelor europene, de a-și însuși competențele necesare administrării unui ONG sau abilitatea de a întreprinde acțiuni în câmpul vieții sociale, folosind pârgii antreprenoriale.

28. *Concert de Crăciun* – decembrie 2011 – Sala de spectacole a Casei de Cultură a Studenților Galați - *Gala de Crăciun a Casei de Cultură a Studenților Galați* are ca scop atât recompensarea tuturor colaboratorilor săi cu prezența la un concert deosebit de colinde și muzică tradițională românească, cât și premiera membrilor trupelor afiliate care au obținut distincții la cele mai importante competiții studențești organizate în țară pe tot parcursul anului 2011 și ai voluntarilor organizațiilor nonguvernamentale non-profit.

29. *Gala CCS 50 de ani de cultură studențească* - octombrie-noiembrie, 10 proiecte culturale de mare anvergură destinate sărbătoririi a jumătate de secol de existență.

Bustul profesorului universitar Vintilă Dongoroz

Corneliu Stoica

Cine străbate Strada Domnească, la nr. 111, va observa că în fața clădirii Facultății de Științe Juridice, Sociale și Politice (fostul Institut „Notre Dame de Sion”), în partea dreaptă a ușii de la intrare, a apărut un nou monument: Bustul profesorului universitar Vintilă Dongoroz. Este amplasat în vecinătatea celui dedicat lui Mihail Kogălniceanu, operă în bronz a sculptorului Vladimir Hegel, care străjuiește aici din 1975, inițial fiind ridicat

în 1893 în Parcul „Mihai Eminescu”.

Pentru cei mai mulți dintre gălățenii de astăzi, numele lui Vintilă Dongoroz este aproape, dacă nu chiar total necunoscut. A fost jurist, avocat, profesor universitar de drept penal, autor al multor lucrări de drept, membru corespondent al Academiei Române și politician. Originar, aparține meleagurilor gălățene, fiind născut la 27 martie 1893 la Tecuci. După studii gimnaziale în orașul natal, urmează Liceul „Unirea” din Focșani, iar între 1912-1916 frecventează cursurile Facultății de Drept din București. La 27 decembrie 1919 își ia doctoratul în drept cu teza „Dinamica socială a dreptului penal”. Până în 1948 a activat ca avocat în baroul Ilfov. De asemenea, la 1 ianuarie 1929 a fost numit conferențiar de drept și procedură penală la Facultatea de Drept din București, iar la 15 noiembrie 1936 a devenit profesor titular, funcționând aici până la 30 aprilie 1951. La 27 mai 1948 a fost primit ca membru corespondent în Academia Română, calitate care i-a fost ridicată în același an, luna august, de către autoritățile comuniste pe criterii politice. A fost repus în drepturi post-mortem, la 11 mai 1994. Vintilă Dongoroz a mai activat ca profesor și la Școala Superioară de Științe Administrative din București (1928-1936) și la Institutul Superior de Științe Penale (1930-1936). A pledat în mai multe procese penale celebre: procesul contingentării, procesul pașapoartelor, fraudele de la Casa Muncii C.F.R., fraudele cu terenurile petrolifere, procesul spirtului metilic, fraudele de la închisori etc. Între 1 octombrie 1954 – 1 februarie 1964, când s-a pensionat, a lucrat ca șef de secție la Institutul de Cercetări Juridice al Academiei și membru în Consiliul Științific al acestuia. S-a stins din viață la 18 martie 1976, la București. A fost un timp director al revistei „Jurisprudența generală” și a colaborat cu studii, articole și adnotații la „Tribuna juridică”, „Revista Penitenciară”, „Curierul Judiciar”, „Revista Penală”, „Biblioteca Marilor Procese” etc. A făcut parte din mai multe comisii care au redactat proiectele de Cod Penal și Codului de

procedură penală, având o contribuție însemnată la elaborarea acestora. A publicat în perioada 1922-1934 un număr de 27 de cărți: „Despre traficul de influență”, „Tratat de drept și procedură penală” (5 volume), „Drept interprovincial penal”, „Pluralitatea infractorilor”, „Abuzul de încredere și escrocheria”, „Curs de drept și procedură penală”, „Omuciderea prin imprudență. Concurs de cauze”, „Infracțiunile falimentare față de legea lichidării juridice”, „Trădarea și spionajul. Conceptul lor”, „Cauzalitate psihică și fizică în infracțiuni” etc.

Bustul prin care juriștii din cadrul tinerei facultăți de profil au cinstit memoria acestui savant penalist de renume a fost dezvelit la 30 aprilie 2011, în cadrul manifestărilor prilejuite de Conferința Internațională „Cercetare, Educație și Progres în Mileniul III”, organizată în parteneriat cu alte trei universități din Italia, Polonia și Republica Moldova. Autorul lui este Tudor Ioan, cunoscut nouă gălățenilor mai ales ca pictor și grafician, dar care, la Academia de Arte din Iași, a studiat mai întâi, timp de doi ani, sculptura cu profesorii Florea Vladimir și Dumitru Căileanu. Chiar dacă la primul impact bustul dă impresia că este realizat din bronz, el nu a fost turnat în acest metal, ci în fibră de sticlă patinată cu acrilice și emailuri colorate, o tehnică mixtă folosită și în industria auto. Sunt materiale cu o mare rezistență la intemperii și la acțiunea distructivă a timpului.

Bustul este unul dintre cele mai frumoase și expresive ridicate vreodată la Galați. Despre felul cum l-a gândit și ce a avut în vedere artistul în modelarea chipului lui Vintilă Dongoroz, iată o declarație a acestuia: „Mi-am temperat îndrăzneala artistică pentru a nu face contrast necuvenit cu bustul lui Mihail Kogălniceanu, aflat alături, și pentru a fi în ton cu arhitectura clădirii din fundal și bogata ei istorie. Am preferat să fiu tributar unor maeștri ca Rodin, Jalea sau Medrea și am idealizat portretul, încercând să rămân în caracterul modelului, gândindu-l ca pe un senator roman, știind că la baza dreptului modern stă dreptul roman. Am sugerat o togă pe umărul stâng, fără a exagera materialitatea acesteia. Am mizat pe un modelaj impresionist, dar subordonat formei. De mare ajutor mi-a fost stăpânirea desenului artistic, pe care îl predau de atâția ani la Liceul de Artă „Dimitrie Cuclin” și la Facultatea de Arte. Am ținut seama de faptul că lumina în acest caz va bate întotdeauna din stânga portretului și am accentuat anumite zone de umbră pentru a crea echilibrul necesar, știind că în lumină contrastele vor fi mai puternice”.

Așadar, patrimoniul artistic al Galațiului s-a îmbogățit cu un nou monument de cinstire a memoriei unei mari personalități născută pe aceste meleaguri. Pe când oare și cele dedicate lui Nicolae Mantu, Iosif Ivanovici, Dimitrie Cuclin promise de ani buni de Primărie și Consiliul Local?

Obiceiuri din ciclul vieții: Nunta (II)

Eugen Holban

În comuna Țepu flăcăii luau obiectele de zestre, le jucau într-un fel de horă pe care ei o formau în ogradă și numai după aceea le duceau la carul de zestre.

În comuna Smulți, când nuntașii mergeau pentru luarea zestre, erau întâmpinați de soacra mică. „Bună dimineața, soacră mică!”, ziceau ei.

Femeile din partea miresei dădeau zestrea din casă. Dădeau mai întâi icoana. Cine purta icoana nu cânta și nici nu juca. Urma apoi *sâpetul*. II purtau doi flăcăi voinici, de obicei vorniceii. În *sâpet* se afla și o farfurioară cu brânză, o bucată de găină friptă și o bucată de pâine. Pernele erau purtate de femei. Zestrea era chiuată și jucată până o așezau în căruță. Obiectele erau așezate pe sipet, așa cum erau așezate și în casă. Cele care nu aveau loc mai erau puse și pe lângă sipet. Zestrea pleca cu o parte din muzicanți acasă la mire, iar restul nuntașilor mergeau la biserică.

În comuna Oancea zestrea nu se ducea o dată cu nunta, ci mai înainte. Era dusă de obicei noaptea, direct acasă la mire. Am mai întâlnit încă vreo câteva sate în care zestrea miresei era dusă direct acasă la socrul mare, fără să mai treacă pe la Biserică. Dar acestea reprezintă excepții.

În majoritatea așezărilor, însă, carul cu zestre însoțea alaiul nuntașilor la cununie, apoi la casa mirelui. Pe drum, femeile chiuiau agitând în aer câte un levicer ori o pernă. Cel care mâna boii purta un ștergar pe după gât. Alte două ștergare se prindeau la resteile jugului.

Până la casa părintească - și chiar și acolo - mirele întâlnea mai multe capcane, bariere pe care nu le putea trece decât plătind. Când voia să iasă din ograda socrului mic, flăcăii închideau porțile și el trebuia să plătească, uneori, sume deloc neglijabile, fiind în joc mândria lui. Dacă mireasa era din alt sat, cursele erau organizate de cel care conducea horele satului respectiv și care, pentru a-l asigura pe mire că nimeni nu-l va mai stânjeni, îl însoțea până în marginea satului, unde își lua rămas bun, despărțindu-se în termeni civilizați. „Ne-ai luat

fata, trebuia să plătești”. „Nu-i nici o supărare, așa este obiceiul din străbuni”, răspundea mirele.

Când nuntașii plecau de la casa miresei spre biserică, soacra mică arunca cu firimituri de pâine amestecate cu sare sau cu zahăr în urma alaiului. În comuna Cudalbi se făcea același lucru, dar cu pâine tăiată în patru, repetându-se întrucâtva gestul făcut de mireasă mai înainte cu colacul tăiat de nună: se arunca și acum în cele patru zări „ca tinerii să aibă noroc de bogăție și de trai bun”.

Unii copii și chiar unii vârstnici așteptau de-a lungul drumului cu găleți sau cofe pline cu apă. Alții scoteau chiar atunci apă din fântână și se ațineau cu ciutura plină în calea nuntașilor. Nunul sau mirele sau amândoi deodată aruncau bani. Se rosteau urările de rigoare. După cununie, nunta pornea spre casa mirelui, în chiote, joc și mare veselie, însoțită de privirile admirative ale sătenilor, care se înșirau de o parte și alta a drumului, spre a nu scăpa nici un segment din frumusețea acestui minunat spectacol. La poarta gospodăriei alaiul era primit cu ploști și sticle pline cu vin de către stolnici. O rudă a socrului mare aducea o ulciță

plină cu apă. Mireasa lua cana și le turna, în ordine, mai întâi nunilor apoi socrilor mari. După spălare, toți stăteau cu mâinile întinse ca să se zvânte; ritualul nu permitea ștergerea cu prosopul. După acest act ritual, de purificare, mireasa arunca ulcica peste casă. Apoi o rudă din partea socrilor mici venea cu ștergarele. Mireasa lua câte unul și îi însohona (gătea), mai întâi pe nunii mari și pe socrii mari. Celelalte ștergare ce trebuiau înmânate erau puse pe o masă. Cei care urmau a le primi se prindeau în horă, „hora ștergarelor”. O rudă a socrilor mici lua prosoapele în brațe și împreună cu mireasa le împărțea. Mireasa lua câte un prosop, se ducea cu el în fața celui căruia urma să i-l ofere - la o anumită distanță - și se pleca

ușor. Acesta se desprindea din horă și se apropia de mireasă care îi puneă ștergarul pe după gât, apoi îi săruta mâna, adică la fel cum procedase cu nunii și cu socrii mari. Bineînțeles și aici era o anume ordine. Primii din horă cărora urma a li se pune ștergare erau nașii nunului, - socotiți nași de-al doilea - apoi părinții nunului. În unele sate nașii nunilor aveau aceleași drepturi cu nașii propriu-ziși. În comuna Rediu, după ce se termina „hora prosoapelor”, nunul și nuna își invitau rudele la joc în aceeași

ordine în care li se distribuieră ștergarele.

Pe prispa casei aștepta soacra mare cu o cană plină cu miere de albine în mână și cu un ștergar. Înainte de a intra în casă, mirii gustau din miere apoi fiecare își înmuia degetul arătător și ungea tocul ușei în partea de sus și în părți, „*ca să le fie viața dulce ca mierea*”. După aceea, soacra îi înfășura pe amândoi după gât cu un ștergar și îi trăgea în casă, „*ca să fie nedespărțiți pe viață*”. Pe pragul ușii era așternută fie o blană de oaie, fie o bundiță sau un cojoc, pe care mirii călcau neapărat, „*spre a le fi traiul ușor și moale*”. Cam în același timp, începea și descărcatul zestrei, cu aceleași jocuri și glume ca și la încărcarea ei.

Dincolo de voia bună, de veselia care domina întregul ceremonial al nunții, existau și unele obiceiuri care întretineau o anumită notă de prudență superstițioasă între mireasă și soacra mare, reglând într-un mod discret relația dintre viitoarea noră și mama soacră: „la nuntă, când vine mireasa la soacră, ea are prevederea să-și astupe gura cuptorului, căci nora știind cum de obicei sunt soacrelle, temându-se deci de un trai rău cu bărbatul din pricina ei, se poate uita în cuptor, astfel soacra moare” (Artur Gorovei, *Credințe...*, p. 192, informație din comuna Țepu).

După aceea, în unele sate toată lumea era invitată la masă. În alte localități, mirii mâncau găina friptă și un ou aduse în sipet odată cu zestrea. Oasele acestei găini erau îngropate imediat de către mireasă la rădăcina unui pom roditor, „ca să rodească și ea ca și pomul”. Întreaga operație era urmărită îndeaproape de către soacra mare. În unele sate, oasele erau păstrate pentru a fi îngropate la una din furcile casei, atunci când tinerii își construiau propria locuință. După masă, petrecerea continua în ogradă sau era mutată pe un teren viran din apropiere, loc consacrat - de obicei - pentru astfel de petreceri. Spre seară, nunii și socrii mici se retrăgeau acasă, dar reveneau la orele 22:00 pentru a participa la masa cea mare, care era frumos aranjată, cu mai multe feluri de mâncare, din care nu lipseau: sarmalele, răciturile de pasăre, friptura etc. Masa cuprindea și momente deosebit de spectaculoase: se juca găina nunei, se dădeau darurile nunilor, se striga darea etc.

Punctul final al ceremonialului nunții poate fi considerat momentul dezgătutului și legatului miresei, deși distracția mai putea continua încă o zi sau două.

În comuna Smulți, în acest moment mirele se îmbrăca într-un cojoc mare, întors pe dos, se încălța în opinci și pe cap își puneă o masă pregătită din

timp. El lua mireasa în brațe și fugea cu ea – fura mireasa. Toți nuntașii se luau după el ca să-l aducă înapoi.

Dezgătutul miresei însemna îndepărtarea veșmintelor de tranziție - voalul - și acoperirea capului cu un batic alb, în trei colțuri numit în unele localități și *moadă*. La locul legăturii se puneă o floare roșie de mușcată, după ce peste această legătură se puneă *fâșiul*, iar nașa care oficia de fapt întregul ritual, îi mai prindea și un șorț la brâu. După ce mireasa îi dăruia câțiva metri de stofă („sohonul nașei”), mergeau împreună pe la nuntași. În trecut, toate țesăturile care se ofereau ca dar în cadrul ceremonialului nunții erau țesute în casă. Stofele și pânzeturile de târg și-au făcut apariția cu puțin timp înaintea celui de-al doilea război mondial; mai întâi, la un număr foarte redus de țărani înstăriți, încumetriți uneori cu boieri ori intelectuali ai satului. Mireasa săruta mâna atât la femei, cât și la bărbați, iar ei îi ofereau câte un „bacșiș”. În acest timp, muzica cânta „la dezgătutul miresei”.

În comuna Munteni, baticul respectiv, numit „batic de nevastă”, era jucat înainte de a fi legat, iar în el se puneau bani, care i se dădeau miresei. Momentul era numit *jocul baticului* sau *cerceii*.

Nuntașii care îl conduceau pe nun il urcau pe acoperișul propriei lui case, unde aprindeau și-un foc. Pentru a i se permite coborârea, precum și stingerea focului, nașul le promitea băutură și mâncare.

Fecioria miresei era confirmată de „jocul

cămășii” sale și consfințită prin cinstirea nuntașilor cu rachiu roșu.

În comuna Oancea, această problemă se rezolva încă de la cununia religioasă. În fața altarului, mireasa era întrebată de către preot dacă este fecioară și, dacă răspunsul este negativ – aici nu putea să mintă – i se lua imediat voalul alb de pe cap și i se puneă o basma de nevastă.

În trecut, fata necinstită era purtată prin sat într-un car, apoi era trimisă la casa părintească pe grapă. În comuna Cavadinești, soacra mare le puneă ițele în gât atât miresei necinstite, precum și părinților ei și era o mare rușine pentru aceștia. „*Bună dimineața, bună dimineața, socri mari!*”, spuneau părinții fetei când reveneau la casa socrilor mari. „*Bună dimineață și bine ați venit; nu ați adus cumva și scutecele!? Na ce meritați!*” Și soacra mare le arunca ițele în gât socrilor mici, sub privirile emoționante, dar aprobatoare ale nuntașilor care se aflau prin apropiere.

Toate aceste acte de o duritate cutremurătoare, greu de suportat, nu determinau neapărat desfacerea

căsătoriei de-abia încheiate. Rareori se întâmpla acest lucru. Nici târguierile referitoare la adăugarea vreunei noi suprafețe de pământ sau a altor valori materiale pe foaia de dotă a miresei, pe care socrii mari le pretindeau în plus față de cele hotărâte la logodnă, după ce aflau despre necinstea miresei, nu erau neapărat dovada vreunei meschinării. Ei își dădeau foarte bine seama de ridicolul situației la care se expuneau prin aceste acte. Știau foarte bine că tinerii erau sortiți să trăiască împreună toată viața, iar că odraslele lor vor deveni nepoții ambelor perechi de socri, adică de bunici, dar se implicau fără nici o rezervă în acest act cumplit. Nici măcar grupul de femei care controlau camera nupțială pentru a zădărnici orice șiretlic la care ar fi putut recurge mireasa nu erau neapărat răutăcioase. Nu voiau decât să afle purul adevăr. De ce? Pentru că tradiția impunea o anume normă morală de la care nimeni nu se putea abate. Toată comunitatea și, inclusiv familia socrului mic, știau că necinstea miresei afecta grav ordinea firească a lucrurilor. Căci, după cum am menționat și mai sus, nunta nu era un act oarecare, ci era un act ritual excepțional; era, de fapt, un eveniment sacru de dimensiuni cosmice, eveniment la care participau nemijlocit și stelele.

Socrii mici, adică părinții miresei, cei mai grav afectați, nu încercau să se sustragă vreodată de acest supliciu. Acceptau supuși, cu umilință, toate chinurile la care erau supuși de nuntași ca pe ceva meritat de ei. Se supuneau de fapt regulilor unui ritual. Era vorba de un ritual de purificare prin umilință.

La aproximativ trei zile de la nuntă sau în prima duminică se făcea - în special în subzona de est a zonei Covurlui - „calea mînzului”, la soacra mare, de fapt o a doua nuntă, la care participau doar femeile. Obiceiul acesta s-a păstrat mai bine în satele de pe malul Prutului, probabil și ca o compensație pentru modul în care erau tratate femeile în timpul mesei mari. Până nu demult, doar bărbații se simțeau în largul lor la nuntă. Femeilor li se ofereau niște lavițe pe lângă perete și mâncau ținând farfuriile în mână. Obiceiul s-a conservat bine și în satele din subzona Horincea până în perioada interbelică.

„Calea mînzului” ne-a fost semnalată și în unele localități din restul spațiului cercetat, cum ar fi, bunăoară, comuna Brăhășești, precum și în satul Gohor, unde avea loc la socrul cel mai bogat.

În satul Cosmești Vale, „Calea Mînzului” se făcea la toate cele trei familii implicate. În prima duminică se făcea la soacra mică, adică în mod normal. Se mai făcea apoi a doua duminică la nașă, iar a treia duminică la soacra mare.

Se făcea fie cu muzică - de obicei un număr mai redus de lăutari decât la nuntă - fie fără muzicanți. În acest de-al doilea caz, cântau femeile din gură și jucau. Masa se organiza la fel ca și în noaptea nunții, uneori folosindu-se și ce mai rămânea de la masa propriu-zisă. Femeile aduceau și de astă dată plocoane și dădeau dare. Se cânta „cântecul găinei”

și încă multe altele. La această petrecere nu primeau nici un bărbat, chiar și nașa venea singură. Salutul era tot cel obișnuit în timpul nunții, adică „Bună dimineața!”.

În satul Cosmești Vale petrecerea era ceva mai sobră și fără plocoane, mai ales la cea care avea loc la nașă și bineînțeles, la soacra mare.

Tot cam a treia zi după nuntă, făceau o petrecere oarecum asemănătoare cu cea descrisă mai sus și femeile din unele sate situate în raionul Cahul - Basarabia, cum ar fi comuna Văleni, bunăoară. Deși era petrecerea femeilor, aici mai erau acceptați și unii bărbați. Petrecerea era numită **fuiuarele** și ținea cam o bună parte din zi și din noapte. Ca dar, fiecare participantă aducea un obiect - o unealtă - cum ar fi: o furcă cu fus și cu fuior, o covată, o mătură, precum și animale sau păsări. Aduceau, bunăoară, o găină, o oaie și chiar un vițel. Totul se desfășura apoi în felul în care de desfășura distracția la „Calea mînzului”

În sud-vestul zonei, obiceiul se mai numea și „plăcintele” și credem că este vorba cam de același moment, descris de Dimitrie Cantemir în „Descriptio Moldaviae” numit „Cale Premae”, moment în care părinții miresei aflau dacă aceasta a fost „curată” ori nu (p. 325). Tot „Cale premare” sau „Cale primare” este menționat și în răspunsurile la *Chestionarul lingvistic al limbii române*, inițiat de B.P. Hașdeu.

„Am luat și poturii (pantaloni - n.n.) cei de aba, că era multă lume de cali primari la de Bâdi Gheorghe” (B.A.R., B.P. Hașdeu, Răspunsuri la chestionarul lingvistic).

Desfășurată într-un cadru festiv, bine structurat cândva, dar amplificat și din ce în ce mai deteriorat, nunta rămâne în esență un rit de trecere, de la o stare socială la alta. Darurile în bani sau în diverse produse agricole ori animale, obligatorii dintotdeauna pentru orice nuntaș, și care, au devenit în prezent - în unele cazuri, bineînțeles, exagerate mijloace de căpătuială - însoțeau în trecut urările de prosperitate adresate noii familii, contribuind la reglarea relațiilor dintre săteni. „Darul” în sine avea desigur valoarea lui reală, dar era în primul rând simbolic. Fiecare dăruia după posibilitățile sale și după cota la care ajungea *darea* la nunta respectivă. Fiecare familie primea în situații asemănătoare, după generozitatea cu care a dăruit de-a lungul anilor. Cel care se sustrăgea prin neparticipare, era sancționat de comunitate în mod absolut asemănător.

Indiferent de amploarea festivității, ce varia deseori și în funcție de posibilitățile economice ale familiilor implicate, anumite momente, cum ar fi: aruncarea cu grâu asupra mirilor, ruperea colacului de către nașă deasupra capului miresei și aruncarea lui în cele patru zări etc. sunt momente prin perpetuarea cărora ceremonialul nunții își mai păstra încă, în bună parte, caracterul de rit de integrare într-o nouă stare socială a tinerelor perechi.

Magda Isanos – o poetă vitalistă?

Adrian Dinu
Rachieru

Paradoxal, în pofida unei deceptive care o scaldă, poezia Magdei Isanos-Camilar a fost / este percepută ca fiind *vitalistă*. Mai mult, considerată „un copil al vremurilor noi” (scria Cella Serghi), chiar poeta a fost văzută ca o luptătoare, doritoare să pună ordine într-o lume ieșită din matcă. Să nu uităm, eram în plin război și poeta, dincolo de „gimnastica filosofică”, însetată de adevăr, nădăjduia, vedea – cu inima plină de speranțe – venind viitorul („o lume feciorelnică”). Chiar mărturisea că s-a ținut „departe de oameni” și „inima singuratică” s-a trezit, în fine, rușinată să mai scrie „despre flori”. Acest puseu militant-agitatoristic corecta *un suflet mic*, contaminat de febră revoluționară, dezvoltând un vizionarism mistic „de speță basarabeană”, cum aprecia Mihai Cimpoi. Poeta dorea să scrie „de țărini și oamenii lor” (v. *Cine va cânta*) cheltuind „puține cuvinte”, invoca „pilda șuvoaielor revărsate”. Dar eticheta de *poetă-luptătoare* se justifică, credem, mai ales prin apriga dorință / voință de a trăi. Viața-vârtej, tinerețea și dragostea, obsesia singurății, suferința, „calicia” în care se zbate (mărturisea într-o scrisoare), toate o macină și își află tămăduirea în „limba simplă a bucuriilor”. Temperament independent, Magda Isanos evocă „bucuria fragedă” a ființării și îi aduce prinos de slavă; dar are premoniția morții, își simte destinul și va recunoaște: „mi-a fost, se vede, scris să plâng”. Boala are o evoluție „fardoaiantă” (precizează într-o altă epistolă, ea fiind „scribul familiei”). Totuși, cu fruntea „lângă cer”, gustând „bucuria de-a fi tânăr sub soare” ea dovedește o vitalitate copleșitoare, contagioasă, îmbătată de spectacolul naturistic. Precum în poemul testamentar dedicat „femeii care iubea primăvara”; acolo, grădina paradisiacă (o livadă întomnată) poartă deja însemnele morții. Chiar dacă viața „sună înalt” poeta știe prea bine că „n-o să fim a doua oară”. Conștientizează, așadar, *trecerea*, suportă dureros tirania limitelor, are conștiința sfârșitului aflându-

și odihna în „pământul cald”. Fiindcă oamenii „s-acopăr cu moarte”... Acest *destin comun* („vom cădea sub coasă”, avertizează un vers din *Iarba*) îngăduie comuniunea cu natura; iarba e „sora cea bună” încât poeta refuză, cu un gest orgolios, „raiul trist”. Contopirea panteistă îi rezervă o beatitudine cosmică, alungând tenebrele morții. Se amăgește că o răzvrătire post-mortem ar fi cu putință: „și-oi scoate chip de floare, / din pământ, / obrazul tinereții de-altădată” (v. *La marginea cimitirului*). Fiindcă, aflăm, „în flori își deschis morții fereștile” (v. *Flori*). Cea plecată va miroși a țărână, crede că în „pământul cald” îi va fi bine; totuși, o interogație o stăpânește terifiant: „Tu, ochi, cum ai să rabzi să nu le vezi?” Reîntoarcerea e interzisă așadar, chiar un poem recapitulativ lansează interdicția: *Copilul meu, să nu mă cauți*.

Obsedată de certitudinea morții poeta cere un răgaz (v. *Doamne, n-am isprăvit*). Din păcate nu s-a putut bucura de el. Și dacă doar destinele frânte sunt cele împlinite (cum credea Cioran) atunci putem conchide că în scurtul popas pământesc Magda Isanos și-a împlinit destinul poetic. Celebritatea nu se datorează faptului că a murit tânără (insinua Marian Popa) deși nu negăm că accidentul biologic intră în ecuația valorizării. Nici tentativa de politizare a acestei lirici, încercându-se o recuperare pe linie ideologică, n-a prea avut sorți de izbândă. Încât, departe de capcanele poeziei „leneșe”, îndatorată unui feminism dulceag, Magda Isanos dezvoltă *un blagianism de fond*, vidat, e drept, de substanță metafizică ori tensiune vizionară. Fără elogiile inflaționiste, urmele sale scriptice, eliberând o jubilație senzorială, durează și vor subjugă, suntem convinși, și sensibilitatea receptivă a viitoarelor cohorte de cititori.

Scrisă sub iminența morții, când lumina „fuge” și o „mână misterioasă” alungă florile, cântând, cu exuberanță senzorială, *grădina* ca metaforă a paradisiului sufletesc și spațiu securizant (cum demonstra, temeinic, Aliona Grati), poezia Magdei Isanos, fără a se înscrie în orizontul metafizic dar și fără a suferi de „naivism”, vorbește convingător, cu vibrație orfică, despre bucuria „de-a fi tânăr sub soare”. Cu sete de viață, așadar, îngemănând luciditatea cu pasionalitatea, poeta, tumultuoasă

pe alocuri, rostindu-și spaimile și repudiind dulcegăriile, știa prea bine că *moartea* e „marele popas”.

Cumva „culpabilă” (probabil) pentru intimismul cultivat (cu decență, în ton cald, fără a exhiba impudoriile eului), Magda Isanos își exprima, am văzut, „dragostea de oameni neînvinșă” aducând, cu știuta-i sinceritate și simplitate, „veștile mari”. Va cânta, așadar, *Anul unu* și ziua păcii, denunțând „abatoarele Istoriei” și slăvește lumea nouă: o revărsare de forțe, entuziasm, curcubeu falnice, holde și innuri, cântecul-leagăn etc. fără a cădea în capcana poeziei de tribună, lozincardă: „De ramuri și flori / Eram plină până-n subsuori”. Încrederea în oameni o îndreptățește să invoce „cuvinte de foc” chiar dacă sfârșitul e anxios-perceptibil: „Trebuie să preamăresc ceva și să mor”. Poeta ne asigură însă: „Cântecul e-n mine”. Lepădându-se de intimismul excesiv, repudiind dulcegăriile sentimentaloide (ca păcate congenitale ale abundenței lirism feminin), ea semna „prologul poeziei de azi” (Marin Bucur, 1964). Și propunea o ingenioasă *ars combinatoria* (cf. Aliona Grati), acutizând – printr-o neliniște resemnată – „sindromul temporal”. Știind că va părăsi curând această lume, *învățând a muri*, oferindu-și complice, sesiza Constantin Ciopraga, „un schimb de priviri cu moartea”.

Urmând a se risipi în acel *ținut luminos*, în promisiul confort al spațiilor familiale, multiplicată în ipostaze vegetale: „florile trosnesc / Ca niște-aripi de înger care cresc”. Amânând, neîncrezătoare, acest inevitabil final: „nu pot crede c-am să mor în curând”; convinsă chiar de șansa *învierii*: „Ieși din sicriu / și privește: răsare soarele”. Dar explozia de vitalitate (copleșitoare) contrastează flagrant cu tristețea din adânc; viața „sună înalt” dar finitudinea ne cheamă: „ne-ntorcem în pământ”.

Confiscată, spuneam, de presimțiri funebre („sufletu-mi arde de-o flacără înfricoșată”), poeta, contemplând explozia vegetală, feminizând natura dovedește, paradoxal, vitalism; dar e vorba de un *panteism diafan* (cf. I. Rotaru), de un umanism patetic și de o „religiozitate mignonă” (cf. Marian Popa). Încât, cu „tristeți de călător”, râvnind un „snop de soare”, trecând de la revoltă la împăcare, și-a însoțit zborul frânt pe cerul literaturii. Disponibilitățile de mare poetă, cum observase Constantin Ciopraga, au explodat sub semnul urgenței, omagiind frenetic viața și încercând a învinge disperarea. Evident, suferința, boala, infirmitatea, sentimentul sfârșitului iminent i-au acutizat sensibilitatea și au grăbit maturizarea poetei, arzând etapele. Dar spaimile existențiale și „trena morții” nu închipuie tablouri apocaliptice, nu hrănesc disperări expuse în vitrină și nu sunt trase într-un estetism rece. Mai degrabă o rugă despletită se insinuează în aceste versuri elogiind „zarea pământului verde”, nădăjduind într-o existență prelungită postum („ca și cum aș sta lângă vatră”). Născută la Iași, la 17 aprilie 1916, Magda Isanos și-a legat copilăria și adolescența de spațiul basarabean, părinții fiind medici la Costiujeni, în coasta Chișinăului.

Cea care își dorea să scrie „cu puține cuvinte”, dăruindu-ne, cu naturalețe, fluidul afectiv, arderea etc. se dedublează parcă (fără a trișa): „Atunci au venit îngerii și m-au chemat, / Doamne, nu pot pleca, n-am terminat! / Deschide colivia, să zboare / cântecele mele nerăbdătoare” (v. *Doamne, n-am isprăvit*). Poeta de „o rară profunzime” (ne anunța Mihai Codreanu), cea care știa prea bine că „Atâta soare, Doamne, - atâta soare / o să mai fie în lume după noi” s-a retras definitiv, rămânând o voce inconfundabilă, de un tragism răscolitor, în peisajul liricii românești. Chiar dacă N. Manolescu, revizuiindu-se, o expediază acum pe lista „autorilor de dicționar”...

Ioan Bohociu „armonii” biografice uitate (II)

Eugen Drăgoi donație confirmată de eparhie (1). La 28 decembrie 1993 dna Ștefania-Doina Sosai a oferit Filialei Arhivelor Statului Galați (actualmente Serviciul Județean al Arhivelor Naționale) un fond de 230 documente (diplome, scrisori, partituri muzicale, programe concert și alte documente personale) care au aparținut profesorului Bohociu (2).

Activitatea sa muzicală a urmat două direcții majore: componistica și dirijatul. Creația muzicală a compozitorului Ioan Bohociu înregistrează muzică vocal-simfonică, simfonică, de cameră, corală și vocală. Între acestea se remarcă *Poemă romantică*, *Rondoletto*, *Simfonia romantică în do major*, *Cantata*, *Codrul*, *codrușule* (baladă) etc. A compus primul imn al Liceului Vasile Alecsandri din Galați, pe versurile profesorului Constantin Calmuschi (3). A organizat și dirijat coruri vocale și orchestre în Galați, Brăila și București.

Atmosfera muzicală din Leipzig (4) i-a animat permanent impulsul spre a realiza în orașul de la Dunăre, unde considera că există valori muzicale certe, un curent cultural-muzical menit să dea culoare vieții urbane în care spiritul mercantil era dominant. De aceea și-a luat dificila sarcină de a forma o orchestră simfonică permanentă. Încercările sale s-au lovit de fiecare dată de lipsa resurselor financiare în primăria locală. Încă din anul 1916 a demonstrat că o astfel de orchestră se poate înființa. Astfel, a adunat 50 de instrumentiști care au format orchestra, alcătuită din „școlari, militari, amatori și profesioniști din Galați și Brăila, întărită și cu elemente din București”, cu care a susținut sub bagheta sa trei concerte, în sala Papadopol (5); la 7 februarie, 12 și 17 martie 1916 (6). Pentru aceste manifestări dirijorul solicita primăriei scutirea de taxe comunale și teatrale. De altfel, cu opt ani înainte (la 25 mai 1908) susținuse un concert vocal simfonic, cu orchestra și corul Liceului Vasile Alecsandri, care l-au impresionat pe ministrul Spiru Haret (7).

În zilele de 24 și 30 octombrie 1919 Ioan Bohociu, la pupitrul orchestrei Sindicatului General Muzical, susține două concerte la Ateneul Român

din București, având în program lucrări de Mozart, Marschner dar și piese proprii (8).

Preocuparea sa pentru propășirea culturală a orașului Galați îl îndeamnă pe Ioan Bohociu să se adreseze din nou primăriei municipale, la 12 martie 1922, cu propunerea de a se înființa o orchestră simfonică permanentă. Scopul acestei instituții culturale menite să contribuie la „ridicarea nivelului cultural și artistic al orașului Galați” era susținerea „unei serii de concerte simfonice în fiecare sezon, de dorit săptămânal, în Galați și chiar în alte orașe apropiate, iar vara ar putea servi orașului în grădină o muzică aleasă și educativă” (9). În viziunea muzicianului gălățean, orchestra, în funcție de disponibilitățile financiare ale primăriei, se putea alcătui din 36, 50, 65 sau 70 de instrumentiști, pentru care era necesar, după calculele propunătorului, un buget lunar între 120.000 lei și 200.000 de lei (10). Gândind în perspectivă, Ioan Bohociu încerca să spere chiar mai mult, scriind că „înfăptuirea orchestrei ar trage după sine numaidecât și o școală de muzică, dacă onor Primărie ar putea oferi un local” (11).

Administrația locală ia în dezbatere scrisoarea profesorului Bohociu în ședința din 27 martie 1922 și respinge propunerile acestuia din lipsa fondurilor (12).

Talentul și tenacitatea lui Ioan Bohociu îl vor ajuta să organizeze în Galați coruri cu care a susținut concerte religioase și laice. Ca profesor al Liceului Vasile Alecsandri a format corul acestui liceu cu care susținea concerte la zilele festive ale orașului și la evenimentele școlare importante. O parte din coriști alcătuia corul care oferea răspunsurile liturgice în biserica Sf. Haralambie, unde slujea preotul Ștefan Arșic (1877-1946), profesor de religie la același liceu. Redăm aici două fragmente memorialistice care se referă la corul religios de la biserica Sf. Haralambie, condus de Ioan Bohociu. „Profesorul de religie de la liceu, popa Arșic, era parohul bisericii Sf. Haralambie de lângă Piața nouă, strada Movilei, numărul unu și astfel, el făcând toate ceremoniile instituției, biserica devenise biserică în care cânta corul liceului. Acest cor era condus de maestrul Ion Buhociu... Acolo, în corul bisericii, erau aleși tot ceea ce avea moș Buhociu mai bun, numai 20 de inși, pentru că nici nu încăpeau mai mulți în chițimia corului bisericii. Acolo se vedea tăria unei voci în fortissime și pianissime absolute, pe care le cerea moșul cu ultima energie, din gură, din ochi, din plete, din mâinile zvârlite patetic înainte, tremurând odată cu întregul corp, destul de firav, și mai ales în zvâcnitul picioarelor care-i înălța capul pleșuv cu plete colilii, nemaipomenite tremendosi, desigur cu un alt efect într-o sală cu acustică bună,

decât în biserica modestă din gura Pieții Noi“ (13).

Din presa vremii (14) aflăm că înainte de a dirija corul bisericesc de la biserica Sf. Haralambie, Ioan Bohociu a condus, între anii 1898-1900, corul religios la biserica Sfinții Arhangheli-Metoc; în favoarea acestui cor care nu beneficia de nicio subvenție, Ioan Bohociu organizează un concert coral susținut la 24 martie 1900.

Aprecierea talentului dirijoral al lui Ioan Bohociu se vedește și în actul numirii sale la pupitrul corului Mitropoliei din Iași, formație corală pe care marele compozitor și dirijor Gavriil Musicescu o ridicase la cele mai înalte culmi interpretative. Dirijorul gălățean este numit în fruntea corului de la Iași de către mitropolitul Partenie Clinceni la 16 mai 1905 (15). Însuși mitropolitul îl cunoștea pe profesorul Bohociu din perioada când a păstorit Episcopia Dunării de Jos (1886-1902). Din păcate coriștii au manifestat rezerve față de noul dirijor, preferând la conducerea corului pe un alt gălățean, Dimitrie Dimitriu (16), motiv pentru care Ioan Bohociu „demisionează voluntar din funcția de dirijor, în august 1905, în timpul vacanței corului vocal al catedralei ieșene“ (17).

Deși s-a afirmat că Ioan Bohociu a dirijat corul Catedralei Episcopale din Galați (18), nu am găsit până în prezent niciun document de arhivă care să ateste acest lucru. Credem că dacă s-ar fi aflat la pupitrul dirijoral al acestui cor, în răspunsurile la chestionarul din 1968 soția sa ar fi înscris un astfel de fapt, așa cum a arătat că a fost dirijor al corului Mitropoliei din Iași (19).

Spațiul prezentei reviste nu ne îngăduie abordări mai ample asupra personalității compozitorului și dirijorului gălățean. De aceea, drept încheiere, vom reda două mărturii ale unor specialiști referitoare la calitățile muzicale ale maestrului născut la Crăești. Astfel, Ion Croitoru sublinia câteva caracteristici ale stilului componistic al lui Ion Bohociu: *claritatea liniei melodice, construcția logică a frazei, spirit popular în toate piesele și, în special, intuiția firească a armoniei modale* (20). Peste aproape un deceniu muzicologul Zeno Vancea făcea un portret profesional al compozitorului gălățean: „*Eminent contrapunctist, Bohociu a fost unul dintre acei compozitori care – independent de Kiriac – a folosit scriitura polifonică în prelucrările sale de melodii populare pentru cor. Cu toate că instrucția muzicală primită la Leipzig îl îndepărta de sursele muzicale băștinașe, Bohociu, cu ajutorul unor caracteristici modale, a urmărit să imprime unora dintre lucrările sale corale și instrumentale o notă autohtonă*“ (21).

Nădărdim că reprezentanții culturii locale vor scoate din uitare, prin manifestări muzicale adecvate, pe Ioan Bohociu care, alături de Dimitrie Cuclin, reprezintă cartea de vizită a muzicologiei clasice gălățene.

Note:

1. Adresa nr. 720 din 21 aprilie 1993. Arhiva Ștefania-Doina Sosai.
2. Oferta donatoarei înregistrată la Filiala Arhivelor Statului jud. Galați sub nr. 38.424/28 decembrie 1993. Din păcate fondul de documente nu poate fi cercetat, nefiind încă inventariat după normele arhivistice în vigoare.
3. Vezi Ioan Bohociu, *Coruri*, 3, Editare Oscar Brandstetter, Leipzig, f. a., p. 2-4. Textul imnului reprodus și în Didi Mușală, *Și după 25 de ani muzicologul Ioan Buhociu sosește prea târziu*, în „Acțiunea“, an. II, nr. 226, 27 noiembrie 1992, p. 2. Peste câteva decenii un alt imn a fost compus de Aurel Manolache. Didi Mușală, *op. cit.*, p. 2.
4. Sub titlul *Muzica în Leipzig*, Ioan Bohociu scria într-un articol la începutul anului 1903 („Gazeta Artelor“, an. I, nr. 12, 19 ianuarie 1903, p. 3): „*Blagoslovit să fie acest oraș al muzicii care încă de la Bach a fost începutul muzicii serioase, locul de unde au pornit toate reformele mari pe teren muzical și unde au trăit pe rând o seamă de măștri ca Bach, Mendelssohn, Lortzing, Liszt...și unde orice suflet doritor de cultură muzicală serioasă găsește cu prisosință tot ce-i trebuie pentru mijloace relativ modeste*“. În continuare enumeră locațiile cu zeci de concerte și audiții din marele oraș al Germaniei.
5. Sală de teatru construită în anul 1898, pe str. Brașoveni (astăzi dispărută datorită sistematizării orașului. Potrivit istoricului Paul Păltănea, str. Brașoveni „începea din str. Domnească, din dreptul statuii lui Costache Negri și cobora înspre port“. Vezi Paul Păltănea, *Istoria orașului Galați de la origini până la 1918*, ed. a doua, 1, Editura Partener, Galați, 2008, p. 287, n. 3.) de către negustorul Aristide Papadopol; teatrul a ars în 1919. Vezi Paul Păltănea, *op. cit.*, 2, p. 350.
6. *SJAN Galați*, fond Primăria orașului Galați, dosar nr. 68/1916, f. 6; Silviu Georgescu, *Orchestra simfonică de stat, Galați, 1955-1965*, f. l. f. a., p. 10; prof. Nicolae Mareș, *Viața muzicală în Galați între 1877-1918*, Galați, 1978, ms. dactilografiat la Biblioteca V. A. Urechia, Galați, cota IV 264, f. 87.
7. *Ordinea*, I, nr. 147, 29 mai 1908, apud Paul Păltănea, *op. cit.*, 2, p. 367-368.
8. Vezi afișul concertelor, foaie volantă, Arhiva Ștefania-Doina Sosai.
9. *SJAN*, fond Primăria orașului Galați, dosar nr. 33/1922, f. 41.
10. *Ibidem*, f. 41R-v.
11. *Ibidem*.
12. „Comisiunea interimară în ședința de astăzi luând cunoștință de cererea de față, a respins-o, întrucât comunei îi trebuie pentru echilibrarea bugetului pe exercițiul viitor 1922/1923 încă 5.000.000 lei la venituri față de sumele înscrise la cheltuieli“. *SJAN*, fond Primăria orașului Galați, dosar nr. 33/1922, f. 41v.
13. Crișan V. Mușățeanu, *Lumea copilăriei mele*, Ed. Alma, Galați, 2001, p. 157-158, 229.
14. *Galații*, an. XIX, nr. 70, 28 martie 1900, p. 1; *Idem*, nr. 73, 32 martie 1900, p. 1; Adina Șușnea, *op. cit.*, p. 24.
15. Vezi Cartea chiriarhală de numire nr. 1076 din 10 iunie 1905, Arhiva Ștefania-Doina Sosai.
16. Pr. Eugen Drăgoi, *Profesorul Dimitrie Dimitriu, gălățeanul apreciat de Mihai Eminescu și Ion Creangă*, în „Axis libri“ (Editată de Biblioteca Județeană V.A.Urechia), an I, nr. 1, Galați, noiembrie 2008, p. 42-43.
17. Diacon Gabriel Năstasă, *op. cit.*, p. 513.
18. Viorel Cosma, *Muzicieni români. Lexicon*, p. 69; *Idem*, *Muzicieni din România. Lexicon bio-bibliografic*, p. 141; *Cultura, știința și arta în județul Galați...*, p. 41.
19. Vezi înscrisul olograf al soției compozitorului, Anghelina, din 31 martie 1968, f. 3, Arhiva Ștefania-Doina Sosai.
20. Ion Croitoru, *op. cit.*, p. 36.
21. Zeno Vancea, *op. cit.*, p. 402-403.

Ion Petrovici într-o nouă apariție vitrinieră (II)

Ionel Necula

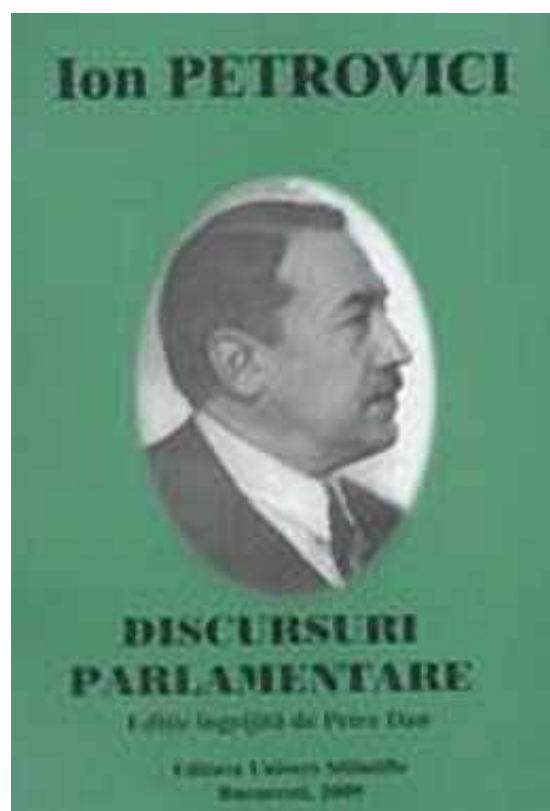
Basarabia – rana neînchisă a sufletului românesc. Ca moldovean și ca trăitor în Iași vreme de patru decenii, Petrovici a resimțit dureros transformarea Prutului în graniță răsăriteană a țării. Prin toată activitatea sa publică – de scriitor, de profesor universitar, de demnitar și de parlamentar în mai multe legislaturi – a militat permanent pentru o reparație a nedreptăților istoriei și pentru refacerea unității teritoriale a spațiului românesc. A fost una din vocile cele mai lucide care-a pus problema unității sufletești, ca formă deplină a unirii administrative. „Numai când această unire, (sufletească, s.n.) are să fie de fapt realizată, numai atunci vom putea privi cu liniște și nepăsare mâinile lacome care se întind încă asupra acestei provincii, mâini care, printr-o veche deprindere ereditară, au patima lucrului străin, spunea în ședința extraordinară a Camerei din 11 iunie 1918” (Discursuri parlamentare, p. 26).

A fost profet, dar nu se poate spune că în toată perioada de peste două decenii, până la ultimatumul din iunie 1940, când a fost retrocedată Rusiei, n-a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a consolida unitatea națională a poporului român în granițele lui naturale, istorice și legitime. În Parlament, în conferințele publice susținute prin localitățile țării, în întrunirile electorale, oriunde a avut posibilitatea să-și exprime gândul întreg, glasul său avea profeții dureroase și limpezi de cristal. „Noi vrem unirea Basarabiei cu țara românească, care nu a fost un capriciu al istoriei, ci a fost un rod al dreptății eterne, această unire noi avem cu toții hotărârea inflexibilă și nestrămutată, ca să rămână veșnică și să nu se mai desfacă”, mai spunea în aceeași sesiune extraordinară din 11

iunie 1918 (Discursuri parlamentare, p. 30).

Sigur că unirea Basarabiei cu obârșiile sale istorice ridica destule probleme noi pe care Guvernul României trebuia să le rezolve în regim de urgență. Trebuia făcută o nouă reformă administrativ-teritorială de o nouă organizare a sistemului de învățământ, de emanciparea limbii, prin ștergerea urmelor de cătușă care au strâns limba românească în Basarabia mai mult de un veac (p. 31), de neutralizarea propagandei schizoide activate de elemente rusofone sau a celor contaminate de ideologia bolșevică și de multe-alte urgențe și priorități. Petrovici a rămas în permanență ferm, hotărât și inflexibil. N-a făcut nici o concesie afirmațiilor provocatoare că era mai bine sub ruși și nici colegilor săi politici care, de dragul unor voturi electorale, dădeau aprobator din cap.

Lui Ion Inculeț, care-și exprima îndoiala că este dorit în Parlamentul României, ca reprezentant al spațiului basarabeian, îi răspunde cu o logică

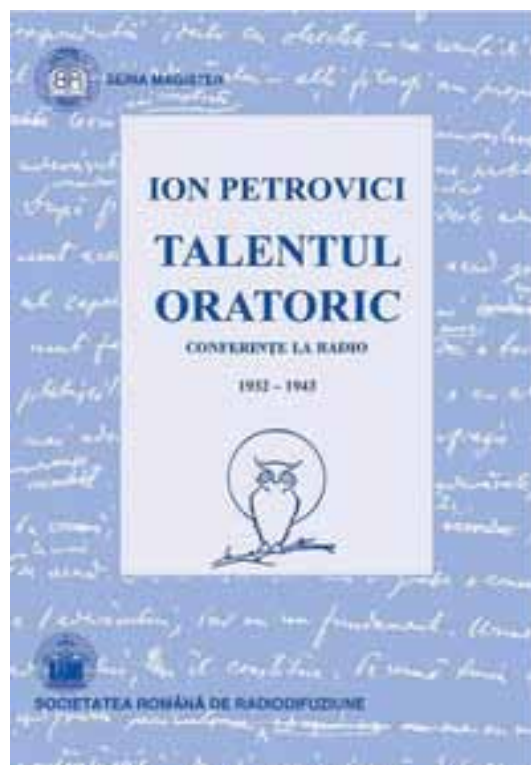
și cu o gentilețe infailibile. „Mă mărginesc a spune d-lui Inculeț; numai când ești mosafir în casa altuia, când nu ești bine primit, poți să te întrebi la un moment dacă nu trebuie să pleci. Or, d-voastră, basarabeni, aici în România Mare și în Parlamentul României Mari sunteți gazdă la fel ca noi toți” (p. 61). Nu știu dacă se puteau găsi cuvinte mai potrivite.

Oricine parcurge discursurile sale parlamentare rămâne încredințat că Petrovici a rămas permanent atașat ideii că România Mare – România în granițele ei firești, naturale și legitime este o realitate și este o datorie de conștiință și de suflet pentru orice român să lucreze cu sârguință, cu devoțiune, cu zel la consolidarea dreptului ei uzufructier.

Basarabia înstrăinată a constituit mâhnirea nevindecată a filosofului în toată lunga și prolifică sa prezență în viața publică românească. La 2 noiembrie 1941, când s-a inaugurat postul radio Moldova la Iași, în cuvântarea rostită ca ministru al culturii naționale, nu uita să precizeze faptul că „de aici, din locul acesta ar urma să plece puternice împrăștieri de raze, care să măture umbrele nopții întârziate peste Prut și peste Nistru și să încorporeze cât mai repede cu putință, atâtea suflete dezorientate de zbugium și de alarme, în vigoarea organică a sufletului românesc.” (Talentul oratoric, Editura Casa Radio, București, 2002, p. 317).

Într-o vreme când România gema sub povara celor două dictate nedrepte, impuse imperativ și discreționar peste capul și voința ei, Petrovici n-a stat niciodată în cumpănă și n-a ales între cele două alternative recuperatorii. Ca și țara, s-a aflat în situația mamei duioase „care nu poate să aleagă între copii săi”, adică să stea în cumpănă „pe care trebuie să-l elibereze mai întâi” (Discursuri... p. 60). A militat neîntrerupt și cu toată ardoarea pentru recuperarea a ceea ce i-a fost luat, în întregime, fără rest și fără condiții prealabile. În toate discursurile sale, rostite în timpul ultimului portofoliu ministerial, strecoară câte un cuvânt cald și de frumoasă apreciere față de Mareșalul Ion Antonescu tocmai pentru că se angajase ferm și cu maximă cutezanță în recuperarea teritoriilor înstrăinate.

N-aș vrea să prelungesc prea mult aceste marginalii la o carte despre care am credința că se va mai vorbi. Mai spun doar că, deși coleg cu Iorga,

cu A.C. Cuza, cu Goga, cu C. Rădulescu-Motru, cu Simion Mehedinți și cu multe alte personalități ale vremii, în probleme de învățământ și cultură, glasul său era cel mai ascultat și cel mai credibil. „D-lor”, striga Iuliu Maniu în ședința Camerei din 30 decembrie 1920, „noi cu plăcere îl ascultăm pe d. Petrovici ca să învețe și majoritatea cum se ascultă oamenii de bună credință”. A contribuit la afirmarea acestor dovezi de recunoaștere publică (au fost mai multe și nu mai insistăm asupra lor) și rectitudinea sa exemplară, faptul că nu și-a admonestat adversarii cu cuvinte abrazive, a găsit întotdeauna – și când a fost la putere și când a trecut în opoziție – tonul și limbajul cel mai potrivit pentru a-și impune principiile și pentru a-și susține cauza.

„Este pentru noi o datorie imperioasă”, perora în ședința Camerei din 5 decembrie 1929, în care se discuta Mesajul Tronului, „să ne silim a vărsa în tezaurul culturii mondiale o cât mai largă și o cât mai însemnată contribuție de creații personale” (aplauze prelungite, strigăte de bravo pe băncile majorității).

Bibliografie:

1. Petre, Dan. Ion Petrovici - discursuri parlamentare. București : Editura Univers Științific, 2009
2. Petrovici, Ion. Talentul oratoric. Conferințe la radio 1932 - 1943. București: Editura Casa Radio, 2003

Constantin Noica sau metafizica logosului întrupat

Corneliu Panaite

Filosof subtil, atent la ceea ce este infinitezimal în gândire, Constantin Noica a afirmat: „când un învingător îți cere să te rogi pentru el înseamnă că-ți oferă victoria sa”. Marele filosof a meditat mult timp la textul de la Matei, 5:44: „Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vatămă și vă prigonesc”. Într-adevăr, Constantin Noica vedea în fratele Alexandru pe cel victorios, dar care poate triumfa asupra victoriei proprii. Mai mult, Noica descoperea ipostaza fratelui Alexandru în sine însuși: cel care și-a petrecut zilele în închisoare, a devenit conformist, a robit ca toți ceilalți în câmpul muncii, a scris cărți și le-a trimis în străinătate. Lupta dintre fratele cel bun și fiul risipitor este purtată de fiecare dată în adâncul sinelui propriu. Noica arată că învingătorul nu ar putea exista fără cel învins, iar în lumea actuală victoriile sunt suspendate. Personalitate complexă, Noica a fost „omul îndumnezeit cu o mie de chipuri”, cel care și-a asumat sfințenia laică (conștient fiind de faptul că Dumnezeu Tatăl s-a retras în ceruri). Sfântul Anselm din Canterbury a consacrat expresia: Dumnezeu se face om, pentru ca omul să se facă Dumnezeu. „Îndumnezeirea omului” a fost conceptul care l-a preocupat permanent pe Noica. Filosoful român considera că, dacă Bizanțul a fost epoca îndumnezeirii teologice, secolul XX este epoca îndumnezeirii prin cultură. „Logosul” nu mai poate fi regăsit în nemijlocirea sa. Logosul corespunde unui „ordorerum”, fiind în același timp exprimat printr-o „ordo idearum”. Constantin Noica avea convingerea că „logosul” nu se mai poate manifesta în teologie (ca în vremea Bizanțului), ci numai în metafizică și în discursul matematicienilor. După cum „logosul” se face trup, „idea” filosofică trebuie să fie exprimată. Adevăratul filosof este „purtător al ideii”, este cel care își asumă ideea și acceptă consecințele acesteia. Având origine boierească (precum Alexandru Paleologu) Noica a fost deposedat de avere, descoperind însă (vorba

filosofului) că știe ceva și poate ceva. Comunismul l-a sărăcit material, dar l-a făcut să-și dea seama că singura șansă a omului constă în împlinirea spirituală. După cum spunea Noica: sărac este numai cel care nu are idealul de îmbogățire.

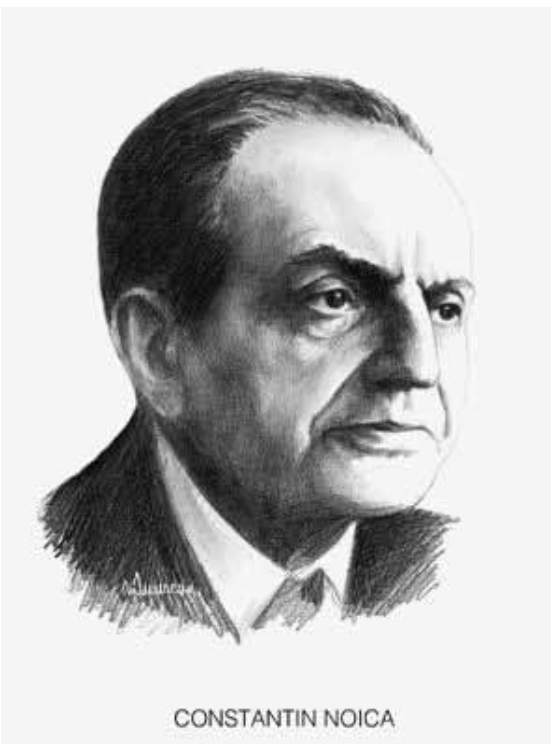
Constantin Noica a analizat ideologia comunistă, subliniind trăsăturile sale pozitive: îmbunătățirea condiției umane, scoaterea din alienare, bunăstarea fără sentimentul că ești privilegiat dacă o ai. Noica a utilizat imaginea „fratelui Alexandru” pentru a investiga mentalul cotidian al perioadei comuniste. Cu ironia lui nemiloasă, Noica a adăugat: ei vor să ne ferească, iar lumea le e atât de puțin recunoscătoare. Constantin Noica a criticat maximalismul moral, spunând că mai binele constă în ignorarea binelui. Spirit cu vocația sublimului, dar care știa să cultive și luciditatea necruțătoare, Noica știa că ororile Comunei din Paris și „Gulagul” lui Soljenițan nu ar fi fost posibile fără maximalismul moral. Să nu uităm că Andrei Pleșu a fost mult timp discipolul lui Noica și a împărtășit cu acesta principiile minimalismului moral. Pentru a-i da cuvântul lui Noica: oamenii confundă comparativul cu pozitivul. Noica a încercat mereu să avertizeze asupra riscurilor pe care le presupune dependența exclusivă de imediat: este bine să ne gândim nu numai la situația în care se află un om, ci și la situația care poate să urmeze. Noica (pentru cei care l-au cunoscut) a rămas arhetipul filosofului: un Socrate, un „sfânt Ioan Botezătorul” care propăvăduia mântuirea prin cultură. Trecând prin închisoare (alături de Alexandru Paleologu și Nicolae Steinhardt), Noica a conștientizat faptul că orice constrângere nu face decât să intensifice luminozitatea și sfințenia spiritului. Cartea lui Noica despre „fratele Alexandru” aduce „modelul hristic al filosofării”: trebuie să ne fie milă de cei care torturează pe alții, având în vedere faptul că gardienii nu sunt puși în condiția de oameni, adică de ființe care făptuiesc ceva și află de la viață ceva. Noica a încercat să demonstreze că scopul vieții omului este cel de a rosti și de a crea, și nu cel de a-l anula pe celălalt. Imaginea „fratelui Alexandru” nu este decât un mijloc care poate fi folosit pentru a studia mentalul. „Faust” al lui Goethe seamănă desigur, cu „fratele Alexandru”. A biruit ignoranța, a biruit slăbiciunea și neputința umană, a înfrânt

sentimentalismul și iluzionismul religios, s-a aliat cu diavolul, poate să facă orice, dar nu știe ce să facă. Rareori s-au formulat gânduri mai vii și mai adânci decât acelea ale lui Noica: facem state care nu se potrivesc sufletelor și suflete ce nu se potrivesc oamenilor. Constantin Noica spunea că trebuie să fii azvârlit într-o situație limită pentru a-ți da seama că adevăratele probleme ale cugetului nu sunt cele întâlnite în cărți. Nu numai că Noica nu a fost un filosof al culturii neasimilate. Noica a îndemnat la reflecție filosofică originală și a subliniat importanța deciziei de a avea o viață creatoare în filosofie. Toate aceste trăsături fac din Noica o excepție fericită, sau (cu vorbele filosofului de la Păltiniș) un individual purtător de general. Filosof și logician redevabil, Constantin Noica afirma că prima afirmare de raționalitate este libertatea de a nu fi rațional, iar prima manifestare a logicului constă în ieșirea din logica strictă a mecanismelor, fantezia sau chiar lipsa de logică. Aceste idei pot fi regăsite la Robert Blanché sau la Ștefan Lupașcu (Logica dinamică a contradictoriului). Lucrarea noastră nu poate cuprinde decât câteva teme, concepte ale filosofiei lui Noica. „Logica synalecthică” a lui Noica a constituit un obiect de preocupare pentru mulți autori tineri. Fără îndoială, Constantin Noica a fost un martir al progresului și al științei care a muncit până la ultima suflare, a rămas deseori flămând, s-a chinuit și a murit în numele țelului său. Oamenii l-au considerat nebun, smintit, degenerat. Și totuși, pe cadavrul acestui nebun și smintit s-au consolidat mijloacele traiului nostru bun, de astăzi. Noica simbolizează sacrificiul pentru idee.

Comentând scrierile lui Eminescu, Constantin Noica arăta că „petrecere” nu înseamnă numai devenire, ci și devenire prin ceva (petrecere a lumii prin gând). Devenirea petrecută prin gând poate fi aflată prin geometrie sau prin limbă. Adevărul este desfășurat odată cu parcurgerea drumului. Ucenicul care a prins gustul filosofării știe că și în matematică „Întregul este mai mult decât suma părților”. Matematicianul parcurge un drum al gândirii: modelează cercul, îl întinde

până ce face două focare, din centru îl preface în elipsă, apoi îl întinde și mai mult până ce se deschide spre infinit într-o parte, prefăcându-se în parabolă, iar în cele din urmă îl desface atât de bine încât ajunge o hiperbolă. Matematicianul utilizează generalizarea simplă atunci când demonstrează anumite proprietăți algebrice sau când construiește spații abstracte. Generalizarea complexă poate fi identificată atunci când clasele de numere sunt folosite în loc de numere sau când numărul este considerat ca fiind limita unui șir constant. Algebrizarea numărului și teoria spațiilor cu patru-cinci dimensiuni demonstrează

că logosul mathematic este o altă ipostază a logosului divin. Având în vedere necesitatea de a întocmi operei o bibliografie exhaustivă a lui Noica, menționăm două lucrări deosebite și adăugăm că eforturile depuse nu au cum să fie zadarnice.

Bibliografie

1. Biblia, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2006
2. Giulea Andrei Dragoș, Ființă și proces în ontologia lui Noica, București, Editura Humanitas, 2005
3. Giulea Andrei Dragoș, Raportul dintre conceptele de dialectică tematică și sistem în filosofia lui Constantin Noica, Analele Universității din Craiova, Editura Universitaria, nr. 11, 2003
4. Giulea Andrei Dragoș, Critica Noiciană a ontologiei tradiționale și construcția propriei viziuni asupra ființei, Analele Universității din Craiova, Editura Universitaria, nr. 12, 2003
5. Noica Constantin, Cuvânt împreună despre rostirea românească, București, Editura Eminescu, 1987
6. Noica Constantin, Jurnal de idei, București, Editura Humanitas, 1991
7. Noica Constantin, Jurnal filosofic, București, Editura Humanitas, 1990
8. Noica Constantin, Pagini despre sufletul românesc, București, Editura Humanitas, 2008
9. Noica Constantin, Rugați-vă pentru fratele Alexandru, București, Editura Humanitas, 2008.

Maeștrii scenei românești: Eugen Cristea „harul este cel care hotărăște să te faci artist” (II)

Dana Vlad

Reporter: Care școală de actorie vă place cel mai mult în lumea asta și de ce? De ce nu sunteți profesor la UNATC? Care e condiția actorului, artistului, acum în România, dar în lume?

Eugen Cristea: Școala lui Stanislavski – de la care continuă să se adape toți și cea a lui Lee Strasberg. Pentru că sunt în „cărțile” lor... O condiție penibilă, mult sub cea din vremile trecute.

R.: Pentru că ați avut ocazia să călătoriți, mai ales prin natura profesiei și ați văzut cam toată lumea, unde v-ar fi plăcut să trăiți dacă nu ați fi trăit în România și care este poporul de care vă simțiți mai apropiat, ca esență umană?

E.C.: Fără nicio ezitare, în Australia sau în Canada. Oameni normali, zâmbitori, fără grija idioată a zilei de mâine. M-aș fi simțit bine dacă acest popor al nostru ar fi cu adevărat un popor și nu o populație.

R.: Ce-i trebuie României acum și nu are și nu va avea niciodată? De ce ne prăbușim pe zi ce trece, nu că n-aș ști dar poate aveți o altă viziune, că doar criza e numai de fațadă!

E.C.: Educație, cultură, cu alte cuvinte civilizație. Dacă lucrurile continuă așa, n-o vom avea niciodată. Pe de altă parte, dacă fiecare și-ar vedea de treaba lui acolo unde muncește, poate lucrurile ar decurge cu totul altfel. Deși mă îndoiesc.

R.: Știu că vă place muzica bună și ați rămas adolescent în suflet fiind prezent la toate concertele marilor trupe la care participați cu „trup și suflet”. Cu ce stil de muzică vibrați mai mult? La ce instrumente cântați?

E.C.: Aș fi vrut să fiu prezent la ABSOLUT toate concertele, numai că eu nu intru gratis. Mă enervează toate muhaiielele care cârâie că, vezi, Doamne! – vin toți boșorogii la noi. Le comunic vitelor că pe vremea lui Al Bătrân erau fericiți când prindeau cu greu un vinil amarât. Acum le pute că îi văd în direct... Cu blues-ul. Pe care îl practic, se pare cu oarece succes, alături de trupa mea, ATELIER.

Am deja 4 CD-uri pe piață. Și concerte aproape săptămânal în diverse cluburi bucureștene. Și nu numai.

R.: Povestiți o întâmplare picantă din teatru sau din turneele în care ați fost, întâmplare pe care n-ați uita-o niciodată orice-ar fi!

E.C.: Acest gen de întâmplări le poți găsi în volumul meu de amintiri „Vânzătorul de zâmbete”.

R.: Cultura, arta la români mai are vreo importanță sau „ce să mai discutăm despre asta” și de ce oamenii care au circumvoluțiuni fac politica struțului că parcă ar fi bine să mai arunce măcar câte un ochi din când în când și să spună câte o vorbă? Ar fi degeaba?

E.C.: Are mare importanță, numai că RINOCERII habar n-au ce înseamnă asta. Până la urmă, hai să ne gândim că Al Bătrân a fost dat jos, totuși, de elite...

Actorul Eugen Cristea este o valoare a noastră a românilor lângă mulți alți oameni cu har din artă și din toate celelalte domenii. Ar fi benefic să creștem în cultul valorii, generațiile care se perindă în timp pentru că poate ar putea salva cândva România de la prăpădul la care suntem martori. Dar va mai trece multă apă pe Dunăre până se va întâmpla asta, dacă se va întâmpla.

Și pentru că și actorii sunt oameni obișnuiți care mănâncă și dorm ca și noi, vă propun să mai aflăm câteva dintre preferințele omului Eugen Cristea, astfel încât dacă ne facem socoteala după interviu, să știm câte ceva despre maestru.

R.: Ce culoare preferată aveți?

E.C.: Roșu și galben.

R.: Ce mâncare preferată aveți?

E.C.: Chinezească și cea gătită admirabil de soția mea.

R.: Ce vă place să gătiți musafirilor?

E.C.: Mâncare mai de regim. Dar foarte bună.

R.: Sunteți un insomniac sau dormiți mult?

E.C.: Dorm după-masă, iar noaptea cel puțin opt ore.

R.: Monarhie sau ce altceva?
E.C.: Monarhie.

R.: Sunteți credincios?
E.C.: Da, dar nu habotnic.

R.: Sunteți de acord cu introducerea pașapoartelor biometrice?

E.C.: Da. E ceva în pas cu timpul. E strict părerea mea.

R.: Ce vă place să beți atunci când sunteți relaxat și stați pe malul unei ape, ocean, mare, lac, sau admirați creasta unui munte etc.?

E.C.: O să răzi, apă plată...

R.: Blonde sau brunete?
E.C.: Blonde forever.

R.: Avion, tren, mașină, bicicletă, căruță?

E.C.: Avion și bicicletă. Urăsc profund mașinile și golaniile beți care le conduc.

R.: Mersul pe jos sau cu mijloc de transport?

E.C.: Numai pe jos.

R.: Răsăritul, apusul, noaptea, ziua?

E.C.: Răsăritul.

R.: Ce anotimp iubiți mai mult?

E.C.: Vara.

R.: Care este haina la care nu ați renunța niciodată oricât de ponosită vi s-ar părea?

E.C.: Blugii.

R.: Teatru sau film? De ce?

E.C.: Radio. Pentru că nu-l poate face chiar oricine.

R.: Dacă ați fi ministrul culturii acum, ce ați face pentru teatru și actori și pentru artă în general?

E.C.: Aș păstra unele teatre de proiecte, iar altele de repertoriu. Și i-aș plăti mai bine.

R.: Ce să facă tinerii care vor să fie actori?

E.C.: Să știe că nu toți pot fi De Niro sau Sharon Stone. În orice caz, nu din prima.

R.: Ce măsuri ați lua dacă ați fi director de teatru acum?

E.C.: Aș fi mai apropiat de actori și de corpul tehnic, de oamenii din umbră. Și aș fi cum îmi e felul: foarte popular.

R.: Ce ați lua cu dumneavoastră pe o insulă pustie?

E.C.: Un MP3 cu muzică simfonică.

R.: Ce a însemnat „Feriți-vă de măgăruș” pentru Eugen Cristea?

E.C.: O „cruce” pe care o port cu plăcere.

Eugen Cristea

R.: Shakespeare sau Moliere?
E.C.: Amândoi. Parcă ceva mai mult inegalabilul Will.

R.: Beethoven sau The Doors?
E.C.: Pink Floyd. Glumesc! Tot ce înseamnă valoare reală.

R.: Prispa sau veranda?

E.C.: Iar o să răzi: Prispa!

R.: Voluntariat sau pe bani, nene?

E.C.: Voluntariat. Păi în teatru ce fac???

R.: Ce e viața?

E.C.: Un dar și un har.

R.: Ce e actorul?

E.C.: Un OM.

R.: Cine hotărăște să te faci artist?

E.C.: Harul!

R.: Ce rămâne?

E.C.: Un fum!

R.: Cu ce vă treziți cel mai des dimineața în gând?

E.C.: Cu Dumnezeu.

La mulți ani maestre pentru ziua de naștere din 18 aprilie, pentru o jumătate de secol de radio și pentru viața închinată cu atâta bucurie scenei!

Colocviile Constructorilor de Nave, reuniuni dedicate memorării și teaurizării proceselor de inovare care au determinat, în mod decisiv, competitivitatea industriei navale românești

Zanfir Ilie

O convorbire a D-lui Prof. Zanfir ILIE, Directorul Bibliotecii „V.A. Urechia” cu Dr. Ing. Gelu KAHU, coordonatorul Colocviilor, reprezentant al Asociației „Tehnopol Galați-ATG”:

Z.I.: *S-au desfășurat iată deja șase reuniuni ale Colocviilor Constructorilor de Nave, ultima fiind Colocviul Constructorilor*

de nave (CCN)-6 din 1 Iulie dedicată complexei problematice a flotei românești, expus de o personalitate remarcabilă a domeniului, respectiv D-l Ing. Nicolae STERE, fost Ministru al Transporturilor. Putem acum să sintetizăm măcar câteva din aspectele relevante ale acestui proiect?

G.K.: În primul rând voi începe prin a vă adresa mulțumirile noastre pentru modul în care Biblioteca „V.A. Urechia” și Dvs. personal v-ați implicat în promovarea acestei acțiuni excepționale. Fără nici un fel de îndoială, în relativ scurta perioadă care a trecut de la inițierea Colocviilor s-a făcut deja dovada interesului cu totul deosebit pe care l-au trezit acestea în rândul specialiștilor și, de ce nu, și în opinia publică. Sunt multe exemple de dezbateri, care ar merita să mai fie continuate, aprofundate, rediscutate, valorificate, aceste scânteii declanșând, după câte am văzut, adevărate incendii emoționale greu de stăpânit. Aș aminti doar epopeea construcției platformelor de foraj marin, temă care, de altfel, va fi în curând reluată cu noi informații de mare valoare.

Z.I.: *Într-adevăr așa s-au petrecut lucrurile și Vineri 3 Iunie 2011 când s-a desfășurat reuniunea CCN-5, dedicată unei teme legate de necesitatea de a explica, de a înțelege, motivațiile și resursele procesului complex de formare a competențelor din acest domeniu aici la Galați, Dvs., din partea Asociației Tehnopol Galați – ATG, ați prezentat comunicarea „Sensibilitate și dezvoltare”. Ce ne puteți spune despre acest lucru?*

G.K.: Ideea de bază a acestei expunerii a fost dovedirea faptului că procesul de dezvoltare este realizat de oameni dotați cu o remarcabilă sensibilitate față de necesitatea de a-și perfecționa

activitatea, gata să se angajeze într-o activitate de introducere a unor noutăți semnificative, depunând pentru aceasta un deosebit efort, devotament total și deplină inițiativă personală. Cele de mai sus le-am expus mai pe larg în articolul „Despre spiritualitate și dezvoltare” publicat în Axis Libri din martie 2010.

Reluând cele scrise acolo s-a discutat, ca exemplu, despre realizarea în România, la Șantierul Naval Galați, pentru prima dată, a elicelor mari pentru navele maritime. A fost posibil acest lucru ca urmare a unei inițiative curajoase a tehnicianului Mircea ROIBU care, împreună cu o echipă de entuziaști și cu sprijinul organelor tehnice ale șantierului, utilizând o veche hală, în care au fost montate utilajele necesare create în acest scop, au turnat, pentru prima oară în România, o elice pentru cargourile de 4500 tdw. A fost începutul unei producții de înaltă calitate care, mai apoi, s-a mutat la noua întreprindere INETOF utilizându-se acolo o înaltă tehnologie japoneză atât pentru turnare cât și pentru prelucrarea palelor.

Mărturia acelei deosebite realizări este monumentul comemorativ de pe faleza Dunării (la aniversarea a 80 de ani de la înființarea Șantierului Naval Galați, respectiv 1893 - 1973), care a dat și numele acelui loc, respectiv „la elice”. În acest fel se evidențiază și faptul că Galațiul este un puternic centru de construcții navale, având învățământ mediu și superior de specialitate, unități de cercetare-dezvoltare prestigioase, șantierul naval cel mai puternic din România și, de asemenea, producători de echipamente și componente pentru nave. Așa că, așezată tocmai aici, în inima orașului și la malul Dunării, elicea este la locul cel mai potrivit pentru a evidenția valoroasa contribuție a construcției de nave la faima Galațiului.

Așa că sunt nejustificate unele opinii cum că acest monument este „tehnic” și trebuie mutat la poarta șantierului. Incredibilă atitudine, demascând un extrem de coborât nivel de cultură și de respect pentru tezaurul de înaltă cultură al orașului nostru!

Ar mai fi multe lucruri de spus dar, oprindu-mă deocamdată aici, aș vrea să dovedesc valabilitatea celor de mai sus. Pentru cei nelămuriți, le adresez rugămintea să meargă la Constanța și să vadă la intrarea principală dinspre București un monument

excepțional de frumos conținând o elice de navă făcută din bronz și impresionantă prin dimensiunea și strălucirea ei, fiind străjuită de următoarea inscripție: „**Om liber tu vei iubi întotdeauna marea. Charles Baudelaire**” Și aceasta în întâmpinarea celor care pătrund în orașul Constanța și nu numai, pentru cei care vin la șantierul naval sau în port! Nu este deci o firmă, ci o emblemă.

Z.I.: *Cum a fost primită de participanți ideea Dvs. de a aprofunda unele aspecte mai deosebite, aș zice mai rafinate, ale activității specialiștilor navali?*

G.K.: Numeroși vorbitori au arătat cu acest prilej multe amănunte inedite și deosebit de interesante. Tema a stârnit un deosebit interes în rândul participanților care au luat cuvântul, precum ing. Vasile NOVAC, care a lucrat la SNG și a adăugat rolului inovator al lui Mircea ROIBU și pe cel al colegilor săi, cum a fost ing. IORDĂNESCU și nu mai puțin importanta contribuție a cioplitorului TALABĂ care a „sculptat” cu dalta sa pneumatică palele elicelor; apoi ing. Vasile LĂCĂTUȘ, șeful departamentului Tehnic, reamintind pe cei care au proiectat cuptoarele de turnare și modul în care a fost sprijinită financiar această costisitoare și complexă acțiune, la care și-a adus aportul și compartimentul Mecanic-Șef despre acest lucru vorbind ing. Lorand FAZEKAȘ. Ing.

Victor Paul DOBRE, fost șef al serviciului tehnic la Centrala Industrială Navală, a confirmat că noul a fost generat totdeauna de inițiativa specialiștilor dedicați profesiei; așa a fost și când s-a demarat, ca exemplu, programul prioritar naval din 1984, care cuprindea peste 120 de proiecte de nave de tipuri noi și este convins că tot astfel specialiștii români se vor implica cu succes în Programul European de Strategie a Dunării pentru perioada 2013-2020; în același context ing. Mircea POSTELNICU a evidențiat faptul că și în cercetare **devotamentul și sensibilitatea la nou** au fost motoarele succesului la *Icepronav* sau ing. George MĂRZAC amintind turnarea de către Mircea ROIBU a unor piese de performanță pentru Combinatul Siderurgic Galați, Jean Sever POPOVICI Șeful Filialei din România a Bureau Veritas, care a subliniat la rândul său interesul deosebit pentru subiectul pus în dezbaterea colocviului.

A fost evidențiat faptul că asemenea exemple precum cel al lui Mircea ROIBU sunt extrem de numeroase în toate activitățile navale de la noi,

respectiv **în cercetare-dezvoltare, pregătire tehnologică, organizarea și conducerea producției, construcția de nave performante, asimilarea în țară de materiale și echipamente navale de cea mai bună calitate.**

Cazul lui Mircea Roibu este o excepție fericită și din alt punct de vedere și anume faptul că efortul său a condus în final la realizarea în România a unei capacități industriale pentru producția de elice navale, respectiv întreprinderea *Inetof* unde s-a ajuns la execuția tuturor elicelor necesare șantierelor navale, inclusiv uriașa elice pentru petrolierele de 150.000 tdw.

Dar, din păcate, nu întotdeauna s-a realizat acest proces de dezvoltare până la capăt, din diferite motive, regretabile desigur.

Gelu Kahu

Spre exemplu, în cazul excepționalului inginer **Matei KIRALY**, prea timpuriu plecat dintre noi, a dispărut unul din cei mai prodigioși cercetători români, promotorul și realizatorul primelor nave rapide de tip nou, implicându-se în această complexă acțiune cu o energie creatoare cu totul neobișnuită. A fost un adevărat inginer complet care, pornind de la idee, apoi desfășurând cercetarea necesară și proiectarea, a trecut la realizarea produsului, experimentarea și punerea sa în funcțiune. S-a dovedit

însă că activitatea lui de realizare în România a primelor nave pe pernă de aer a fost prea în avans față de timpul în care trăia și lucra acest talentat specialist. M-am gândit de multe ori că, pornind de la realizările concrete obținute de el, s-ar fi putut organiza și la noi o întreprindere specializată pentru o asemenea producție de vârf, cu rezultate economice remarcabile. Dar nu a existat puterea și înțelegerea necesare unei asemenea acțiuni.

Trebuie să subliniem și faptul că, în multe alte cazuri, s-a adăugat și bine cunoscuta indiferență și neîncredere față de tot ce se creează nou în România, respectiv față de cei care se străduiesc să facă ceva deosebit pentru binele acestei țări, respectiv atunci când nu au fost valorificate rezultatele unei activități pornită de la zero și care, prin talentul, osârdia și devotamentul implicat în acțiunea respectivă se putea transforma într-o producție de cea mai competitivă calitate.

Dau aici un singur exemplu și anume ceea ce se cheamă „bow thruster” sau propulsoare transversale, foarte frecvent folosite la navele

moderne pentru a crește manevrabilitatea acestora. În laboratoarele de hidrodinamică *Icepronav* a fost desfășurată de **ing. Dan MICU** o asemenea cercetare teoretică și experimentală dusă până la faza de realizare a prototipului, care avea performanțe sensibil mai bune decât unele produse similare ale unor firme specializate de la care, de altfel, s-au și cumpărat asemenea echipamente pentru navele construite în șantierul nostru. Și în acest caz, cu regret, trebuie să recunosc faptul că nu s-a găsit nimeni din industria românească gata să se angajeze în producerea acestora.

Toate cele expuse mai sus au însă menirea de a demonstra faptul că avem și noi în România un potențial intelectual, o sensibilitate la nou, în stare să determine acțiuni valoroase care, chiar dacă nu sunt susținute corespunzător, unele penetrează cu curaj în domeniile cele mai rafinate ale științei.

Z.I.: *După câte am observat împreună, au apărut în timpul discuțiilor și o serie de idei noi, care să amplifice sensibil implicarea Colocviilor în viața curentă a societății gălățene.*

G.K.: În adevăr, am reținut cu o deosebită plăcere faptul că, și cu această ocazie, au mai fost puse în discuție și câteva propuneri remarcabile (mai jos sunt prezentate trei dintre acestea) pornind de la constatarea că, declarând, de la început, drept scop principal al CCN-urilor **rememorarea și tezurizarea unei experiențe profesionale și de viață a celor legați de construcția de nave**, audiența a fost formată, de regulă, din „**veterani**” ai acestei profesii, dorind să retrăiască episoade dragi din viața lor. Dar se pare că acest lucru este prea puțin și discuțiile au relevat lucruri interesante și anume:

Prima propunere: S-a văzut, de fiecare dată și tot mai pregnant, că ar fi foarte util ca printre participanți să se numere **mai mulți specialiști** din rândurile a încă **două categorii de persoane** care, suntem siguri, vor avea de câștigat fiind de față, ascultând și implicându-se în discuții. Avem în vedere **reprezentanții din viața activă** de la șantier, precum și de la **uzinele producătoare de echipamente**, dar și de la **birourile de proiectare navală** din Galați. De asemenea, ar trebui să participe **cât mai mulți studenți**, mai ales cei de frunte, care, prezenți la Colocvii alături de profesorii

lor, să adauge cunoștințelor obținute „**de la catedră**” și câte ceva din comoara de experiență care, perlă cu perlă, se adună în colierul creat la reuniunile **CCN**.

A doua propunere: Ni se pare că **mijloacele media ar trebui să dea o mai mare atenție acestui adevărat „eveniment cultural” din viața orașului**, cei din presa scrisă putând chiar realiza un fel de serial lunar într-o pagină de ziar. Poate că **o televiziune locală** ar putea să facă chiar un fel de „**talk show**” serial, înregistrând sau poate dând în direct aceste CCN-uri, care se țin **lunar, în prima zi de vineri la ora 10**, în sala „Eminescu” de la Biblioteca V.A. Urechia și a căror durată nu depășește dimensiunea obișnuită a unei asemenea producții media, respectiv cam o oră și jumătate.

A treia propunere:

Credem că la această acțiune **s-ar putea implica și scriitorii gălățeni**, care să „clădească” un edificiu valoros, respectiv o **colecție de cărți cuprinzând convorbiri memorialistice** cu actorii acestei interesante și, de ce nu, emoționante istorii a construcțiilor navale din Galați, care

poate fi astfel descoperită prin amintirile celor care au creat această istorie, ei devenind astfel un fel de „**cronicari ai timpurilor noastre**”. Este vorba de **personalități cu totul deosebite** dar, deși, din păcate, mulți s-au dus pe alt tărâm, mai avem încă printre noi oameni de mare valoare, care au și un deosebit har al povestirii. Scriitorii gălățeni talentați și răbdători, așa cum ar fi Violeta Ionescu, pot să-i „vâneze” participând la reuniunile Colocviilor, noi considerându-i **invitații noștri de onoare**.

În final, menționăm și cu acest prilej, că, așa după cum rezultă și din cele arătate mai sus, această valoroasă activitate a Colocviilor se bucură de o tot mai bună audiență, dovedindu-și astfel utilitatea, punând în evidență pentru societatea gălățeană o excepțională experiență a orașului nostru.

Z.I.: *Vă mulțumim și sperăm că viitorul va dovedi că acest mod de a pune în valoare cât mai multe lucruri din tezaurul de experiență al orașului nostru își va aduce contribuția la accelerarea procesului de dezvoltare complexă, culturală, științifică, economică, socială, administrativă, spre binele tuturor cetățenilor bătrânului, dar și tot mai dinamicului nostru port dunărean.*

Brusc, începu să bată vântul... (II)

Ilie Tănăsache

Întunericul chiar era pe aproape. O dovedeau becurile aprinse, ici-colo, la vreo casă ori în vârful stâlpilor. Gorel mergea acum parcă mai vioi, dar curând începu să gâfâie din nou. Mergea cu gândurile lui, în continuarea întâmplărilor pe care i le înfățișase lui Arhimede.

- Sigur că m-a tulburat revederea cu Sica. Despărțirea de Sica. Dar cel mai tare mă apăsa un sentiment de vinovăție.

- Dă-l naibii pe gigolo, tinichigiule! Merita cu vârf și îndesat să-i pui coarne!

- Nu dinspre el venea împovărarea despre care îți zic.

- Hai, tinichigiule, c-o sucești acum de mai crede omul că ți-a sărit o doagă! La urma urmei de unde și până unde vinovăția care nu-ți dădea pace?

- În primul rând era vinovăția față de Sica. Patima mea de joc de noroc îi stricase viața. O alungase de lângă mine.

- Toți „gamblierii” trăiesc până la urmă astfel de vinovății, comentă filozofic, Arhimede. Îi cunosc bine, știu prin ce trec când ajung la ananghie.

Ce spunea Arhimede, parcă suna a încurajare. Dar Gorel, în momentele acelea se afla pe cu totul alte lungimi de undă. Totuși, nu se putu abține să nu întrebe:

- Apropo, Arhimede. Tu ai jucat vreodată?

Arhimede întârzia prea mult cu răspunsul. Se vedea că nu are niciun chef.

- Mai avem mult, omule?

- Foarte puțin. Dar, te-am întrebat ceva, Arhimede?

- Ei bine, am jucat! Doar de două ori...

- La „păcănele”?

- Numai „martingala”. La ruletă, desigur.

- Culoarea roșie sau neagră?

- Ambele.

- Ai câștigat?

- Am pierdut.

Mai departe n-a mai fost nevoie să-l silească pe Arhimede la explicații în plus. Omul se descarcă singur - paradoxal! - de ceea ce avea pe suflet:

- După al doilea joc, l-am pierdut pe frate-miu. Nu, nu eu l-am dus în acest loc de pierzanie, ci un obsedat de cazino, un „gamblier” cu vechi state de serviciu în branșă. L-a ademenit la ruletă. Praful s-a ales de tot ce agonisise ca specialist în calculatoare. Și reductibil filatelist. Mai apoi, după ce s-a aruncat de pe un bloc de opt etaje, am găsit la el acasă un clasor pe care nu l-ar fi pus la pariuri nici mort. Nu peste multă vreme am aflat, totuși, că și clasorul în cauză era pe jumătate amanetat! Ei bine, atunci m-am despărțit definitiv de ruletă! Și de „gamblierii”. Am intrat în tagma cămătarilor. Viață fără prea mare risc, pe spinarea „gamblierilor”.

- Cumva, răzbunarea ta, pentru cele petrecute cu frate-tu?

Arhimede nu-și ascunse cinismul:

- Categorie!

După care schimbă subiectul conversației:

- Ziceai că odată, la despărțire, trăiai remușcare față de Sica. Și, în al doilea rând?

- Văd că ai memorie bună!

- Regula numărul unul pentru un „gamblier”: nu te apropii de ruletă dacă nu ești în stare să memorezi perfect ordinea celor 36 de numere... Apoi, să nu se uite: am lăsat și eu doi ani de ASE în urmă. Doi ani ratați, la urma urmei... M-am ales, totuși, cu obiceiul de a reține ușor cifrele. Deci?

- Lucrurile stăteau în felul următor, Arhimede. Când puneam tabla acolo, sus, la casa porumbeilor - doamne, ce mizerie sunt în stare să facă păsările astea! - s-a sfărâmat o scândură veche și a căzut în cușca mare cât o căruță. Din alea pe care țigani nomazi montează coviltire. Când am încercat să scot resturile putregaiului de acolo, ei bine, peste ce crezi că am dat?

- Peste mormane de găinaț...

- Da, găinaț era din belșug. Dar degetele mele au dat și peste o pungă mică, de plastic.

- Adusă acolo de zburătoare?

- Așa m-a dus și pe mine mintea, la început. Mai apoi mi-am dat seama că fusese ascunsă. Era clar!

Gorel făcu o pauză, și continuă. Acum, vocea lui căpătase inexplicabil un tremur. Ca un dârdăit de frig, deși se aflau în plină vară pe ulițele - mă rog, străzile - de la marginea orașului:

- Ce mai tura-vura, în punguța aceea, miruită din plin cu găinaț de porumbei, se afla o adevărată comoară. Pentru asta te car eu pe aici, unde stau cu chirie într-o casă în care șobolanii aleargă prin pod, de parcă-s în călduri, 24 de ore din 24. Dar, madam Geta, proprietara, m-a asigurat că află chiar azi leac pentru somnambulii care nu mă lasă să mă odihnesc nici ziua. Uite casa! Aia din dreptul stâlpului cu becul aprins.

Arhimede, tot circumspect, avertiză:

- Tinichigiule, sper că nu m-ai cărat până în gaura asta pentru cine știe ce fleac, năclăit de găinațul porumbeilor?

Îi replică ritos:

- Pentru fleacul, găinațul ăsta, pregătește-te cămătarule să scoți din buzunar cel puțin 50.000 de euro.

- Presupun că bați câmpii!

- Presupui aiurea. Caută pe Internet și ai să vezi că nu dai nici-un sfert din prețul real al...

Arhimede se postă amenințător - pipiriuul își dezvelea și rezervele de duritate necesară în tagma lui - se postă hotărât în fața ușii de la intrarea în curticica de unde răzbătea un cântecel îngânat de o femeie.

- Tinichigiule, îmi spui acum - auzi, acum! - despre ce este vorba?

- Îți spun. Nu înainte de a afla, însă, că gigolo...

- Dă-l naibii pe curvar! zberă Arhimede.

- ...Gigolo, cum ziceam, pe lângă alergatul după

Cutia de rezonanță • Cutia de rezonanță • Cutia de rezonanță

curviștine, mai avea o pasiune.

- Ia-o pe scurtătură, omule! Că acum-acum se deschide cazinoul...

- Ei bine, află că în punga de plastic, ascunsă la porumbei, era un ciob de sticlă.

- La dracu, cu ciobul! Scutește-mă cu fleacurile!

Și mâinile pirpiriului apucară zdravăn cămașa în carouri a lui Gorel:

- Nefericitele, să nu-mi zici că pentru ciobul ăla am bătut tot orașul până aici!

Gorel? Dacă becul din vârful stâlpului ar fi dat mai multă lumină, s-ar fi putut vedea pe chipul lui un zâmbet. Dar nu unul oarecare. Ci de satisfacție, superior. Ca unul care are în mână cărțile - toate cărțile - câștigătoare. Zâmbetul combatantului ce abia a pus la pământ un adversar deținător a cel puțin două centuri negre.

- Prima dată, Arhimede, și eu am fost cuprinși de dezamăgire când am scos din punguță ciobul de oglindă.

- Dom' Gorel, ai venit? strigă din curte madam Geta.

- Am venit, madam Geta.

- Păi, intrați, că aud vorbă, ești cu cineva, deci? Intrați, că am pentru mata o veste foarte bună

- Intrăm îndată, madam Geta. Intrăm îndată...

Se întoarse spre Arhimede:

- Primul gest a fost să arunc ciobul de oglindă. Noroc însă că l-am întors, și m-am uitat pe spatele lui. Acolo...

- Ei? dădu în clocot de nerăbdare, Arhimede.

- Acolo, lipit, în stare bună, ce bună?, perfectă, un timbru.

Chipul lui Arhimede, acum, un imens semn de întrebare. De nerăbdare.

- Nu semăna cătuși de puțin cu un timbru banal. Din acelea care ni se perindă cu milioanele sub priviri, într-o viață de om. Era, nici mai mult nici mai puțin...

- Doar nu vrei să zici, că?!...

Cuvintele următoare înghețară în gâtulejul lui Arhimede.

- Ba zic! Așadar, „cap de bour!” Autentic. Sută la sută, a-u-ten-tic!!!

Ochii rotunzi, de șobolan, ai cămătarului înrăit, deprins cu loviturile de la ruletă, îl sfredeleau pe Gorel. Privirea aceea adușmănoasă prada. Abia aștepta clipa miraculoasă când să o înhațe. Chipul lui Arhimede trăia, siderat, apropierea momentului. Atâtea întrebări se buluceau în mintea, la gura lui:

- Timbrul!..Timbrul acela?

- Ce-i cu el?

- Din prima emisiune?

- Cum altfel?! veni răspunsul răstit. Am confirmarea specialiștilor...

Și Gorel turui o lecție temeinic memorată:

- Prima emisiune: Iulie, 1858, Iași. Valoarea - 27 de parale. Tiraj mic - doar 6.000 de exemplare. Marfă - a-ntăia. Nu las un cent din preț. Ai suma asta, Arhimede?

Cămătarul o luă pe îndelete. Erau semne că-și revine din uluiala care-l cuprinsese adineaori:

- Să ne înțelegem. Unu: dacă lucrurile stau așa, tinichigiule, ți-a pus Dumnezeu mâna în cap. Șezi blând, lasă-mă să termin ce am de spus! Doi: să vedem

comoara mai întâi. Că nu ai în față omul care încalcă regula de fier - ce fier? - de oțel, a cămătarilor.

- Ce tot băigui acolo, Arhimede?

- Taci și ascultă aici, tinichigiule! Cămătarul încheie afaceri numai cu cei cunoscuți, în timp. Și mai ales, solvabili. Ori tu? Tu ești nou venit printre „gamblierii” de la cazinou. Rămâne numai solvabilitatea. Deci, comoara la vedere și ne gândim dacă încheiem afacerea....

S-auzi iar chemarea din curte a lui madam Geta. Voce subțire, de adolescentă. Remarcă asta și Arhimede. Se înșela amarnic. Habar nu avea că madam Geta trecuse bine peste șaptezeci de ani. Și blestematul de cântar îi amintea în fiecare zi că nu scade un gram sub cele 90 de kilograme. Trei decenii fusese cu un plutonier de artilerie. S-au înțeles perfect. Omul i-a făcut casă pe numele ei. Dar, abia ieșit la pensie, când un țurture de gheață i-a găurit capul, în urmă cu aproape doi ani. A scăpat el nevătămat de pe la multele-i manevre trecute la activ, dar n-a păcălit un banal țurture de gheață.

- Vii o dată, dom' Gorel?

Au pășit în curtica destul de mică. Și aridă. Vara bătea soarele aici ca într-o tobă, desigur. În lungul prispei - artileristul era de la țară, a ținut neapărat să aibă prispă la casă - un șir de salvii ținute în putere cu multă apă. Madam Geta nici nu-l luă în seamă pe Arhimede. Avea vești mari pentru dom' Gorel:

- Gata, le-am venit de hac.

Observă mutra impasibilă a lui dom' Gorel. Se ambală:

- Șobolanilor din pod, dom' Gorel! Lua-i-ar naiba, că nici pe mine nu mă lăsau să dorm. I-am spus și coanei Pandelica, dimineață. Ea, mă rog, le știe pe toate. Îmi zice, pusă pe harță: - Geto, cum de-ai răbdat, femeie, să-ți joace tontoroii în cap? Răspund, dându-i dreptate:

- Ceartă-mă cât vrei, coană Pandelico. Că merit. Am încercat eu cu niște otrăvuri, dar...

- Ce otrăvuri și alte alea, madam Geta? Sticla e sfântă. Rezultat garantat. Pisează sticlă, dă fărâmele alea prin ulei și presară-le în pod! Vor muri pe capete.

- Auzi, dom' Gorel, cum pe toate le știe coana Pandelica? Așa că, am pisat ciobul ăla de oglindă pe care mata îl tot mutai de colo colo, pe noptieră. Nici nu știu de ce naiba-l păstrai. Nu-ți era de folos nici măcar la bărbierit. Deci, am pisat ciobul, sfărâmurile le-am mozzolit în ulei și le-am presărat în pod, peste tot. Ai să dormi ca un prunc, de-aici înainte. Că alde zombie de acolo, desigur, au și dat ortul popii...

Madam Geta observă cu mirare că, în timp ce ea povestea, în timp ce jubila că rezolvase un lucru pentru care merita mii de mulțumiri, cei doi bărbați din fața ei se prelingeau, pur și simplu, la pământ. Se prelingeau muți, rezemați cu spatele de prispa casei. S-au lungit ca niște butuci, astfel încât încălțările lor ajunseseră în stratul de salvie abia udat. Noaptea se instala cuminte în curtica de câțiva metri pătrați. Iar abajurul din vârful stâlpului de la intrare prinse să se legene, făcând să tremure lumina becului slăbit din lăcașul lui.

Brusc, începu să bată vântul...

Surâsuri migdalate (IV)

- aforisme -

Vasile Ghica

Poeții nu beau lapte. Dar
pot bea vaca.

*

Deseori, dintre iluștrii
încornorați ai soartei și ai
iubirii se aleg marii poeți ai
lumii.

*

Trăim în epoca hârtiei
tipărite și necitite.

*

Săpunul trebuie dublat de lectură. Nu putem lăsa
nici sufletul murdar.

*

Poezia se scrie la vârsta arderii, nu la cea a
junghiurilor.

*

Spiritul trebuie lăsat să colcăie la focul încins al
dilemelor.

*

Există scriitori mari, alții de raftul doi. Și ceilalți,
care cad de pe orice policioară.

*

Surtucarii scrisului frăgezesc solul marilor scriitori.

*

Hamlet nu are în mână o carte, ci biblioteca lumii.

*

Arta poate însemna urme pe nisipul îndoielilor.

*

Ca să înțelegem arta nouă trebuie să ne accelerăm
creierul și sensibilitatea.

*

Cafeneaua literară poate fi seră, dar și coridă a
talentelor

Artistului trebuie să-i patineze ochii de neliniști,
nu de foame.

*

Arta nu ne salvează de moarte. Dar ne poate
ameliora poziția în fața ei.

*

Poezia contemporană a evoluat. Nu mai este
inevitabilă.

*

Scrisul relaxează aproape cât o înjurătură.

*

În artă, ori valsezi, ori falsezi.

Nu se mai scrie literatură încheiată la toți nasturii.

*

S-au sofisticat poeții. Nu mai sunt banali cioplitori
de metafore.

*

În artă, orice spontaneitate miroase a transpirație.

Toți cei care i – au pus mustați artei s – au trezit
grohăind.

*

Marii artiști nu încap în cușca unei generații.

*

Trec unii prin cultură ca sfoara prin mămăligă.

*

Muzica poate face dintr-un suflet răvășit o
catedrală.

*

Contează ce cânti, dar și la ce balcon.

*

Unii trec prin cultură fără urmări grave.

*

Îmi cad uneori în mână cărți atât de slabe, încât îi
invidiez pe analfabeți.

*

Sunt cărți pe care le citești parcă ai mânca pește:
mai mult scuipi.

*

În curând oamenii nu vor mai citi decât facturi.

*

Nu mințiți tineretul ! Avertizați-l că cea mai
nerentabilă prestație a speciei umane este cultura.

*

În artă, drumul gloriei este presărat și cu
numeroase cârciumi.

*

Arta se naște din concubinajul speranței cu
disperarea.

*

Cel mai păgubos divorț care se conturează este cel
dintre artă și emoție.

Condeiu – acest paratrăsnet prin care se scurg
neliniștile pe hârtie.

*

Unii artiști se străduiesc să mai pieptene haosul,
alții doar îl ciufulesc.

*

Mătasea bolnavă

- fragmente din romanul „Buze subțiri” -

Victor Cilincă

„Ilincă!”, strigă încet stăpâna, ca nu cumva să nu-l necăjească iar pe domnul. Că nu cuteza dumneaei să-l tulbure dintre hârțiile sale – iar primise, se vede, scrisori de taină de la Paris! Și asta nu era treabă de femei! Mai întâi, pe la nouă ceasuri de dimineață, venise și conul Mihalache Cogălniceanu. „*Mes omages, madame Cuza*”, îi sărutase el mâna, vai!, neînмănușată și bărbuța lui moale o gădilă plăcut – un crai prefăcut, dar ce minte, *mon Dieu!* Doamna porunci îndată pentru musafir dulceață, lichior de nuci și apă rece, cât timp dumnealui conul Alecu mai zăbovea în iatac, cu sluga: stăpânul își pune corsetul, semn că avea să-și îmbrace azi iar uniforma: și ce priviri primea dumnealui de la femeile târgului, când purta fireturi! Sluga strângea fără milă șireturile, pentru că boierul cam pusese pe el, îi pria se vede cununia.

„Ai făcut ochi, Elencuță?” – o băgă în seamă soțul cu favoriți. „Mergi de te întreamează, *ma chere*, mergi de te mai întreamează un pic, cât pun eu țara la cale cu prietenul Cogălniceanu! Avem de vorbit oarece despre vite, te-ai plictisi...” Și-i făcu semn că poate a se retrage. Special vorbea Alecu pe românește, anume să-l auză și slugile. Căci nu se poate să nu fie măcar una plătită de polițaii Măriei Sale ca să tragă bine cu urechile. Și mai era, vezi bine, și vreo altă slugă care să întărească cele spuse că ar fi auzit prima slugă bicsnică, dar cu urechile

încăpătoare...

Alexandru își primi prietenul în salonaș, apoi toată dimineața vorbiră, cu glas ridicat, dar nu atât încât să se înțeleagă. Erau pesemne vești bune, sultanul sprijinea, se aude, dorința românilor – nu degeaba era Împăratul de la Constantinopole mare francmason! Dar asta nu era treabă de muiere! „Români”? Multe fețe boierești se dădeau fanarioți ori cetățeni ruși, ca și Măria Sa Vodă Mihail Sturdza... „Români”? Despre asta vorbesc bonjuriștii, căci altfel cuvântul ăsta înseamnă șerb, înseamnă rob! Poate și boier Cuza o fi francmason, zice unul și altul, dar eu îmi țin gura și trag bine cu

urechea. Căci uite ce tocmai zice: „*Incroyable, mon cher!* Păi, cine te-a pus, coane Mihalache? Nu puteai să nu te vâri în chichițe finanțești cu străinii?!” Așa auzii de dincolo glasul domnului Alecu Cuza, cu milă frățească dar și ușor amuzat. Kogălniceanu ceru nițică apă: era roșu la față – se vedea bine prin gaura cheii! Auzi, ticăloșii de lucrători de la fabrica din Galați pusese niscai scârnă, pământ, șobolani, cine mai știe, în conservele firmei Samuel Goldner din Londra! Desigur, nu fuseseră plățiți cu cine știe cât, că d-aia-i mâna de lucru mai ieftioară pe la noi, dară conservele ale, așa stricate, uciseseră echipajul

Doamna Cuza

desen semnat Carol Popp de Szathmary

de eroi britanici porniți anul trecut cu o corabie să cucerească, în numele umanității, nordul îndepărtat al Pământului. Necurățeniile strecurate în ciudă de palmasii dunăreni le veniseră de hac aproape tuturor exploratorilor: vuiiau gazetele londoneze! „*Quel scandale! Merde, merde, merde!*” – pardon de vorba

spurcată, își luă seamă domnul Cogălniceanu. Dumnealui era se vede interpusul firmei englezești la Galați, nu avea de unde ști ce pun disperării aceia sub capace! Conu' Alecu găsea însă că o astfel de muncă, fie ea și aducătoare de bani, nu i se potrivea unui literat și istoric precum prietenul său de tinerețe... Și conu' Alecu încercase să pornească o moară de grâu la Galați, dar din fericire nu primise îngăduință de la Pârcălăbie, astfel încât acum putea juca stos ori biliard seară de seară la Hanul lui Ventura...

Pe la prânzișor, oaspetele plecase ceva mai vesel neuitând în treacăt să-i sărute mâna doamnei, când ieșise din salonaș.

Conu' Alecu o văzu așteptând în picioare, lângă cadra cu chipul Măriei Sale și parcă abia atunci își aminti de dumneaei și-i zâmbi, intrând însă iarăși în iatac. Unde putea fi și acum ferecat pe dinăuntru, cetind. Și nu, nu stătea anume ferecat pentru soața sa, ci pentru vreun ochi răuvoitor, credea dumneaei doamna Elena. Căci aici, la Galați, erau prea mulți ochi și nimene nu știa de sunt sau nu neprieteni, de văd prea multe pentru vodă Sturdza ori pentru vreun curios cu gologani, fie el turc, rusian, austrian, frances ori englez...

Femeia, puțină la trup, deloc frumoasă cum admiră domni, cât cu căutătură de icoană, ochi negri pierduți parcă de teamă ori febră tocmai în fundul capului, era măcar bucuroasă că soțul ei, aga Alexandru Cuza, nu o târâie pe la baluri: nu prea cunoștea ea uzanțele vremii și nici nu-i trebuiau, nu o învățaseră la pensionul Buralat. Singurele dumneaei „erezii”, moștenite de la tante Agripina Sturdza, care ținea salon literar la Iași, era să mai copieze poezii duioase și să suspine ferit atunci când auzea taraf în depărtare. Încă nu se obișnuise cu toanele dumnealui Alecu, căruia îi plăcea mult lumea și casa îi era prea strâmtă. Elencuța mării îl luase de bărbat din dragoste, dar nu fără consimțământul mămă-sii, Caterina Rosetti, care n-o întrebuse dacă îi e drag, dar nici de cinuri. Când o iscodise cine putea fi bărbatul acela cu fason de bonjurist, favoriți mari și în uniformă ofițerească, erau amândouă la ceai, la Didița Mavrocordat. „E cel care i-a bătut

Alexandru Iona Cuza

pe evrei la Iași”, îi veni mai întâi fetei să spună. Și la Galați, cât fusese dumnealui judecător, făcuse dreptate târgoveților, nu negustorilor greci doldora de parale, doar c-o făcuse cam cu țâfnă, trăsese cică și nește palmi, nu se mulțumise doar să pună sigiliul și să semneze mai gios... „Atunci înseamnă că se teme de Dumnezeu”, conchise mama, care se bucură să scape de piatra din casă. Elencuța nu era frumoasă, dar era din familie bună, înrudită și cu Cantacuzinii și cu vodă, care de altfel le făcuse cinste la nunta lor... Sigur, rudenia ei era prin Ioniță vodă Sturdza, dar cum bătrânul domn pământean murise, Mihail vodă numai se

prefăcea cu respect față de răposatul și cinstitul domn...

Acum, de când conu' Alecu fusese pus agă, mulți îl țineau de rău, îi numărau caii și trăsurile (aga avea numai o berlină, ce-i drept nouă!). Dar fiul fostului ispravnic de Galați Ioan Cuza nu apucase să intre în noua slujbă, ori așteptând să se schimbe vremurile, ori chiar fiind plecat mai mult la băi, că suferea de năduf, în pofida tinereții dumnealui. Nu primise deci plocoanele convenite de la slujbașii mai-mici, în această slujbă semeță, de ministru al poliției la Covurlui. Cin cu câștiguri grase, căci rău-platnicii de agă trebuia siliți să-și dea acareturile pentru datorii și tot el ar fi judecat și pricini mai mărunte, dar cu destulă zeamă pentru o masă îmbelșugată...

Obraznica de Ilinca apăru în sfârșit, spășită, semn că tot făcuse ea ceva anapoda, dar toată lumea știa că doamna Elena, sfioasă, nu îndrăzneala a rădica glasul la slugi și îi era milă și să facă plângere soțului dumneaei. Slujnica, care umbla tot descălțată, deși doamna îi dăruise anume o pereche de botine nu prea vechi, ca să tropăie cu ele prin saloane, fără a aduce și praful de pe uliță, îi spuse că trăsura abia acum era gata: numai ce se întorsese de la Pârcălăbie unde, se gândi doamna Elena, ori plecase grabnic Alecu cu trebi, fără să bage dumneaei de seamă, ori trimesese vreo întâmpinare scrisă cu vizitiul - asta n-a mai spus sluga: ori nu știa, ori se temea să deschiză gura... Iară doamna nu întrebă, căci nu se cădea!

Gaura neagră pe cartelă

Dan Plăeșu

Vecina mea dinspre nord-sud-vest a găsit o sticlă. Cu dop. O sticlă de un model deosebit. A dat peste ea la container, ea are pasiunea colectării de recipiente nefolosite, un hobby mai vechi. Pe femeie a frapat-o obiectul și mi l-a adus să-l văd, interesată fiind nu atât de ciudățenia lui, cât de modul în care l-ar putea valorifica. Dar să descriu sticla. Era, cum spuneam, cu dop. Sigilată. Pe ea nicio etichetă. Doar înăuntru se vedea ceva, ca un sul de hârtie. Îmi aduc aminte de gestul naufragaților care aruncă în mare mesaje în sticle și mă întreb dacă nu cumva e vorba de așa ceva. Port suntem, marinari avem, de ce n-ar exista și scrisori la sticlă?

Îi destăinui vecinei presupunerea mea și decidem amândoi că e momentul să scoatem dopul. O facem. Extrag din sticlă ceea ce chiar era o foaie de hârtie – o hârtie de un tip cu totul special – și citesc. Textul mi se pare uluitor de interesant, așa că îl transcriu integral:

„În sfârșit, la blocul nostru s-a făcut ordine. Și pace. Nu mai are nimeni grija cheltuielilor, au dispărut listele cu datornici, amenințările cu oprirea apei reci și a celei calde. O liniște cetățenească a coborât peste noi. Toate conductele sunt, în sfârșit, sigilate. A fost un consens între locatari și astfel am scăpat toți de grija robinetelor, a reparării lor, a inundațiilor din apartamente. Acum n-au decât să ruginească țevile, nu ne mai interesează. Avem apă în fața blocului, un bransament comun ne unește în sfârșit – ah, unirea, visul tuturor românilor! – într-o solidaritate pe care n-o bănuiam. O repartizare riguroasă face ca la acest canal unic să nu se facă o coadă mai mare de cincisăse persoane. Atât cât e bine și util pentru a simți că nu suntem singuri. Coboară omul cu găleata (una de persoană pe zi) și își ia apa cuvenită. Se bifează în cartelă, mai schimbăm o vorbă între noi, care ce a mai auzit că se întâmplă prin oraș, în lume.

Este un barosan care încă mai are televizor – noi, ceilalți, am scăpat pe rând de toate aparatele care consumă curent, pentru că și cu electrica au fost

probleme – or, cu insul ăsta care-și mai permite încă televizor e o plăcere să discuți. Tot acolo, la apă, putem citi ziarul local, cumpărat prin contribuția întregului bloc. Este afișat zilnic, încă de la ora șase dimineată. Și pentru lectura sa avem o cartelă de uz intern. Cine n-a vrut să-și facă ascultă ce-i spun ceilalți și tot se alege cu ceva. Suntem sănătoși tun. Medicii au constatat că de când cărăm gălețile cu apă pe scări au dispărut bolile cardio-vasculare, pentru că mișcarea ajută.

Ce să vă mai spunem despre vremea noastră? Cu încălzirea a durat până ne-a venit ideea unei minicentrale de bloc. Asta a însemnat un cazan și niște conducte. Atât. Cine a dorit căldură s-a împrumutat și a contribuit cu ceva la realizarea instalației. Dar a meritat. Arderea cazanului este alimentată cu ce are fiecare de prisos prin gospodărie. Apoi apa fierbinte trece prin conducte și prin calorifere, încălzind apartamentele. Simplu, nu? S-a renunțat și la gaze, prea poluau atmosfera, revenind la lemne sau la orice altceva ce întreține arderea. Vedeți dar câte idei ne-au venit...

Dar să vă spunem de ce scriem acest mesaj. Pur și simplu, pentru a încerca să-l recuperăm pe bunicul nostru, care a plecat de două zile la container cu gunoiul și nu s-a mai întors. Există părerea că ar fi putut aluneca într-o gaură neagră – el e și cam miop – și astfel a nimerit în cine mai știe ce timp ciudat. Din viitor? Din trecut? Sperăm că locatarul ce va găsi această scrisoare ne va putea ajuta cumva. Cu mulțumiri. Semnează comitetul blocului R243. Scrisă astăzi, vineri, anul 2151, vara, către seară.”

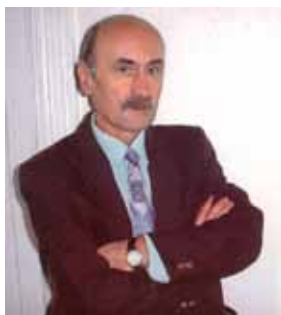
Acesta este textul. După ce l-a citit, vecina mea dinspre nord-sud-vest s-a pălit cu palma peste frunte și a exclamat:

- Măi, să fie! Atunci moșul ăla de lângă container, care dormea dus când am trecut eu pe acolo, trebuie să fie bunicul ăstora...

- Să mergem după el! o îndemn eu.

Și alergăm amândoi în direcția știută. Mai multe nu-mi amintesc decât că alergam, iar în fața mea se căscase o gaură neagră, apărută probabil acolo după ce furase vreunul capacul de la canalizare... Iar gaura aia era atât de neagră și de îmbietoare, că-ți venea să te arunci în ea ca să uiți de toate...

Nuntă-n Râpa Cuconiței

Ion Manea

Câteva generații la rând au preluat și au dus mai departe legenda. Închipuire iscată suav în miez de noapte de iarnă la gura sobei sau fapt istoric neîntrupat în cerneala vreunui scrib, Râpa Cuconiței există. E la marginea satului, e lungă, de aproape un kilometru, lată la numai jumătate și adâncă de vreo 70 de metri, în punctul ei cel mai de jos. Aici, în abisul ei cel mai profund, s-ar fi prăvălit, într-o toamnă de la începutul anilor 1500, caleașca în care, sus, pe linia îngustă a drumului din deal, se plimba sau fugea Oana, fiica lui Jorăscu, boierul meleagului. Legenda, pe cât e de frumoasă, pe atât e de plină de mistere, ca orice legendă românească. Într-una din cele cinci monografii ale satului, alcătuită de învățător, se scria că domnișoara de doar 15 ani ar fi fost îndrăgostită de un nepot al lui Ștefan Cel Mare, lucru credibil, deoarece domnitorul tocmai se stinsese din viață pe atunci și avusese o fată pe care o chema tot Oana, s-ar fi îndrăgostit deci, dar fără nicio speranță, fiindcă flăcăul din os domnesc a luat irevocabil drumul sihăstriei, întru căutarea Domnului, domnița rămânând cu buza umflată și aruncându-se, de durere, cu caleașcă cu tot, în râpa care avea să-i poarte numele. La polul opus, un fiu al satului, care ajunsese mare ufolog la București, a emis ipoteza, în chiar lucrarea lui de doctorat, că fata fusese răpiră de extraterestrii evului mediu, iar OZN-ul care urma să o ducă acasă, la boier, s-ar fi prăbușit cu conia cu tot în râpa cu pricina...

După ce am studiat toate aceste variante și încă multe altele pe care nu e cazul să le notăm aici, am hotărât să cumpăr Râpa Cuconiței, să investesc în ea și s-o transform într-un punct turistic de primă atracție națională. Ceea ce s-a și întâmplat. Cu banii pe care i-am primit imediat de la Uniunea Europeană, am transformat Râpa Cuconiței într-o atracție fierbinte pe harta noului turism românesc. Hoteluri, piscine, cazinouri, terenuri

de sport, pe scurt, tot ceea ce înseamnă confort de cinci stele se întind acum vii, primitoare și pline de turiști, majoritatea din alte țări, în noua Râpa a cuconiței. Ceea ce i-a atras cel mai mult pe străini a fost, de fapt, coborârea în râpă, care, în amintirea cuconiței, se face fie cu parapanta, fie, pentru cei mai curajoși, prin aruncare directă în hâu, într-un fel de reiterare ritualică a actului legendar al prăvălirii cuconiței în neantul istoric. Și nu e nici un pericol, dat fiind faptul că la locul de cădere am instalat saltele amortizoare viu colorate. Totul a decurs cum nu se poate mai bine până când a apărut ea.

Înaltă, zveltă, nemaipomenit de frumoasă, îmbrăcată în alb din cap până în picioare, eterică și parcă plutind deasupra tuturor vremurilor, domnișoara s-a apropiat de mine și m-a întrebat:

- Sunteți proprietarul din Râpă ?
- Da, domnișoară....
- Îmi pare bine de cunoștință, eu sunt cuconița...
- Din râpă? am întrebat buimac.
- Ei, nu chiar ea, stră-stră-nepoata ei, sunt cuconița Eleonora Jorăscu...
- Nu cumva...
- Ba da, domnule, revendic întreaga râpă și vă asigur că dețin nu numai toate actele necesare, dar și dovezi peremptorii...

A scos din geanta albă niște hârtii îngălbenite, din care am zărit printre altele semnătura și sigiliul lui Ștefan Cel Mare, un testament al boierului Jorăscu, precum și o scrisoare a Oanei către nepotul domnesc plecat în sihăstrie.

- Acum, te rog să mă însoțești! a mai zis ea.
- M-a luat de mână, producându-mi un fior de nedescris și m-a dus într-o magazie unde mi-a arătat o roată din caleașca Oanei, o bucată de pânză din rochia cuconiței, precum și un obiect bizar, un cilindru lucios și contorsionat, despre care aveam să aflu că ar fi aparținut unui OZN.

A urmat, implacabil, procesul. Noroc că acesta a durat exact cât a trebuit ca proprietarul și moștenitoarea să se cunoască suficient de bine pentru a se căsători. Nu mai e nevoie să spun că nunta a avut loc în Râpa Cuconiței...

Dan Eugen Munteanu**Ție**

Ai fost odată ca-n povești,
Ai fost ca niciodată
Liceu pe plaiuri românești
Cu-o faimă meritată...

Când ne-ai primit eram puștani
Îți mai aduci aminte oare?
Iar după „unșpe” ani și ani
Ieșit-am domni și domnișoare.

Mulți ți-am cântat la despărțire
„Gaudeamus igitur...”
Și n-am uitat a ta menire
De ne-ai creat un brav contur.

Ne-ai dirijat din clasă-n clasă
Pe drumul școlii nu ușor
Și mulți din noi s-au ȳntors acasă
Cu multă știință și cu dor ...

...de carte și de sfaturi pline
Ce-ai noștri dascăli ne-au impus
S-avem în viață numai bine
Și să pășim cu fruntea sus.

Le mulțumim din nou prin tine
Acelor noștri profesori
Ce ne-au condus pe calea vieții
Cu pilde de-adevărați tutori.

Acum trăim o amintire
Cu iz de patruzeci de ani
Și ne dorim în fericire
Să te slăvim cu: La mulți ani!

Poeme**Măsluita**

Nu demult citeam o veche carte
În căutare de strămoși de la 'nceputuri
E curios că ce știm noi, e doar o parte
Cu iz de basme, biblice debuturi...

Reconstruim abil de mii de veacuri,
Istoriei ce n-au fost vreodată scrise
Iar unde-a fost durere, găsim leacuri
S-o vindecăm prin note fals emise...

Din cât cetii, n-a fost niciun război
Cu-adevărați învinși și-nvingători,
Ci doar simetric cimitire cu eroi
Aiurea, onorați de sfinte sărbători...

Și-acum vecinii peste mări și țări
Dotați cu Minister, așa-zis de-Apărare
Deși de-afară nimeni nu-i atacă,
În schimb trimit soldați peste hotare ... !!!

În cronici prea-slăviți conducători
Cu faimă, Macedoni sau Bonaparte
Nixoni sau Bushi, de fapt cotropitori
Cu foame de pământ străin departe...

Nu sunt decum avizi cercetători.
Au ca pretext mai nou: export Democrație
Ce-i poluată-n goana după dictatori,
De mult petrol sau altă bogăție...

Este perfid când îndulcim realul
Și, și mai și, fetișizând-ul „patriotic”
Scenarii noi, mănjind tot adevărul,
Doar pun pecete falsului istoric...

Moda timpurilor...

Ieri, culorile și stofa,
Tot ce-a fost croit odat'
Sunt prescrise la Trecut,
Toate : vechi si demodat!

Ce e nou și căutat,
Să-l găsești, e un infern...
Căci pe stradă, des purtat,
Este în Prezent modern.

Iar ce-avem să punem mâine,
Fi-va'n ultimă instanță,
Ca și totu'n Viitor,
Pur și simplu circumstanță!

Poeme

Cezarina Adamescu

Invocație

Vino-mi-te, vino iară,
și te adă, adă-mi-te,
să aprinzi o stea amară
dintre stele nemurite.

Adu-mi viață din murire,
trage-mi cerul în priviri,
Mlajă întru nălucire
Pân' la primele iviri

Ale tainicei Seline
Raiul înviind în gând,
când se prăbușește-n vene
Sângele de dor, plângând...

Vino, palide Luceafăr,
ca pe valuri reci călcând
din imperiul încă teafăr
părăsit de nu știu când.

Vino să-mi aduci prinosul
și pe frunte-așează-mi laur
vin cu Dumnezeu Hristosul
pacea s-o presari pe plaur.

Nici nu știu cum să te-mbii
să-mi cobori, Luceafăr, dară,
Mort frumos cu ochii vii
și cu sufletul pe-afară.

Și mai adu-mi, strop de rouă,
apă vie și nectar.
Să-mi acoperi – pleoape – două
cu parfum din flori de har.

Vin, pe buze cu mineiul
cu icosul și psaltirea
și mai adu-ți martor, Teiul
să mă-nvețe ce-i iubirea.

Adu-mi plopul cel stingher
„Lacul codrilor albastru”
adu-mi cântecul de ler
înălțat în crug de astru

Că-n grădinile celeste,
Al Veronei sfânt Emin
Ne va fi, ne-a fost, ne este
Românesc destin. Amin!

Rugă Eminescului

Fie să nu mă tămădui-tămăduiesc
de harul ceresc;
să nu mă mai simt navigând
singură într-o barcă,
leoarcă de vise de parcă
mi-ar fi izvorât ape vii
din sânii-copii;
și-aș călca peste valuri
ca pe spinări de dacice dealuri
nici tare, nici blând
îngânând un descânt
cu rădăcini în pământul cel sfânt.

Albastrul halo
să mă înconjoare
ca pe fecioare
atunci când visez
că alăptez
Duhul Frumosului și al Miraculosului
că alăptez pe Însuși Mesia
pogorându-se în chiar Poesia
cea căreia tot mai smerită mă-nchin
în Numele Tatălui
și-al Fiului
și-al Sfântului Duh,
Amin!

Gheorghe Gurău

Floarea...

Flori de care
tu, ca floare,
te apropii cu candoare,
nu le rupi
în mod brutal,
ci cu-n gest
amintind
de-un simț floral...

Flori vecine cu parfumul
ce pe-alee îți dau drumul
și te poartă
înspre miresme
îmbietoare,
presimțind
că ești o floare...

Flori mai mult
decât se poate
strânse fir cu fir, tăiate
din grădină
alintate, dezmiertate,
ce-ți răspund
cu-n parfum,
nevinovate...

Flori de flori
cu nume care
amintesc că ești o... Floare!...

Imagini de plâns...

S-a strâns în cer la greu
atâta plâns,
că lacrimi grele
stau să cadă;
se-adun durerile
de sus
în cavalcadă

Poeme

și se revarsă peste noi
nărav de ploii...

Stau norii strânși înfumurați
ca la taifas,
îngrămădiți de-a valma,
transpiră cerul
întunecat,
se scutură-n natură
pământul este inundat,
pornesc zglobiu șiroaie,
apă de ploaie...

Privesc neputincioși copacii,
se strâmbă
și umiliți se-nclină,
fac plecăciuni
în calea vântului stârnit,
răspund cu reverență
și c-un scrâșnit,
se-opun rafalelor naturii,
fantomele pădurii...

Suspină cerul, se răsfârânge,
e noapte
și natura plânge!...

Statul cui...

Am stat
de-atâtea ori la coadă
am stat;
era un chin ca o corvoadă,
stăteam și statul,
ca vecin de rând,
nicipând
să mi se-mpotrivescă...

Am stat
de-atâtea ori degeaba,
am stat;
mergea din inerție treaba
și statul nu se implica
la fel ca și acum,
nicicum;
e-o treabă atâta de firească...

Am stat
și dacă ce, vor spune unii
că am stat;
așa ne-au învățat străbunii
din neam de turci,
din vremuri grele
și rebele:
ciubucul fix să înflorească...

Viorel Dinescu

Dante

Sufletul meu bătut de păcate
S-a rătăcit într-o adâncă lumină
Lângă mine, doar făpturi preacurate
În veșminte, până-n pământ, de hermină

Cercuri mari de taină se deschid în șoapte
De parcă-aș trece prin grădini suspendate
Cândva pe-aici domnea singura noapte
Cu genuni în adânc ferecate

Azi prin văzduh plutesc păsări și plante
Și stele stau ca niște stranii steme
De ce mă strigi de dincolo de vreme?
Ai grijă și de robul Vostru, Dante!

Și spre lumină îmi îndrept, prudente,
Privirile, de-o viață penitente...

Focuri

Ard focuri mari în lume
Și scrum va fi pe mări,
Vârtejuri de lumina
Se spulberă în zări

Ard câmpuri lungi de urne
Într-un decor pierdut.
Ce caut în lumina
În care m-am născut?

Să mă topesc în cântec?
Să mă ascund în clipă?
Să ard - un foc zadarnic -
În veșnica risipă?!

Poeme

Grădină în vid

Mi-aduc aminte, zilele curgeau
Ca niște sănii goale prin troiene,
Iar ochii tăi în ceruri mari ardeau
Filtrând zăpada albă printre gene

Mi-aduc aminte, nuferii pluteau
Ca niște pești prin ape transparente
Și în cascade grele resfirau
Paloarea unor clipe inocente

Mi-aduc aminte zorii risipind
Pe umerii albaștri o beteală;
O teamă, o speranță, o fereală
Simțeam sub tâmpla caldă tresărind

Mi-aduc aminte, - poate am visat -
De zborul tău prin spațiul translucid,
Atrasă spre un punct îndepărtat
Ca o grădină ce plutea în vid.

Înmugurit de lucruri și lumină

E-o trecere prin lucruri argintii
Cum treci printr-o grădină suspendată
Se cerne vremea-n plase străvezii
Și drumuri fără capăt îmi arată

Nu-i terminată clipa de tăcere
Și nici alegoria din priviri
E-un joc rotund ce veșnic se-nnoiește
În cernerea clepsidrelor subțiri

E-o noapte nobilă peste minuni
Edilii aerului dorm ciudat
Iar eu plutesc în apa unui timp
Ce curge în secunde fragmentat

Și mă trezesc în margini de grădină
Înmugurit de lucruri și lumină

Năluca

**Maximilian
Popescu-Vella**

M-am născut chiar în stația asta. Noi obișnuim să-i spunem gară, deși în România există numai o gară, Gara de Nord, restul sunt stații de cale ferată. Cum vă spuneam, *continuă omul*, am fost de la început, cum se spune, ceferist. Nici nu mergeam bine și mă învățeam cât era ziuica mare printre acari, manevranți și scriitori de vagoane, picheri, adunați în camera de serviciu unde duhnea a țigări proaste și fum de la locomotivele cu aburi, într-un du-te-vino continuu. *Bărbatul se opri din vorbă, scoase un pachet de Plugar din haina cu însemnele cefereului, aprinzându-și calm o țigară din care ieși un fum albăstrui, încercios. Privi spre cerul înnoirat, adulmecă vântul, mă privi în treacăt, reluând povestirea. Va ploua cu siguranță spre seară E vremea ei, arătând copacii desfrunziți din jurul stației. De dincolo, de peste Prut venea miros de miriște arsă.*

Cum vă spuneam, la zece ani, cu voia tatei, care era șeful gării, plecam cu o locomotivă câteva stații și mă întorceam cu alta. Pe drumurile de dus-întors, făceam focărie cu plăcere aruncând cu forță cărbuni clasa I, în timpul opririlor turnam ulei în lagărele roților de la locomotivă sau ștergeam geamurile lămpilor de drum. Dacă era nevoie de alimentat tenderul, eram primul care aduceam „burlanul” pompei apei. Drept răsplată, mecanicul sau ajutorul îmi dădeau câțiva lei, o țigară ca asta sau o gură de vin gros, „1001” sută la sută. Cea mai mare bucurie era când mă lăsau să pornesc locomotiva. Să o conduc. Simțeam cum cایی putere se supun, **mai ales după două sute de metri parcuși de la plecarea din stație, treceam la proba de încercare a frânelor.** Semnalul verde coborât îmi dădea liber să **pun pe drum** colosul de fier. Scoteam capul pe fereastră, lăsând ca vântul să-mi biciuie fața. Dădeam fluier la semnalele indicatoare și urmăream atent firul pentru a preveni orice eveniment. Poate nu știți, dar la C. F. R. și o bășină trasă la timpul nepotrivit este eveniment de cale.

Cunoșteam toate chichirezurile din gară, de la acar până la impieगतul de mișcare. Să vă spun o întâmplare... Prin '43, să tot fi avut vreo cincisprezece ani, sosește în gară un tren blindat german. Locomotiva lor era la mijloc. În față era

un singur vagon de-al lor și o locomotivă de-a noastră. În spate se aflau șase vagoane blindate, ca și locomotiva, cu pereți protectori până la fir. Tunurile aveau țevile scoase prin ambrazurile poziționate pe fiecare parte, dar și pe acoperișul vagoanelor. Penultimul vagon era de pasageri clasa I, unde stăteau ofițerii și comandantul trenului. În tot timpul războiului toate stațiile erau pline de soldați care preluaseră funcțiile de la acar până la impieगत de mișcare. Rămăseseră pe post numai șefii de gară. Cu trenul blindat era să se întâmple o dandana. Tata dă semnal de plecare și foaia de parcurs că, până la stația următoare, calea ferată este liberă la drum, neștiind că acarul, un soldat de prin valea Călmățuiului nu scosese cheia de la acele macazului. Mecanicul locomotivei, om stăpân pe meserie, își dă seama că dacă merge înainte va intra pe linie moartă, fiind pericol de avarie, pune frânele și apoi ia toată viteza înapoi. Se produce agitație mare. Îmi dau seama ce s-a întâmplat, o iau la goană spre cabina acarului, întorc cheia macazului și dau peste cap **bomba**, pentru ca blindatul să meargă pe firul drept. Comandantul neamț, colonelul Valter, află ce s-a întâmplat. Tata explică cum s-a produs incidentul, scăpându-l pe bietul soldat de Curtea Marțială sau ce era și mai rău împușcare pe loc, ca un act de sabotaj premeditat. Soldatul, trimis de două zile pe front, fusese repartizat în gara noastră și încă nu avea habar ce să facă, deși fusese instruit. Aflând povestea, colonelul îmi aduce o ladă de carton plină de ciocolată și spune părintelui într-o românească aproximativă: **Domnu' ...Herr Șef...voi aveți gut kinder...Danke schon...Kinder la tine ajunge om kolosal. Danke. Auf wiedersehen.** În '44 s-a reîntors cu trenul lui blindat, șifonat de **Katiușe**, dar întreg, el și ostașii lui, scăpat de concasorul rusesc. La oprirea trenului pentru alimentare cu apă, a dorit să mă vadă spunându-mi că i-am purtat noroc. *Domnul Dinu, interlocutorul meu din stația Târgu Bujor, îmi povestește că a terminat Institutul de Căi Ferate și, după un timp, odată cu construirea Combinatului Siderurgic, a intrat ca inginer specialist la secția de Căi Ferate Uzinale, de unde a și ieșit la pensie. Mai aflu că are 77 de ani și că a venit la un nepot. Deși au apărut cașcarabetele, eu tot cu trenul vin și plec, deși sunt numai două curse pe zi, de când cu surparea dealurilor de la Tulucești care au distrus terasamentul. Tot la Galați? Domnul inginer Dinu scoate dintr-o geantă de P. V. C. jumulită rău, un bidonaș de vin și câteva pahare de plastic la țiplă. Bem un Risling de anul acesta. Super. Savurăm*

buchetul. A început să-și arate colții hodorogul, spune, ridicându-și gulerul înalt de la haina tip C. F. R. Vine Bârladul. Trag cu urechea. Nu aud nimic. Râde. Nici eu nu aud, dar m-am uitat la ceas. Dacă este în parcurs normal peste zece minute trebuie să fie în gară. Mai ia un păhărel. Nu-i așa că-i bun?

Personalul de Bârlad-Galați, sosește cu o întârziere de cinci minute. Ne urcăm într-un vagon aproape gol. În așteptarea semnalului de plecare, peste stație, garnitură și locuri coboară o liniște ca dinaintea începuturilor lumii. Bătrânul ceferist privește gara cu intensitate. Este în alt timp, gândesc.

În vremea războiului, camuflajul era o cerință obligatorie. Ziua, mecanicii de locomotivă pilotau trenurile în așa fel încât, la un atac aerian, să fie cât mai aproape de o lizieră, pădurice sau chiar tunel. Noaptea se circula fără lumini. Mecanicul stătea

pe jumătate ieșit pe fereastră, scrutând întunericul, fie ea ploaie, zăpadă sau negură. Fochistul, după ce alimenta gura mereu flămândă a focului, trecea la cealaltă fereastră, întărind veghea. Plecam cu picherul ducând într-o tolbă **capsule**. Cu un kilometru înaintea intrării în stație, puneam pe linie o capsă pe care o prindeam cu clame metalice să nu cadă. După cinci sute de metri, o montam pe a doua. Reveneam în gară și așteptam exploziile. Mecanicul, după ce trecea pe prima capsă, auzea explozia și reducea viteza. La a doua o reducea la minimum, pilotând cu grijă trenul până ajungea în gară.

Domnul Dinu se opri din povestit și desfăcu geanta. Scoase bidonul și turnă vinul cu gustul sărutului de fată mare.

Tot într-o toamnă, cum este aceasta, în '40, a început retragerea noastră din Basarabia ca urmare a blestematului ăla de Pact. Povestea o știu de la un mecanic bătrân, moș Vasile. Nu mai ținea minte mai nimic, dar întâmplarea prin care a trecut o știa până în cele mai mici amănunte.

Pleacă, pe o noapte cețoasă de octombrie, din Beograd cu o garnitură de vreo douăzeci de vagoane de pasageri și marfa, însoțiți de jandarmi și civili. Arhivele și mobila instituțiilor administrative românești. Găgăuții, aflați în număr mare prin acele locuri, nu prea iubeau populația românească. Atacau mereu convoaiele, pe șosele, în special cele civile, ziua - iar noaptea, garniturile C. F. R. Din stația Beograd se iau măsuri de precauție. Toate vagoanele aveau la uși jandarmi cu armele încărcate.

Fiecare, de-o parte și alta a **firului**, vegheau zona. În față s-au atașat două vagoane platformă încărcate ochi cu pietriș de râu. Drumul părea bun, mai ales că un vânt de noapte măturase ceața. Vasile își face cruce și, la semnalul de liber, pornește locomotiva. Ghiță, focarul, ține focul viu la cazane. Noaptea de octombrie, deși întunecoasă, avea o vizibilitate destul de bună. Vasile, călare pe fereastră, privea calea. Deodată, bagă capul în cabină și se șterge puternic la ochi. **Ghiță, ia uită-te. Vezi ceva?** Fochistul privește drumul și spune că nu vede nimic. **Închide ușa la focar.** În cabină se face întuneric complet. Vasile se uită din nou cu atenție. În fața locomotivei, la nici treizeci de metri, o nălucă, ca un om înalt, se agita între linii. Credea că are vedenii. Își făcu cruce, dar fantasma era tot în fața locomotivei. Omul se gândi câteva clipe și își zise că este un semn. Deodată se

lumină. Peste nici o jumătate de oră, avea de trecut un pod. **Ghiță**, strigă din toți bojocii, **dă-i cărbuni. Dă-i tare.** Pe măsură ce presiunea creștea, Vasile mări viteza. Fantoma era tot în fața locomotivei. **Oare ce-o fi semnul acesta?** se întrebă înfrigurat. Ghiță alimentă până la refuz focarul. închise portița de fontă. Cazanul duduia, trepidând. Fumul azvârlit pe coș năvăli în cabină. Pe atunci nu erau uși laterale. Vasile urmărea drumul. Nălucă își grăbi plutirea, trecu podul, se opri

de partea cealaltă, așteptând garnitura care venea ca un bolid. Dispăru în momentul când ultimul vagon ieși de pe pod. În aceeași clipă, o explozie puternică izbucni de sub construcția metalică. Mecanicul își făcu cruce pentru a treia oară în acea seară, mulțumind Cerului. De-a lungul peroanelor, sute de refugiați ovaționau, strigând și bătând din palme. Ghiță se uită lung la Vasile. Acesta coborâse, plecând spre biroul impieगतului de mișcare. Funcționarul citea benzile telegrafului. Când mecanicul dădu bună seara, impieगतul se întoarse și privirea îi rămase fixă spre omul din fața lui. Luă oglinda mică de perete și o puse în fața lui Vasile. Jumătate de cap, cu păr cu tot, era alb, iar cealaltă parte rămăsese la fel ca înainte.

Până a închis ochii a rămas așa ca în acea noapte. A murit, Dumnezeu să-l odihnească, la 95 de ani. Dar nu asta a fost povestea. Până la sfârșitul zilelor, bătrânul mecanic de locomotivă nu a putut să dezlege misterul **Nălucii**. Ce a vrut să-i transmită atunci? Să oprească garnitura? Sau să meargă mai departe? Ori să se întoarcă în gară?

Povestea Dunării - fragment

Premiul Revistei „Axis Libri” la Concursul de creație

„Scriitori români de ieri, de azi și de mâine”

Dima Ioana - Claudia, 12 ani

Clasa a V-a A,

Colegiul Național „Vasile Alecsandri” Galați

A fost odată ca niciodată un rege aspru, tăios și egoist, poreclit Regele Fioros sau Regele Secetei, deoarece anii în care a domnit au adus numai pârjol în ținut. Vremurile erau cumplite, Soarele era veșnic palid și, deseori, porțile norilor îl închideau. Pământul era fierbinte și uscat, localnicii nemaiavând de unde să facă rost de mâncare. Toți munții din depărtări păreau negri, fumegând, iar falnicii copaci de altădată rămăseseră fără frunze, de parcă a treia copilă a anului, Toamna, se răzbunase.

Nimic nu mai era vesel, în afară de fiica Regelui Tăios, Dunărea, singura speranță a poporului. Cu părul parcă din aur, cu ochii albaștri ca cerul, cu pielea catifelată de mângâierea soarelui și îmbrăcată într-o rochie vaporosă ca marea, mereu le aducea oamenilor zâmbetul pe buze. Spre deosebire de tatăl ei, ea ajuta oamenii, luând pe ascuns din arginții acestuia. Toată lumea o iubea pentru milostenia ei și de fiecare dată îi cânta:

Fată cu părul de aur,

Vino să te încununăm cu-n laur

Pentru inima ta mare,

Ce asemănare nu are!

Că din zori tu parcă ai răsărit

Din cerul vălurit.

Toate aceste versuri înveseleau sufletul tuturor, așa cum sunetul mării liniștite alungă orice supărare. Nimic nu avea asemănare cu bunătatea acestei fete care părea să aducă izbăvirea de nenorocirile secetei.

Însă toate faptele ei bune nu erau răsplătite și de rege. De fiecare dată când afla că Dunărea a luat din comorile regești, o închidea în camera din turnul castelului. Zguduită de durere, fata își sprijinea capul de gratiile geamului, iar lacrimile ei cădeau pe pământ, săpând niște izvoare. Turnul era așa de înalt și suspinele ei așa de adânci, încât rupeau porțile norilor negri. Doar atunci Dunărea putea să-și aline durerea, odată ce razele Soarelui o atingeau. Căldura lor parcă o îmbrățișa, ca o mamă. Promițând că nu mai face, regele o elibera, însă ea continua să-l înfrunte.

În ciuda faptului că Regele Furios avea tot ce și putea dori vreodată, nu se sătura nicidecum. Nimic nu era mai mareț decât castelul său, acoperit

de pietre prețioase și care adăpostea nenumărate camere. Fiecare era împodobită cu cele mai scumpe mătăsuri. Paturile aveau baldachin, iar pernele erau cusute în cele mai de preț modele.

Într-o zi, acesta ordonă soldaților săi :

- Mergeți la fiecare casă și luați înapoi toți banii!

Atunci gârzile porniră în grabă, pe cei mai voinici cai. Dând buzna în casele oamenilor, luau tot ce găseau în cale, lăsând în urmă familii îndurerate. Dunărea fu așa de supărată, încât se hotărî să le vină în ajutor. În acea noapte, fata merse cu pași mici și atenți către camera unde tatăl ei păstra un cufăr cu bogății. Inima îi bătea așa de repede de frică. Ajungând acolo, începu a îndesi banii în faldurile rochiei. Ochii ei albaștri străluceau așa de aprins în lumina diamantelor, încât puteai vedea o rază de speranță. Dar nu fu așa. Regele o auzi și îi spuse înfuriat:

- Cum ai îndrăznit să faci iar așa ceva? Neloialitatea ta va fi pedepsită! Poruncesc ca mâine, la orele prânzului, să fii decapitată pentru toate greșelile tale !

Durerea din sufletul Dunării era așa de mare, încât au podidit-o lacrimile care au săpat în pământ mii de izvoare. Ajunsă iar în turn, se gândea la poporul ce avea să sufere după moartea ei. Toate plantele rămase aveau să piară, iar seceta avea să dureze pentru totdeauna. De atâta supărare, mâinile ei au slăbit brusc, iar tot corpul era înfiorat de răutatea regelui. Totul părea distrus, orice rază de speranță pierdea chiar sub privirile ei.

Dintr-o dată, o lumină puternică umplu camera tristeții, iar o voce îi spuse:

- Nu mai plânge, fata mea, pentru că tu ești salvarea oamenilor. Tu le vei reda bucuria folosindu-ți harul și inteligența ta. Du-te în Munții Pădurea Neagră și caută cheia vieții! Ea te va ajuta să-ți învingi tatăl și să oprești seceta. Pleacă degrabă și să nu te uiți înapoi, căci atunci seceta va dăinui pe vecie.

După spusele vocii misterioase, Dunărea rămase puțin nedumerită, dar în câteva minute se puse pe picioare și porni în căutarea cheii vieții.

Cuburi de aer

Angela Ribinciuc

Mai departe

Nu putem trăi singuri. Avem nevoie de feedback. Din când în când, cineva să ne confirme că e bine ce facem. Sau nu.

Altfel, ne putem ușor minți, înlocuind realitatea cu proiecția propriilor gânduri. Contează să știm că îi pasă cuiva de noi, de ceea ce facem, de ceea ce visăm să împlinim.

Viața e altfel atunci când o privești cu mai multe perechi de ochi, pentru că astfel putem vedea mai bine, mai nuanțat, mai departe.

Părinții

Nici un părinte nu cred că poate ajunge să cunoască rețeta perfectă pe care să le-o transmită copiilor săi astfel încât să le asigure o viață mai ușoară sau de succes.

Înțelepciunea pe care o dobândesc părinții le este utilă copiilor doar până la un punct. Istoria se repetă, e-adevărat, însă lasă loc unei permanente evoluții.

Personalitatea fiecăruia ori, pur și simplu, dorința de a ne face propria viață după propriile legi sunt cauzele care ne determină să ratăm, uneori, pe mâna noastră.

Nu-mi voi judeca niciodată părinții pentru greșelile mele și voi continua să le mulțumesc chiar și pentru sfaturile care nu m-au ajutat.

Cine-mi garantează că voi putea fi un părinte mai bun?

Prieteni tăcuți

Există o categorie de prieteni care nu-și cere niciodată dreptul la exclusivitate. Prieteni care așteaptă tăcuți, cu infinită răbdare, până când mâinile noastre și sufletul nostru înfometat îi caută.

Ne oferă răspunsuri, ne umplu singurătatea și ne poartă pe unde n-am fi visat să ajungem. Sunt prieteni de preț care nu ne dezamăgesc și nu ne supără.

Fiecare astfel de prieten e unic și poartă cu sine înțelepciunea și bogăția cuiva care a avut ceva de spus, fără a fi egoist.

O carte e o binecuvântare.

Lupta cu viața

În fiecare zi învățăm ceva de la cineva. Conștientizând sau nu. Mulțumind sau nu.

Lucruri care par de neatins, cu timpul devin accesibile dacă avem puterea și curajul de a admite că suntem capabili să le împlinim.

Micile provocări fac parte din același mare întreg al luptei cu viața și cu limitele noastre. O luptă în care nu suntem nici pe departe singuri.

Răbdarea și încrederea sunt absolut necesare.

Mai trebuie doar să îndrăznim, să recunoaștem când greșim, să știm ce vrem și să nu fim egoiști.

Exercițiul de voință

Dacă nu ne-am mai lăsa pradă primului impuls, dacă am găsi, de câte ori e nevoie, răgazul și puterea de a privi și de a judeca detașat situațiile și lucrurile am avea mai puține regrete.

Dacă am încerca, măcar o dată, ca un exercițiu de voință, să ne punem în postura celui alt am reuși să înțelegem ceea ce ne scapă atât de des. Adevărul e, de obicei, undeva la mijloc pentru că fiecare, în felul lui, are dreptate.

Dacă am asculta mai mult decât vorbim, dacă am citi mai mult decât scriem, dacă am încerca mai mult să înțelegem decât să judecăm... Dacă am iubi mai mult decât cerem să fim iubiți, dacă...

Așteptări prea mari

Aștepti de undeva un cuvânt, un gest, un semn. În același timp primești, de altundeva, mult mai mult, însă nu te poți bucura deplin, la gândul că nu vine de la cine ai fi vrut. Rămâi cu o umbră amară.

Apoi, după un timp, înțelegi că ceea ce ai primit însemna foarte mult, că de fapt ești un norocos, dar nu ai știut să prețuiești, la momentul potrivit, pe cel ce merita. Și din nou ai sentimentul că nu e drept, că ai greșit.

Viața merge mai departe. Istoria se repetă: se întâmplă să ai, încă o dată, așteptări prea mari față de oameni prea mici și viceversa. De nicăieri, din nici o carte nu înveți cât și când să-ți dozezi încrederea. Asta o afli singur, cu timpul.

Clipa iubirii

Un pic de liniște și un pic de înțelegere sunt o premisă bună pentru ca fiecare nouă zi să înceapă așa cum ne dorim. Și dacă alte sentimente pot fi drămuite, dragostea nu ne-o putem porționa, nu o putem felia, astfel încât să ne ajungă cât mai mult. Ea este sau nu, iubim până la capăt sau deloc.

Clipa iubirii poate sfida orice legi, poate încălca orice limite. Atunci, doar atunci, suntem cu adevărat noi. Nimeni și nimic nu mai contează când știm că ceea ce facem are o destinație.

Iubind învățăm să trăim cu rost.

Oameni

Oameni care vin în viața noastră. Firesc, atunci când e timpul. Greșim așteptând de la ei mai mult decât ar trebui.

Oameni care pleacă. Luând cu ei toate promisiunile nefăcute, toate întâmplările și lucrurile cărora nu le-a mai venit timpul.

Suntem, pe rând, în postura celui care vine și a celui care pleacă din viața cuiva. Nimic nu se oprește și nu rămâne cum a fost. Oricât am vrea să-i oprim pe cei care pleacă, oricât am încerca să-i chemăm pe cei care nu mai vin...

„Insomnii în vuietul scoicii”

„Ploi primitive” de Aurel Stancu, Editura Senior, Călărași, 2006.

În primăvara anului 2006, a apărut o carte-eveniment de poezie: „Ploi primitive” de Aurel Stancu, Ed. Senior, Călărași. După „Lecția de uliu”, poeme, Ed. Alma, Galați, 2002, care uimise pe mulți prin valoarea poetică, prin conținutul de idei și prin forma superlativă, părea puțin probabil ca autorul să nu se relaxeze cu texte minore, care să dea apă la moară celor ce înghițiseră cu noduri literare succesul volumului, exegizat în reviste remarcabile de poezie din Anglia, Țara Galilor, SUA și mai puțin în România cu nișele sale revuistic-culturale, păstorite de grupuri de interese. N-a fost să fie astfel! Dimpotrivă, „Ploi primitive” continuă în tonul major al mării poezii, căreia nimic nu-i este străin, dar care trece totul prin filtrul semnificației.

Poetul salută lumea, distilând-o în sentimente ne/muritoare în căutarea unui punct de sprijin risipit în tot ce există: „ave caesar/ aparențele înșală/ azi/ eu și geografia care mă înconjoară/ vom interpreta lupte și sentimente/ cu învingători/ cu victime/ cu decorații pe piept/ cruci, ștreanguri, monezi eșarfe/ admirând culorile/vulnerabile magnetic.” (un punct de sprijin). Motivul de referință îl constituie apa – sursă a vieții și leagăn, dar și formă apocaliptică de purificare în vederea regenerării. Apa divină sublimază în interiorul ființei: „... între începutul drumului și capătul lui/ muza cântă la harfă ploii/ o veșnică amânare și pomenire/ a judecății de noi” (ploi primitive). Ritualul ploii devine calea poeziei, a eliberării de sentimente și de frumuseți, ca și a explorării de limite: „... sunt un trubadur/ supus unui test de rostire a tainelor/ mereu trecător pe drum de eternă/ întoarcere/ strop și suspin și sămânță” (ceremonia magică). Pe acest parcurs, încep minunile existenței și emoțiile pe care le generează: „... fără veste într-o singură noapte/ din culcușul sentimentelor/ se iscă și dispăre atlantida...” (atlantida sentimentelor); „adie mângâiere lângă un măr bătrân / melancolie coaptă și păstoasă/ involburare de revoluție a milei/ cuvinte amare

lucrează la seceriș” (seceriș de singurătate); „mă cutreieră clipe repezi cu tine/ din univers telepate” (clipe repezi cu tine); „suntem tot mai grăbiți într-o viață îmbătrânită/ înălțându-ne locul cu priviri de sclavi” (umbra pelerinului); „Stropul de apă ia toate formele/ fără îndoială ține de geometria continuă/ semănând la sfârșit cu un pic de raze” (valuri cărunte); „alerg sub scut număr pași pe spini aurii/ munte de val îmi inundă urma/ aleluia, alelei” (pași pe spini aurii); „în peisajul meu de oase de carne de duh/ timpul se deformează savant/ în minute repezi și ore exaltate/ visele caută umile poarta de corn” (pâinea cea de toată respirația); „îmi doresc să o iau razna/ într-o dragoste omenească veche/ care lasă urme uși deschise și programe/ de îmbrățișări protejate” (atât de aproape și atât de departe): „Din ultimul adaos care umple paharul/ viitorul se prelinge reptilă/ drogat cu propria făgăduință” (detaliile tăcerii) etc.

Câmpul lexical-semantic al ploii este atotcuprinzător, de la profunzimea religioasă („memoria apei mă face contemporan cu Iisus”, p. 27) la căutarea identității („pribegesc pe prundișul râului cu tălpile goale/ coastă de navă între maluri răbdătoare”, p. 67), de la reflecția antologică, persistentă („ca și moartea ploaia este o formă/ de vindecare temporară”, p. 71), la fragilități asumate („tăceri albastre de stele rotitoare/ mă-ncearcă-n drumul meu de râu fragil”, p. 79), de la iubire („mi se face dor de un basm de dragoste/ fără nădejde buzele mi se pietrifică/ în dinți străini/ eu închis în nemărginirea ploii/ tu liberă tulburată în cealaltă parte”, p. 87), la realități care însingurează (senatorul de la TV râde gros și legislativ/ le știe pe toate pe de rost/ îmi mut trupul după câmpul magnetic virtual/ și devin un personaj cu/ încăperi aurite”, p. 91) ...Ploaia este o șansă a regăsirii, a eternei întoarceri și mântuirii: „pentru câte sentimente sunt de înălțat/ preotul scoate crucea în șoseaua prăfuită/ cântă descântă coase descoase/ pregătește invazia iertării” (gând sfințit); „o piatră născătoare o să-mi redea identitatea/ și zestrea șansei/ de a fi dimineață și seară/ sub cumpăna ecuatorului/ și întruparea înainte și după mine” (sub cumpăna ecuatorului).

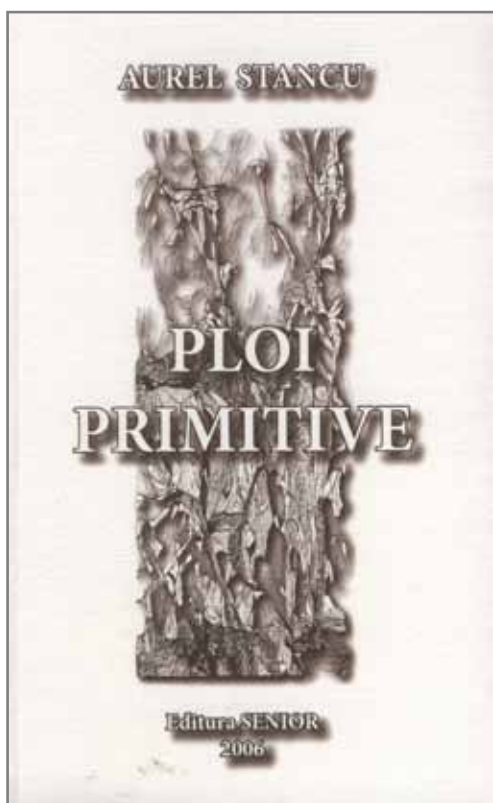
Detaliile vieții consemnează ispite, erori, ecouri și iluminări sufletești: „beau ceaiul de dimineață/ cu gust de cucută” (p. 107), „locuiesc într-o lacrimă de

colecție/ vehicul plin de încredere și erori” (p. 115), „sunt țintă fulgerată de pedeapsă trupească/ jumătate de cruce/ jumătate promisă necunoscută”(p. 127), „plecat de acasă omul intră tiptil în istorie/ ne ținem de mână înaintăm eroinic/ în cultul sacru al ororii slăvite”(p. 147), „sub crusta dură a evenimentelor/ cu vieți așezate în rafturi babel/ oasele trupului se înnoiesc/ precum o evadare îndelung exersată” (p. 151)... Când se întoarce clepsidra, viața se scurge în aceleași limite: „este confuz motivul pentru care/ ploile cad vrăjmașe/ mutând hotarele în rezervații/ unde omul repetă la nesfârșit/ vina de a se sălbătici/ pe sine însuși” (p. 155). Triumful apei care învie este echivalent cu al gândului ce se recunoaște creator prin aspirație spre împlinire: „peisajul trăiește din gloria ultimei ploii/ reveria ațipește în prima iubire/ cu setea cactusului înflorit în deșert/ fiecare plătește plecarea din sine/ vindecat sau condamnat pe cărări destrămate/ existență de unică folosință” (Gloria ultimei ploii).

Prin „Ploi primitive”, Aurel Stancu oferă un superb spectacol liric în care sensibilitatea și consistența ideilor găsesc formele expresivității de excepție. Ecourile întâmplărilor și ale memoriei reconstituie în interiorul ființei mituri ale zidirii omului în epopeea duhului poetic, și a cărui vinovați, victime și eroi schimbă neîncetat locurile. Nimic frivol în această carte, nimic sub zodia modei ultimelor lecturi, nimic pentru un public care să aplaude și să bată din picioare. Suferinzi de insolația înnoirii (care pe mulți i-a lăsat fără veșminte), criticii literari au stat în expectativă la „Lecția de uliu” și așteaptă încă instalați în mobila gândirii la „Ploi primitive”, cu puține și laudabile excepții. Alții, pesemne, rămân înțepeniți în ignorarea lecturii (exemplele sunt ilustre!), sau în exersarea ingeniozității pe bâiguilele lui Mircea Cărtărescu, pe clovneriile filologice ale lui Șerban Foartă, pe însăilările lubrice ale lui Emil Brumar, sau chiar pe întâmpinarea elogioasă (à la bella epoque) a unor versificatori de circumstanță, avansând în prim-plan, prin servilism de augustani și prin spirit comercial, genii de cotloane lirice cu funcții politice sau pe

acolo: Radu Mischie, Adrian Iorgulescu, Valeriu Stoica, Varujan Vosganian. Într-o astfel de situație jalnică, cei cu astfel de abilități „culturale” acced vertiginos (H.R. Patapievici, G. Liiceanu, N. Manolescu, Andrei Pleșu, Alex. Ștefănescu, Dan C. Mihăilescu), pârjolind pământul literar pe unde nu domnește pohta lor. Cărțile de poezie ale lui Aurel Stancu sunt în măsură să inhibe prin calitatea lor literară și prin ținuta grafică excepțională prin condiția asumată de adresare către un cititor preocupat de performanțe lirice, nu de „produse de piață” care simulează talentul și umflă premii prin conspirații de gang și de gașcă. Felul cum scrie Stancu ține de istoria literaturii, nu de mocirla din

tranșeele ei. Aspectul volumelor – prezentare în ediții trilingve („Lecția de uliu”, în franceză, Constantin Frosin, și în engleză, Petru Iamandi, iar „Ploi primitive”, în italiană, Monica Chilan și în engleză, Petru Iamandi), grafica admirabilă a lui Nicolae Einhorn constituie suportul superlativ pentru circulație și pentru apreciere internațională, fenomen pentru care, deocamdată, pare-se critica noastră literară nu este disponibilă, sau competentă, sau credibilă, în propunerea unor valori, fapt confirmat de inexistența (până de curând) a unui agent literar pentru traduceri în limbi străine. Urmărindu-se punctual situația, se observă ușor că, în procentaj copleșitor, în alte limbi au fost

traduse lucrări ale foștilor conducători ai Uniunii Scriitorilor sau ale celor din curtea lor. Din păcate, acum, istoria se repetă cu modificări de nuanțe, de la proletcultism la postmodernism și cât mai încapă din conjunctură.

La noi, la Galați, se cuvine să salutăm apariția cărților de excepție și pe autorii lor. Nu este cazul cultivat de unii, de așteptare a binecuvântărilor din partea unor farsori literari la modă care, din an în Paști, vin la câte o sindrofie cu public și cu vorbe. Pe cei ce nu descifrează taina acestei stări de lucruri, îi va ajunge din urmă tăvălugul propriei mediocrități, strivindu-i cu snoave despre încremenirea în proiect și despre deschiderea ușilor interzise cu nasul sau cu fruntea.

Aportul „Ligii Culturale Române” sub conducerea academicianului V.A. Urechia (II)

**Constantin Gh.
Marinescu**

Semnificativă și deosebit de valoroasă este concepția autorului cu privire la viitorul monarhiei multinaționale austro-ungare, despre care afirmă că „poartă în fiecare dintre componentele sale principale, germenele dezagregării sale” (1). „Ea va sfârși - scrie acesta - într-o zi sau alta, mai devreme sau mai târziu”

(2), deoarece nici represiunile, nici persecuțiile nu vor putea stăvilă mișcarea națională a românilor, victoria sa.

Presa europeană a fost și ea preocupată în egală măsură, alături de oamenii politici, de guverne și parlamente de cunoașterea reală a condițiilor social-politice și naționale în care trăiau românii din Imperiul austro-ungar, precum și de condamnare a politicii de deznaționalizare a acestora. Astfel, ziarul „Phare d’Alexandrie” într-un amplu articol publicat în agitatul an 1894, pentru destinele românilor din Transilvania, făcea un aspru rechizitoriu la adresa politicii naționale a guvernului de la Budapesta, anunțându-și cititorii că acesta „i-a deposedat pe români de toate drepturile constituționale” (3).

Supunând unei analize amănunțite această politică deliberată cum se exprima autorul articolului, el apreciază că Transilvania deși este locuită predominant de români, ei „nu au nici o reprezentare în Parlament, mai întâi pentru că censul electoral a fost menținut aici, în ciuda principiului de egalitate, de nouă ori mai ridicat decât pentru elementul maghiar; apoi, pentru că circumscriptiile electorale sunt de așa manieră delimitate, încât electorii români sunt, cel mai adesea, în imposibilitatea de a-și exercita dreptul; în sfârșit, pentru că autoritățile ungare au recurs la toate violențele și la toate abuzurile” (4). În continuarea acestor relatări privind situația de paria în care a fost adusă populația românească, se arată că „în Camera deputaților din Pesta nu există nici un român ales” (notați bine, în 1894). Indignat de această aspră și rară nedreptate, ziarul consemna: „3 milioane și jumătate de supuși ai lui Franz Iosif sunt pentru Parlamentul și guvernul ungar aproape inexistenți” (5).

Drept consecință a acestei totale amputațiuni a drepturilor electorale, „pentru români - era

informat ziarul - nu există nici administrație, doar împotriva lor, nici justiție, nici învățământ” (6). În comitatele locuite numai de ei, „toți funcționarii sunt maghiari, necunoscându-le limba..., numai ungurul este admis în fața tribunalelor, unde nu prezidează decât magistrați maghiari care condamnă fără să-i fi înțeles pe țărani, care n-au înțeles nici ei nimic din dezbateri” (7). În ceea ce privește problema drepturilor pe tărâm cultural, același ziar menționează că „școlile românești sunt închise”, că „școlile maghiare le înlocuiesc, iar românii sunt constrânși să le frecventeze; institutorii români sunt obligați să-i învețe maghiara pe elevii lor, 20 de ore cel puțin pe săptămână” (8). Și cum această limbă străină nu intră în capul copiilor români, o lege școlară cumplită care a întrecut orice limită a discriminării (naționale, n.ns.) ordonă ca de la vârsta de trei ani să fie obligați s-o învețe” (9).

În încheierea acestor considerațiuni fundamentate pe o temeinică informație privind relațiile naționale din Transilvania, „Phare d’Alexandrie” scria: „Europa liberă urmărește și va urmări cu simpatie eforturile românilor din Transilvania de a-și cuceri libertățile” (10), ceea ce însemna deplina lor eliberare națională și unirea cu Patria-mamă, România.

Într-un amplu studiu intitulat „Românii și Ungurii”, scris în anul 1894, publicistul și omul politic Henri Gaidoz rezumând măsurile opresive la care erau supuși românii din Transilvania, releva că: „națiunea română este tratată în Ungaria așa cum sunt, mai aproape de noi alsacienii și lorenii care vor să păstreze amintirea patriei franceze. Românilor nu le este permis să fondeze societăți de nici un fel, chiar având un caracter de utilitate publică, fie că este vorba de comisii agricole sau de syndicate industriale, de reuniuni ale femeilor ce se ocupă de educarea fiilor lor, de reuniuni literare, științifice etc. Dreptul la asociere nu există pentru români. Cel puțin au ei dreptul la presă, pot ei să-și aducă plângerile în fața opiniei publice? Nicidecum” (11). Autorul menționează în sprijinul afirmațiilor sale faptul că „procesele de presă sunt frecvente, dar afirmarea plângerilor naționalității române este privită ca un delict, iar judecătorii maghiari nu au mână ușoară” (12). Studiul subliniază că „procesele de presă și condamnările nu se mai numără, iar printre scriitorii români cei mai distinși din Transilvania nu există nici unul care să nu fi făcut cunoștință cu închisorile ungurești” (13).

În concluzie, la aspectele semnalate, A. Gaidoz

arată că „iritarea națiunii române și încăpățânarea guvernului ungar în politica sa de maghiarizare au dus la o situație încordată și aproape revoluționară” (14), în Transilvania.

O analiză aprofundată și obiectivă a problemei naționale a românilor din Transilvania avea să fie întreprinsă și de către publicistul francez Paul Edouard Dechorme. Autorul, referindu-se la problema continuității istorice a românilor în Transilvania, contestată de unii autori austro-maghiari în frunte cu Engel și Rosler, subliniază că: „Chestiunea istorică trebuie înlăturată cu energie de la început, cu toate că maghiarii au îndrăzneala sau naivitatea de a o invoca” (15). După ce demonstrează originea daco-romană a românilor, continuitatea lor neîntreruptă în spațiul carpato-danubiano-pontic, P. Ed. Dechorme arăta că „sunt secole de când românii din Transilvania luptă în mod legal pentru salvarea naționalității lor” (16). „Chiar autonomia lor - scria acesta - a fost recunoscută (de către împărați ai Imperiului habsburgic - n.ns.) și pentru ultima oară în 1863”. În continuare, se arăta că după constituirea regimului dualist „prăpastia a devenit mai mare ca oricând între maghiari și români” (17).

Analizând politica de oprimare națională aplicată cu virulență de autoritățile maghiare, după anul 1867, când s-a încheiat cunoscutul pact dualist austro-ungar, autorul ilustrează principalele sale consecințe negative în plan economic, politic și spiritual pentru națiunea română.

Sub raport economic, se menționează faptul că „Ungurii au reușit cu un preț scăzut sau chiar gratis să pună mâna pe pământurile și proprietățile românești” (18). Aceasta este caracterizată ca fiind „un puternic mijloc de colonizare...” (19). Din punct de vedere politic, autorul constată că „regimul electoral este așa de abil combinat și censul atât de ridicat, că în comune ce numără 2000 de locuitori nu e nici un alegător (20), român de naționalitate”. Semnalând consecința acestui sistem electoral absolut inechitabil, sfidător la adresa unei populații majoritare în Transilvania, se relevă că: „Nici un român nu poate pătrunde nici în administrațiunile superioare” (21), ceea ce agravează contradicțiile, tensiunile din sfera relațiilor naționale.

Analizând problema libertății presei de care faceau caz exponenții dualismului, P. Ed. Dechorme

constată că „ziarele (românești, n.ns.), întocmai ca în Alsacia sunt lovite în continuu cu amenzi enorme, iar ziaristii cei mai distinși sunt aruncați în închisoare și amestecați adeseori cu pungașii ordinari” (22).

Autorul găsește numeroase similitudini între politica de deznaționalizare aplicată de germani față de francezii din Alsacia și politica de maghiarizare a românilor din Transilvania. În acest sens el consemnează: „întocmai ca și în Alsacia, se refuză autorizațiunea sau se dizolvă în mod brutal societățile de studenți, de doamne, de muncitori, cu totul inocente (inofensive față de ordinea publică, n.ns.). Ca și în Alsacia, limba indigenă este combătută cu violență. Bibliotecile sunt confiscate.

În buget nu e nimic prevăzut pentru școlile românești, care sunt susținute numai de contribuțiuni particulare” (23).

Publicistul francez arată că autoritățile maghiare nu s-au reținut nici de la reprimarea armată, violentă a mișcării naționale a românilor, amintind în acest sens de „asasinatelor de la Fredu, care au emoționat odinioară Europa întregă” (24). Se știe că numeroase personalități europene în frunte cu profesoara universitară Juliette Adam (deși „plină de admirațiune pentru maghiari”), „au denunțat aceste represii, cu indignațiune” (25).

În încheierea considerațiilor sale, semnatarul articolului *Alsacia și Transilvania* nu se limitează la poziții strict constatative, ci se pronunță cu fermitate pentru autonomia națională a românilor, pentru dreptul lor legitim la autodeterminare politică, arătând că „nu se poate tăgădui acest drept unei populații absolut predominante în Transilvania” (26). Adresându-se opiniei publice mondiale, el subliniază că este bine „a ști că 3 milioane de oameni de aceeași rasă (naționalitate, n.ns.) de aceeași limbă și aceleași aspirațiuni cer o existență proprie și refuză de a fi înecați, ei Latinii, ei Românii, printre Maghiari” (27) (adică deznaționalizați, n.ns.).

Se poate aprecia fie numai și pe baza documentelor menționate, că perioada de existență a dualismului, austro-ungar „a însemnat agravarea, fără precedent, a regimului de discriminare și asuprire națională față de românii transilvăneni” (28). Este o realitate că în scurta etapă de 51 de ani, dintre 1867-1918, guvernul de la Budapesta a promovat o politică de nedreptățire și oprimare a naționalităților neungare

Confluente culturale • Confluente culturale • Confluente culturale

(29), și desigur, în mod deosebit a românilor, împotriva cărora s-a aplicat metoda maghiarizării forțate, „ceea ce a stârnit oprobiul întregii opinii publice internaționale” (30), mai ales în timpul procesului memorandiștilor.

Numeroși exponenți ai opiniei publice și ai presei europene, în corespondențele lor sau în articolele publicate în ziare și reviste de mare tiraj, în zilele procesului de la Cluj, înscenat de guvernul ungar memorandiștilor, relevau și ei încălcarea unor norme juridice elementare de către instanța de judecată. Astfel, publicistul francez L. Sentupery scria că „la Cluj, 13 patrioți români au fost făcuți vinovați în cadrul unui proces pentru motivul de a nu fi acceptat... comportamentul nedrept al maghiarilor” (31). Acest mare proces a fost condus - nota același autor - într-un mod atât de anormal, încât apărătorii au trebuit să-și părăsească bara, iar acuzații au renunțat să se apere” (32).

O altă personalitate franceză, Frederic Amouretti, relatează și el „că procesul a început ieri la Cluj în fața unui tribunal, compus din magistrați aleși pe sprinceană” (33). „Nu procesul a 25 de oameni, ci procesul unei națiuni a început”, sublinia autorul acestor rânduri. Referindu-se la ecoul acelei înscenări juridice în conștiința românilor, Amouretti releva că „emoția în toate regiunile românești este considerabilă. Rugăciuni zilnice se spun în toate bisericile românești în favoarea acuzaților” (34). Autorul ținea să menționeze puternica solidaritate a națiunii oprimate din Austro-Ungaria, precizând că „șefii partidelor naționale slovac și sârb, la fel oprimați de unguri, au venit să-i susțină pe români” (35).

Ziarul „Phare d'Alexandrie” la care ne-am referit în capitoul de față consemna și el aspecte de la procesul de la Cluj. „Guvernul, - nota redactorul - nu s-a temut să se asocieze acestei agitații nedemne și să defere victimele unui tribunal compus cu grijă din magistrați unguri, hotărâți dinainte să-i condamne” (36). Criticând încălcarea regulilor juridice elementare, autorul arăta, în continuare, că „s-au văzut atunci debateri cum în nici o țară civilizată nu s-au ivit; avocați împiedicați să-i apere pe acuzați și pe care judecătorilor le făcea plăcere să-i insulte; mărturiile favorabile traduse sau mai curând denaturate din română în maghiară de către interpreți de rea credință; parțialitatea judecătorilor afirmându-se constant cu un cinism fără seamăn” (37).

Deținând informații de primă mână, ceea ce ne face să considerăm că autorul articolului a fost prezent la proces, el subliniază în încheiere că practic - s-a consumat cu mare vâlvă o veritabilă parodie juridică (38). „Ei (judecătorii maghiari, n. ns.) au îndrăznit totuși - scria acesta - să meargă până la a contesta caracterul constituțional al Memorandumului, iar procurorul regal a trebuit

în visul publicului, să abandoneze acuzarea de înaltă trădare pentru a se mulțumi cu distribuirea unor înscrisuri, care chipurile, tindeau să provoace o agitație populară” (39). Pentru acest „delict de comportare”, legea prevedea cinci ani de închisoare și procurorul a cerut aplicarea ei (40).

Note

1. V. A. Urechia, *Voci latine. De la frați la frați*, p. 96-97.
2. *Ibidem*.
3. Biblioteca „V.A. Urechia” Galați, Arhiva V.A. Urechia, Mapa X, ziare, reviste, extrase din presă; cf. și V. A. Urechia, *op. cit.*, p. 147-150.
4. *Ibidem*.
5. *Ibidem*.
6. *Ibidem*.
7. *Ibidem*.
8. V.A. Urechia, *Voci latine, de la frați la frați*, 1894, p. 147-150.
9. *Ibidem*.
10. *Ibidem*.
11. *Ibidem*, p. 40-61
12. *Ibidem*.
13. *Ibidem*.
14. *Ibidem*.
15. „Liga Română”, nr. 7, 18/V1897; apud „*La paix et le droif*”.
16. *Ibidem*; cf. cf. și Biblioteca „V.A. Urechia”, Galați, Arhiva V.A. Urechia, fond, cit.
17. *Ibidem*.
18. *Ibidem*.
19. *Ibidem*.
20. *Ibidem*.
21. *Ibidem*.
22. *Ibidem*.
23. *Ibidem*.
24. *Ibidem*, cf. și C. Gh. Marinescu, Solidaritatea opiniei publice franceze cu mișcarea memorandistă a românilor, în vol. *Transilvania în istoria și conștiința românilor*, p. 210-231
25. *Ibidem*.
26. *Ibidem*.
27. *Ibidem*.
28. *Ibidem*.
29. N. Edroiu (și colab.), *op. cit.*, p. 12 și urm.
30. Francisc Păcurariu, *Români și maghiarii*, passim.
31. Biblioteca „V.A. Urechia”, Galați, Arhiva V.A. Urechia, fond cit, scrisori, telegrame, altă corespondență primită de V.A. Urechia în timpul procesului Memorandumului.
32. *Ibidem*.
33. *Ibidem*.
34. V.A. Urechia, *Voci latine. De la frați la frați*, p. 77-83, 102-104.
35. *Ibidem*.
36. Biblioteca „V.A. Urechia”, Galați, Arhiva „V. A. Urechia” fond. J&\ cf. și V. A. Urechia, *Voci latine. De la frați la frați*, p. 147-149.
37. *Ibidem*.
38. *Ibidem*.
39. *Ibidem*.
40. *Ibidem*.

Cvartetul „Voces” excelent ambasador al culturii românești

Mariana Pavel

Așa cum ne-a obișnuit, Cvartetul „Voces” ne-a onorat cu prezența la cea de-a VIII-a ediție a Festivalul Muzical Internațional „Leonard” care s-a desfășurat în perioada 5 mai-5 iunie 2011, încântându-ne cu „Ultimile Șapte Cuvinte ale Mântuitorului pe Cruce” de Joseph Haydn - un ciclu de șapte sonate pentru cvartet de coarde, Op. 51, care a făcut să vibreze nu numai coardele instrumentelor, ci și sufletele spectatorilor.

În cadrul festivalului, trei dintre membrii Cvartetului „Voces”, gălățenii Bujor Prelipcean, Dan Prelipcean și Constantin Stanciu, au primit Brevetul și Ordinul muzical „Leonard” împreună cu bustul acestuia, pentru activitatea artistică desfășurată în sprijinul Teatrului Muzical „Nae Leonard” Galați, premiile fiind înmânate de directorul general al teatrului, doctor în muzică Florin Melinte.

Acest cvartet, ce cu mândrie îl considerăm ca făcând parte din elita Galațiului, s-a constituit în urmă cu 38 de ani (8 aprilie 1973), fondatorul acestuia fiind violonistul Bujor Prelipcean.

La îndrumarea lui George Hamza, (prim-violonistul cvartetului „Muzica” și concert-maestru al Filarmonicii bucureștene), s-a înființat Cvartetul „Voces”. Pe atunci la violă era Gheorghe Haag, după care, în 1983, s-a alăturat gălățeanul Constantin Stanciu (violă) și Anton Diaconu (vioara a II-a) – acesta din urmă retrăgându-se în 2010 și fiind înlocuit de Vlad Hrubaru.

Cvartetul „Voces” își face debutul în străinătate în 1998, la Wigmore Hall - Londra alături de violoncelistul Martin Lovett din cvartetul „Amadeus” (un titan al interpretării muzicii camerale contemporane).

Absolvenți ai Academiei de Arte „George Enescu” - Bujor Prelipcean, Constantin Stanciu, Dan Prelipcean și Anton Diaconu, au urmat cursurile de interpretare ale Academiei de Muzică din Köln,

sub îndrumarea renumitului cvartet londonez „Amadeus”, situându-se în elita artistică mondială și perfecționându-și măiestria sub conducerea marilor personalități ca: George Hamza, Wilhelm Georg Berger, Vilmos Tatray, Uzi Wiesel, Amedeo Baldovino, Friedrich von Hausegger.

Bujor Prelipcean și-a făcut studiile mai întâi la Galați - Liceul de Artă „D. Cuclin”, sub îndrumarea profesorului S.Nachmanovici, apoi la Conservatorul „G.Enescu” din Iași, cu pedagogul Gheorghe Sîrbu.

Înzestrat cu mult talent și cu o putere de muncă deosebită, Bujor Prelipcean s-a remarcat încă din anii studenției, participând la nenumărate recitaluri în țară și străinătate. Șef de promoție pe țară la absolvirea cursurilor universitare din anul 1972, i s-a propus postul de asistent universitar la catedra de interpretare a Conservatorului „G.Enescu”, Iași. Datorită succeselor avute în cariera sa

artistică și universitară, Bujor Prelipcean poate fi catalogat drept una din cele mai prețioase personalități muzicale ale României. A susținut numeroase pagini solistice, de mare dificultate în tehnica interpretativă ceea ce i-a confirmat calitatea de autentic artist.

Pe lângă activitatea artistică, Bujor Prelipcean are și o bogată activitate pedagogică: este profesor universitar la Universitatea de Arte „G. Enescu” din Iași, profesor de onoare la Academia de Muzică „Gh. Dima” din Cluj-Napoca, profesor de onoare la Academia de Muzică din Wurzburg, Germania și susține cursuri de măiestrie la Academia Regală Olandeză de Cvartet din Amsterdam. Pe lângă aceste activități a îndeplinit și funcții publice printre care cea de director general al Filarmonicii de Stat Moldova din Iași între 1984 - 1988 și din anul 1999 până în prezent.

Dan Prelipcean (fratele violonistului Bujor Prelipcean), violoncelist, a absolvit Liceul de Artă „D. Cuclin” - Galați, la clasa profesorului de violoncel Constantin Costică.

A urmat apoi Conservatorul „G. Enescu” Iași la clasa de violoncel și, din primii ani de studenție, datorită pasiunii fratelui său pentru muzica de

Confluente culturale • Confluente culturale • Confluente culturale

cameră, au format un trio de cameră de muzică preclasică (Musica Serena) împreună cu profesorul Ioan Welt. După 3 ani de activitate s-a dizolvat, repertoriul trio-ului fiind destul de restrâns.

Din 1978, Dan Prelipcean este asistent universitar la disciplina muzică de cameră, în 1998 devine profesor de onoare al Academiei de Muzică Würzburg – Germania, iar din anul 2000 profesor de onoare al Festivalului Internațional de la Kerckrade – Olanda.

În prezent este profesor universitar la Academia de Arte „G. Enescu”-Iași și îndrumătorul Cvartetului „Giososo”, o generație de succesori ai Cvartetului „Voces”, care au adus un premiu internațional Universității de Arte-Iași, locul II la Festivalul concurs „Charles Hennen” din Olanda.

Constantin L. Stanciu este absolvent al Liceului de Artă „D.Cuclin”-Galați, clasa de vioară (cl.I-XI) a profesorului S. Nachmanovici, iar din cl. a XII -a trece la clasa de violă (cu prof. Abramovici). Studiază viola în cadrul Conservatorului „G. Enescu” cu renumitul profesor Gheorghe Haag și este component al cvartetului de aproape trei decenii.

A fost membru al cvartetelor „Cantabile” și „Eutherpe” în jurul anilor 1980-1983 și face parte din trioul „Concertus Musicus”.

Este profesor la clasa de violă din cadrul Academiei de Muzică „G.Enescu”-Iași, profesor de onoare la Academia de Muzică „Gh. Dima” din Cluj-Napoca, profesor de onoare la Academia de Muzică din Würzburg, Germania și îndrumătorul cvartetului „Catharsis”, care ulterior devine cvartetul „Cantabile”.

Interpretarea și sensibilitatea cu care transmit sentimente pe care nici nu îți dai seama că le trăiești, dovedesc maturitatea și măiestria, calitatea și atitudinea profesională a unui parteneriat de lungă durată.

„De trei ori muncă, pasiune și coeziune sufletetească, o pregătire a tehnicii ireproșabilă” - după cum ne relatează violoncelistul grupului (Dan Prelipcean), cvartetul s-a șlefuit pe parcursul a zece ani, destinați numai pregătirii și alcătuirii unui palmares care să permită ieșirea pe marile scene ale lumii.

Longevitatea și performanțele muzicale ale acestui cvartet, au marele merit de a fi constituit o prețioasă școală de muzică de cameră, Iașul fiind supranumit „Capitala muzicii de cameră”. Cvartetul „Voces” se situează în elita artistică mondială, fiind de nenumărate ori premiați:

- Premiul I la Colmar (Franța) -1974;
- Premiul II și Medalia de Argint la Bordeaux (Franța) -1976;
- Premiul II la Concursul Karl Klingler în Hanovra (Germania) – 1979;
- Premiul Magnum al Colegiului Criticilor Muzicali din România, București – 1998.

Marele merit al cvartetului este acela de a fi realizat, în premieră mondială, „Integrala lucrărilor de muzică de cameră” ale lui G. Enescu cu ocazia sărbătoririi centenarului nașterii marelui compozitor (1981). Un alt mare proiect a fost realizarea „Integralei Cvartetelor de coarde” ale lui Ludwig van Beethoven, precum și „Integrala cvartetelor” de Johannes Brahms, iar cu ocazia sărbătoririi a 200 de ani de la moartea lui Wolfgang Amadeus Mozart au realizat „Integrala lucrărilor camerale”.

Au colaborat cu mari artiști ca: Martin Lovett, Mstislav Rostropovitch, Wolfgang Laufer, Radu Aldulescu, Ștefan Metz, Menahem Pressler, Jeremy Menuhin și Valentin Gheorghiu.

În prezent, Cvartetul „Voces” activează ca ansamblu de stat al Societății Române de Radiodifuziune din București, concomitent cu aceasta fiind și profesori ai Universității de Arte „G.Enescu”.

Repertoriul cvartetului este vast, plecând de la clasicism până la muzica contemporană cu numeroase înregistrări ale marilor compozitori ca: Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Brahms, Dvorak și Smetana.

Au concertat în săli de concert ca Wigmore Hall (Londra), Concertgebouw (Amsterdam), Hercule Saal (München), Mirabel Schloss (Salzburg), Hochschule der Kunste Saal (Berlin), și orașe mari ale lumii: Paris, Hamburg, Frankfurt, Roma, Milano, Torino, Madrid, Barcelona, Lisabona, Amsterdam, Copenhaga, Stockholm, Oslo.

Cu ocazia participării la concertul cameral de la Filarmonica „Moldova” din Iași (29 aprilie 2009) al Cvartetului „Voces” împreună cu maestrul Valentin Gheorghiu și violoncelistul Filip Papa, compartimentul Multimedia al Bibliotecii „V.A.Urechia” Galați a primit o donație de 4 CD-uri cu autografe din partea cvartetului, acestea cuprinzând muzică de J. Haydn, A. Dvorak și B. Smetana, S. Păutza. De asemenea, a mai primit un DVD cu înregistrarea live făcută împreună cu maestrul Valentin Gheorghiu și contrabasistul Filip Papa a „Cvintetului pentru pian, vioară, violă, violoncel și contrabas, în La Major, D 667”, „Păstrăvul” de Franz Schubert, precum și afișul concertului cu autografele interpreților.

Spectacolul „Seară muzicală Wolfgang Amadeus Mozart” a Teatrului Muzical „Nae Leonard”, desfășurat la Muzeul de Arte Vizuale Galați, realizat de Cvartetul „Voces” împreună cu Florin Melinte (clarinet), a prezentat următoarele lucrări: Cvartetul în Sol Major, KV 156, Cvartetul în Si Bemol Major, KV 458 „Vânătoarea” și Cvintetul în La Major, KV 581 cu clarinet și a fost înregistrat în format DVD care a fost donat de către dl. Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii „V.A.Urechia”-Galați Compartimentului Multimedia.

Festivalul Național de Carte „Axis Libri”

Ediția a III-a, Galați, 1-5 iunie 2011

Manifestarea culturală „Târgul Național de Carte” purtând numele revistei de cultură „Axis Libri”, lansată în toamna anului 2008, a atins, încă de la prima ediție, dimensiunea de festival al cărții prin anvergura și diversitatea activităților desfășurate, reprezentând încununarea eforturilor celor mai importante instituții ale administrației locale și a partenerilor culturali care au răspuns invitației de a face din sărbătoarea ”Ziua Dunării” și o sărbătoare a cărții.

La festivalul cuvântului tipărit care s-a desfășurat în perioada 27-30 iunie 2009, inițiat de Biblioteca „V. A. Urechia” Galați, au răspuns invitației 83 de edituri din țară care au oferit publicului gălățean, însetat de lectură, un număr de peste 3.500 de titluri.

Au fost patru zile de imensă bucurie a sufletului în care prezențe de înaltă ținută culturală ne-au onorat, răspunzând invitației noastre. Printre aceștia amintim: academicianul Nicolae Breban – veteranul prozei realiste, Vasile Andru – scriitor, specialist în isihasm, cunoscutul filozof Gabriel Liiceanu, eseistul Cassian Maria Spiridon, talentata scriitoare Aura Christi ș.a.

Ediția a II-a a **Festivalul Național de Carte „Axis Libri”**, desfășurată la Galați, în perioada 1-6 iunie 2010 - extensie culturală a brandului omonim, care găzduiește Editura, Revista și Salonul Literar - a făcut ca, pentru o săptămână, Galațiul să devină inima culturală a țării. Ofertele noi, atractive ale celor 147 de edituri, difuzori de carte românească și străină, muzică, papetărie, filme și reviste culturale, ne-au onorat cu un număr de peste 4.500 de titluri cu adresabilitate variată.

Festivalul a găzduit prezența unor mari personalități ale culturii scrise, naționale sau internaționale: academicienii Gheorghe Buzatu, Nicolae Breban, Nicolae Dabija, Mihai Cimpoi, scriitorii și poeții Valeriu Matei, Shaul Carmel, Cassian Maria Spiridon, Aurel Ștefanachi, Emil Străinu, Theodor Codreanu, Daniel Corbu.

În perioada 1-5 iunie 2011, colectivul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” Galați a organizat - sub patronajul Ministerului Culturii și Patrimoniului Național care a recunoscut valoarea acestui eveniment, a **treia ediție a Festivalului de Carte „Axis Libri”** cu sprijinul autorităților locale: Consiliul Județean și Local, Primăria Galați, păstrând parteneriatul cu Universitatea „Dunărea de Jos”, Inspectoratul Școlar, Palatul Copiilor și Editura Eikon. Reușita manifestării a fost garantată de colaborarea cu toate instituțiile de cultură și educație din județul Galați.

În cadrul nonconformist, dar extrem de

primitor de pe Aleea Domnească, dintre P-uri spre faleză, cartea a devenit cea mai ”răvnită doamnă” a acestor zile. Expusă atrăgător, în căsuțe mobile outdoor, gen mini-librării și o caravană, aparținând Trustului „Adevărul” – *Frumoasa Doamnă* și-a așteptat sfioasă, tăcută, cuminte, dar mirosind a tuș proaspăt, pretendenții.

Oferta de carte și produse multimedia a celor 160 de edituri românești și străine, care au scos spre vânzare peste 5000 de titluri, a acoperit o gamă extrem de variată de teme și domenii, începând de la publicații pentru copii, elevi, studenți și continuând cu cartea științifică, enciclopedică, de artă, divertisment, religie etc.

Timp de cinci zile Festivalul Național de Carte „Axis Libri” a dăruit gălățenilor, și nu numai, un „splendid spectacol intelectual” cu manifestări de înaltă ținută intelectuală și culturală, desfășurate atât în cadrul natural, sub mireasma florilor de

tei, cât și la cocheta Sală „Panoramic” a Hotelului Galați, în sala de conferințe a Hotelului „Alex”, la Universitatea „Dunărea de Jos” Galați, Facultatea de Litere și la Sediul central al Bibliotecii Județene „V. A. Urechia”, Sala „Mihai Eminescu”.

La deschiderea oficială ne-au onorat cu prezența domnul Florin Pâslaru, secretarul Comisiei de Cultură a Camerei Deputaților, președintele Consiliului Județului Galați – Eugen Chebac, primarul Municipiului Galați - Dumitru Nicolae precum și reprezentanții tuturor instituțiilor locale de cultură și învățământ. Vasile Timiș - subsecretar de Stat la Ministerul Culturii, Cultelor și Patrimoniului Național, prezent în a doua parte a primei zile, ne-a felicitat pentru atmosfera de basm în care se desfășoară acest festival al cuvântului tipărit, dar și pentru densitatea acțiunilor cuprinse în program.

Cum era și firesc, pentru că Festivalul a debutat pe 1 iunie, manifestările din prima zi au fost dedicate în special Zilei Internaționale a Copilului,

Eveniment • Eveniment • Eveniment • Eveniment • Eveniment

prima acțiune fiind Carnavalul cărții, cu tema „101 personaje în căutarea unui povestitor”. Au urmat lansări de carte cu aceeași adresabilitate. Editura Homer și Colecția “Căsuța cu povești” au făcut cunoștință cu copiii care iubesc poveștile și cu adulții, cu suflet de copil, care s-au îndrăgostit de cuvintele și personajele ce le-au încântat copilăria. Dana Potorac, poetă și jurnalistă, director al Editurii „Homer”, a făcut cunoscută producția editorială de „cărți vorbite”, proiect pe care l-a inițiat personal. „Poveștile lui Creangă, Slavici, Ispirescu prind viață aici cu ajutorul interpretării actorilor gălățeni Petre Păpușă, Ioana Citta Baciuc, Vlad Vasiliu, Cristian Gheorghe, Gheorghe V. Gheorghe, secondai de Dana Potorac. În acest mod, micii năzdrăvani se vor apropia mai ușor de literatură și, implicit, de lectură” a apreciat Dana Potorac.

A urmat debutul scriitoarei pentru copii, Gina Dănescu, cu „Ținutul curcubeului – Povești noi despre timpuri străvechi”, moderată cu profesionalism de directorul Editurii „Eikon” Cluj-Napoca, Valentin Ajder. Lucrarea conține „șase povești în care elementele de basm sunt tradiționale, lesne recognoscibile: o lume populată de prinți și prințese, zâne și vrăjitoare, păsări și iepurași de pluș, animați pentru roluri bine stabilite, albine luminoase, fulgi de nea cu căpetenia lor atotputernică, toate umanizate benefic sau malefic” a adăugat scriitorul Paul Sân-Petru.

Vremea mai puțin favorabilă din după amiaza zilei de 1 iunie a făcut ca, activitatea culturală să se desfășoare la sala de conferințe a Hotelului „Alex” unde a fost lansată cartea „Al treilea spirit” a scriitorului Maximilian Popescu-Vela, prezentată de jurnalistul Dan Plăeșu și poetul și scriitorul Paul Sân-Petru. A urmat o carte cu autentică valoare turistică și documentară „Ghidul turistic al orașului Galați”, realizată în coautorat de directorul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” Galați – Ilie Zanfir și directorul Trustului „Realitatea” - Pompiliu Comșa, „o valoroasă lucrare sub raport științific cognitiv, informațional și totodată deosebit de utilă pentru publicul larg, îndeosebi pentru numeroșii vizitatori ai orașului...” așa cum aprecia academicianul Constantin Gh. Marinescu.

Seara a fost rezervată unui program artistic prezentat de Centrul Cultural „Dunărea de Jos” și de talentații elevi ai Liceului de artă „Dimitrie Cuclin”.

În dimineața zilei de joi, 2 iunie, acțiunile

festivalului s-au desfășurat pe două planuri. Pe de o parte, în cadrul de poveste al Târgului care a găzduit manifestările cultural-artistice ale copiilor, desfășurate sub denumiri semnificative: „Atelier de pictură și desen” sau „Teatru și joc”, dar și debutul campaniei de promovare „Să ne întoarcem la lectură. Citește și tu!”.

Pe de altă parte, în Sala „Mihai Eminescu” a Bibliotecii Județene, bibliotecarii de la Biblioteca „V.A. Urechia” și colegii lor de la Biblioteca Universității „Dunărea de Jos” s-au întâlnit pentru a discuta probleme legate de profesie cu prilejul lansării lucrării de profil biblioteconomic a doamnei Victoria Frâncu – bibliotecar indexator la BCU București, doctor în biblioteconomie – „Limbaje de indexare: structură, compatibilitate, multilingvism” prezentată de Mioara Voncilă, șef serviciu la Biblioteca Universității „Dunărea de Jos și Dorina Bălan, șef birou Catalogarea Colecțiilor. Control de Autoritate la Biblioteca Județeană „V.A. Urechia”. Monografia

constituie o selecție de articole publicate cu ocazia participării autoarei la diverse conferințe internaționale în perioada 1997-2009. „Cele șapte lucrări... se pot grupa, conform problematicii abordate, în două categorii: prima... limbaje naturale vs. limbaje de indexare, metode de armonizare a acestora, aspecte ale multilingvismului în limbajele de indexare; a doua explorează modele de reprezentare a entităților bibliografice și a relațiilor dintre ele – FRBR (Functional Requirements for Bibliographic Records), insistând asupra relațiilor semantice prezente în poli-ierarhiile din structurile de tezaur” a susținut în prezentarea sa Mioara Voncilă.

Dorina Bălan a adăugat, printre altele: „cartea doamnei V. Frâncu are avantajul unei validări internaționale, fapt care, pentru breasla biblioteconomiei naționale, constituie un atu pentru a fi o imagine de ansamblu a preocupărilor la nivel internațional, dar și un instrument de orientare în domeniul indexării, o ramură care ridică destul de multe probleme...”

În după amiaza zilei a doua, la Hotel „Alex” s-a desfășurat lansarea monografiei „În paroxismul vremii pe sfârșite” a scriitorului Paul Sân-Petru, moderată de profesoara Letiția Buruiană - director adjunct al Bibliotecii „V.A. Urechia” și prezentată de scriitorul Petre Rău. Sala „Panoramic” a Hotelului „Galați” elegantă, cocheta și primitoare a găzduit în continuare lansările de carte ale autorului Petru Iamandi „English

Eveniment • Eveniment • Eveniment • Eveniment • Eveniment

for 14 careers” și „An introduction to consecutive and Simultaneous Interpreting” în prezentarea autorului.

A urmat recenzia revistelor școlare gălățene realizate de editorii acestora, profesori la prestigioase licee gălățene.

Auditoriul participant la această plină seară culturală a fost răsplătit cu viziunea în avanpremieră a unei scene din comedia „Fiarele” – subintitulată „comedie feroce”, a domnului Virgil Tănase - personalitate emblematică a diasporei românești din spațiul cultural francez, cu o activitate publicistică și profesională de excepție, prozator, dramaturg, regizor, ziarist și profesor în cadrul unor instituții prestigioase din Franța, doctor în sociologie și în semiologia artelor și literelor. Cartea a apărut la Editura „Axis Libri” și a fost scrisă la îndemnul directorului Teatrului Dramatic „Fani Tardini” din Galați, Vlad Vasiliu, fost coleg de facultate al autorului și regizorului.

Momentul cel mai așteptat de participanți a fost lansarea lucrărilor „Nicolae Ceaușescu”, „Marele dicționar geografic al României”, ediție anastatică, și „Jurnalul Ion Antonescu”, ediție completă, monografii semnate de academicianul Gh. Buzatu, editate la „Tipo Moldova” Iași. Reîntâlnirea gălățenilor cu marele istoric, profesorul universitar Gheorghe Buzatu, director al Centrului de Istorie și Civilizație Europeană al Filialei Iași a Academiei Române, a fost un regal documentar, moderat de un mai vechi prieten al orașului Galați, poetul Aurel Ștefanachi, directorul Editurii Tipo-Moldova.

„Mozart și Brahms în paginile muzicale dedicate clarinetului”, apărută la editura „Axis Libri”, și scrisă cu talent de Florin Melinte și cartea „Spectacolul liric la Galați” a Laurei Sava, editată la „Tipo Moldova” au fost două lansări de carte în prezentarea Laurei Sava, doctor în științe muzicale, consultant artistic al Teatrului Muzical „Nae Leonard”. Programul muzical „Liedul universal”, oferit de solista Liana Podlovski și Valentina Popovciuc la pian, artiste ale Teatrului Muzical „Nae Leonard” Galați, a încheiat cea de-a doua zi al festivalului într-o atmosferă romantică, fermecătoare, din care participanții s-au desprins cu greu.

Dimineața celei de-a treia zi a fost marcată de prezența academicianului **Nicolae Breban**, indiscutabil unul dintre cei mai importanți scriitori români în viață, veteranul prozei realiste românești. Aici, „Greul” literaturii române contemporane și-a lansat ultima sa carte, „**Don Juan**”. Prelegerea, care s-a constituit într-o experiență inedită pentru asistența care-i îndrăgește scriitura romancierului **Nicolae Breban**, s-a desfășurat în două etape. Prima,

întâlnirea cu studenții din Universitatea „Dunărea de Jos”, Facultatea de Litere, care a fost dominată de sinceritatea scriitorului care nu a cruțat cu nimic pe cei majoritari prezenți, subliniind că tinerii au acum un vocabular mai sărac și o tot mai slabă capacitate de analiză; practic, românii vorbesc o nouă „limbă de lemn”. În cea de-a doua parte a întâlnirii, desfășurată la umbra teilor domnești de la „P-uri”, domnul academician s-a declarat un convins elev al lui Dostoievski amintind, printre altele, că a rămas credincios modelelor din tinerețe: „deci am rămas credincios tinereții mele”. Aici și-a lansat cartea „Trădarea criticii” de recenzarea căreia s-a ocupat poeta Aura Cristi, redactor la „Contemporanul”, revistă al cărei director este autorul.

Auditoriul a fost surprins de mărturiile celui care, invitat să rămână în Suedia, patria Nobelului, a refuzat, deși acolo sunt prea puțini scriitori care s-ar putea apropria de marele premiu și ar fi avut mult mai multe șanse de afirmare. Pledoaria pentru verticalitate și demnitate a conturat profilul unei personalități copleșitoare ca model etic, sugerând tinerei generații căi de afirmare la fel de importante și pe melegurile românești.

Un oaspete drag gălățenilor, poetul, scriitorul, istoricul literar și omul politic din Republica Moldova, membru de Onoare al Academiei Române, **Nicolae Dabija** și-a lansat romanul cel mai popular „Tema pentru acasă” și „Căderea comuniștilor”. Se pare că domnia sa se simte bine, nu numai între iubitorii de literatură

de la noi, ci între gălățeni în general, din moment ce, în Cartea de onoare a Bibliotecii, a consemnat: „Aici se întâlnesc surori și frați,/ Când albastru ni-i cerul și verde ni-i ramul,/ Cartea românească la Galați/ ne face mai frumos Neamul”. Dumnealui și-a adus și un „frate” de peste Prut, **Vasile Șoimaru**, care a lansat albumul de fotografii „Românii din jurul României” apărut la Chișinău. Prezentarea lucrărilor fost susținută de **Constantin Rusanovschi**, președintele Asociației „Pro Basarabia și Bucovina de Nord”, Filiala Onești, Bacău și de tinerii membri ai Ligii Studenților Basarabeni din Galați.

Volumul de proză scurtă „O floare pentru Ametista” al scriitorului și jurnalistului Ilie Tănăsache, fost reporter, șef de secție la Cultură, redactor-șef adjunct la „Viața nouă” în anii '60, apoi secretar literar la Teatrul Dramatic Galați, publicist-comentator în presa bucureșteană, a adunat la această lansare jurnaliștii de excepție ai cotidianului local „Viața liberă”, colegi ai creatorului. Ziaristul Dan Plăeșu a ținut să sublinieze în prezentarea făcută că: „Ilie Tănăsache a însemnat și înseamnă foarte mult pentru Galați”, iar scriitorul și profesorul

Eveniment • Eveniment • Eveniment • Eveniment • Eveniment

Theodor Parapiru, a invitat publicul prezent să descopere cel de-al 27-lea volum al autorului.

Muzica de promenadă a fanfarei „Valurile Dunării” și prestația tinerilor de la Școala Postliceală „Carol Davila” au ambientat atmosfera cu un program de divertisment de calitate spre bucuria „târgoveților” și a celor ieșiți la promenadă.

Ziua cea mai plină a festivalului s-a încheiat cu o întâlnire extrem de interesantă a publicului gălățean cu generalul - doctor **Emil Străinu**, cercetător militar, specializat în radare, arme geofizice, climatologice și fenomene OZN. Mult așteptata vizită a specialistului, în fața căruia fenomenele paranormale nu mai sunt o enigmă, a făcut ca mulți gălățeni să găsească răspuns la o serie de întrebări din interiorul unei științe unde nu pot pătrunde decât cei ce au chemare.

Dimineața de **sâmbătă, 4 iunie 2011**, a fost deschisă de ansamblul „Ciobănașul” cu un program artistic realizat sub conducerea profesorului Traian Ilisan și un recital al solistelor Aurora Cristofor și Mădălina Mihai. În paralel, la Sediul Bibliotecii Județene, în Sala „Mihai Eminescu”, elevii de la Colegiul Național „Vasile Alecsandri” alături de alte școli gimnaziale au deslușit o altă formă de evaluare a lecturii și anume blogul literar.

Editura Princeps Edit din Iași a adus la Galați, sub mireasma teilor domnești, pe academicianul român **Mihai Cimpoi**, reputat critic, eminescolog, istoric, redactor literar și președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova, pe **Valeriu Matei**, scriitor și politician român, născut în Basarabia, și pe **Daniel Corbu**, poet și critic literar, fondator al Casei de Editură „Panteon”, bun prieten al lui Grigore Vieru. Alături le-a stat un bun prieten, scriitorul și profesorul Viorel Dinescu, care și-a lansat două din volumele de poezii „Arhipelag stelar” și „Dialoguri socratice”.

În întâmpinarea lucrărilor „Stroe și Vasilache”, de Eugen Stroe și „Psalmi” a vorbit Adi Cristi, directorul Editurii „24:ore” din Iași, apoi scriitorul Adrian Georgescu a fost prezentat publicului gălățean prin intermediul volumelor „Moartea spionului”, „Țărnuț” și „Sosirea spre Dumnezeu” comentate de Theodor Parapiru.

Petru Lificiu, fost ministru al Apelor și Protecției Mediului, actualmente președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei și-a lansat o lucrare extrem de interesantă și anume „Patrimoniul natural național”, beneficiind de o recenzie realizată de profesorul Theodor Parapiru care a scos în evidență necesitatea publicării unei asemenea lucrări, nu numai pentru valoarea informațiilor, ci și pentru semnalarea unor eventuale obiective turistice pe care cititorul le-ar putea descoperi, pentru că multe dintre ele nu figurează în ghidul turistic al României.

Editura Eikon și invitații săi l-au avut ca moderator pe profesorul Valentin Ajder, director al mai sus menționatei edituri și coorganizator al festivalului. Acesta a prezentat lucrările „De la Eliade la Culiianu” de Dorin David, „Voci în vacarm.

Un dialog cu Monica Lovinescu și Virgil Ierunca”, de Vasile Gogea; „Pagini de istorie trăită - De la Diktatul de la Viena la Războiul de Răsărit și Suflet ardelean. Publicistică din perioada 1936 - 1944”, de Constantin Hagea; „Incursiuni de meloman. De la Sarah Brightman la Enya și Vangelis”, de Sergiu Alex; „Nae Ionescu - un cavaler prestant al spiritului”, de Vasile Băncilă; „Reflecții religioase asupra cunoașterii”, de Petre Țuțea; „Cuțitul de vânatoare”, de Mihai Pascaru; iar la apariții recente semnalat: „Simbolul, icoana, fața” un eseu de Vianu Mureșan. Invitații binecunoscutei edituri din Cluj-Napoca au fost oamenii de cultură: Marius Vasileanu, Vasile Gogea, Dorin David, Theodor Parapiru, Vianu Mureșan, Sergiu Tofan, Ivan Ivlampie, Ion Cordoneanu.

Editura Limes și-a prezentat noutățile editoriale: „Liniște redusă la tăcere”, de Mircea Petean; „Manual de înțelepciune pentru oamenii de rând”, de Joseph-Maria Bochenski; „Omul pomul și fântâna”, de Ion Zubașcu; „Praful de pe tobă”, de Petre Bokor; „Bine te-am rătăcit, Incognito!”, de Bogdan Munteanu. Moderatorul acțiunii a fost Mircea Petean.

După amiaza celei de-a **patra zile** a fost rezervată scriitorilor și poezilor gălățeni prin lansările publicațiilor: „Înțeleptul din fruct”, de Greta Murariu Șuteu, având ca invitat pe Năstase Marin, „De-ar ști omul ce-ar păți...”, un roman al Tudosei Lazăr; „Homoludens”, versuri scrise de Laura Ana Popa, având ca invitate pe Speranța Miron și Cezarina Adamescu. Moderator al acțiunii a fost poeta Olimpia Sava care și-a lansat și propriul volum de versuri pentru copii, „Pisicuțe răsfățate”, ediția a doua revăzută și modificată.

Cu adresabilitate culturală variată a fost seara penultimei zile încercând să împace mai multe categorii de vârstă. Programul festivalului a continuat cu „Scufița Roșie” - spectacol realizat de Teatrul de Păpuși „Gulliver”, muzică de promenadă cu Fanfara „Valurile Dunării”, moment folcloric cu Ansamblul „Doina Covurluiului” a Centrului Cultural „Dunărea de Jos” și programul artistic „Tinerețe” realizat de Ansamblul „Estrada Copiilor” de la Casa de Cultură a Sindicatelor cu participarea formațiilor: Piticot, Angelli, Black Dance, Ritmic, Elektrik, Kristal.

Ultima zi a festivalului s-a deschis în ritmuri grecești. Ansamblul de dansuri „Olympos” al Comunității Elene din Galați a oferit un program cultural tradițional, încântând spectatorii prin culoare și ritm. Editura Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” s-a prezentat cu o parte a producției Editurii „Axis Libri”, lucrări publicate în anul 2011, în domeniul literaturii și biblioteconomiei. Prezentarea lucrărilor a fost făcută de directorul acestei instituții, profesorul Zanfir Ilie. Revistele Bibliotecii Județene au fost semnalate și recenzate de Mia Băraru care a făcut și un istoric al acestora, apreciind meritul conducerii actuale a instituției, fără de care nu ar fi fost posibilă publicarea lor.

Camelia Toporaș, coordonatoarea volumului „Oameni în memoria Galațiului”, a prezentat ,

împreună cu o serie de personalități ce au contribuit la documentarea în vederea realizării lucrării, valoroasa apariție care aduce la lumină profilul unor oameni de seamă care au lăsat amprente în istoria și cultura orașului nostru.

O serie de lucrări ca: „În ghearele râsului” și „Rezervație gri” de Vasile Ghica precum și romanul „€-Anonimii” al scriitorului Apostol Gurău, apărută la Editura Pax Aura Mundi, Galați, carte premiată în 2011 de Uniunea Scriitorilor din România - Filiala Dobrogea, au fost prezentate de moderatorul Salonului literar „Axis Libri”, Theodor Parapiru. Moderator al acestei acțiuni a fost directoarea adjunctă a acestei instituții, profesoara Letiția Buruiană.

Emil Vasilescu, fost director al renumitei reviste de profil biblioteconomic „Biblioteca” a salutat prin cuvinte de aleasă apreciere inițiativa Bibliotecii de a organiza un asemenea festival și a informat pe cei interesați despre cea mai recentă lucrare scoasă în coautorat cu Gheorghe Buluță și Victor Petrescu, foști bibliotecari, preocupați de istoria bibliologiei românești, „Dicționarul bibliologilor români”. Monografia prezintă personalitățile care de-a lungul timpului fie au pus bazele bibliologiei românești, fie au contribuit sau trudit la dezvoltarea acesteia ca știință, sau au slujit în instituțiile cu acest profil, remarcându-se prin fapte notabile. Meritoriu este faptul că ea merge cu biobibliografiile celor prezentați, până în zilele noastre, realizare care-i conferă calitatea de importantă sursă documentară. Așezarea personalităților se face alfabetic și conține un index ordonat asemanător, care optimizează selecția informației.

Au urmat lecturile publice ale membrilor Cenaclului literar Clubul critic „Oblio”. Pe rând au recitat: Andra Pelineagră, Mihaela Galu, Andrei Velea, Octavian Miclescu, Leonard Matei, Marius Grama, Valeriu Valegvi, Constantin Dimofte, a.g. secară ș.a.

Mult așteptata premieră a concursului de creație „Scriitori de ieri, de azi și de mâine” coordonată de profesoara Letiția Buruiană, director adjunct la Biblioteca „V.A. Urechia”, a nominalizat nu mai puțin de 16 elevi câștigători, tinere talente, speranțele unui viitor frumos pentru cultura gălățeană. Printre aceștia se cuvine să menționăm pe primii trei: **Bocăneală Constina-Alina - Marele premiu**; Stan Georgiana - Premiul pentru stil; Dragomir Radu-Ioan - Premiul pentru eseu. Încheierea campaniei „Să ne întoarcem la lectură. Citește și tu!” a fost prezentată de Maricica Târălă-Sava, șefa secției Împrumut pentru copii a Bibliotecii „V.A. Urechia”.

Asociația „Tinerii și Viitorul” din Galați, condusă de președinta Ștefania Cojocar, a convins printr-o paradă de costume din materiale reciclabile și o licitație de sacoșe ecologice reunite sub titlul „Forest:

Nature at your service”.

Coorganizatorul festivalului, Valentin Ajder, a procedat la extragerea din Tombola Festivalului, solicitând ajutorul copiilor prezenți în public pentru extragerea cupoanelor câștigătoare.

Închiderea Festivalului a fost făcută de către directorul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia”, profesorul Zanfir Ilie, care a adresat cuvinte de mulțumire partenerilor, colaboratorilor și participanților, felicitări concurenților și premianților formulând totodată invitația de a participa la următoarea întâlnire, în 2012, la cea de-a IV-a ediție.

Pe toată durata festivalului au avut loc o serie de expoziții ale căror titluri vorbesc de la sine: „Fanteziile copilăriei” - expoziție de carte și colecții personale ale copiilor cu obiecte ce ilustrează practicarea unor hobby-uri, desfășurată la Biblioteca „V.A. Urechia”, sediul central, parter; „Vechi tipografii gălățene” - expoziție de documente din colecțiile speciale ale Bibliotecii „V.A. Urechia”, care a putut fi văzută la sediul central, foaier, etajul 1; „Cartea pentru copii în colecțiile Bibliotecii Franceze „Eugene Ionesco”, expusă la sediul Bibliotecii Franceze „Eugene Ionesco”, Expoziții de fotografii realizate de Fotoclubul de la Centrul „Dunărea de Jos” și lucrări de artă plastică ale membrilor Uniunii Artiștilor Plastici - Filiala Galați la standurile Târgului „Axis Libri”.

Rezultatul oricărui eveniment, fie el și cultural, îl măsoară în vânzările pe care le-au avut editurile și care s-au cifrat la aproximativ 150.000 de euro, cu un număr estimat de vizitatori de cca 25.000 de persoane.

Sperăm că Festivalul Național de Carte „Axis Libri” a reușit să stimuleze interesul pentru lectură, să cultive satisfacția dialogului viu între producătorii și consumatorii produselor culturale specifice, dăruindu-le bucuria întâlnirii cu cei mai cunoscuți scriitori, organizând dezbateri deschise pe teme de interes cultural, aducând în atenția lor cele mai recente apariții, precum și volumele îndrăgite.

Mulțumirile noastre sunt cu atât mai mari cu cât aprecierile ne fac să credem că am reușit ceea ce ne-am propus. Iată, de pildă, cum aprecia festivalul Sorin Burlacu, directorul Bibliotecii Județene „V. Voiculescu” Buzău: „Este prima dată când o manifestare a unei biblioteci județene mă uimește prin numărul mare de participanți, la care se adaugă editori, autorități locale și nu în ultimul rând, se desfășoară în aer liber. Felicitări! Sunteți de două ori campioni naționali...”, iar Emilian Marcu, poet ieșean, spunea: „...Un târg de carte ca acesta - „Axis Libri” - organizat de dăruirii pentru carte de la Biblioteca „V.A. Urechia” este puntea dintre scriitori și cititori, acea punte pe care cu sfială călcăm spre înveșnicire”.

Redacția Axis Libri

Retrospectiva unei aniversări

Teatrul Muzical „Nae Leonard” Galați la 55 de ani

Laura Sava

Evoluția în timp a Galațiului dovedește că a fost și este un oraș cu vocație muzicală. Aici au văzut lumina zilei compozitorul Dimitrie Cuclin, tenorul Nae Leonard, muzicienii Valentin și Ștefan Gheorghiu, Eugen și Carmina Sârbu, Bujor și Dan Prelipceanu, Gheorghe și Constantin Stanciu ș.a.

Înființarea Teatrului Muzical, în anul 1956, a fost rezolvarea necesității de a potoli setea de cultură muzicală a cetățenilor din acest colț al țării, în acest spirit repertoriul instituției, de-a lungul timpului, acoperind toate genurile spectacolului muzical, de la operă, operetă, concert simfonic până la revistă și spectacol de divertisment. Capodoperele genurilor lirice universale și-au găsit materializarea pe scena muzicalului gălățean, în montări reprezentative pentru arta spectacolului atât în ceea ce privește concepția, cât și din punct de vedere interpretativ.

În perioada 5 mai-5 iunie, a avut loc cea de a VIII-a ediție a Festivalului Muzical Internațional „Leonard”, dedicată aniversării a 55 de ani de la înființarea teatrului și 125 de ani de la nașterea lui Leonard. Cu această ocazie, au avut loc manifestări diverse: o expoziție foto, sugestiv intitulată *Leonard în 125 de imagini*, ce a readus în conștiința gălățenilor figura marelui tenor și a altor artiști contemporani lui, o *Gală a artiștilor teatrului*, ce s-a constituit într-o întâlnire de suflet între foștii soliști, azi pensionari, și generația tânără a instituției, spectacole de operă cu *Traviata* și *Nabucco* de G. Verdi, spectacole de operetă, *Sânge vienez* de J. Strauss, și *Văduva veselă* de Fr. Lehar, *concerte simfonice* în care s-a cântat și muzică românească contemporană, seri camerale cu *Orchestra de Cameră Philharmonia* condusă de Nicolae Iliescu și cvartetul *Voces*, seri de jazz, dar și de muzică tradițională grecească, ucrainiană și indiană, premiera unui spectacol de divertisment, *Paradise Revue* și acordarea unor distincții celor care au slujit cu credință scena muzicală gălățeană.

La aceste manifestări au participat invitați din țară și străinătate, astfel că realizările culturale ale Galațiului au fost promovate atât în plan național, cât și internațional. Ca de fiecare dată, colectivul

Teatrului Muzical a dovedit că este capabil de performanțe artistice deosebite, oferind publicului reprezentații de excepție.

În această ediție a Festivalului au avut loc două lansări de carte, cu lucrări ce îmbogățesc zestrea muzicologiei românești: «Mozart și Brahms în paginile muzicale dedicate clarinetului» de Florin Melinte și «Spectacolul liric la Galați» de Laura Sava. Despre prima lucrare, dr. Cristina Sârbu scria în prefața cărții: „Apreciem în mod deosebit în *Mozart și Brahms în paginile muzicale dedicate clarinetului. Corespondențe spirituale*, originalitatea subiectului abordat, anvergura materialului bibliografic utilizat, seriozitatea analizei în care punctul de vedere al clarinetistului Florin Melinte însoțește și completează benefic viziunea teoreticianului Florin Melinte, punerea în pagină, discursul fluent și concluziile ce sintetizează eficient cercetarea cuprinsă în conținutul lucrării. Considerăm acest volum ca o completare de mare substanță la tot ceea ce muzicologia românească a produs, până acum, legat de numele celor doi mari compozitori.”

„*Spectacolul liric la Galați*” de Laura Sava, se dorește a fi un studiu monografic dedicat celei de a 55-a aniversări a instituției gălățene, asupra realizărilor în domeniul genurilor lirice operă-operetă ale Teatrului Muzical din Galați, prin prisma evoluției istorice a capodoperelor aparținând celor două genuri.

Toate evenimentele înscrise în programul Festivalului au stat sub semnul calității și s-au datorat efortului constant al colectivelor artistice ale teatrului. Evidențiem în mod special ultima seară, când s-a jucat spectacolul *Nabucco* de G. Verdi, ce va rămâne cu siguranță în amintirea spectatorilor. Avându-i în

distribuție pe cântăreții italieni baritonul Alfio Grasso (*Nabucco*) și soprana Stefania Spaggiari (*Abigaille*), pe extraordinarul bas Pompei Hărășteanu (*Zaccaria*), pe mezzosoprana Lucia Cicoară Drăgan și tenorul Viorel Săplacan, sub conducerea muzicală a dirijorului Gheorghe Stanciu, reprezentația se înscrie printre realizările de excepție ale teatrului. Prezența publicului care a umplut până la refuz sala de spectacole, dovedește că gălățenii au nevoie de cultură, de spectacole la cel mai înalt nivel artistic.

Festivalul s-a încheiat cu binecuvântarea Înalt Prea Sfinției Sale Arhiepiscop al „Dunării de Jos” dr. Casian Crăciun, prezent la acest eveniment ca de altfel, la toate realizările Teatrului Muzical.

„*DESCRIPTIO MOLDAVIAE*”

La 295 de ani de la apariție (II)

Radu Moțoc

Istoricii încă nu au căzut de acord cu locul nașterii lui Dimitrie: Galați sau Iași, dar cu siguranță familia Cantemir avea reședința privată la conacul din satul Ceucani, pe râul Tutova, în ținutul Fălciului.

Dimitrie Cantemir s-a născut la 26 octombrie 1673, când se sărbătorea Sf. Dimitrie, după

calendarul ortodox, de unde și numele de botez pe care părinții i l-au dat, conform unei tradiții statornicite de veacuri la români.

Deși analfabet, Constantin Cantemir a oferit fiilor săi o educație aleasă. Însuși Dimitrie va scrie în opera sa *Metafizica* faptul că bătrânul Constantin, tatăl, intra de trei-patru ori pe zi în sala de studii pentru a urmări progresele făcute de fiu. Din fragedă tinerețe Dimitrie studiază cu „*dascăli de casă*” elemente de religie creștin-ortodoxă, limbile și literaturile slavă, greacă și latină. Domnitorul a încredințat educația fiilor săi unui preainvățat ieromonah, Ieremia Cacavela Cretanu.

La numai 13 ani, Dimitrie Cantemir asistă la invazia regelui polonez în Moldova, în anul 1686, pe care o va descrie: „*Leșii au prădat și sfintele odoare, luând cu sine (Sobieski) și moaștele Sfântului Ioan cel Nou de Suceava, împreună cu pietre scumpe... Au încercat să dobândească și tezaurul de la Trei Ierarhi, cu moaștele Sfintei Paraschiva*” (1).

Peste timp, mult s-a căit Constantin Cantemir pentru decizia luată, blestemând pe cei care l-au îndemnat să ucidă frații Miron și Velicico Costin. Însuși Dimitrie consideră pe Miron Costin, „*cel mai conștiincios istoric al moldovenilor*” (2).

Sosit la Istanbul pentru prima dată în 1690, pentru a-l înlocui pe Antioh, Dimitrie și-a dedicat timpul învățării limbilor orientale: turca, araba și persana. Paralel cu acestea, studiază literatura antică, gramatica greacă și latină, muzica, filosofia, religia musulmană și aprofundează cunoștințele de teologie ortodoxă, cu profesori celebri, de formație culturală europeană și bizantină. În această perioadă de formare, Dimitrie a stabilit relații cu ierarhii bisericii ortodoxe din Răsărit printre care patriarhii Ierusalimului și Constantinopolului, cu care a întreținut o corespondență neîntreruptă. Ostatic la

turci, Dimitrie se face cunoscut în sferele înalte ale curții printre aristocrații din capitală, între care este și marele dragoman și reprezentant al Imperiului Otoman la curtea vieneză, Alexandru Mavrocordat, cu a cărei fiică, Elena, are o primă tentativă nereușită de logodnă(3).

Profitând de faptul că sultanul Ahmed al II-lea pierdea teren în fața austriecilor, timp în care demnitarilor otomani vindeau clădirile pentru a se refugia în Asia, Dimitrie Cantemir cumpără în perioada 1693-1695 un elegant palat cu grădini și apeducte pe partea europeană a Bosforului.

Sprijinit de Cerchez Mehmed-Pașa și de susținerea financiară a boierilor Rusetesti și cei pribegi care îl considerau bine educat, Dimitrie a fost desemnat (1695) ca domn al Moldovei.

Dar intențiile lui Dimitrie Cantemir se pare că vizau scaunul Țării Românești, motiv pentru care cedează tronul fratelui său Antioh, el devenind capuchehaie la Poartă(4).

Căutările cărturărești ale lui Dimitrie sunt sprijinite de învățatul grec Ieremia Cacavela ce îi propune să elaboreze o lucrare de filozofie „*Divanul sau Gâlceava înțeleptului cu lumea sau Giudețul trupului cu sufletul*”, prima sa lucrare pe care o publică la Iași, în 1698, cu ajutorul fratelui său Antioh, care pune în funcție vechea tiparniță ieșeană(5).

Prima căsătorie a lui Dimitrie Cantemir a fost celebrată la Iași, în anul 1699 cu fiica lui Șerban Cantacuzino, Casandra, care îi va dăruia primul copil, Maria. Întreaga familie se va muta la Constantinopol unde Dimitrie se dedică studiilor și scrierii unor lucrări de filozofie intitulate: *Imaginea științei sacre, care nu se poate zugrăvi* și a doua, *Prescurtare a sistemului logicei generale*. Fiind lipsit de susținere financiară, Dimitrie este nevoit să țină lecții unor fii de dregători otomani pe care îi instruia în domeniul muzicii utilizând o metodă originală de transcriere pe note a muzicii orientale. Schimbarea sultanului și venirea lui Ahmed al III-lea a fost un bun prilej de a dedica un tratat de muzică turcească acestuia.

Constantin Brâncoveanu, conștient de susținerea pe care o aveau frații Cantemir în sferele înalte ale curții Imperiale Otomane, face un compromis și plătește câte zece pungi pe an drept recompensă pentru moșiile confiscate în Țara Românească, ce-i reveneau Casandrei, drept zestre de la tatăl ei Șerban Cantacuzino. Prin aceasta și Dimitrie se angaja să renunțe definitiv la tronul Țării Românești. Aceste relații între cantemirești și brâncoveni sunt redade

de Dimitrie în lucrările: *Istoria ieroglică, Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu și a Cantacuzinilor*.

După Maria (1700-1757) născută la Iași, Casandra avea să-i mai dăruiască încă cinci copii lui Dimitrie: Smaranda (1701-1720), Matei (1703-1771), Constantin (1705-1747), Șerban (1706-1780), Antioh (1708-1744).

Locuința lui Dimitrie Cantemir devine unul din centrele vieții culturale, muzicale și științifice ale capitalei otomane, fiind vizitată de diplomați și reprezentanți ai elitei politice și intelectuale otomane.

Devenise cunoscut prin melodiile cu tentă orientală pe care le compunea și le cânta la tamburină. În această perioadă, Dimitrie adună cu sacrificii financiare o bogată colecție de stampe, manuscrise referitoare la obiceiurile turcești, și copii după portretele sultanilor, executate de Leuni Celebi, pictorul oficial al Curții Otomane, pe care le vom găsi în edițiile germană și engleză a *Istoriei Imperiului Otoman*(6).

Dimitrie Cantemir, domn al Moldovei

După pacea de la Karlowitz (1699) Imperiul Otoman pierde din teritorii în favoarea Austriei și Rusiei, fiind într-un declin economic și militar pe fondul unei corupții accentuate.

Dimitrie Cantemir acumulase o experiență politică, trăind în mijlocul intrigilor de la palat și era conștient de necesitatea susținerii înalților demnitari ai imperiului pentru a deveni domn în Moldova. Propunerea de a fi candidat la tronul Moldovei a făcut-o hanul tătarilor, Devlet Ghirai, care aflase despre descendența tătarească a familiei cantemireștilor, susținută de Dimitrie. Astfel la 25 noiembrie 1710 în plin „Bairam” este făcută numirea în cadrul unui Divan special, convocat prin îmbrăcarea în caftan și înmânarea firmanului(7).

Dimitrie Cantemir a beneficiat și de încrederea otomanilor în tatăl său Constantin, care le-a fost credincios până la moarte. Numirea domnului s-a făcut la numai cinci zile de la declanșarea războiului între Turcia și Rusia. În drum spre Iași, Dimitrie, ajuns la Galați, se întâlnește cu Nicolae Mavrocordat, proaspăt mazilit, lucru ieșit din comun pentru acele vremuri. Preocupările intelectuale trec pe al doilea

plan în condițiile în care țara era jefuită de poloni, austrieci și tătari. Prin respectarea înțelegerii avute în anul 1705 cu C. Brâncoveanu, raporturile între cei doi domni erau destul de cordiale, dacă ținem cont de faptul că Brâncoveanu avea să-l împrumute pe Dimitrie Cantemir cu suma de 10.000 galbeni în data de 3 iunie 1711 (8).

După victoriile asupra suedezilor la Poltava, Rusia devenea, prin ambițiile expansioniste ale țarului Petru I, (9) o perspectivă tentantă pentru Dimitrie Cantemir care propune un tratat în 17 puncte pe care îl prezintă țarului în data de 2 aprilie 1711, declarându-și „supușenia” față de Imperiul de la Răsărit.

Tratatul scris în limba latină și rusă a fost publicat integral, pentru prima dată de către Maria Holban și L.

Demeny în anul 1970, originalul fiind la o bibliotecă publică din Sankt-Petersburg. Acest tratat era al treilea încheiat cu Rusia, primul fiind cel semnat de Ștefan cel Mare cu Ivan al III-lea la 1482, al doilea al lui Gheorghe Ștefan cu țarul Alexei Mihailovici la 1656, când Moldova nu avea graniță comună cu Rusia (10).

Temându-se de opoziție, D. Cantemir se adresează printr-o proclamație mitropolitului, boierilor de curte și celor din provincie, oștenilor, căpitanilor și întregului popor prin care motivează această „trecere de partea rușilor”, cauza fiind nerespectarea tratatelor încheiate cu Poarta, semnate pentru prima dată de Bogdan, fiul lui Ștefan cel Mare. Sunt semnalate, printre altele, dărâmarea cetăților din Moldova din perioada lui Alexandru Lăpușeanu, pierderea Tighinei, Cetății Albe, Ismailului, dar și turcirea forțată a unor boieri moldoveni, precum doamna Elisabeta Movilă și fiul ei Alexandru, și chiar „silnicie pe care am cunoscut-o chiar asupra noastră”(11).

După un preambul de motivare, tratatul prevede la primul articol faptul că țarul Rusiei ia „sub apărarea lui pe domn și întreg poporul țării”. În continuare se prevede ca domnul Țării Moldovei să depună în taină (?) jurământ țarului, prin iscălire și aplicarea peceții cu sigiliul domnesc în condiții de confidențialitate (?) până la intrarea trupelor rusești în Moldova. Țarul se angajează a nu avea dreptul să numească domn în Moldova, cu putere deplină în judecăți și nimic nu se va face fără hrisov domnesc,

după vechile obiceiuri moldovenești. Referitor la recuperarea teritoriilor pierdute, convenția prevede ca Moldova să intre în vechile hotare cuprinse între Nistru și munții Carpați cu Camenița, Bender și ținutul Bugeacului, cu Chilia și Cetatea Albă. În cazul în care Moldova va rămâne sub stăpânire otomană, tratatul prevedea ca Dimitrie Cantemir să aibă adăpost în Rusia, unde va primi venituri care să-l despăgubească de pierderile de la Constantinopol. Tratatul semnat la Luțk este un model de prudență și abilitate diplomatică (12).

Dimitrie Cantemir se obliga să ridice sub arme 10.000 de oameni și să pregătească alimente și furaje pentru armata rusă. Armata rusă, estimată la numai 30.000 de oameni, în frunte cu feldmareșalul Boris Șeremetiev, a trecut Nistrul pe la Soroca în luna mai 1711. Dimitrie Cantemir, fiind acum sub protecția unităților rusești, convoacă un Divan boieresc la Iași ca să le aducă la cunoștință tratatul semnat cu muscalii spre surprinderea lor. Conform unui obicei care va deveni tradițional, rușii când ocupă o țară fac o declarație de liniștire a populației (a se vedea și anul 1877 din care rezultă intenția de eliberare de sub jugul turcesc). Pentru că moldovenii nu aveau o armată bine încheată, rușii au alocat o sumă importantă de bani pentru recrutarea moldovenilor voluntari. Dimitrie Cantemir face eforturi disperate să adune armata promisă prin amenințări precum cei care nu se vor angaja în armată vor fi judecați, iar boierilor li se vor confisca moșiile.(13).

Întâlnirea dintre Dimitrie Cantemir și Petru I, care a avut loc la 24 iunie 1711 la Iași, în care primul sărută mâna împăratului, se va încheia și cu vizitarea unor biserici ortodoxe precum *Trei Ierarhi*, unde cei doi se închină la moaștele preacuvioasei Paraschiva și mănăstirea Golia. Impresiile țarului referitoare la Dimitrie Cantemir sunt consemnate de acesta: „*Acest domn este un om foarte deștept și în stare să povățuiască..., o persoană foarte isteată, inteligentă și abilă*” (14).

Moldovenii nu reușesc să adune mai mult de 7.000 de orașeni, meșteșugari, țărani și slugi evadate de pe proprietățile boierești. Scrisoarea adresată de C. Brâncoveanu țarului cu propunerea turcilor de a încheia o pace este respinsă de consiliul militar. Speranța rușilor de a mobiliza 18.000 de sârbi de sub coroana Habsburgică s-a dovedit un vis frumos.

Lipsa unui număr suficient de trupe, a munițiilor și mai ales subestimarea forțelor turcești fapt care, din nefericire, se va repeta și în anul 1877, a dus la un dezastru considerat penibil. Armata ruso-moldovenească cuprindea 38.246 de oameni, în timp ce oastea turcă îngloba 119.600 de militari fără a mai adăuga pe tătari (15).

Pacea încheiată la Prut, în 12 iulie 1711, prevede dreptul țarului să se întoarcă în țară cu toată armata

și artileria, în schimb va ceda turcilor cetatea Azov și nu se va mai amesteca în problemele Poloniei. Tratatul protejează și pe regele Suediei, Carol al XII-lea, care va putea trece prin „*țările rusești*”, venind de la Bender, unde se refugiase, ca să se întoarcă în țara sa. Acest tratat, sugerează istoricul P.P. Panaitescu, a fost influențat de mituirea vizirului de către ruși pentru obținerea unor asemenea condiții avantajoase, printre care libertatea țarului Petru I, care era practic încercuit și fără scăpare. Dimitrie Cantemir a scăpat odată cu armata rusă printre trupele turcești, ascuns într-o caleașcă a împărătesei Ecaterina (16).

Această înfrângere rușinoasă a dus la devastarea orașelor din Moldova, iar mii de oameni au fost luați în robie și vânduți la piețele de sclavi din Istanbul. Alte mii de locuitori ai Moldovei au fost nevoiți să caute adăpost în țările vecine. Această situație va fi considerată una din cele mai dezastruoase evenimente din istoria Moldovei.

Ion Neculce explică acest dezastru militar, referindu-se în mod special la Dimitrie Cantemir, prin slaba pregătire a armatei moldovenești, care a fost improvizată în ultimul moment, fapt care pune sub semnul întrebării capacitatea de conducător militar a principelui moldovean. Acest fapt, coroborat cu numărul insuficient al armatei ruse, a făcut posibilă rușinoasa înfrângere, cu evidentele ei repercusiuni sociale și materiale.

Note:

1. Dinastia Cantemireștilor Secolele XVII-XVIII, Coordonator și redactor științific, acad. Andrei Eșanu. Andrei Eșanu, Valentina Eșanu, *Dimitrie Cantemir. Viața și activitatea politică*, Ed. Știința, Chișinău, 2008, pag. 163
2. Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei*, Ed. Academiei, Buc., 1973, pag. 373
3. Dinastia Cantemireștilor Secolele XVII-XVIII, Coordonator și redactor științific, acad. Andrei Eșanu. Andrei Eșanu, Valentina Eșanu, *Dimitrie Cantemir. Viața și activitatea politică*, Ed. Știința, Chișinău, 2008, pag. 168
4. Ibidem, pag. 178
5. Ibidem, pag. 180
6. Ibidem, pag. 189
7. Ibidem, pag. 196
8. Ibidem, pag. 201
9. Testamentul ce se atribuie lui Petru I prevede dorința lăsată urmașilor de a ocupa Constantinopolul, Persia și India, care pune la îndoială bunele intenții de eliberare a popoarelor ortodoxe de sub jugul otoman. Faptele ulterioare dovedesc din plin această dorință de acaparare a mai multor popoare.
10. P.P. Panaitescu, *Dimitrie Cantemir, viață și operă*, Ed. Academiei, Buc. 1958, pag. 102.
11. Ibidem, pag. 108
12. Dinastia Cantemireștilor Secolele XVII-XVIII, Coordonator și redactor științific, acad. Andrei Eșanu, Andrei Eșanu, Valentina Eșanu, *Dimitrie Cantemir, Viața și activitatea politică*, Ed. Știința, Chișinău, 2008, pag. 206
13. Ibidem, pag. 210
14. Ibidem, pag. 216
15. P.P. Panaitescu, *Dimitrie Cantemir, Viața și opera*, Ed. Academiei, București, 1958, pag. 115
16. Ibidem, pag. 116.

(Va urma)

Jebeleanu - 100

Ilie Tănăsache

Anul acesta ar fi bătut veacul. Îi mai rămăsese de străbătut doar un deceniu. N-a fost să fie. Destinul are și el contabilitatea sa implacabilă...

Eugen Jebeleanu a deschis ochii, asupra lumii, în aprilie 1911. La Câmpina. (Loc binecuvântat, de care și-au legat numele ilustre personalități ale spiritualității românești

- Nicolae Grigorescu, Hașdeu, Bolintineanu, Heliade Rădulescu, Coșbuc, Geo Bogza...) A intrat în vârtoarea începutului de veac XX cu doar trei ani înaintea pustiitorului uragan - primul război mondial. Pentru care strategii morții pregătiseră din vreme tranșeele, armele care să trimită în neant cât mai multe vieți. (Și moartea "se planifică", nu-i așa?!) I-a fost dat poetului, contemporanilor săi să traverseze, în cuprinsul *aceluiși secol*, și drama de proporții planetare, generată de a doua conflagrație mondială. Prea puține clipe de pace. Prea dramatice încercările, pentru întreaga umanitate, care să nu sape crevase adânci într-o mare conștiință afirmată de-a lungul întregii sale vieți. Eugen Jebeleanu, unul dintre cei mai înzestrați poeți ai timpului său, a fost și a rămas un răzvrătit, un pacifist neînduplecat. „Tineretea însângeraată” a celor în mijlocul cărora trăia, dă o forță răspicată, patetică versurilor sale. În fața mormintelor prietenilor, cu existențele atât de dur și nedrept retezate, vocea poetului devine strigăt acuzator, de o sinceritate răscolitoare, dureroasă: „Un fluviu de lacrimi de-aș fi, n-aș mai putea/ Să-ntorc pe nimeni din drum/ De după codrul de scrum și lumină/ Decât vârtejul de fum.”

Istoria, în genere, și în egală măsură istoria literară, cunoaște numeroase evenimente care schimbă, modelează atitudinile, conștiințele. Lucru cu atât mai de înțeles la creatorii de frumos, a căror sensibilitate și putere de înrâurire își trag seva din realitatea timpului lor. Ei trăiesc, deopotrivă, bucuriile și dezamăgirile laolaltă cu semenii lor. Experiența lui Jebeleanu -și nu numai!- ne duce cu gândul la o similitudine: experiența traversată în perioada interbelică, la Paris, de grupul de expatriați răzvrățiți - Hemingway, Ezra Pound, F. Fitzgerald Scott și John Dos Passos. Nume de rezonanță ale literaturii universale. Autori americani, trecuți prin purgatoriul primului război mondial și dezorientați de noua lume pe care și-o închipuiseră, probabil, altfel decât li se înfățișa. Decât și-o imaginaseră în

tranșee, în fiecare clipă; moartea era atât de aproape. Într-un dialog emblematic cu Hemingway, Gertrude Stein îi spune acestuia:

”Asta sunteți cu toții. Toți tinerii care ați servit în timpul războiului. *O generație pierdută.*”

Poate că pornind de la astfel de asemănări ar trebui să începem călătoria fascinantă pe care Jebeleanu ne-o propune prin opera sa. Și când deschidem această paranteză avem în vedere, înainte de toate, volumele de referință- nu numai în literatura română - *Inimi sub săbii*, *Surâsul Hiroshimei*, *Hannibal*, *Arma secretă*, *Elegie pentru floarea secerată*. Măiestria polifonică a acestui autor de o originalitate recunoscută, „voce singulară” în arta poetică românească, cum l-a caracterizat deseori critica literară, își afirmă în aceste creații întreaga măsură a vocației sale. Poetul ni se înfățișează și aici, cu mijloace poetice de mare calibrul, ca un militant de forță, un apărător al aspirațiilor „generației pierdute”.

De aici și de pretutindeni.

Eugen Jebeleanu a fost, neîndoios, un redutabil contestatar al unei ordini sociale nedrepte. Drumul său spre maturitate- nu **doar greu**, ci de-a dreptul **insuportabil**, cum prea puțin se știe!- creuzetul social din „anii împotrivirii” în care s-a format au pus temeliiile unui crez de la care nu a abdicat niciodată. El a crezut cu **sinceritate** în șansa abolirii asupririi, a nedreptăților. În șansa unei vieți mai bune pentru cei mulți. A fost neconținut el însuși, un idealist, la urma urmei, poate chiar utopic, care nu a abdicat de la convingerea că lumea poate fi schimbată, poate fi lecuită, de inegalitățile sociale. Reprezintă această conduită întregul ax al conduitei și creației sale poetice de excepție. I-a fost dat acestei voci de anvergură în lirica românească să traverseze și perioada nefastă a “realismului socialist” de sorginte stalinistă. Etapă în care destule “opere” au intrat rapid în uitare. Unii dintre autorii lor au reușit să mai salveze câte ceva. Destui însă nu au mai avut nici puterea, nici timpul să recupereze. Dramă de proporție nu numai pentru literatura noastră. În ceea ce îl privește pe omul și poetul Eugen Jebeleanu, acesta a rămas el însuși, atât *înainte* și, deopotrivă, *după* pegra proletcultismului. *Înainte*, dacă avem în vedere fie și numai volumul *Inimi sub săbii*, apărut în 1934. Carte remarcată de Călinescu în a sa „Istorie...”, având “purități de ape și cer,” adieri de ermetism barbian: ” *Izvor să fii, și cu hangere./ Când tot rămâne precum fu,/ Aceste seri săni de mistere/ să-i afli sau să-i tai, de nu*”. Volumul în cauză a beneficiat de Premiul Fundațiilor Regale (socotit în vreme cea mai înaltă recunoaștere a meritului unei opere!). Iar dacă mai adăugăm

la această performanță și faptul că președintele juriului a fost nimeni altul decât Tudor Vianu, am spus aproape totul. Aproape, deoarece până la această recunoaștere, Eugen Jebeleanu mai primise și Premiul „Ion Pavelescu”. La recomandarea altui magistru al culturii române - Eugen Lovinescu. Care nu avea cum să nu vibreze la harul și profunzimea artistică a unor versuri antologice: *„Revoltat sunt că am răbdat atât/ pe țara asta că rabdă încă./ Lațul mi-a ajuns până la gât,/ prostia ne pune juguri și ne mănâncă.”*

Cumva, această viguroasă creație este datată...2011? Nu. Versurile evocate au fost scrise încă în 1932! Demers poetic de mare expresivitate care nu avea cum să treacă neobservat, comentat de nume sonore ale timpului. Iată, de exemplu ce spune Eugen Lovinescu (Jebeleanu a frecventat cenaclul „Sburătorul”, patronat de marele critic - n.n.) despre creația autorului: *„...versuri cu o expresie abruptă, colțuros lapidară, de zid ciclopic fără mortar, stilizare de vitraliu primitiv sau de piatră necioplită...”*

Adaugă, complementar, o altă personalitate a criticii literare interbelice, Pompiliu Constantinescu: *„D. Jebeleanu nu este dintre acei scriitori care să se-nchidă în orgoliul începuturilor. Așteptăm de la inteligența sa artistică și o cufundare mai accentuată în substratul vital al emoției.”*

Să ne întoarcem însă la creația poetului după epoca în care... „Silvester Andrei salvează abatajul”, a „Minerilor din Maramureș” sau “Lazăr de la Rusca”. Perioadă neagră în cultura română, care are pe conștiință sugrumarea atâtor destine, atâtor talente. Cei care l-au cunoscut pe Eugen Jebeleanu știu bine că acesta era greu de clintit din crezul său. Imposibil de manipulat. Când se vor publica integral stenogramele dezbaterilor din conducerea Uniunii Scriitorilor se va vedea cât de tranșantă era poziția lui Jebeleanu împotriva ingerințelor diriguitorilor vremii - ai literaturii, ai culturii în genere - Chișinevschi, Răutu, eșalonul de politrucci ai acestora... Cât de aspră și rebelă era vocea sa în apărarea unor drepturi ale scriitorilor, pe care chiar reușește, uneori să le protejeze, să le sporească, mai ales în timpul cât a fost și director al Casei Scriitorilor. Cât despre opera sa, se poate afirma că aceasta a fost creată mai ales în chiar timpul în care literatura noastră era invadată de scrieri de serie,

conforme directivelor de partid dar vai!, cu speranța de viață a efemeridelor. Tocmai în această perioadă, poetul își construiește edificiul durabil al creației sale. Care îl propulsează- prin performanță artistică, originalitate, talent polifonic, inconfundabilă vibrație estetică -între autorii străluciți ai timpului său. După ce în perioada interbelică versurile din *„Inimi sub săbii”* se bucură de binemeritat succes, Jebeleanu dă la iveală opere care fac cinste oricărei literaturi. Poetul dovedește că a receptat întocmai îndemnul criticului care îi cerea să fie “mai cufundat în substratul vital al emoției”. De-a lungul poemelor sale trăim stări omenești dintre cele mai diferite: de la revoltă la lamento, de la avertismentul de a lua aminte la tandrețea unor clipe unice de existență.

„Surâsul Hiroshimei” reprezintă un argument suprem în această ordine de idei. Înfațișarea coșmarului dantesc, provocat de întâile bombardamente atomice este realizată cu o vigoare și cu un patos emoțional, în același timp, cu greu de egalat. De-a lungul amplului poem autorul ne plimbă nu doar printr-un funebru purgatoriu, ci și prin trăiri existențiale dintre cele mai diferite. Receptăm ample sentimente de revoltă și, deopotrivă, de speranță. Receptăm gravitatea avertismentului care ne obligă să nu mai repetăm un astfel de masacru, dar și clipele de frumusețe, de tandrețe - unice, ale celor care, până să se prăvale peste ei potopul de foc, le-au trăit cu omenească bucurie. Sigur că „Surâsul...” are și momente de lamento, dar mai presus de toate răzbate încrederea în rațiunea omului. Speranța lui ca asemenea cataclisme să nu mai amenințe singura planetă pe care o avem și ai cărei locuitori suntem. Spune cu imensă gravitate poetul: *„Pot să prefac orice munte/ Într-un nimic răsturnat,/ o piramidă a golului/ cu creștetu-n jos,/ o colosală cupă de beznă”...*

În aceste circumstanțe, mai este de mirare că această operă a fost tradusă în numeroase limbi ale pământului? Din Japonia și până-n cele două Americi?

Lângă o asemenea capodoperă pot fi așezate alte două mari izbânzi artistice, de maturitate, ale celui care s-a vrut un „orator al veacului de zgură.” Avem în vedere volumul *„Arma secretă”* și, mai cu seamă, *„Elegie pentru floarea secerată”*. Carte dedicată graficienei Florica Cordescu, soția sa, trecută în neființă în plin apogeu al creației. În *„Elegie...”* Jebeleanu se cufundă și mai adânc în „substratul

Eugen Jebeleanu.

emoției”. Demersul poetic este de o frumusețe aproape nepământească. Rar se pot întâlni - nu numai în arta poetică de la noi - asemenea “forme de un lirism despuiat, auster, de o violență conținută”. Registrul dantesc rămâne undeva în urmă, în uitare. Evocarea - când delicată, când acuzatoare la adresa destinului nedrept - pune stăpânire absolută pe superba poemă: „Să spun *era, a fost, acum nu spun/ despre brățara ta din cutie/ care este.../ și să merg înainte, să-mi văd umbra întrecându-mă/ să înaintez împovărat de soare (unde să mă feresc de el?).../ Sunt o pădure de aminti/ e totul numai zvon.*”

În altă poemă, Jebeleanu trece de la delicatețea și tandrețea evocării la sarcasmul, dezgustul și ferma atitudine care i-au conferit verticalitatea operei sale durabile. Dintr-un început, el a fost prea legat de grijile și oamenii cetății. A traversat prea multe experiențe - nedrepte și extrem de dureroase - care să nu-i fi fost de învățătură. Este conștient că își asumă riscuri, dar face acest lucru în numele celor oropsiți, de partea cărora a fost încă de la începuturile sale: „Aștept toporu-n fiecare noapte,/ toporul care să-mi cresteze/ o tâmplă de unde să izbucnească / nepăsător un trandafir”. Versuri axiomă, cu bătaie lungă în adâncul viitorului, cu mult peste timpul pământească al poetului aflăm și în „Atrizii”: „E lămurit. Mulți am vrut să fie bine/ nu pentru noi ci pentru toți,/ și alții au vrut să aibă viețile line/ Doar pentru ei, pe patru aurite roți./ Totul e atât de firesc/ încât mă mir de ce mai scriu/ aceste litere pe care trebuie să le gândesc/ melodios doar în vioara- sicriu”.

La o sută de ani de la venirea sa în lume, ne putem întreba: a fost acest mare poet, cu loc distinct în lirica veacului său, un om cu noroc? Viața și creația sa de excepție confirmă și una și alta. Când vine, în perioada interbelică, la București, să studieze dreptul, o duce destul de greu. Își câștigă pâinea ca speaker de reclame, colaborează sporadic la „Rampă”. Îi întâlnim mai apoi, frecvent, numele în publicațiile de stânga: „Cuvântul liber”, „Azi”, „Adevărul”, „Dimineța”... Se integrează în boema literară a Capitalei. Are norocul să fie remarcat de Lovinescu, Pompiliu Constantinescu, Vianu. Statura sa impunătoare, chipul aspru, parcă decupat dintr-un bloc de bazalt, versul deseori dinamitar, de o franchețe care descumpănește, alături de un lirism inspirat, bine strunit - îl impun. Obligă la respect. (La restaurantul Uniunii Scriitorilor avea **masa lui**, fiind socotit ultimul mare boier al boemei literare, cu rădăcini la Capșa interbelică.)

A trăit și bucuria și drama cu o rară demnitate.

Da, Eugen Jebeleanu a avut și noroc. Întâi și întâi norocul harului său unic. Creația sa poetică, în tot ce are aceasta mai durabil, se înscrie indubitabil pe traiectoria mării poezii contemporane de pretutindeni. Nenumăratele transpuneri ale

acesteia, în multe graiuri ale Pământului, vorbesc de la sine. Ca și laurii cu care a fost încununată. (La premiile amintite până aici să mai adăugăm și Premiul Herder (1973), și Premiul Etna Taormina (1971). În istoria literaturii noastre, Eugen Jebeleanu rămâne unul dintre cei mai prolifici traducători din poezia universală. El are meritul că a transpus cu strălucire, în limba lui Eminescu, versuri semnate de Pablo Neruda, Yannis Ritsos, Rafael Alberti, Carl Sandburg, Petofi, Pușkin, Jaques Prevert, William Saroyan, Nazim Hikmet, Hans Adler, Aragon, Asturias. Etc. Cu mulți dintre cei tălmăciți în limba română a purtat incitante dialoguri literare. Cu alții, a fost bun prieten. I-a deschis porțile spre recunoașterea acestor personalități propriul standard al artei sale poetice. Despre dialogurile cu aceste piscuri ale poeziei veacului XX aflăm chiar de la poetul asupra căruia ne-am oprit aici, în volumul „Deasupra zilei” (1981). Carte cu valoroase repere de istorie literară. Reținem din paginile acesteia cum l-a descoperit pe poetul ...D. Petrescu-Orfanu. Care încerca să-și vândă primul volum de stihuri într-o cârciumă bucureștească. Îl prezintă elogios publicului, îi propune un pseudonim și astfel, pe cerul liricii noastre, va urca cunoscutul poet...*Dimitrie Stelaru*. Jebeleanu scrie elogios despre începuturile în arta poetică ale *Constanței Buzea, Ilenei Mălăncioiu, Anei Blandiana*. Azi, repere distincte în lirica generației lor. În cartea amintită îi evocă, cu veritabilă generozitate și încărcătură emoțională, pe: *Brâncuși, Enescu, Lovinescu, Victor Eftimiu, Miron Radu Paraschivescu, Eugen Ionesco, Urmuz, N.D. Cocea*, marea Doamnă a prozei române-*Hortensia Papadat-Bengescu* etc. Iar acest demers este făcut în perioada în care multe dintre aceste nume erau pe listele negre ale culturnicilor...

Cum am mai spus-o, Eugen Jebeleanu a reușit, prin creația sa, să se impună în fața celor mai competenți critici ai timpului său. Apelăm aici doar la două exemple:

Al. Paleologu (despre „Hannibal”): „*Hannibal are ceva imperios, de suflu antic... Poemele acesteia sunt grave și severe, nu sunt „poetice”, nu sunt „frumoase”, nu urmăresc să fie admirate... Arta acestui poet e de a spune adevărul cel mai omenesc în forma cea mai lapidară.*”

Edgar Papu: „*Îi calificăm pe atâția drept expresioniști, ermetici, abstracți, concreți, incifrați, descifrați etc., dar oțitem că sunt poeți. Este tocmai ceea ce nu se întâmplă cu Jebeleanu..., opera lui înseamnă reabilitare a sensibilității, calitatea supremă a poeziei de totdeauna.*”

Brâncuși ne învață că „**Arhitectura este sculptură locuită iar poezia pură este rugăciune**”. Există atâta **poezie pură și rugăciune** în creația lui Eugen Jebeleanu încât nu ne este greu deloc să o vedem călătorind adânc în viitor.

Dumitru Tiutiuca: 70 de ani de iluminări

Titela Trif

„...cititul îmi oferă cele mai mari satisfacții. Revelațiile de acest fel îmi creează dureri fizice înfigînd cuțite în creier. După acestea, urmează «iluminările» pe care mă grăbesc să le enumăr pe hîrtie”, se destăinuia criticul, teoreticianul, istoricul literar și profesorul universitar **Dumitru Tiutiuca**, într-unul dintre interviurile sale.

Născut pe meleaguri brăilene, într-o zi de vară târzie, 23 august 1941, Dumitru Tiutiuca este o personalitate marcantă a criticii și teoriei literare contemporane, care a avut o influență hotărâtoare atât asupra celor care i-au studiat opera, cât și asupra celor care au avut fericirea să îl cunoască.

Elev al Școlii „Spiru Haret” (1948-1955) și al Liceului „Nicolae Bălcescu” (1955-1959) din Brăila, a debutat publicistic în perioada studiilor liceale, în anul 1956, cu povestirea „S-a schimbat Ionel, nu mai este cum îl știți!”, publicată în cotidianul brăilean *Înainte*. Absolvent al Facultății de Filologie din cadrul Universității „Al.I. Cuza” Iași, D. Tiutiuca și-a început activitatea didactică, în 1964, la Institutul Pedagogic din Galați, unde a parcurs toate gradele din învățământului superior, începând de la preparator până la profesor universitar.

Doctoratul în filologie l-a susținut în anul 1974 cu teza *Eseul românesc în perioada interbelică. Privire comparativă*.

Anul 1978 i-a adus debutul editorial cu volumul *Literatura comparată*, la origine un curs universitar, alte cursuri transformându-se în cărți de reală valoare, precum: *Prelegeri de estetică* (1984), *Retorica* (1997), *Prolegomene* (2000), *Teoria literară* (2002). Li s-au adăugat importante contribuții de istorie și teorie literară, între care enumerăm: *Eseul. Personalitatea unui gen* (1979), *Creativitate și ideal* (1984), *Mihai Eminescu. Cumpănirea întru Archaeus* (1993), *Eseiști români* (1996), *Caragialiada* (2000), *Creangă sau Orânduiala lumii* (2000).

Opera sa numără peste 18 tratate, monografii și manuale ce se alătură numeroaselor studii și

contribuții științifice apărute în peste 90 de volume colective, precum și colaborării la realizarea *Dicționarului general al literaturii române* (1996).

A îngrijit mai multe ediții de autori sau antologii: M. Eminescu *Lucașfărul*; *Carte pentru minte, inimă și literatură*; *O antologie a eseului românesc*, *Antologia nuvelei românești*; D. Bolintineanu, T. Maiorescu, V. Alecsandri.

A fost numit *Honorary Appointment* în „Research Board of Advisors” (The American Biographical Institute, 2004).

Se numără printre personalitățile prezentate în dicționare de prestigiu sau în lucrări de referință, precum: *Who's Who în România*, *Who's Who in the World (USA)*, *International Directory of Distinguished Leadership, 11-th* (2003), *Who's Who in the East*, *International Biographical Association și International Biographical Centre Living Legends* (2004).

Dumitru Tiutiuca a fost profesor universitar la Universitatea „Dunărea de Jos” (domenii de competență: literatură română și comparată, estetică, teorie literară). În prezent este decan la Facultatea de Științe ale Comunicării, la Universitatea „Danubius” din Galați și coordonează doctorate în specialitatea filologie, domeniile literatură română și teorie literară în cadrul Universității „Ovidius” din Constanța. A îndeplinit, de

Dumitru Tiutiuca

asemenea, calitatea de *visiting professor*, susținând conferințe și comunicări științifice la Universitățile din Cernăuți, Ismail, Ucraina, Universitatea Pedagogică „Ion Creangă”, Societatea Scriitorilor din Republica Moldova.

Profesorul universitar Dumitru Tiutiuca și-a dedicat cu precădere viața literaturii, dincolo de edificarea ei didactică, cu scop educațional. Și pentru că viața unui profesor nu se măsoară în ani telurici, ci în „ani de lumină”, aniversăm în luna august 70 de ani de lumină literară, ani dedicați nouă de profesorul Dumitru Tiutiuca, scriitor și lector fidel al sufletelor noastre, mereu prieten al celor însuflețiți de idealul creației literare autohtone, gălățene, ce își fac prea plinul lecturilor fidele și în spațiul Bibliotecii Județene „V. A. Urechia”.

Simon Ajarescu un crescendo poetic

Poet, publicist de valoare, născut pe 3 martie 1936, gălățeanul de onoare *Simon Ajarescu* este și acum, *la cei 75 de ani* ai săi împliniți, într-un crescendo creator fiind și membru deplin al Uniunii Scriitorilor din România.

Studiile și le-a urmat la Școala de Aplicație Galați, Școala Normală „Costache Negri” Galați (promoția 1955), Facultatea de Filologie, Secția de Literatură și Critică Literară „Mihai Eminescu” din cadrul Universității „C.I. Parhon” București (1955-1956).

Activitatea socio-profesională cuprinde funcții precum cele de: redactor la revista „Pentru patrie” în perioada stagiului militar (1956-1958), bibliotecar șef la Biblioteca Orășenească Tg. Bujor (1959-1960), corector la ziarul gălățean „Viața nouă” (1960-1976), membru fondator și susținător de cenaclurile literare, pedagog școlar și cadru didactic auxiliar din 1976 până la pensionare la Liceul Energetic Galați și Școala Profesională Specială „Simion Mehedinți” Galați, membru în consiliul, colegiul redacțional și redactor al revistei de cultură „Porto-Franco”.

Laureat a numeroase premii, amintim doar câteva: Premiul Revistei „Noduri și Semne” 1990 pentru volumul „Metaîntâmplări”, Premiul Steaua Dunării al Societății Scriitorilor Costache Negri Galați, Premiul „Opera Omnia” pentru întreaga activitate acordat de Filiala Galați a Uniunii Scriitorilor din România 2011.

Poetul a colaborat de-a lungul vieții în revistele culturale: *Luceafărul*, *România literară*, *Ateneu*, *Ramuri*, *Amfiteatru*, *Tomis*, *Vatra*, *Cronica*, *Porto-Franco*, *Pro Saeculum*, *Sinteze*, *Antares*, *Dominus*, *Dunărea de Jos*.

A debutat publicistic în almanahul „Pagini Dunărene” 1955 iar editorial în volumul de poezii „Biopoeme”, București, Ed. Tineretului, 1969.

Este creator a 7 cărți: „Biopoeme”, „Adresa unei stele. Versuri”, „Poemele omului. Poezii”, „Metaîntâmplări. Poeme”, „Sfidarea spirituală. Poeme fantasciente”, „Om fără timp: Ion Chiric”, „Eminescu versus Eminescu. Arhipoeme”.

Autor de articole cuprinzând: note de lector, adnotări de infrapagină, prefețe, critică literară, posesor al unor considerabile literaturi inedite ce practic triplează tot ce a scris până acum, amintim „Arhipoem (O ciocărlie fantascientă)” publicată în fragment în „Antologia poezilor gălățeni”, Editura Dunărea de Jos.

Din multiplele referințe critice asupra operei sale amintim: Laurențiu Ulici - „Literatura română contemporană I Promoția 70”, pagina 245, unde este prezentat ca fiind un „poet cu scriitură fragilă dar realizată cu corectitudine” (Ed. Eminescu, 1995) și Ion Rotaru - „O istorie a literaturii române”, Ed. Niculescu,

București, 2001, pag. 425-426 unde este caracterizat astfel: „Poet dificil din speța epigonilor barbieni, încărcat de speciozități luate din domeniul științelor”.

Din punctul meu de vedere, opera sa poetică se susține pe patru piloni constituiți din volumele de poeme: „Biopoeme”, „Metaîntâmplări”, „Sfidarea spirituală” și „Eminescu versus Eminescu”.

În „Biopoeme” Simon Ajarescu ne oferă poezia universului geometric al luminii și al apei în cristalizarea lor pură, fiind capodopera perioadei sale de tatonări poetice.

O dată cu „Metaîntâmplări” începe tema science-fiction, care nu a mai fost tratată de nici un alt poet. În aceasta constă originalitatea poetului Simion Ajarescu: în preocuparea lui „fantascientă” care este o îmbinare a temei moderne SF cu tema fantasticului arhaic.

„Sfidarea spirituală”, la rândul ei, este o carte despre asceză „în strajă lăuntrică” a poetului conceput ca singularitate metafizică, creator al unui „nou sistem periodic al Cuvântului”. Începând cu acest volum Ajarescu dezvoltă tema „Poetii și sfinții”, temă desăvârșită în „Eminescu versus Eminescu”.

Pentru domnia sa, poetul este dublat de un sfânt, al Poeziei, firește! Și triplat de un profet, cu detentă explicită către Cunoaștere.

Simbol primordial al „Arhipoetului” (poet – sfânt – profet) este Mihai Eminescu, cel ce se aplică asupra Lui însuși, astfel închizându-se cercul științei poetice după modelul

„șarpelui Ourobouros” (ce-și mușcă propria coadă). Ceea ce urmează este un „mult mai aprig ideal” (Nichita Stănescu): CUNOAȘTEREA MOEBIUS, am spune noi folosind o sintagmă a sa mai nouă, cunoaștere esențială în traiectoria căreia interioritatea și exterioritatea trec din una în alta, exotericul și esotericul devin una și aceeași „Frază” (arhi)poetică, iar rostirea mirifică se săvârșește în taină confundându-se cu tăcerea. (Tema penluminii!...)

Simon Ajarescu s-a întrecut pe sine în cartea „Eminescu versus Eminescu. Arhipoeme fantasciente” depășind perfecțiunea poetică spre un soi de metapoezie spiritualistă.

Prețul plătit este încarcerarea luminii poetice proprii într-o cochilie semantică greu de străpuns de către cititorul comun, neavizat cultural și filosofic.

Pentru publicul primar-senzorial, arhipoetul Simion Ajarescu devine pe zi ce trece tot mai greu accesibil.

În final el urcă și se încheie în „turnul său de fildeș” (n.n.).

Simon Ajarescu
(Foto: A.G. Secară)

In memoriam Sergiu Tofan

E greu să gândim despre Sergiu Tofan la timpul trecut. E greu să acceptăm că omul admirabil, profesorul erudit de care nu ne-am fi săturat ascultându-l, pur și simplu nu mai este.

Absolvise două facultăți: Istorie-Filosofie și Teologie Ortodoxă – ambele la București. Era profesor universitar doctor la catedra de Filosofie-Sociologie a Facultății de Istorie, Filosofie și Teologie din cadrul Universității „Dunărea de Jos”.

Doctor în filosofie din 1995, autor de cărți (în număr de zece, dintre care una în colaborare), fost deputat între anii 2000 și 2004 și fost director, timp de patru ani, al Direcției Județene pentru Cultură și Patrimoniu Național.

Când energia vitală se subțiază

Cărțile, cărțile lui nu îl trădaseră niciodată: „Pot spune că ele mi-au salvat viața”, mărturisea Sergiu Tofan, nu demult, explicând: „Avem cu toții momente când energia vitală se subțiază: unii oameni se salvează prin alți oameni, sau prin muzică, prin dragoste”.

„Pe mine m-au salvat, m-au ajutat să continui niște cărți - pe care le-am citit sau pe care viața m-a pus în situația să le scriu”. Cutremurătoare sunt acum cuvintele sale. Nici măcar cărțile nu l-au mai ajutat să rămână printre noi.

Îi admira, cel mai mult, pe Heidegger, Dumitru Stăniloae, Edith Stein, Alexandru Paleologu, Pavel Florensky și Albert Camus. Despre Heidegger spunea: „Nu avea nimic dintr-un profet sau dintr-un mântuitor. Nu-și propusese să schimbe lumea sau să-i facă pe oameni fericiți. A pus, doar diagnosticul: omul concret-istoric este o «ființare» căzută în afara esenței sale”... Era pasionat de muncă – în cel mai profund și mai filosofic sens al cuvântului. Detesta lucrurile făcute cu de-a sila: „Nu-mi plăcea, nici când eram copil și nici acum, nu-mi place să fiu pedepsit”.

„Și am ajuns în situația în care aleg ceea ce vreau să muncesc, în funcție de vocația și de așteptările mele. Mă tot chinuiam în ultima vreme să găsesc alt cuvânt care să înlocuiască munca: operație, operare, acțiune”.

„Nu-mi place cuvântul muncă, pentru că e o pedeapsă, e ceva ce trebuie să faci cu de-a sila, ca să supraviețuiești. Eu mă revolt și sunt în căutarea unui concept care să înlocuiască acest lucru și să spună ceea ce simt. Nu sunt pentru vegetare: inactivitatea e cel mai sigur drum către nebunie”.

Prețul unei ore de lectură

Îl urmărea un regret: acela că, la începuturile carierei sale de profesor, fusese intransigent cu studenții. Și a încercat, în ultimii ani, să reia relația cu ei: „Mi-am schimbat foarte mult raporturile cu studenții, mă gândesc că, mai ales în domeniul filosofiei sau al teologiei, nimic nu trebuie făcut cu sila. Dacă nu învață, ei sunt principalii perdanți. Conceptul de pedeapsă pentru studenți nu există, în cel mai rău caz îi invit politicoasă să plece dacă devin turbulenți”.

„La începutul carierei, acum 23 de ani, eram teroarea facultății. Se spunea că dacă treci examenul de filozofie antică și medievală din anul I ai terminat facultatea: eram alt Tofan atunci”, spunea, nu de mult, Profesorul.

Era convins că „nu contează locul unde ești ca să faci performanță” și credea în oamenii de valoare pe care-i are Galațiul. În ziua când a împlinit 52 de ani, pe 11 martie, prețuia cel mai mult timpul. Spunea atunci: „Chiar dacă cineva m-ar asigura că mai am de trăit încă 52 de ani, tot nu aș devaloriza prețul unei ore de lectură sau de scris. În funcție de cum te raportezi la această valoare a timpului depinde foarte mult și liniștea ta și ceea ce numim îndeobște fericire, împlinire. Eu mă feresc să pronunț cuvintele astea pentru că mi-e teamă de ele”.

Și mai avea Profesorul o obsesie: aceea că nu era pregătit să-și gestioneze crizele. Enorm de mult am pierdut cu toții prin plecarea lui Sergiu Tofan.

Și mai avea Profesorul o obsesie: aceea că nu era pregătit să-și gestioneze crizele. Enorm de mult am pierdut cu toții prin plecarea lui Sergiu Tofan.

Colegii de la Facultatea de Istorie și Filosofie, Universitatea „Dunărea de Jos” Galați

Sergiu Tofan
(Foto: A.G. Secară)

Editura „AXIS LIBRI”
 a Bibliotecii Județene „V.A. Urechia“ Galați
 semnalează următoarele apariții:

2010

Omul tranziției / Ivan Ivlampie;
Totalitarism și victimizare / Viviana Ivlampie;
Ghidul turistic al Galațiului / Zanfîr Ilie, Pompiliu Comșa;
Dialoguri socratice / Viorel Dinescu;
Dicționar enciclopedic de expresii celebre / Teodor Parapiru
Trandafirul galben / Nicolae-Paul Mihail;
Am fost cândva OM / Marius Cioarec;
Catrafuse / Victor Cîlîncu;
Povestiri despre demonul politic / Ion Cordoneanu;
Indexarea publicațiilor de drept / Dorina Bălan;
Biblioteca Publică „V.A. Urechia” Galați : monografie (Vol. 1 și 2);
Oameni în memoria Galațiului 2009;
GHIDUL Bibliotecii „V.A. Urechia” 2010;
Anuarul evenimentelor culturale 2010 (Anul I, Nr. 1);
Buletinul Fundației Urechia (Anul 8, Nr. 11);
Revista AXIS LIBRI (Anul III, nr. 6, 7, 8, 9)
Revista Asociația. - trimestrial

2011

Puzzle cu Vasile / Katia Nanu
Domnul Darwin de Veneția / Teodor Parapiru
Corupție de majori / Teodor Parapiru
Arhipelag stelar / Viorel Dinescu
Limbațe de indexare: structură, compatibilitate, multilingvism - Indexing languages: structure, compatibility, multilingualism / Victoria Frâncu
Galați : ghid turistic / Zanfîr Ilie, Pompiliu Comșa
Spectacolul liric la Galați / Laura Sava
Mozart și Brahms în paginile muzicale dedicate clarinetului. Corespondențe spirituale / Florin Melinte
În ghearele râsului / Vasile Ghica
Rezervație gri / Vasile Ghica
Căderea în gol / ALDYN
Fiarele / Virgil Tănase

SUMAR

NICOLAE IORGA - Cugetări	Coperta 2
ZANFIR ILIE – Schimbarea la față... în cultură - Editorial	1
BIBLIO-BREVIAR	
LEȚIȚIA BURUIANĂ – Statuia lui Mihai Eminescu de la Galați	2
VALENTINA ONET – Galațiul menționat într-un document cartografic tipărit la Köln în 1595	4
MIA BĂRARU - Buletinul Fundației Urechia 1901 - 2011	6
ANCA HATAPUC - Victoria Frâncu. <i>Limba de indexare: structură, compatibilitate, multilingvism</i>	8
DORINA BĂLAN - Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați implicată în standardizarea biblioteconomică națională	10
CATRINA CĂLUIANU – Ghidul național român de catalogare. Realizări și perspective	12
VIOLETA MORARU - Ghidul de indexare LIVES-Ro. Întrunire de lucru - iunie 2011	14
VIORICA DICU – Biblioteca universitară în societatea informațională	15
IULIA SERGIU - Reguli de catalogare: de la AACR la RDA	16
CAMELIA TOPORAȘ – „Oameni în memoria Galațiului” la Biblioteca „V.A. Urechia” Galați	17
MARICICA TĂRĂLĂ-SAVA - Clubul de vacanță - Clubul curioșilor	20
VIOLETA OPAIȚ - Din nou la Cafeneaua Culturală	21
ANTOANETA TURDA - Din curiozitățile diasporei române	22
LEONICA ROMAN – Din presa gălățeană a primului deceniu al secolului al XX-lea (III)	24
MIHAELA BĂRBULESCU – Asociația Bibliotecarilor din România Filiala Galați: bilanț și perspective	26
SALONUL LITERAR AXIS LIBRI	
SILVIA MATEI – Salonul Literar AXIS LIBRI, bilanț la doi ani de la lansare	28
LOCALIA	
DINU GÂNDU - Casa de cultură a Studenților – la 50 de ani (II)	30
CORNELIU STOICA - Bustul profesorului universitar Vintilă Dongoroz	32
EUGEN HOLBAN – Obiceiuri din ciclul vieții: Nunta (II)	33
PERSONALIA	
ADRIAN DINU RACHIERU – Magda Isanos - o poetă vitalistă?	36
EUGEN DRĂGOI – Ioan Bohociu „Armonii” biografice uitate (II)	38
IONEL NECULA – Ion Petrovici într-o nouă apariție vitrinieră (II)	40
CORNELIU PANAITI – Constantin Noica sau metafizica logosului întrupat	42
REFLECȚII DIALOGICE	
DANA VLAD – Maeștri scenei românești: Eugen Cristea (II)	44
GELU KAHU - ZANFIR ILIE– Colocviile Constructorilor de Nave	46
CUTIA DE REZONANȚĂ	
ILIE TĂNĂSACHE – Brusc, începu să bată vântul... (II)	49
VASILE GHICA – Surâsurile migdalate (IV)	51
VICTOR CILINCA – Mătasea bolnavă - fragmente din romanul „Buze subțiri”	52
DAN PLĂEȘU – Gaura neagră pe cartelă	54
ION MANEA – Nuntă-n Râpa Cuconiței	55
DAN EUGEN MUNTEANU – Poeme	56
CEZARINA ADAMESCU – Poeme	57
GHEORGHE GURĂU - Poeme	58
VIORICĂ DINESCU - Poeme	59
MAXIMILIAN POPESCU-VELA - Năluca	60
IOANA-CLAUDIA DIMA - Povestea Dunării (fragment)	62
ANGELA RIBINCIUC - Cuburi de aer	63
CONFLUENȚE CULTURALE	
THEODOR PARAPIRU – „Insomnii în vuietul scoicii”	64
CONSTANTIN GH. MARINESCU – Aportul „Ligii Culturale Române” sub conducerea academicianului V.A. Urechia (II)	66
MARIANA PAVEL - Cvartetul „Voces” excelent ambasador al culturii românești	69
EVENIMENT	
REDAȚIA AXIS LIBRI - Festivalul Național de Carte „Axis Libri”, ediția a III-a, Galați, 1-5 iunie 2011	71
LAURA SAVA - Retrospectiva unei aniversări: Teatrul Muzical I „N. Leonard” la 55 de ani	76
RADU MOȚOC – „Descriptio Moldaviae” (II)	77
ILIE TĂNĂSACHE – Eugen Jebeleanu – 100 de ani de la naștere	80
TITELĂ TRIF - Dumitru Țiutiua – la 70 ani de la naștere	83
EUGEN TUDORACHE - Simon Ajarescu un crescendo poetic	84
In memoriam: Sergiu Tofan	85

Notă: În numărul următor, *AXIS LIBRI* va prezenta documente din Colecțiile speciale Bibliotecii, aspecte de la Zilele Bibliotecii „V.A. Urechia” și 110 ani de la dispariția fondatorului ei, Vasile Alexandrescu Urechia.

Director: ZANFIR ILIE

Redactor-Şef: Letiția Buruiană

Redactor-Şef adj.: Mia Băraru

Secretar general de redacție: Dorina Bălan

Redactori: Silvia Matei, Camelia Toporaș, Leonica Roman

Tehnoredactare: Cătălina Ciomaga, Adina Vasiliță, Sorina Radu

Ilustrația revistei a fost realizată după colecțiile

Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” Galați.

Adresa: Galați, Str. Mihai Bravu, nr. 16.

Tel: 0236/411037, Fax: 0236/311060

E-mail: axislibri@gmail.com; axislibri@bvau.ro

Web: <http://www.bvau.ro/axislibri>

ISSN: 1844-9603

Revista **Axis Libri** este membră **APLER** (Asociația Publicațiilor Literare și a Editurilor din România) și **ARPE** (Asociația Revistelor și Publicațiilor din Europa).

